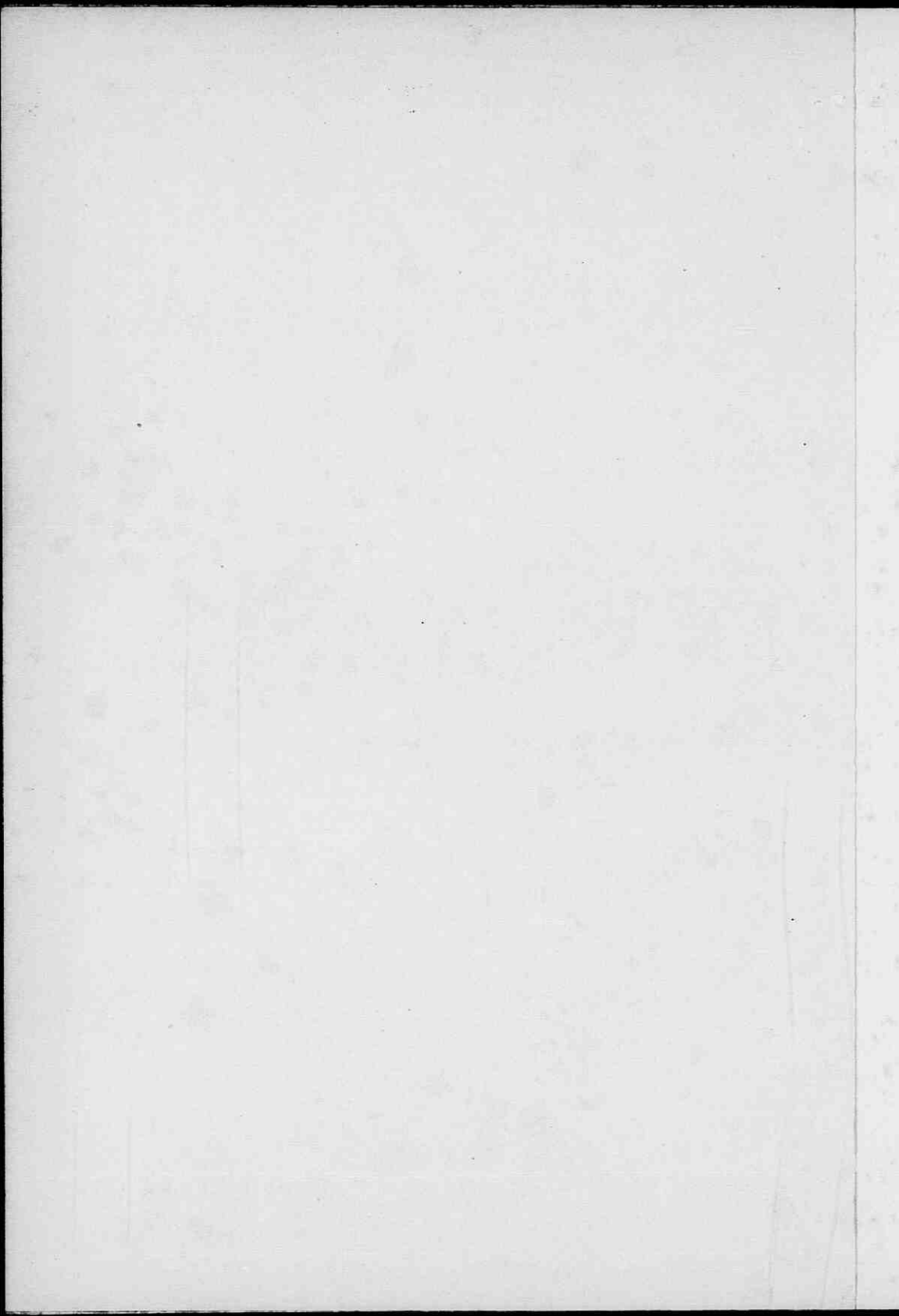

Verklaringen der epistelen op alle Zondagen en Feestdagen des Heeren

<https://hdl.handle.net/1874/322357>

Vak 97

Vak 97
110

VERKLARINGEN DER EPISTELN
OP ALLE
ZONDAGEN EN FEESTDAGEN DES HEEREN.

Vak 97
118

Verklaringen der Epistelen

OP ALLE

ZONDAGEN EN FEESTDAGEN DES HEEREN

DOOR

H. J. H. RUSCHEBLATT,

Oud-Pastoor en Oud-Professor.

*Uitgegeven ten voordeele van het O. L. Vrouw-Gasthuis
te Amsterdam.*

Kerkelijk goedgekeurd.

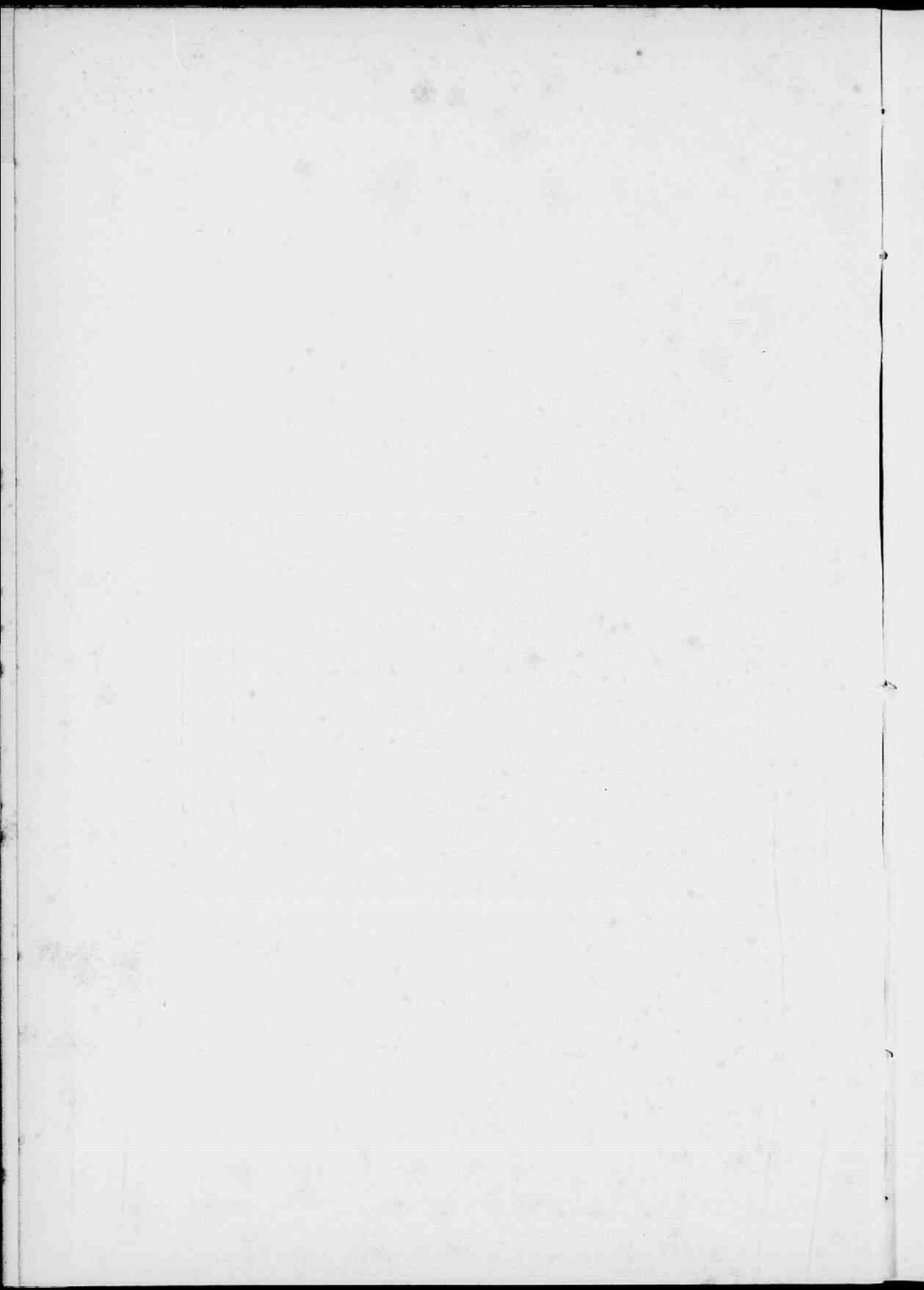

Algemene Provincie Kataloog
Minderbroedersklooster
Alverna Gld

AMSTERDAM

F. H. J. BEKKER

1899.

VOORBERICHT.

Ter inleiding van dit nieuwe werk behoeft ik niet veel woorden te gebruiken, dewijl het zich zelf aanbeveelt zoowel door de hooge belangrijkheid der onderwerpen, welke daarin behandeld worden, als door de oorspronkelijkheid, waarop het aanspraak mag maken. Ik vergenoeg mij daarom met dit weinige.

Aan den aandrang van belangstellende vrienden heeft dit werk zijn ontstaan grootendeels te danken. Zij spoorden mij aan mijne Verklaringen der Evangelien te doen volgen door Verklaringen der Epistelen. Om vele redenen lachte dat voorstel mij toe en al zeer spoedig was ik overgehaald en begonnen ook met de voorbereidende studiën. Dat de vele moeilijkheden, grooter dan ik aanvankelijk vermoedde, mij niet afgeschrikt hebben, bewijst de voltooiing van dit werk. Waarom ook zoude ik het eens opgevatte plan laten varen! De noodige tijd ontbreekt mij niet; voortdurend schenkt de goede God mij werkracht en werklust; en het verlangen om voor de verheerlijking van God en voor het geestelijk welzijn mijner geloofsgenooten minstens door het geschreven woord nog werkzaam te blijven, behaalde de zege over alle opwerpingen, welke zich niet zelden en zelfs krachtig deden hooren. Ik zoude dit werk willen noemen: »een boek voor kerk en huis.» Ik vertrouw met recht. Dit

toch was het doel, dat ik te bereiken mij voorstelde: op duidelijke wijze den waren zin der Epistelen weer te geven en daaruit zakelijke toepassingen op het christelijk leven af te leiden. Ben ik daarin geslaagd, dan mag ik mij met de hoop vleien, dat ik niet alleen in eene leemte voorzien heb, welke tot dusverre in onze katholieke, ascetische litteratuur bestond, maar ook mijne beste krachten besteed heb aan het schrijven van een werk, waarvan een nuttig gebruik kan gemaakt worden en op den predikstoel en in de huiskamer; daár ter verkondiging der waarheden van onzen Godsdienst en ter aansporing tot het vervullen van de door God en door de Kerk voorgeschrevene geboden; hier ter opfrissing van het gehoorde of aangeleerde en ter opwekking tot een christelijken levenswandel; dan ook mag ik hopen, dat de rijke schat van leeringen en vermaningen, welke in de Epistelen bevat is, een gemeen goed wordt voor allen, die de waarheid en de deugd liefhebben.

Ook dit doel stond mij voor den geest. Als Amsterdammer van geboorte en van inwoning wenschte ik eenige bijdragen te kunnen schenken tot het onderhoud van ons nieuw R. K. O. L. Vrouw-Gasthuis. De kosten daarvan zijn zeer groot en vereischen eene liefdevolle samenwerking van alle welgezinden. Om van mijnen kant niet in gebreke te blijven, besloot ik dit werk uit te geven ten voordeele der genoemde instelling van liefdadigheid, en tevens een beroep te doen op het hart van mijne geloofsgenooten om mijne bedoelingen te ondersteunen. Zoo doen wij allen iets goeds, en mogen wij op eene rijke belooning van Hem hopen, die gezegd heeft; WAT GIJ AAN ÉÉN VAN DEZE MIJNE GERINGSTE BROEDERS GEDAAN HEBT, DEEDT GIJ AAN MIJ. (Matth. XXV, 40).

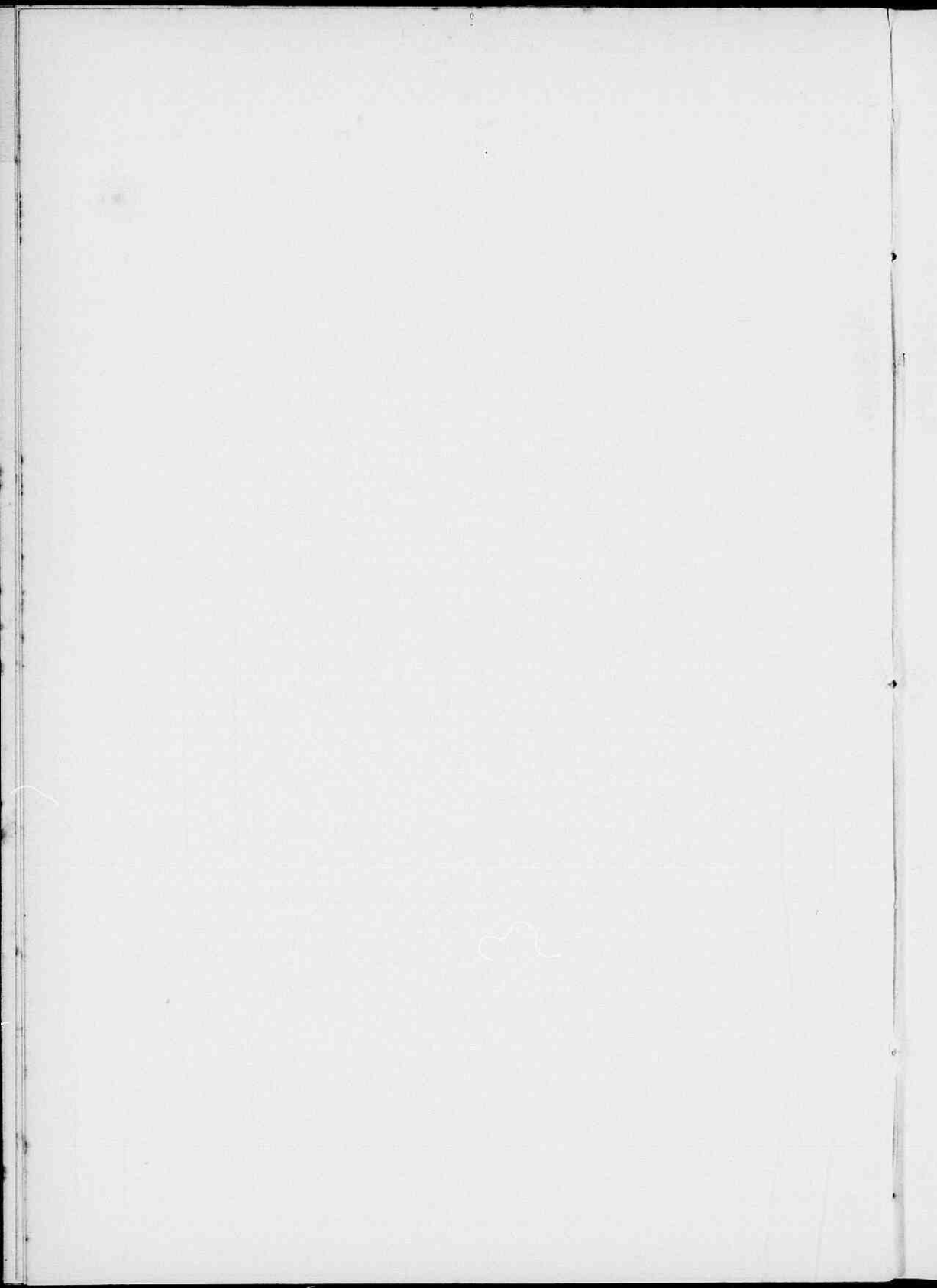
Ik bid intusschen den goeden en almachtigen Minnaar der zielen, dat Hij mijn arbeid gelieve te zegenen, en dat dit werk

zijn weg moge vinden naar de leestafels der Geestelijken en der Leeken, opdat wij allen komen tot de volkomenheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, opklimmen tot dien graad van christelijke wijsheid, dat wij, geheel en al van Christus vervuld en in alles volmaakt, stand houden tegen den vijand onzer zaligheid. Gaat die wensch in vervulling, voorwaar den acht ik mijn veeljarigen arbeid ruimschoots beloond.

DE SCHRIJVER.

Op het feest van den h. Thomas.

Amsterdam, 21 Dec, 1898.

EERSTE ZONDAG VAN DEN ADVENT.

Broeders! Wij weten, dat het uur reeds daar is om uit den slaap te ontwaken. Want nu is onze zaligheid meer nabij dan toen wij het geloof aannamen. De nacht is voorbijgegaan, en de dag is genaderd. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis en aandoen de wapenen des lichts! Laat ons als bij dag eerbaar wandelen, niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapvertrekken en oneerbaarheden, niet in twist en afgunst; maar doet aan den Heer Jesus Christus.

Inleiding. De vier weken van den Advent dienen voor alle Christenen een zalige tijd te wezen, een tijd van bijzondere godsdienstigheid, van een heilige voorbereiding om het aanstaande Kerstfeest op waardige wijze te kunnen vieren. Zoo luidt de wensch en ook het gebod van de h. Kerk, welke de gedachtenis aan de komst van onzen grooten God en Zaligmaker in het vleesch zal hernieuwen. De dagen, aan dat feest onmiddellijk voorafgaande, wil zij toegewijd hebben aan gebed, aan versterving, aan verbetering des levens; geen vuriger wensch koestert die zorgvolle Moeder dan dat al hare kinderen in ingetogenheid en berouw over bedrevene zonden, zelfs in het derven van anders niet ongeoorloofde vermaken die dagen van

zaligheid doorbrengen. Zij zelve gaat ons daarin voor, dagelijks biddende dat de goede God den Verwachte der volkeren gelieve te zenden, zich kledende in haar treurgewaad, verbiedende dat openbare feesten en luidruchtige bruiloften gehouden worden, ook bevelende dat tweemaal in de week een ieder, die den vastgestelden leeftijd bereikt heeft, zijn lichaam versterve door naar voorgeschreven wijze te vasten. Met die verlangens bezielde stelt zij ons het bovenstaande gedeelte uit den brief van den h. Paulus aan de Romeinen ter overweging voor. Want al waren die vermaningen tot de bekeerden te Rome gericht, wie der Christenen ziet niet in, dat ook tot ons allen daarin gezegd is, dat wij verplicht zijn:

- I. alle lauwheid af te leggen en de zonden te vermijden;
- II. ons tot den goeden strijd te wapenen, de welvoegelijkheid in acht te nemen en Christus na te volgen.

I.

Al dadelijk vermaant de Apostel zijne bekeerlingen tot een christelijk en eerbaar leven. Deze tot de Romeinen gerichte aanmaning geldt ons ook. „Moesten zij” — om met den h. CHRYSOSTOMUS te spreken — „die zoo lang in de schaduw „gezeten waren, zich er voor hoeden, dat zij in den vorigen „toestand van verlaging hervielen; hadden zij te vreezen dat „zij, ijverig in den beginne en zoolang de liefde in hen vurig „was, allengs in het verloop van tijd zouden verflauwen, na „Christus gekend en de zoetheden van zijne wet geproefd te „hebben,” te meer nog dienen de Christenen van dezen tijd zich in te spannen, opdat zij uit den slaap der zonde opgestaan wakker blijven en toonen met nieuwe kracht toegerust te zijn. Zij toch hebben geheel hun leven lang in het Rijk van Gods Liefde doorgebracht, stonden van de eerste dagen hunner geboorte af onder den invloed van Gods bijzondere genade, werden en vroeger en dieper ingewijd in de geheimen

van de goddelijke waarheden. Naarmate zij zoowel grootere kracht als meerder licht hebben ontvangen, is het voor hen een dringender plicht, dat zij niet in de verslapping der lauwheid insluimeren. Het gevaar wordt anders groot. Een slapend mensch gevoelt niet, denkt niet, als bewusteloos ligt hij ter neer en bemerkt niets van hetgeen rondom hem plaats grijpt. Eveneens is het gelegen met den Christen, die zorgeloos voortleeft en zijne hoogste belangen uit het oog verliest. Voor hetgeen zijn godsdienstig leven betreft is hij gevoelloos; hij wil niet denken aan datgene wat al zijne aandacht overwaardig is; hij leeft wel, maar niet voor zijne bestemming; hij bemerkt ook de gevaren niet, welke zijn zieleheil bedreigen, en onder geestelijk opzicht is hij aan een doode gelijk. Dat was de onzalige toestand geweest der Romeinen, toen zij nog Heidenen waren en zich in het slijk van allerlei misdaden wendelen, den breedten maar ook noodlottigen weg der ondeugd bewandelende. Het werd hoog tijd, dat zij toonden tot een nieuw leven te zijn opgewekt, hetwelk gewijd was aan het onderhouden der goddelijke geboden en der zedenwet, in één woord: aan het beoefenen van al hunne plichten van redelijke menschen en van vrome Christenen. Ditzelfde eischt God van ons. Wij allen moeten de hand aan den ploeg slaan en, zonder nog om te zien, werken aan het bevorderen van ons zieleheil. God weet, hoevelen zich tot dusverre onverschillig gedragen hebben niet slechts in het verwaarloozen van goede werken maar ook in het verachten der genade-middelen, welke eene oneindige Goedheid hun ter zaligheid aanbood; niet alleen in het zich hechten aan de goederen dezer aarde en in het najagen van de vermaken der wereld, maar evenzeer in het plegen van nog grootere zonden. Dit mag niet zoo blijven. Het geluk der onsterfelijke ziel moet verzekerd worden. *Den dooden is daarom* — leert de h. Petrus — *de blijde boodschap gebracht, opdat zij voor God zouden leven naar den geest.* (1 Petr. IV,6.) Het talmen met die verbetering van het gods-

dienstig leven mag niemand zich ten laste laten komen. „Hoe nader de komst van den koning is” — zegt bovengenoemde Kerkvader — „te meer moet een iegelijk zich voor- „bereiden ; hoe meer de kampprijs onder het bereik ligt, te eer „moet ieder zich voor den strijd aangorden.” De h. Paulus somt daarvoor *drie* redenen op.

HET UUR IS DAAR OM UIT DEN SLAAP TE ONTWAKEN. De be- doelde verplichting ligt altijd als een zware last op de schou- ders van een iegelijk, want elk oogenblik kan de verantwoording over het gebruik der gaven Gods gevraagd worden. Toch zijn er tijdperken in het leven des Christens, welke hem met een geheel bijzonderen nadruk aanmanen om naar die stem der genade te luisteren, welke van bekeering minstens van ver- betering spreekt. Nog weinige dagen zullen er verlopen, en wij vieren het schoone Kerstfeest, den dag waarop wij her- denken, dat de Zoon Gods mensch werd, Zich zelven ont- ledigde door in de gestalte van een dienstknecht te verschijnen, opdat Hij het slachtoffer voor onze zonden en de losprijs voor onze vrijkoopung zijn kon. Hij wil ook op geestelijke wijze in ons herboren worden door de mededeeling van zijne heilige genaden. Hij zal aankloppen om binnen gelaten te worden, vragen om eene plaats in ons hart in te nemen. Vóórdat Hij komt, moet voor Hem de weg bereid, elke hinderpaal weg- genomen, de woning versierd worden.

NU IS ONZE ZALIGHEID MEER NABIJ DAN TOEN WIJ HET GELOOF AANNAMEN. De bekeerde Romeinen, op lateren leeftijd tot de waarheid gekomen, naderden met rasche schreden den eind- paal van hun leven, den dood, waarmede hunne zaligheid moest beginnen. Niet minder wij, die reeds van onze geboorte af in het ware geloof geleefd hebben. De deugd van geloof werd ons ingestort, toen de heiligende wateren des Doopsels de smet der erfzonde afwieschen ; wij geloofden met meer bewustzijn naar gelang het gebruik der rede zich ontwikkelde

en de geopenbaarde waarheden ons ter aanneming werden voorgesteld; een levend geloof bezielde al meer en meer ons leven en werken, nadat wij door het H. Vormsel met de kracht van Boven en met de gaven des H. Geestes waren toegerust. Hoe meer wij in jaren toenamen, moesten wij opgroeien *tot een volwassen man, tot de ouderdomsmate van Christus' volheid, opdat wij niet meer kinderen waren, geslingerd en rondgevoerd werden met iederen wind der leering, door de boosheid der menschen, door de arglistigheid der dwaling tot verschalking, maar de waarheid houdende in liefde, alleszins opgewassen in Hem, die het Hoofd is, Christus.* (Eph. IV, 13—16.) Maar met het vermeerderen der genaden hield ook gelijken tred onze gang naar de eeuwigheid. Met elken dag komen wij het doel van ons leven, het einde van ons strijden, de verantwoording van ons werk meer nabij. Pelgrims zijnde, gaan wij bij elke schrede, op den levensweg gezet, op naar onze eeuwige woningen; elk oogenblik vermindert den afstand, welke ons nog gescheiden houdt van onze eindbestemming. Bovendien, betrekkelijk kort is de tijd, welke ons ter voorbereiding gegeven wordt. Wat zijn vijftig of zestig jaren in vergelijking van de eindelooze eeuwigheid? Als eene schaduw, welke over u heen strijkt, als een wind, welke u voorbij vliegt. Geen vogel doorklieft met zijn vleugelslag zoo snel de lucht, als de mensch zijn aardsche loopbaan aflegt. Hij meent over een of ander uur te kunnen beschikken, en, het is reeds vervlogen, vóórdat hij er aan denkt. Zouden wij daarom niet dwaas handelen, zoo wij deze vermaning van den grooten Apostel der Heidenen in den wind sloegen: *ziet dan toe, broeders! dat gij met omzichtigheid wandelt, niet als omwijken maar als wijzen, den tijd uitkoopende, dien tijd als een kostelijk kleinood beschouwende, en zorgvuldig tot uwe zaligheid bestedende, want de dagen, die wij beleven, zijn boos.* (Eph. V, 15—18.)? Moeten wij ons niet voor den grooten, vreeselijken dag voorbereiden, waarop het goddelijk Kind van Bethlehem

in de ontzagwekkende Majesteit van zijn Rechtersambt zal verschijnen?

DE NACHT IS VOORBLIJGEGAAN EN DE DAG GENADERD. Het eene zoowel als het andere is waar, van de Heidenen die tot het Christendom bekeerd waren en van hen, die in het Christendom geboren zijn. Voor genen was de duisternis der dwaling, de nacht van onwetendheid en daarmede de ongebondenheid der zedeloosheid verdreven door de Zon der Waarheid en der Gerechtigheid, welke hen beschenen had. Toen Jesus Christus in de wereld was gekomen, ging een licht op om allen, die in de schaduw des doods waren gezeten, te verlichten. Hij was een licht ter openbaring voor de Heidenen en een luister voor het volk van Israël, en dit alles door te verkondigen hetgeen Hij van den Vader gehoord had en door de Wet te vervolmaken. In gelijken zin dient hetzelfde gezegd van een ieder, die onder de wet der genade deze wereld betrad. Hing over hun vorig leven een wolk van onwetendheid en ongodsdienstigheid, sliepen zij den doodsslaap der dwaling en der zonde, daar zij de gevaren niet zagen, welke hen bedreigden, een lauw en een voor God werkeloos leven leidden, de stem van een verwijtend geweten niet hoorden, de midelen ter zaligheid verwaarloosden en onbezorgd leefden omtrent hunne hoogste belangen — onzalige vruchten van een beneveld verstand en bedorven hart — die nacht moet voorbij zijn, want *de dag is genaderd*. De *dag* van licht en kracht, van waarheid en genade, *de dag*, waarop ieder Christen handelend moet optreden en bewerken *dat God hem zijne roeping tot het deelgenootschap aan zijne Heerlijkheid waardig keure* (II Thess. 1, 13); *de dag*, waarop wij *door goede werken onze roeping en verkiezing zeker te maken hebben* (II Petr. I, 10) en woekeren moeten met de talenten, welke ons gegeven en met de genaden, welke door Jesus verdiend zijn; *de dag*, waarop het bewijs dient geleverd te worden, dat wij den tijd als eene gave weten te waardeeren en te gebruiken.

Hoogst kostbaar is die tijd en bovenmate rijk aan genaden. Geen Christen, die niet moet overtuigd zijn, dat zijn leven met die genade-gave in te richten, dat zijn geheel gedrag te regelen is naar Christus' voorbeeld, die onder de zijnen leefde vol van genade en waarheid. Het is toch geene geringe weldaad van Gods Goedheid, dat wij leven, nadat de goddelijke Verlosser voor aller zonden is gestorven, opdat wij niet meer der zonde dienen maar der gerechtigheid; nadat Hij aan het Kruis ten overvloede bewezen heeft, dat Hij de zonde haat en de gerechtigheid bemint; nadat Hij door leer en voorbeeld den engen weg afgebakend heeft, langs welken de mensch moet opgaan tot zijne eeuwige bestemming; nadat Hij ook bij verschillende gelegenheden, tot bemoediging voor hen die voor zijnen Naam moeten lijden, geleerd heeft wat in latere tijden de h. Paulus vertolkte, toen hij de Thessalonikers onderrichtte, dat God aan de om het geloof onderdrukten verkwikking geven, maar de onderdrukkers straffen zoude, *dat Hij hunne onderdrukking vergelden zoude bij de openbaring des Heeren Jesus van uit den Hemel met de Engelen zijner kracht, in vlam van vuur wraak oefenende over hen die, uit onverschoonbare onwetendheid, God niet kennen en over hen, die aan het Evangelie van Jesus Christus niet gehoorzamen; die gestraft zullen worden met een eeuwig verderf, verwijderd van het aangezicht des Heeren en van de Heerlijkheid zijner kracht, wanneer Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne Heiligen en, wegens hetgeen Hij dan aan zijne Uitverkorenen doen zal, bewonderd te worden in allen, die geloofd hebben* (II Thes. I, 6—11). Met de kennis toegerust en van den Zoendood des Verlossers en van zijne zedenwet en van zijn toekomstig gerecht, kunnen de Christenen ook de waarde berekenen van den tijd, van welks gebruik eene eeuwigheid van geluk of ongeluk afhangt, en zich voorbereiden voor de komst van Hem, die zal komen oordeelen de levenden en de dooden. Want ook *de dag* is

nabij, waarop *allen voor den Rechterstoel van Jesus openbaar moeten gemaakt worden, opdat een iegelijk wegdrage wat zijn lichaam toekomt, naar hetgeen hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad* (II Cor. II. 10) — En welk kwaad moet vermeden worden?

Nu het voor ons dag geworden en Christus, de Zon der Waarheid en Gerechtigheid, over ons opgegaan is; nu het licht van het Evangelie, in zijn glans meer weldoende voor den mensch dan de middagzon voor de aarde, den weg aanwijst waarlangs wij naar onze eeuwige bestemming moeten opgaan; nu de fakkel voor onze voeten ontstoken is, zóódat wij van de oude afdelingen kunnen terugkeeren en de eenig ware paden naar een eeuwig geluk kunnen inslaan, moet een iegelijk het als zijne eerste plichten achten om aan de werken der duisternis te verzaken. De meest strafbare daarvan, en welke ook tot vele andere zonden verleiden, noemt de h. Paulus met name op. LAAT ONS NIET WANDELEN IN BRASSERIJEN EN DRONKENSCHAPPEN, waardoor de ware orde omgekeerd, het zinnelijke gekoesterd ten koste van het geestelijke, de begeerlijkheid ingewilligd en als richtsnoer genomen, het gebruik der rede door vrijwillige bedwelming verhinderd wordt; waardoor Gods gaven misbruikt en aan eene misdadige zucht dienstbaar gemaakt, zelfs de edelste vermogens der ziel in hunne werking verstoord worden, waardoor de mensch zich verlaagt en verplaatst in een toestand, welke aan een redeloos dier doet denken.

LAAT ONS — vervolgt de Apostel — NIET WANDELEN IN SLAAPVERTREKKEN EN ONEERBAARHEDEN, NIET IN TWIST EN AFGUNST; niet in ontucht en onkuischheid, welke het lichaam, dat een tempel des H. Geestes, eene Gode welbehagelijke offerande en werktuig van deugden zijn moet, met schandelijke zonden bezoedelen; welke den geest met slechte gedachten en het hart met booze be-

geerten vervullen en eene afgoderij zijn, omdat zij God doen verzaken, om voor de laagste aller lusten een offer te vragen van de eer, van het geweten en van de schaamte; niet in tweedracht en nijd, welke de naasten-liefde schenden en den band verscheuren door God tusschen zijne schepselen gelegd; welke vruchten zijn van den hoogmoed en oorzaken van vele andere euvel daden; welke op het nietswaardige alle gewicht leggen en het gewichtige verachten; welke om valsche grootheid der wereld na te jagen, de ware grootheid voor God doen verzaken. Die zonden van den geest en van het hart, begeerlijkheid des vleesches en hoovaardij des levens, zijn voor den mensch eene onteerende livrei des Satans en moeten door eene andere vervangen worden, opdat Christus aangedaan worde. Al wie de weeklacht te slaken gedwongen zijn: *wij waren afgedwaald van den weg der waarheid, en het licht der gerechtigheid bestraalde ons niet, en de zon der gerechtigheid ging niet voor ons op. Wij hebben ons afgemat op den weg der ongerechtigheid en des verderfs en moeilijke wegen bewandeld, maar den weg des Heeren hebben wij niet gekend.* (Wijsh. II. 6 en 7): zij moeten, willen zij den eeuwigten ondergang ontvlieden, deze vermaning van den h. Paulus ter harte nemen: *neemt Gods wapenrusting op, om ten kwaden dage weerstand te kunnen bieden en in alles volmaakt stand te houden. Staat dan, uwe lendenen omgord met waarheid en aangedaan met het harnas der gerechtigheid en uwe voeten geschoeid tot de bereidwilligheid van het Evangelie des vredes, nemende in alles het schild des geloofs, waarmede gij al de brandende pijlen van den booze kunt uitdooven.* (Ephes. VI, 13—16).

Opmerking. Zoude het een ongegrond verwijt wezen als aan vele Christenen wordt voorgeworpen, dat zij nog niet ontwaakt zijn uit den doodsslaap der zonde of uit de diepe sluimering der onverschilligheid? Welke naam anders te geven aan die ongevoeligheid, welke stompzinnig maakt voor de dingen

des hemelschen Vaders — aan die lafheid, welke zondige gewoonten doet onderhouden, omdat de inspanning gevreesd wordt, welke aangewend dient te worden om die banden te verbreken — aan die verblindings, welke met hartstochtelijke drift jaagt naar het meest verleidende der verstrooiing, naar het inwilligen van den eisch der begeerlijkheid, naar hetgeen den hoogmoed streelt en de zinnelijkheid voldoening schenkt? Of mogen de vele dagen, aan het dienen van die onedele driften gewijd, nuttig doorgebracht heeten en geacht worden als Gode welgevallig en verdienstvol voor de eeuwigheid? Niet alleen de openbaring, ook de gezonde rede veroordeelt al die daden als werken, welke de vuurproef niet kunnen doorstaan. Zij doelden niet op de verheerlijking van God, noch op de heiligmaking der ziel, en zullen daarom voor den rechterstoel van Hem te licht bevonden worden, die wikt en weegt naar de eeuwige wetten van zijne Rechtvaardigheid, maar de onverstandige wijsheid dezer wereld zal beschamen en als vijandig aan Gods Wijsheid moet veroordeelen en bestraffen. Wat is dan te doen om den toekomstigen toorn van God te ontvluchten? De h. Paulus geeft ons het antwoord op die vraag in de volgende woorden.

II.

Zoo dan, mijne geliefden arbeidt aan uwe zaligheid met vreezen en beven — schreef de Apostel aan de Philippiërs (II. 12) — en in den Epistel van dezen dag lezen wij, waarin dat arbeiden moet bestaan: DE WAPENEN DES LICHTS AANGORDEN, ALS BIJ DAG EERBAAR WANDELEN EN CHRISTUS AANDOEN. Reeds David had op ingeving van God aan een ieder denzelfden eisch gesteld in deze woorden: houd u af van het kwade en doe het goede, en eeuwig zal uwe woning zijn, en vervolgde de belooningen der goeden zoowel als de straffen der boozen voorspellende: want de Heer bemint het recht en verlaat zijne vromen niet; eeuwiglijk worden zij behoed; de ongerechten zullen gestraft worden en het zaad der goddeloo-

zen zal vergaan. Maar de vromen zullen het land bezitten en eeuwig daarin wonen. (Ps. XXXVI, 27—30).

Welke wapenen moeten voor het in bezit nemen van dat land van belofte ter hand genomen worden? DOET AAN DE WAPENEN DES LICHTS, die wapenen namelijk, welke de h. Paulus in zijn eersten brief aan de Thessalonikers noemt: *het harnas van geloof en liefde* en als helm *de hoop der zaligheid*. (V. 8). Daarmede moet elke geestelijke kampvechter toegerust zijn om den moeilijken en langen strijd te kunnen voeren tegen de wereld, tegen het vleesch en tegen de hel. Het geloof moet zijn verstand en de liefde zijn hart beschutten, terwijl het uitzicht op eene zalige eeuwigheid aan zijn wil de noodige standvastigheid in het volharden geeft. *De wapenen des licht's* zijn ook de genaden, welke door Jesus' verlossingswerk voor ons verdiend zijn en door den H. Geest ons medegedeeld worden; al die hulpmiddelen, welke de goddelijke Verlosser zijner Kerk ter uitdeeling aan hare kinderen heeft toevertrouwd. Daarmede toegerust kan elk Christen heldendaden verrichten, al zijne verplichtingen tegenover God, zich zelve en den naaste vervullen; zijn lichaam met deszelfs lage begeerlijkheden kruisigen, de wet der begeerlijkheid in de ledematen heerschend beteugelen door werken van boetvaardigheid. Wie wijs handelt, zal den goeden God daarvoor een dankoffer brengen, dat hem zoo vele en zoo machtige middelen gegeven zijn om aan die eischen van God te kunnen beantwoorden en ze niet te beschouwen als een last, welke pijnlijk drukt. Immers, zij helpen hem om alle aardschgezindheid af te schudden, om de zinnelijkheid te onderdrukken, zich te verheffen boven al hetgeen dezer wereld is en al hooger en hooger den berg der volmaaktheid op te stijgen, op welks kruin hem eene eeuwigheid van geluk wacht.

Nog stelt de h. Paulus aan onzen ijver den eisch, dat wij ALS BIJ DAG BETAMELIJK WANDELEN en maakt, om zijn wensch

volkomen duidelijk uit te drukken, eene treffende vergelijking tusschen den dag en den nacht. Gedurende den nacht bedekt het duister ons voor onbescheiden blikken, en kunnen wij zonder schaamte de bovenkleederen afleggen; booze menschen misbruiken zelfs dien tijd om daden te verrichten, welke het licht niet mogen zien. Wanneer het echter dag geworden is en wij ons voor 't oog van anderen moeten vertoonen, dan eischt de welvoegelijkheid dat wij op behoorlijke wijze gekleed zijn, opdat aan niemand eenige aanstoot gegeven worde. Dit op het geestelijk leven toegepast zal wel moeten beteekenen, dat wij in geheel het uiterlijk gedrag ons betamelijk en zedig moeten gedragen, dat wij *eerbaar* zijn in onze gesprekken om voor kuische ooren niet een steen des aanstoots te worden; *eerbaar* in kleeding om bij anderen geene booze begeerten of slechte gedachten op te wekken; *eerbaar* in al onze handelingen, opdat wij het oordeel der menschen, die ons gadeslaan, niet behoeven te vreezen. Al wie hun leven inrichten naar die zedelijke, naar die op heiliging berekende voorschriften van den grooten Apostel, dat is: wie *de werken der duisternis afleggen* alsmede de door hem genoemde ondeugden vermijden en in het volle daglicht, zonder schaamte voor het oog des hemelschen Vaders, die alles ziet, wandelen, zij mogen het als van zich gezegd houden: *al waren wij vroeger duisternis, dan worden wij licht in den Heer en wandelen als kinderen des lichts; met de wapenrusting Gods omgord, zijn wij bestand tegen de belagingen des duivels* (Zie Eph. II, 8, 9, 14 en VI, 11); *de waarheid*, het zedelijk ware en alzoo het goede doende, komen *wij tot het licht en laten ons licht schijnen voor de menschen, opdat zij onze goede werken zien en onzen Vader verheerlijken, die in den Hemel is* (Zie Joes: III, 21 en Math, V. 16). Wij allen verlangen in de woonstede, welke in den Hemel ons bereid is, opgenomen te worden, en dat verlangen zal, volgens eene onfeilbare belofte, niet onvervuld blijven. Mits aan deze voorwaarde voldaan worde, dat wij, aan de zonde

gestorven, voor Christus leven, dat wij den ouden mensch met zijne werken afleggen en den nieuwen aandoen, die naar Gods beeld geschapen is in waarheid en gerechtigheid, dat wij het vleesch niet verzorgen tot begeerlijkheden maar het brengen in dienstbaarheid van God.

Een derde plicht aan alle volgelingen van Jesus voorgescreven is verklaard in deze woorden: DEN HEER JESUS CHRISTUS MOETEN WIJ AANDOEN, dat is: in al onze woorden en werken, in geheel ons gedrag moeten wij ons richten naar het voorbeeld van den Zaligmaker. De nu aan ons gestelde eisch is meer omvattend. Gelijk ieder mensch erkend wordt door zijne gelaatsstreken, door zijne houding, zelfs door de snit en de kleur van zijn kleed, gelijk de krijgsknechten door hunne monteering en de dienaren des Konings door hunne livrei onderscheiden zijn: evenzoo moet de ware Christen erkend kunnen worden door zijne gelijkvormigheid met het toonbeeld van heiligheid, dat hij in den God-mensch bewondert. Eerst dan, als wij in de innigste levensgemeenschap met Jesus Christus blijven door de heiligmakende genade en tegelijk de zedelijke volmaaktheid van ons goddelijk voorbeeld in ons leven zooveel mogelijk door hooge deugd afspiegelen, zullen wij aan de verplichting voldoen, welke de h. Paulus in deze woorden voorschrijft: *doet aan den nieuwen mensch, die vernieuwd wordt tot kennis naar het beeld desgenen, die hem geschapen heeft: doet aan, als uitverkorenen Gods, als Heiligen en geliefden, een hartelijk medelijden, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid* (Col. III. 10. 12).

Hoe onnoemelijk veel in deze weinige woorden van den grooten leeraar der volkeren ligt opgesloten, kunnen wij eenigermate opmaken uit deze uitspraken der Heiligen: „Christus „aandoen beteekent” — leert DE H. CHRYSOSTOMUS. — „Christus „openlijk in ons leven vertoonen door heiligheid en zachtmoedigheid, door gelijkvormig te worden aan het beeld van den „Zoon des hemelschen Vaders; Jesus aandoen wil zeggen zijn

„leer aannemen, zijne geboden onderhouden, zijne voetstappen „drukken, zijn voorbeeld navolgen, in het beoefenen der „deugden op Hem gelijken. Al wie een Christen ziet moet „kunnen getuigen: „ik heb een leerling, een volgeling bewonderd van Hem, die de Volmaaktheid zelve was.” Vandaar „dat DE H. AUGUSTINUS niet aarzelde te beweren, „dat Jesus „Christus ons niet voor zijne broeders zal erkennen, tenzij „wij zijne livrei dragen, namelijk: tenzij wij de liefde hebben, „welke zich openbaart in goede werken.” „Niemand wordt terecht een Christen genoemd” — zeide DE H. CYPRIANUS — „tenzij zijn leven zooveel mogelijk op dat van Christus gelijke,” en DE H. MALACHIAS getuigde van zich zelve; „ik „zoude geen waar Christen wezen, als ik Christus niet nagevolgde.” DE H. BASILIUS sprak als zijne innige overtuiging „uit, „dat de verkorte inhoud van het Christendom is: nagevolging van den goddelijken Stichter.”

Opmerking. Een ieder ondervrage zich zelve en onderzoek zijn leven, of dat aan de gestelde voorwaarden voldoet. Bij voorbaat mogen wij echter dit als zeker vaststellen. Niet zij beantwoorden aan de voorschriften der christelijke zedenwet, die door eigenliefde verblind zijn en zich als volmaakt rechtvaardigen achten, alleen omdat hun geene grove gebreken aankleven of omdat zij geene schandelijke gewoonten hebben af te leggen: dezen missen de deugd van den ootmoedige, die zich zelve beschuldigt, ook mindere gebreken verafschuwt en altijd wat te verbeteren vindt. Ook zij niet, die te vadsig zijn om zich voor wat eenigszins moeilijk is in te spannen en daarom hunne dagen in werkeloosheid doorbrengen, niet zaaiende en nog minder maaiende voor de eeuwigheid: dezulken missen die zegenbrengende werkdadigheid, welke soms wonderen verricht en rijke vruchten afwerpt voor het leven hier en hiernamaals. Niet zij, die wrevel koesteren en bitterheid in hun gemoed ophoopen om reden dat zij meenen beleedigd of bij anderen achtergezet te zijn; die spijt gevoelen over het welslagen der

ondernemingen van hunnen evennaaste; die het niet van zich kunnen verkrijgen op het hoofd van hunnen vijand kolen vuurs te vergaderen door voorkomendheid, door den eersten stap ter verzoening te doen: bij hen ontbreekt die liefde, welke alles verdraagt, alles vergeeft, zich verheugt met de blijden en treurt met de weemoedigen. Niet die weeken van hart en zwakken van wil welke, de minste zelfverloochening als een te zwaren last beschouwende, aan hun lichaam en deszelfs zinnelijke neigingen alle voldoening schenken maar zich wel wachten de begeerlijkheid daarvan te kruisigen, alsof zij geene boetvaardigheid te doen hadden voor hetgeen zij in hun leven misdeden: bij hen zoekt gij te vergeefs den geest van versterving, welke door het Evangelie gepredikt en door het voorbeeld van alle Heiligen der Kerk werd beoefend. — Uit deze weinige voorbeelden, aan het leven der Christenen ontleend, blijkt duidelijk, dat in geenen deele allen Christus hebben aangedaan, die nederig en zachtmoedig was, die overdag tot afgematheid toe werkte en geheele nachten in het gebed doorbracht; die aan zijne beleedigers vergaf en voor zijne vijanden bad, leed en stierf; die honger en dorst, hitte en koude met een onoverwinlijk geduld verdroeg en ten laatste onder ondenkbare smarten den geest gaf aan een kruis. Zij zijn te beklagen die Christenen, welke zelfs niet naar eenige gelijkvormigheid met hun goddelijk voorbeeld streven; daarentegen zullen te prijzen zijn al degenen, die hun leven en geheel hun gedrag regelen naar de lessen der goddelijke Rechtvaardigheid, welke het strijden als eene onafwijsbare voorwaarde gevorderd heeft, vóórdát de kroon der vergelding mag gehoopt worden, maar ook aan allen een Rijk van eeuwige glorie heeft voorbeschikt, die in de beproevingen des levens aan hun God en Zaligmaker getrouw zijn gebleven.

TWEEDE ZONDAG VAN DEN ADVENT.

Broeders! Al wat geschreven werd, is tot onze onderrichting geschreven, opdat wij door de lijdzaamheid en de vertroosting der schriften hoop mogen hebben. De God nu der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, één van gevoelen te zijn onder elkander volgens Jesus Christus; opdat gij, één van ziel, met éénen mond God en den Vader onzes Heeren Jesus Christus moogt verheerlijken. Derhalve, neemt elkander aan, gelijk ook Christus u heeft aangenomen ter eere Gods. Want ik zeg, dat Christus Jesus dienaar der besnijdenis geworden is om wille van Gods Waarachtigheid, om de beloften aan de vaderen gestand te doen; doch dat de Heidenen God wegens Barmhartigheid verheerlijken, gelijk er geschreven staat: daarom zal ik U loven onder de Heidenen, o Heer! en uwen naam lofzingen! En wederom zegt *de heilige Schrift*: verheugt u, gij Heidenen, met zijn volk! En wederom: looft, alle gij Heidenen, den Heer, en maakt Hem groot, alle gij volken! En weder spreekt Isaïas: daar zal zijn de wortel van Jesse, en Een die zal opstaan

om over de Heidenen te heerschen; op Hem zullen de Heidenen hopen.

De God nu der hoop vervulle u met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop en door de kracht des Heiligen Geestes. Rom. XV, 4—13.

Inleiding. Om den vollen zin van de aangehaalde schriftuurplaats te vatten, is het noodig dat wij den inhoud van de voorgaande woorden van den Apostel der Heidenen aangeven. Onder de uit het Jodendom en uit het Heidendom bekeerden te Rome waren oneenigheden ontstaan, daar elk gedeelte dier Christenen zich beter achtte dan het andere. Ook schreven velen de roeping tot het geloof toe aan hunne verdiensten en niet aan de genade van God. Tegen die even onchristelijke als dwaze opvatting had zich met kracht de h. Paulus verheven en bewezen, dat èn de Joden èn de Heidenen vóór hunne bekeering aan vele misdaden schuldig waren, tegenover God zich ondankebaar hadden gedragen, en niet om hunne verdiensten maar uit louter Barmhartigheid Gods tot het geloof geroepen waren. Nu, vermanende tot een liefdevol samenwonen, wijst hij op het verheven voorbeeld van Jesus en bezweert hen dat na te volgen door broederlijke eendracht. Hij wil zeggen: »gij »moet elkander verdragen, met elkander geduld oefenen, de »sterkeren met de zwakken, de verlichten met de minder on»derrichten, vooral de geloovigen die uit het Jodendom met die, »welke uit het Heidendom bekeerd zijn. Het voorbeeld van »Christus vermaant u daartoe. David had van Hem voorspeld »en het is in Hem vervuld geworden: *de smaadheden van »hen, die U smaden, zijn op Mij gevallen.* (Ps. LXVIII). Als »nu Jesus Christus, de Zoon van den levenden God, in die mate »niet zijne eer maar die des Vaders gezocht, niets dan het heil »der menschen bedoeld heeft, zóódat Hij Zich vrijwillig aan »de vernedering en het lijden uit Liefde voor u onderwierp, »waarlijk dan is voor u plichtmatig, dat gij dit treffend voor»beeld volgt." Om op het naleven van die lessen zoo sterk

mogelijk aan te dringen, stelt de Apostel tot drie malen toe aan de Romeinen voor oogen, wat uit het leven van den Verlosser voor allen daaromtrent te leeren is en verklaart vervolgens, dat de h. h. Schriften dat alles melden tot troost en tot opbeuring van wie in verzoeking konden geraken, om zich aan de moeilijkheid van den genoemden plicht der naasten-liefde te onttrekken. En mocht deze plicht na het overdenken van dat voorbeeld aan sommigen nog zwaar toeschijnen, met een enkel woord wijst hij hen op de hulp, welke zij van God mogen verwachten en op de Liefde door den Vader der Barmhartigheden aan de Joden en aan de Heidenen betoond. Wij hooren dus in die woorden van den Apostel de stem van een minnend hart, dat zoo gaarne allen als navolgers van zich zelf zoude prijzen, gelijk hij zelf navolger van Christus was geworden. — Deze gedachten dienen alzoo nader toegelicht en toegepast te worden:

I. Jesus Christus, en wat Hij deed uit Liefde voor het diepgevallene mensdóm, is de regel, waarnaar allen hun gedrag hebben in te richten; dit leeren de h. h. Schriften.

II. Allen moeten elkander helpen en één zijn door de liefde.

I.

Jesus Christus was de oneindige Liefde, en in zijn Liefde omvatte Hij alle menschen, zonder eenige uitzondering. Hij kwam om allen, die afgedwaald waren op te zoeken, de gevallenen op te heffen, „om — volgens den H. BERNARDUS —” „zondaars te rechtvaardigen, slaven tot broeders, gevangenen „tot mede-erfgenamen, bannelingen tot koningen te maken.” Of dit veel aan zijne Liefde gekost heeft? Het antwoord is opgesloten in deze andere vragen: welke offers bracht Hij, opdat de verzoening van alle menschen met God bewerkt en ook de scheidsmuur omvergehaald werd, waardoor de Joden en Heidenen verdeeld waren; welk wonder van Liefde heeft Hij gewrocht, opdat allen één werden in het geloof en tevens, door den band van liefde, één onder elkander en één met hunnen Verlosser zouden wezen; welke voorbeelden

stelde Hij aan allen ter navolging voor met het doel, dat de eene den last des anderen droeg en allen als uit een mond den hemelschen Vader mochten verheerlijken ?

Ware God van den waren God werd de Zoon waarlijk mensch en gaf in zijne God-menschelijke omwandeling een voorbeeld van een Gode welgevallig leven, opdat allen doen zouden gelijk Hij gedaan had ; Hij, die geene zonde had en in Wiens mond geen bedrog werd gevonden, schold niet weder als Hij gescholden werd, dreigde niet maar gaf Zich over aan wie Hem onrechtvaardig oordeelden ; Hij ging al weldoende door het land van Palestina en kende geen hooger geluk dan om de dwalende schapen tot den eenen Herder en Opziener der zielen te bekeeren. Allen door zijn lijden en dood met de vergramde Majesteit verzoenende, werd Hij de Vorst des vredes en tevens de Stamvader van een nieuw geslacht, dat zijne grootheid en macht niet binnen de enge grenzen van een beloofd land dezer aarde besloten zag, maar wiens roeping en bestemming lagen in het eeuwig bezit van geestelijke goederen ; — van een geslacht, dat niet slechts de afstammelingen van een enkel volk als zijne lidmaten moest tellen, maar dat alle verlost, die toonen zouden de deelname aan die geestelijke gemeenschap op hare waarde te schatten, in zich moest opnemen. Dat eene voor allen geldende wet de voorwaarden vaststelt, waaraan ieder lidmaat van die nieuwe maatschappij zich te onderwerpen heeft en door welker getrouwe naleving hij hopen mag eens, na zijne pelgrimsreize in Jesus' gevolg door dit tranendal gelukkig volbracht te hebben, burger van diens eeuwig Rijk te kunnen worden — dit is de noodzakelijke eisch voor die bij uitstek wel geordende maatschappij. En die wet is met onuitwischbare letteren geschreven in het leven van haren goddelijken Stichter, Jesus Christus ; Hij is de weg, langs welken allen naar den Vader moeten opgaan. Zijne daden,

inzonderheid die, welke Hem ons voorstellen in zijn omgang met de verschillende klassen van menschen, moeten een richtsnoer wezen voor wie zijne navolgers willen zijn.

Onder een drievoudig opzicht stelde de h. Paulus in de voorgaande verzen dat voorbeeld aan de Romeinen ter navolging voor. Vooreerst verklaarde hij, dat *Jesus niet Zich zelven heeft beliefd*, dat Hij niet gezocht heeft, wat in overeenstemming was met zijn gemak, met zijn menschenlijken wil of met zijne rust, maar dat Hij niets anders beoogde dan wat Gods eer bevorderde en het waarachtig heil van den mensch bewerkte. „Hij, het Hoofd van allen” — leert de H. THOMAS — „heeft als zijn doel gekozen het lijden „en wat met den natuurlijken wil van den mensch in strijd „is, om den goddelijken wil te vervullen, welke Hem met „den Vader gemeen was.” En zóó ver ging die offervaardige Liefde, dat naar de letter in Hem vervuld is geworden, wat David in den persoon van den Messias sprekend tot den Vader zeide: *de smaadheden van hen, die U smaden, zijn op Mij gevallen*. In dubbelen zin zijn die woorden waar. De *smaadheden*, de zonden der menschen, waardoor des Vaders wet veracht werd, vielen op Hem en verscheurden zijne ziel met de bitterste droefheid, niet minder dan wanneer zij beledigingen waren aan Hem alleen, aan Hem persoonlijk aangedaan, dewijl zijn ijver voor des Vaders verheerlijking leed onder die verguizing van den Hemelschen Vader. Maar Hij had ook — en dit is de tweede beteekenis — den mensch met eene eeuwige Liefde bemind en wenschte, dat allen de erfenis des heils verwierven. En daarin vooral toonde Hij zijne Liefde dat, toen de velen zondaars waren geworden, Hij aller zonden in zijn lichaam droeg op het Kruis en volgens Isaías’ voorspelling, onze smarten torste, gewond werd om onze boosheden en verbrijzeld om onze misdaden, zóódat Hij het Zoenoffer werd voor de zonden van de geheele wereld. In waarheid mocht dan ook de h. Paulus ook dit derde ken-

merk van Jesus' Lankmoedigheid aanvoeren: *Christus heeft u aangenomen ter eere Gods*, u en allen, Joden en Heidenen deelachtig gemaakt aan het geestelijk heil, dat Hij aan allen is komen brengen, daarin betuigende zijne groote *Macht* omdat Hij de wereld vernieuwde, zijne oneindige *Wijsheid* daar Hij door ongewone middelen de zonde overwon en den zondaar redde, zijne grenzenlooze *Liefde*, dewijl Hij Zich zelven tot zoenoffer voor de zonde maakte, om zijne schepselen van den eeuwigen dood te vrijwaren. Duidelijk is daaruit, wat de Apostel den Romeinen bewijzen wilde: geen Christen, hij moge Jood of Heiden geweest zijn, mag zich boven den andere verheffen, niemand zich een voorrang aanmatigen boven zijn evenmensch. De roeping tot het Christendom, de zaliging der menschen — neen, dat is niet het werk van degenen die loopen, maar van Hem die Zich erbarmde. Uit genade zijn de Joden geroepen om aan de belofte van God deelachtig te worden, welke den Vaderen gegeven was, en uit genade zijn de Heidenen geroepen, volgens de voorspellingen der Profeten, welke in Jesus vervuld werden.

Dit alles staat geschreven in de heilige Schriften, en de gevolgtrekkingen daaruit liggen voor de hand. Want, AL WAT GESCHREVEN WERD IS TOT ONZE ONDERRICHTING GESCHREVEN, OPDAT WIJ DOOR DE LIJDZAAMHEID EN DE VERTROOSTING DER SCHRIFTEN HOOP MOGEN HEBBEN.

Wat de Profeten van den Messias voorspelden, die als zachtmoedig Koning komen, die als het schaap onder de hand des scheerders geene klacht uiten zoude onder de mishandelingen zijner vijanden — wat de Evangelisten van Hem melden, die nederig was van harte en zachtmoedig, die het geknakte riet niet brak en het rookend lemmet niet uitdoofde — wat de voorbeelden der Heiligen van het Oude Verbond ons ter navolging voorhouden, dat alles staat geschreven TOT ONZE ONDERRICHTING, opdat wij zelven daaruit met zekerheid

opmaken wat te doen is, ook tot *leering* van anderen in de waarheid, tot *wederlegging* van dwaalbegrippen, tot *verbetering* der bedorven zeden, tot *opvoeding in de gerechtigheid*, in een godsdienstig en deugdzaam leven (II Tim, III, 16). De H. Schrift is het groote leerboek der Christenen; „zij is” — zegt de H. AUGUSTINUS — „een brief door God aan de menschen gezonden.” Zij leert ons onze plichten, bemoedigt tot geduld, biedt troost in het lijden en stort het blij vertrouwen in op een gelukkige eeuwigheid. Schier geen geloofspunt is er dat zij niet bewijst, geene ondeugd welke zij niet veroordeelt, geene deugd welke zij niet aanprijst, geene wenschelijke belooning welke zij niet belooft, geene omstandigheden des levens zijn er waarvoor zij geen raad geeft. De geschiedenis van Adam en van Noë, van de oude Patriarchen en Profeten, van de groote en heilige Heldinnen, is een lichtbaak, welke den weg aanwijst, door allen af te loopen. Maar, hoe leerrijk en hartroerend die voorbeelden ook mogen wezen, geen enkel is zoo verheven en leerrijk, geen zoo luidsprekend en overtuigend als dat van den goddelijken Verlosser, die nog welsprekender door daden dan door woorden tot allen spreekt, opdat een ieder wete, waarnaar hij zijn gedrag te regelen heeft. Die treffende voorbeelden van Jesus leggen getuigenis af van zijne lankmoedigheid met degenen, die het minst waardig schenen medelijden te vinden, en vermanen op de dringendste wijze tot geduld bij tegenwerking en tot lijdzaamheid in moeilijkheden. Of wij dit noodig hebben? Wie is de mensch, die niet gevaar loopt mismoedigd, neerslachtig te worden, als hij zich dagelijks opnieuw genoodzaakt ziet de lastige gebreken van anderen te verdragen, zoo mogelijk te verbeteren? Het schijnt hem een werk toe, dat zijne krachten te boven gaat, en hij voelt zich geneigd om met zijne gemaakte voornemens te breken. En toch mag hij het begonnen werk niet opgeven, en volharden in dien liefde-dienst is dringende plicht. Waar dan de kracht te vinden, om niet te bezwijken?

Denkt aan Hem, die zulk een tegenspraak van de zondaars tegen Zich verdragen heeft, opdat gij niet moede wordt, in uwe zielen bezwijkende; aldus schreef de h. Paulus aan de Hebreëen (XII, 3), en deze zijne vermaning geldt voor allen. Opzien naar den Voltooier van ons geloof, Jesus' voorbeeld beschouwen, dat geeft die blijdschap des geestes en die grootmoedigheid van ziel, welke doen juichen zelfs onder den last van zware verplichtingen; dat staalt den moed, wekt den geest op en vrijwaart tegen de droefgeestigheid, welke een hindernis is voor het goede doen. Wat nog meer misschien dan alle overdenkingen den zwakken mensch in staat stelt om de moeilijkste liefde-diensten aan den evennaaste te blijven bewijzen, het is die blijde hoop, dat ook wij, navolgers van Jesus' Liefde evenals de Heiligen geworden, eens zullen deelen in de Heerlijkheid, welke zij in de eeuwigheid verworven hebben.

Opmerking. Toen Noë de arke bouwen moest, waarin acht zielen zouden gered worden, werd hem van Gods wege bevolen op te zien naar het voorbeeld, dat hem op den berg getoond was. Voor ons, Christenen, is Jesus Christus, zooals Hij door de Profeten voorspeld was, Zich in zijn leven betuigd heeft en in het Evangelie geteekend staat, het groote en volmaakte voorbeeld, dat wij na te volgen hebben, zoo wij in de nieuwe Arke, in de Kerk Gods, onze zaligheid willen bewerken door de verheerlijking van den hemelschen Vader en door den dienst van onze evenmensen. De Evangelisten, welke Jesus' leven beschreven, vermelden die voorbeelden van geduld en lijdzzaamheid, van lankmoedigheid en vergevensgezindheid, van offervaardige liefde en voorkomende inschikkelijkheid. En, ook met het oog daarop, riep Jesus aan al zijne leerlingen toe: *Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook gij doet gelijk Ik u gedaan heb* (Joan. XIII, 15); leerde de h. Petrus; *ook Christus heeft voor ons geleden, u een voorbeeld nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt volgen* (I Pe. II, 21); vermaande de h. Paulus:

weest mijne navolgers, gelijk ik het ben van Christus (I Cor. XI, 1). Geen andere weg naar onze eeuwige bestemming ligt voor ons open; ook geen enkele der Heiligen is langs andere paden de glorie ingegaan. Geen iota of stip zal aan die goddelijke wet veranderd worden. Zij is en blijft afgekondigd voor alle menschen van alle tijden. De naasten-liefde stelt hare eischen voor de verschillende betrekkingen, waarin Gods kinderen zich bewegen. Het streven en het zoeken, de gedachten en de wenschen, de daden en de deugden van den Verlosser moeten zóó zeer de onze worden, dat wij Hem aandoen en Hij in ons leve.

II.

Het voorbeeld van Jesus moet dan de regel zijn, waarnaar een ieder zijn leven inricht. Hij heeft Zich vernederd, Zich ontledigd om te redden die verloren en om op te richten die gevallen waren; Hij achtte het geen roof aan God gelijk te zijn en kwam toch om te dienen; niemand kon Hem van zonde overtuigen, maar Hij wilde Zoenoffer worden om allen van den eeuwigen dood te verlossen. De gevolgtrekkingen uit die waarheden zijn voor allen duidelijk. Wij, menschen van stof en asch, moeten onze nietigheid erkennen, niet alleen omdat wij schepselen zijn door Gods Almacht uit het niet te voorschijn gebracht, maar vooral omdat wij zondaars zijn. En zou een zondaar kunnen weigeren aan zijne broeders en zusters te doen, wat de God-mensch deed voor den minste der zijnen? Wie grootsch wil gaan op zijne voortreffelijkheid, op voorrang in stand, op meerdere ontwikkeling, hij moge wel bedenken dat de afstand, welke hem van zijne minderen scheidt, onmogelijk zoo groot kan zijn als die welke tusschen hem bestaat en zijn goddelijk Voorbeeld. Daalde dan Jesus tot hem af, te eerder moet hij zich aflaten tot allen zonder onderscheid, en nimmer zal hij zich zoo diep kunnen vernederen als de Verlosser van allen deed. Wel wordt door velen

voorgewend, dat zij te groot zijn om zich met minderen gelijk te achten. Dit recht, ofschoon door de wereld opgeëischt, geldt niet voor God; die aanmatiging van den hoogmoed is ten strengste veroordeeld door Jesus, die Zich dienstknecht van allen maakte. Niemand mag daarom den andere met verachting behandelen, geen zich meer wanen, al is hij hooger in rang of munt hij uit door grooteren aanleg; daarentegen moet een ieder geduld oefenen met de zwakheid van zijn evennaaste en zich niet schamen den minste als een broeder voor God te dienen.

De h. Paulus heeft in de verzen aan onzen Epistel vóórafgaande daaromtrent deze volgende levensregelen geschreven: *Wij, sterken, moeten de zwakheden der onsterken dragen* (Rom. XV, 1—3), met andere woorden: aan de zwakken onder de mede-Christenen mag niet alleen geen aanstoot gegeven maar, krachtens den plicht der naasten-liefde, moet met hunne zwakheden, denkbeelden en handelwijzen groot geduld betoond worden. — *Wij moeten niet ons zelven believe* zonder te letten op hetgeen 't heil van anderen kan bevorderen, maar ons naar hen voegen, voor zooverre dit niet door eene of andere wet verboden is. Wie zich gegrondvest in het geloof en gevorderd in de deugd wil betuigen, moet de zwakheid van overtuiging en andere gebreken der onvolmaakteren met lijdzaamheid verduren, met wijze voorzichtigheid bestrijden en met zachtheid verbeteren. Ook tot dat doel zijn hem meerdere kracht en hogere deugd geschonken, opdat hij die gaven des Hemels dienstbaar make aan het geestelijk welzijn van anderen. Eigenbelang, gemakzucht, persoonlijke voordeelen mogen daarbij niet in aanmerking genomen worden. — *Een iegelijk believe zijnen naaste ten goede, tot stichting.* Des naasten verbetering, opwekking en onderricht dienen bedoeld. Hem moet toegegeven worden, niet opdat hij in het kwade, in zijn wangelooft, in zijne verkeerde handelwijze versterkt worde, maar ten goede vermaand, door goede voorbeelden en wijze raadgevingen op den waren weg gevoerd en

zoo zijne eeuwige zaligheid nader gebracht worde. Gelijk de rijken van hun overvloed aan de armen, eveneens moeten wijzeren en sterkeren van het hunne aan wie minder met wijsheid en kracht bedeed zijn mededeelen — ter opbouw van het mystiek lichaam van Christus, ter vervolmaking van elk lidmaat der Kerk.

Maar zijn die eischen van Jesus' liefde-wet niet te zwaar, zelfs voor een in Hem herboren Christen? De h. Paulus schijnt die moeilijkheid voorzien te hebben en besluit daarom zijne dringende vermaningen met dezen zegenwensch in onzen Epistel opgenomen: DE GOD DER LIJDTZAAMHEID EN DER VERTROOSTING GEVE U EEN VAN GEVOELEN TE ZIJN ONDER ELKANDER VOLGENS JESUS CHRISTUS, OPDAT GIJ, ÉÉN VAN ZIEL, MET ÉÉNE MOND GOD EN DEN VADER VAN ONZEN HEER JESUS CHRISTUS MOOGT VERHEERLIJKEN. Met die genade van boven zijn de zwaarste plichten licht en, al heeft de omgang met zwakkeren zijne eigenaardige moeilijkheden, al eischt die van 'smenschen hart vele en groote offers, waar de Gever van alle goede gaven zijn intrek heeft genomen, daar maakt de liefde elk juk zoet.

Zoo met geduld gewapend en door Gods vertroosting versterkt, moesten de bekeerde Joden en de bekeerde Heidenen voor elkander leven en elkanders heil bevorderen, opdat zij allen *één van zin* en van *hart* hetzelfde gevoelden en hetzelfde wilden, opdat geen verschil van zienswijze eenige scheiding maakte tusschen hen, die door Jesus Christus in zijn Bloed tot één lichaam verheven waren en daarom door den band van wederzijdsche naasten-liefde moesten vereenigd leven. Deze gedachte bezielt het laatste gedeelte van de besprokene woorden des Apostels. Dat een bijzondere verhouding tusschen de bekeerlingen uit het Joden- en uit het Heidendom te Rome daartoe aanleiding gaf, hebben wij met eenigen aangenomen, ofschoon anderen het ontkennen. Die onzekerheid doet echter

geen afbreuk aan het hooge gewicht van Paulus' woorden, waarin hij Gods raadsbesluit bespreekt. CHRISTUS HEEFT — leert hij — en het Joodsche en het Heidensche volk AANGENOMEN TER EERE GODS — het eene OM WILLE VAN GODS WAARACHTIGHEID, om de beloften, aangaande den beloofden Messias aan de Vaderen gedaan, te vervullen, het andere WEGENS BARMHARTIGHEID, opdat ook de Heidenen God zouden verheerlijken om zijne overgroote weldaden, welke wel niet beloofd maar toch voorspeld waren. Daarom mocht de Jood, al was hij uit het geslacht van Abraham en erfgenaam der belofte, al had hij de besnijdenis en het verbond en de wetgeving en al was de Christus uit zijn geslacht geboren en al had vooral aan de afstammelingen van Abraham Jesus zijne blijde boodschap verkondigd, geen der Heidenen verachten of minder achten. Want ook dezen mochten roemen, niet in zich zelve maar in God, die Zich ook jegens hen rijk in Barmhartigheden had betoond. Ook zij waren in het Bloed van den Verlosser met den Vader verzoend, van den toekomstigen toorn bevrijd, tot kinderen van God en tot erfgenamen des Hemels verheven. En — voegen wij met den H. THOMAS er bij — „gelijk het een bewijs van Gods Barmhartigheid was, „dat Hij aan de Vaderen de belofte gaf aangaande het heil „van hunne nakomelingen, ook dit behoorde tot Gods Waarachtigheid, dat Hij zijne voornemens omtrent de zaliging „der Heidenen heeft vervuld.”

Door het aanhalen van vier Schriftuurplaatsen bewijst de Apostel, dat God voorspeld had Zich ook aan de Heidenen te zullen openbaren, dat ook zij tot het deelgenootschap aan het Messianische heil geroepen waren. Daartoe haalt hij een woord aan van David, dat op den beloofden Messias betrekking heeft en Hem als werkzaam onder de Heidenen en sprekend voorstelt: DAAROM ZAL IK U LOVEN ONDER DE HEIDENEN, O HEER! EN UWEN NAAM LOFZINGEN. EN WEDEROM ZEGT (de h. Schrift): VERHEUGT U, GIJ HEIDENEN, MET ZIJN VOLK!

EN WEDEROM: LOOFT, ALLE GIJ HEIDENEN, DEN HEER, EN MAAKT HEM GROOT, ALLE GIJ VOLKEREN! Om die profetische woorden verstaanbaar voor allen te maken, omschrijven wij ze in dezer voege: „daarom, omdat Gij, o Heer! Mij tot een geestelijk „Hoofd ook der Heidenen maaktet en volkeren bracht onder „mijn zegenrijk gebied, zal Ik U prijzen onder de Heidenen „en uwen Naam lofzingen, zal Ik uwe Barmhartigheid open- „baren en uwe Goedheid verheerlijken onder hen en bewerken, „dat zij U ter eere een danklied aanheffen voor de geestelijke „gunsten, welke zij verwierven door mijne persoonlijke ze- „genrijke werking onder hen.” Met recht mocht dan ook tot de Heidenen de aansporing gericht worden: „verheugt u, gij „Heidenen met Gods volk! looft den Heer alle gij Heidenen, „en prijst Hem alle gij volkeren! want ook onder u toonde „Zich groot en edelmoedig de Heilige, ofschoon Hij naar zijne „menschelijke natuur uit Israël geboren wasen voor 't eerst „onder de kinderen van zijn volk de schatten van genade en „van waarheid uitdeelde.” *Voor al* ja, en 't eerst, maar niet uitsluitend. Immers, DAAR ZAL ZIJN DE WORTEL VAN JESSE, de Messias, Zoon van David, EN EEN DIE ZAL OPSTAAN en Zich verheffen als Aanvoerder van *alle* volkeren; onder Wiens banier *allen* zich kunnen scharen, en die zal opstaan om niet minder dan over de Joden ook over de HEIDENEN TE HEERSCHEN. OP HEM ZULLEN daarom evenals de Joden ook de HEIDENEN HOPEN.

Kon het dan voor de tot het Christendom bekeerde Joden te Rome, kan het nog voor ons en voor al de geloovigen, voor al de lidmaten van eene en dezelfde Kerk moeilijk zijn om elkander te verdragen, om één te wezen, gelijk Christus één is met den Vader? Mag een nationale afkeer scheiding brengen tusschen volkeren, welke hetzelfde geloof belijden; mogen machtigeren zich door hoogmoed of trots laten verleiden om den band van liefde te verbreken, welke alle kinderen van denzelfden Vader tot een geheel moet samenvoegen; mogen verscheidenheid van beroep, van vermogen of van

verstand oneenigheid stichten tusschen degenen, welke denzelfden God aanbidden en deel nemen aan dezelfde genade-gaven? Dit zij verre, eischt de h. Paulus en wel met een beroep op Jesus' voorbeeld, voor Wien geene aanneming van personen gold, die allen met dezelfde Liefde omvatte en voor allen alles is geworden, door Wiens geestelijke herschepping aller menschen ook alle onderscheid van natie en stand is weggefallen, zóódat daar in Jesus' gemeenschap *niet is Heiden en Jood, Barbaar en Seyth, slaaf en vrije maar Christus alles is en in allen* (Col. III, II), *en allen zonen Gods zijn, door het geloof in Christus Jesus* (Gal. III, 26).

Opmerking. Vrede en eendracht te onderhouden, afdaling tot minderen en hulpvaardigheid aan allen te betoonen, inschikkelijkheid en lijdzaamheid met de gebreken van anderen te beoefenen — dit zij dan de leus van alle Christenen. Daarin moeten zij een eer stellen, een voorrecht zien, dat groote voordeelen afwerpt en een blijde, eeuwig gelukkige toekomst in 't verschiet plaatst. Dat allen aan die zegeningen, welke aan het geloof in liefde werkend beloofd zijn, mogen deel verkrijgen, wenscht de h. Paulus aan zijne bekeerlingen van Rome toe. DE GOD DER HOOP, — Hij die de gevallen menschheid niet aan haar zelve overgelaten maar voor haar zedelijk herstel gewerkt en geleden heeft, die de zondaars bemoedigde om niet te wanhopen, maar door zijne genade redding te verwachten, die ook allen met geduld verdroeg, opdat zij tot hunnen Vader mochten terugkeeren, — Hij Wiens beloften niet faalden aangaande de Joden en Wiens Barmhartigheid de Heidenen niet vergat, *die voor de natie stierf en niet voor de natie alleen maar om de verstrooide kinderen Gods tot één te vergaderen* (Joes XI, 52.) — HIJ VERVULLE U MET ALLE BLIJDSCHAP EN VREDE IN HET GELOOVEN, met die inwendige vreugde in God, welke zich ook naar buiten openbaart en aan anderen mededeelt, en met dien vrede »waardoor» — volgens den H. THOMAS. — de mensch »met zich zelve en met den evennaaste en met God in vrede »leeft.» Wanneer dat ware *geloof*, wortel en grondslag zoowel als

kanaal van alle geestelijke goederen, het beginsel is voor die zielverheffende aandoeningen, wanneer dat onmisbaar fundament tot opbouw van ons geestelijk leven is gelegd, dan ook volgen die andere genade-gaven, welke tot vervolmaking van dat hooger leven dienen: DAN ZIJN WIJ OVERVLOEDIG IN DE HOOP op de eeuwige Zaligheid EN DOOR DE KRACHT DES HEILIGEN GEESTES, die door zijne zevenvoudige werking de genaden en verdiensten van Christus aan de geloovigen mededeelt, zóódat zij in staat zijn om aan al hunne verplichtingen te voldoen. — Wie zoude aarzelen voor die gaven des Hemels al ware het een zwaar offer te brengen? Wie terugschrikken, al moest hij een geheel leven lang vele gebreken van zijnen evennaaste verdragen en zijne beste krachten in het werk stellen om daarin eenige verbetering te brengen? Die goederen — en hoogere kunnen in dit leven niet verwacht worden — zijn het toch wel waard, dat er voor gewerkt, er voor geleden wordt. Het is ook zoo schoon, wanneer alle Christenen te zamen wonen als broeders, die één zijn van geest en hart: van *geest*, omdat zij, leerlingen van denzelfden goddelijken Meester, in dezelfde school onderwezen zijn, omdat zij hetzelfde gelooven en dezelfde geheimen belijden, omdat zij naar hetzelfde doel streven, dezelfde verlangens koesteren, dezelfde taal spreken; van *hart*, omdat zij kinderen van denzelfden Vader zijn, erfgenamen van dezelfde goederen, lidmaten van ééne gemeenschap der Heiligen. En schoon vooral om deze reden, dat hunne eensgezindheid en onderlinge liefde niet slechts eene afbeelding zijn van die wederzijdsche toegenegenheid welke onder de Hemelingen heerscht, doch ook omdat zij hun een waarborg geven, dat ook zij eenmaal in het eeuwig Rijk der liefde van God zullen opgenomen worden, waar hun geloof in aanschouwing, hun hoop in het bezit der hemelsche goederen overgaat en hunne liefde, van alle onvolmaaktheden gezuiverd, tot den hoogsten graad van volkomenheid opgevoerd wordt. — Mocht dan aan de eischen, welke de groote Apostel aan al zijne bekeerlingen gesteld heeft, voor immer voldaan worden door alle Christenen. Het rijk van den zoetsten vrede ware gesticht op aarde, om later over te gaan in een eeuwig Rijk van de volmaaktste eensgezindheid en liefde.

DERDE ZONDAG VAN DEN ADVENT.

Broeders! verblijdt u in den Heer te allen tijde! Nogmaals zeg ik: verblijdt u! Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend; de Heer is nabij. Weest in niets bekommerd, maar laat in alles door bidden en smeeken met dankzegging uwe begeerten bekend worden bij God. En de vrede Gods, die alle begrip te boven gaat, beware uwe harten en uw verstand, in Christus Jesus onzen Heer. Phil. IV, 4—8.

Inleiding. De bekeerlingen in de stad Philippi mochten zich er op beroemen, dat zij door den h. Paulus onder zijne meest beminde leerlingen gerekend werden. Uitbundig is de lof hun door den Leermeester in het geloof gegeven. Hij droeg hen in zijn hart, noemde hen zijn glorie, zijn kroon, zijn vreugde; zij waren zijne welbeminden, zijne geliefden, zijne broeders in Christus Jesus; in al zijne gebeden bad hij met blijdschap voor hen allen; zijn vertrouwen was onwankelbaar, dat God, die een goed werk in hen begonnen had, het ook voleindigen zoude tot op den grooten dag van Jesus Christus. De geheele brief door hem aan de Philippiërs geschreven getuigt, hoe verheugd hij is over de werkdadigheid van hun geloof, hoe dankbaar voor de hem verleende hulp, hoe bezorgd ook voor

hunnen geestelijken vooruitgang. Het bovenstaande gedeelte is daarvoor een sprekend bewijs. De Apostel verlangt, dat zij altijd blij en opgeruimd van geest zijn, ijverig om voor allen een voorbeeld van deugd en bescheidenheid te wezen, onbekommerd omtrent de moeilijkheden, welke met de belijdenis van het Christendom onafscheidelijk verbonden zijn; dat zij ook met dankzegging voor de reeds ontvangene weldaden voortdurend om nieuwe genaden blijven bidden; dan toch zou hun ook die inwendige vrede geschonken worden, welke alle begrip te boven gaat. Doch beloofde hun Vader in het geloof niet te veel aan zijne bekeerlingen? Laten wij het ter onze opwekking duidelijk maken: die zoo zoete en weldoende zielsgesteldheid kon de h. Paulus hun toewenschen, omdat de belijdenis van den waren Godsdienst

I. blijmoedig maakt en bescheiden;

II. vertrouwen inboezemt en den waren vrede schenkt.

I.

VERBLIJDT U IN DEN HEER TE ALLEN TIJDE! NOGMAALS ZEG IK: VERBLIJDT U. Met deze aansporing begint de h. Paulus het laatste gedeelte van zijnen brief. Vreemd klinkt dat woord niet in zijnen mond. Meermalen lezen wij in zijne brieven een dergelijke uitdrukking. *Weest blijde in de hoop*, schreef hij aan de Romeinen (XII,12); *verblijdt u te allen tijde*, daartoe vermaande hij ook de Thessalonikers (1 Thess. V,17), gelijk hij ook de Corinthiërs aangespoord had: *voorts broeders! weest blijde*, en in dezen zendbrief herhaalt hij dezelfde woorden „om” — aldus leert de H. CHRYSOSTOMUS — „te kennen „te geven, dat zijne geloovigen zich op allerlei wijzen moeten „verblijden.” En met recht. De belijdenis van het Christendom geeft vreugde in den Heer, onzen God. Neen, die Godsdienst bant geenszins alle blijdschap uit het hart, berooft den mensch niet van elk genot, veroordeelt hem niet tot een treurig en droefgeestig leven. Wel is de Christen verplicht zich zelven te verloochenen, aan de booze wereld te verzaken,

zijn kruis op te nemen en het den goddelijken Meester na te dragen; wel prees Jesus hen allen zalig, die arm van geest, die als Hij was nederig en zachtmoedig van harte zijn, die om zijnen Naam vervolging lijden en om Hem gesmaad worden. Maar om die redenen is voor zijne volgelingen niet de ware vreugde onmogelijk gemaakt. Wie zoo denkt, legt de beschamende bekentenis af, dat hij het Christelijk leven niet kent en nooit de zoetheit daarvan geproefd heeft. Hij moest ter school gaan bij den eenvoudigsten geloovige of een blik kunnen slaan in het binnenste van een leekbroeder of liefdezuster, die de wet van het Evangelie in hare geheele gestrengheid beoefenen, en het werd hem duidelijk, dat oprechte godsvrucht, hoe vele eischen zij ook stelt, een opgewektheid van geest en een blijmoedigheid van hart geeft, waarmede al de genoegens der wereld niet te vergelijken zijn. — Evenwel wordt deze opwerping te berde gebracht. Kan vreugde geboden, kan het gevoel van blijdschap als plicht worden voorgeschreven? Wie vermag zich te verheugen, zoodra het bevel daartoe gegeven wordt; of moet die aandoening niet gerekend worden onder die, welke van uitwendige omstandigheden geheel afhankelijk zijn? Wij geven toe: niemand kan aan het menschelijk hart zulk een gevoel opdringen, tenzij tevens de redenen voorgelegd worden, waardoor die gemoedstemming wordt opgewekt. „En toch zal” — zegt de H. FRANCISCUS VAN SALES — „die kalme vreugde, die blijdschap, „die vrede in God, door de wereld niet gekend, de overheerschende stemming zijn van den Christen” — van den Christen, die zich zelve beheerscht, die zich in het onvermijdelijke weet te schikken en zelfs onder alle moeilijkheden van dit leven met opgeheven hoofde de gevaren trotseert, welke soms van alle kanten dreigen.

Aan *redenen* voor die opgeruimdheid ontbreekt het hem waarlijk niet. Verbeeld u, dat hij eens met gezette aandacht zooveel mogelijk al de groote genaden overdenkt, welke hij van

Gods Goedheid ontvangen heeft, dat hij de gelukkige toekomst beschouwt, welke hem wacht, als hij de hem toevertrouwde gaven des Hemels met zorg en goed besteedt; dat hij wil opmerken, hoe eene vaderlijke Voorzienigheid over hem waakt; dat hij zich bewust wordt, welk een groot voordeel de vervolgingen om Jesus' wille geleden hem zullen opleveren! Zouden die overwegingen hem niet overtuigende redenen aanbieden om zich in den Heer, in zijnen God, Schepper en Vader en Belooner, te verheugen? Wij kunnen nog verder gaan. Een vroom Christen verheugt zich in de wet Gods en bewandelt met blijdschap den weg der geboden van zijnen hemelschen Vader. Hij ziet rondom zich heen en verheugt zich in de bewijzen van Gods Almacht en Liefde, welke hij alom bewondert; hij verheugt zich in die overgroote en ontelbare weldaden, welke door God dag aan dag aan zijne kinderen bewezen worden en op elk hart den diepsten indruk maken, dat toegankelijk is voor het teeder gevoel van hartelijke en van innige dankbaarheid. Is hij zondaar geweest, dan ja heeft hij nog andere redenen om zich te verblijden, want de tranen van boetvaardigheid, de smart van het berouw, het leedwezen over bedrevene zonden zijn voor den bekeerling even vele redenen tot ware vreugde als de vervolgingen en wederwaardigheden voor den lijder, die zijn kruis draagt in vereeniging met Jesus. De eene zoowel als de andere verheugen zich in hunne zaligheid, gene omdat hij vergiffenis van zonden verkregen, deze omdat hij verdiensten verzameld heeft voor den Hemel; gene omdat het geweten hem niets meer verwijt, deze omdat de belooning voor een geduldig lijden hem is weggelegd. Een plichtgetrouw Katholiek vindt zijne vreugde overal en in alles: in huis, in de kerk, onder zijne bezigheden, in het gebed, in het ontvangen der H.H. Sacramenten, in het vervullen zijner plichten; zelfs in het lijden en in het strijden kan hij, evenals de h. Paulus, van vreugde overvloeien. Wij begrijpen dan ook, dat de Apostel tot zijne

bemінде bekeerlingen, tot hen die God in zijne oneindige Volmaakheden hadden leeren kennen, die wisten wat God in Zich zelven en wat Hij voor den mensch is, die ook reeds op den weg der zaligheid grooten voortgang hadden gemaakt en menig blijk van moed en standvastigheid in het vasthouden aan de overgeleverde leer gegeven hadden — dat hij tot hen de aansporing richtte om zich te verheugen in den Heer. Alles moest die blijde stemming in hen opwekken: alles wat God was en deed, in 't bijzonder alles wat Jesus Christus voor hen geworden was, nog immer bleef en altijd zijn wilde. Zij behoefden slechts te denken aan het verledene, aan het tegenwoordige en aan het toekomstige, om zich in een zielstoestand te verplaatsen, welke door geen aardsch geluk kan geschapen zelfs door een wereldling niet kan bevroed worden, welke zijn opwekkenden invloed op het godsdienstig leven nimmer verliest maar den Christen doet jubelen als kind Gods, als erfgenaam van God en mede-erfgenaam van Christus, welke hem zelfs in de beproevingen met David doet jubelen: *uwe vertroosting o Heer! kwamen, naar de menigte mijner ziele smarten, mijn hart verblijden* (Ps. XCIII, 19) of met den h. Paulus: *gelijk het lijden van Christus overvloedig in ons is, alzoo is ook onze vertroosting overvloedig door Christus* (II Cor. I, 5).

Doch niet elke geestelijke vreugde mag even hoog aangeslagen, niet op gelijke waarde geschat worden. Niemand minder dan de h. THOMAS heeft ons dat geleerd in deze woorden: „de geestelijke „vreugde heeft twee bronnen: deze bestaat in het goed, dat God „in eene oneindige mate in zijn eigen Wezen bezit, de andere „in het goed, dat Hij ons mededeelt,” en vervolgens maakt hij deze opmerking: „de vreugde uit de eerste bron voort- „spruitende is volgens haren aard altijd grooter dan welke „uit de tweede voortkomt, dewijl zij de vreugde is over een „onmetelijk, oneindig, eeuwig en allerhoogst goed. Daarom „kan een in de liefde tot God verzonkene ziel zich op vol- „komene wijze over dat Goed verblijden.” — „Die andere

„vreugde echter” — zegt de godvruchtige SEGNERI — „is volgens hare natuur minder, dewijl zij eene vreugde is over een beperkt goed. En al doet zij zich soms merkbaar aan den geest gevoelen, omdat zij tot voorwerp een goed heeft, waaraan de mensch deelneemt, zij is toch van minder gehalte dan die andere, welke den voorrang inneemt en heerschen moet.”

Welk ook de reden voor die opgewektheid des gemoeds moge wezen, uitgelaten of luidruchtig mag zij nimmer worden, altijd moet zij gepaard gaan met den ernst en met die deugden, waardoor een volgeling van Jesus zich dient te onderscheiden. Het was geene geringe lof, welken de h. Paulus aan de Philippiërs gaf, toen hij hunne *bescheidenheid* en daarmede hunne goedheid, zachtmoedigheid, ingetogenheid en al die andere deugden roemde, „welke in de christelijke liefde wortelen en aan den omgang des Christen met de menschen eene welgevalligheid geven, die de gemoederen ook van onchristenen treffen, bekoren, winnen kan, voor zoo verre bij hen ontvankelijkheid bestaat voor hetgeen waar en goed en „schoon is (Lipman);” toen hij hen aanspoorde die deugden bekend te maken aan alle menschen. Zoo opgevat is zijn woord een weerklank van dit gezegde des Zaligmakers: *zoo schijne uw licht voor de menschen, opdat zij uwe goede werken zien, en uwen Vader, die in den Hemel is, verheerlijken* (Matth. v. 16). Doch merken wij ook dit op: het lag geenszins in de bedoeling van den Apostel zijne beminde geloovigen te bewegen, dat zij met hunne deugden pralen zouden; dit alleen beoogde hij, dat zij door hun gedrag God verheerlijken en den evennaaste ter navolging zouden aansporen. En geene deugd is er te vinden, welke met grootere kracht op het gemoed van anderen inwerkt. Wat toch is de bescheidenheid? „Zij is” — volgens den H. THOMAS — „eene deugd, waardoor iemand in zijn geheel uiterlijk de juiste middenmaat houdt, zóódat hij niemands

„oogen hindert.” — „Zij is de gezellin” — leert ons de H. BERNARDUS — „der bezonnenheid en der eerbaarheid, onderhoudt de wet der nederigheid, bewaart de kalme rust der „ziel, bemint de ingetogenheid en de kuischheid ;” „zij weet” zegt de H. BONAVENTURA — „de kleeding en de uitwendige „bedrijvigheid te beperken binnen de grenzen van het te veel „en van het te weinig ;” „zij is” — aldus de H. AUGUSTINUS — „in spreken spaarzaam, vertoont een opgeruimd gelaat, hare „blikken zijn eerbaar en hare gang is zedig ;” — „zij matigt zelfs „den klank der stem” — zeide de H. AMBROSIOUS — „opdat „niet een te luid gesproken woord iemands ooren kwetse.” Waarlijk, die deugd, zich op allerlei wijzen in het maatschappelijk leven der menschen betuigende, is een verheerlijking van God, van den Vader des Lichts, van Wien alle goede gaven neerdalen, maakt den Christen immer welgevalliger in het oog van zijn Schepper en — wat hier niet voorbijgezien mag worden — zij is een der krachtigste middelen om anderen voor de beminnelijkheid der deugd te winnen. Geen wonder alzoo, dat de h. Paulus die deugd wenscht bekend te zijn aan alle menschen, omdat het goede voorbeeld daardoor gegeven anderen opwekt zich te verbeteren en den goeden weg in te slaan.

Van dien harte-wensch geeft hij deze reden op: DE HEERE IS NABIJ — *nabij* door de tegenwoordigheid van zijne Majesteit, waarmede Hij alle handelingen der menschen ziet en de geheimste gedachten van den geest kent en alles beoordeelt; *nabij* door het beloven van zijne hulp, welke den Christen in staat stelt om zelfs de moeilijkste plichten met stiptheid te volbrengen: *nabij* door de belooning, welke Hij voor zijne getrouwen in 't verschiet stelt; *nabij* vooral door het oordeel dat spoedig over allen zal geveld worden, zoowel over die goed als over die kwaad deden. Daarom ook kon de brave Tobias deze vermanende woorden doen hooren: *God heeft ons om onze boosheden gekastijd en zal ons zalig maken om zijne*

Barmhartigheid. Ziet dan naar hetgeen Hij met ons gedaan heeft en belijdt zijnen Naam met vrees en beving, verheerlijkt den Koning der eeuwen in uwe werken (Tob. XIII. 5 en 6).

Opmerking. De ware deugd maakt niet droefgeestig, maar de blijdschap, welke zij ingeeft, slaat ook niet over tot uitgelatenheid noch tot dartelheid. Dit is een der onderscheidende kenmerken, waardoor zij verschilt van de vreugde der wereldlingen. Dezen vermeiën zich in luidruchtige vermaken, in uitspattingen, welke de zinnen streelen; zij zoeken hunne uitspanning in losbandige gezelschappen en onbehoorlijke gesprekken, waarbij de eerbaarheid groote schade lijdt; zij voelen zich dan alleen tevreden, als zij volop genieten kunnen van hetgeen de lichtzinnige en wufte wereld aan hare slaven aanbiedt, al weten zij dat de christelijke zedenwet onvereenigbaar is met hunne misdadige verstrooiingen. De Christen daarentegen verheugt zich niet in de wereld maar *in God*, op Wien zijne hoop gevestigd is, van Wien hij alle vertroosting verwacht, door Wien hij ook op milddadige wijze beloond wordt voor al zijne offeringen; hij verheugt zich in de getuigenis van een goed geweten, waarin hij de stem verneemt van den H. Geest, die hem kind Gods noemt en hem woorden van vrede toespreekt. Zijne blijdschap is daarom zuiver en onvermengd, rustig en kalm, maar ook duurzaam; die van den wereldling echter ongestadig, bedriegelijk en gaat vergezeld met een gevoel van onvoldaanheid, van ontevredenheid en van wroeging. — Evenmin kent de dienaar der wereld de ware bescheidenheid. Niet slechts tegen den eisch der christelijke eenvoudigheid, zedigheid en ingetogenheid zal hij zich vergrijpen, maar ook misdoen door hoogmoed die den evenmensch doet verachten, door zucht naar opsmuk en weelde welke alle voorzichtigheid zelfs in geldelijke belangen uit 't oog verliest, door naijver en eerezucht welke zich evenmin storen aan de wet van God als aan den plicht der naasten-liefde, door verbittering van gemoed welke geene enkele ware of vermeende belediging wil ongewroken laten. Maar de bescheiden Christen, hij bezit zijne ziel in lijf-

zaamheid, laat alle recht aan zijnen evennaaste wedervaren, weet zich binnen de juiste perken van zijnen staat te houden, verheft zich niet tegenover anderen en vergeeft aan hen gaarne alles, gelijk ook Christus hem vergeven heeft.

II.

Maar zal een vrome Christen, al vertoont hij zich zonder aanmatiging en zonder ijdel zelfbehagen, door zijne deugd reeds alleen niet velen tot haat tegen God en diens dienaren ophitsen en vinnige vijanden van den Christelijken Naam verwekken, in stede van hen tot volgelingen van Jesus te maken? Tot antwoord diene. De volgende waarheden zijn niet te loochenen, al moet erkend worden, dat zij elk rechtgeaard gemoed pijnlijk aandoen. Eene dagelijksche ondervinding dwingt ons immer te denken aan deze voorspelling des Zaligmakers: *hebben zij Mij vervolgd, ook u zullen zij vervolgen* (Joan. V, 20). De wereld haat Christus en al wie zijn woord bewaren. Even dikwerf als Jesus een wonder werkte, even dikwerf smeedden zijne vijanden daaruit een wapen om Hem te bestrijden; zoo ook, wanneer een of ander van wie Hem aanhangen door vroomheid uitmunt of een goed werk ter hand neemt, gaat dikwijls uit het vijandig kamp een stem op, welke veel meer heeft van een vervloeking dan van een zegening. Wilde men den haat van de vijanden des Kruises voorkomen, den Zaligmaker voor beleedigingen vrijwaren en zich zelven voor smaad en vervolging behoeden, geen ander middel ware uit te denken dan dat alle Christenen zich in de afgelegenste woestijnen terugtrokken en daar, afgesloten van de wereld, zonder opgemerkt te worden hunnen Godsdienst uitoefenden. Maar dit mag niet. Wie Jesus' Naam belijden, moeten het zout der aarde wezen, een lamp op den kandelaar gezet, een stad op een hoogen berg gebouwd, met andere woorden: zij moeten, een iegelijk naar zijn stand

en in zijn omgeving, missionarissen zijn, die der waarheid getuigenis geven door de openbare belijdenis van hun geloof en der gerechtigheid door hunne goede werken. En dit, niet-tegenstaande zij daarom aan velerlei aanvechtingen bloot staan en menigen harden strijd te verduren hebben. Zij moeten voor allen een voorbeeld blijven, hun licht doen schijnen maar tegelijk door hunne bescheidenheid op geloovigen en op allen zonder onderscheid van personen een weldadigen invloed uitoefenen, zóódat niemand van hen eenig kwaad met recht kan zeggen.

Welk de gevoelens dienen te zijn, waardoor zij geleid en gesterkt worden om onder die moeilijkheden niet te bezwijken, leert de heilige Paulus in deze woorden: **WEEST IN NIETS BEKOMMERD, MAAR LAAT IN ALLES DOOR BIDDEN EN SMEEKEN MET DANKZEGGING UWE BEGEERTEN BIJ GOD BEKEND WORDEN.** Alwie voor de eer van God en voor het welzijn van zijnen evenmensch den strijd aanbindt met een wufte en goddelooze wereld, hij behoeft zich om den uitslag *niet te bekommeren*. Hij strijde zóó, alsof hij alleen door zijne inspanning de overwinning moest behalen, maar verhope tevens zóó den goeden uitslag van God, alsof zijne werkzaamheden niets baatten; hij doe het zijne en ook God zal het zijne doen; hij stelle alles in Gods handen en zie met vertrouwen de toekomst tegemoet. En dat mag hij. Die hem tot die edele taak geroepen en gezonden heeft, zal ook in die beproeving uitkomst geven en weten te bewerken dat, hoe dan ook, blijvende vruchten de belooning voor zijn goed voorbeeld zijn. Zelfs heeft de Christen alle reden tot *dankzegging*, als hij om wille der gerechtigheid vervolging lijdt. Geen schooner gelegenheid bestaat er om de deugden der nederigheid en der overgave aan Gods wil te beoefenen en tegelijk te ondervinden, hetzij dan later of vroeger, dat in Gods raadsbesluiten de schitterendste overwinning niet zelden verbonden is aan het geduldig lijden zijner vrienden. De lange geschiedenis der Kerk van Jesus heeft op

elke van hare bladzijden bewijzen van die troostrijke waarheid opgeteekend. Het bloed der Christenen was immer een vruchtbaar zaad, dat honderdvoudige vruchten voortbracht; eveneens dient alles, wat een ieder van Jesus' leerlingen in zijn lichaam of in zijn ziel lijdt, om den Naam des Heeren, ten nutte en ter opbouwning van Gods Kerk. Bovendien gevoelen zij, die aan den in alles beproefden Verlosser het meest gelijkvormig zijn geworden, zich onder de bijzondere bescherming Gods, welke alles voor zijne beminden ten goede schikt en hen bewaart als den appel van zijn oog.

Deze waarheid sluit niet uit, *dat zij de begeerten van hun hart bekend maken aan God*, die luistert naar de gebeden en smeekingen van zijne getrouwen. Zij mogen vragen om het einde der vervolgingen, om het vernederen der vijanden van Gods Kerk, om de verandering van gezindheid bij diegenen, welke er trotsch op gaan dat zij de Kerk haten en aan hare kinderen allerlei moeilijkheden in den weg leggen. Evenwel worde dit niet vergeten: het ligt geenszins in de plannen der goddelijke Voorzienigheid, dat de geloovigen van alle tegenkantingen vrij blijven en dat elk gebed om bevrijding daarvan dadelijk verhooring vinde. Reeds de h. Paulus leerde die waarheid, toen hij aan de Corinthiërs schreef: de menschelijke boosheid in aanmerking genomen, *moeten er partij-schappen wezen*, en God laat dat kwaad toe *opdat ook zij die beproefden zijn openbaar worden* (1 Cor. XI. 19), en de H. AUGUSTINUS het zedelijk kwaad besprekende zeide: „de boozen leven, opdat zij bekeerd of opdat de goeden geoefend worden.” Wanneer die smeekingen der lijdenden de gewenschte verhooring vinden en de machten der duisternis door de hel opgeroepen bedwongen zullen worden, dit ligt verborgen in de geheimen van Gods Wijsheid; ze te willen doorgronden ware dwaasheid en oneerbiedigheid tegenover de goddelijke beschikking. De vrome Christen zoeke intusschen elders eene voldoening, welke voor de hand ligt en in den

volgenden zegenwensch van den h. Paulus is aangeduid.

DE VREDE GODS, DIE ALLE BEGRIP TE BOVEN GAAT, BEWARE UWE HARTEN EN UW VERSTAND IN CHRISTUS JESUS. Wenscht de h. Paulus die gave Gods, welke met geene woorden beschreven, waarvan de waarde nimmer hoog genoeg gewaardeerd kan worden, aan zijne geloovigen uit geheel zijne minnende ziel toe, dan is hij ook overtuigd, dat zij hun van boven geschonken worden en op hen de allerweldadigste inwerking hebben zal. In de vreugde zijns harten ziet hij reeds de groote voordeelen, welke de ware vrede, de vrede die uit God is en die door de wereld noch gegeven noch gekend wordt, hun zal aanbrengen. Het *hart* en het *verstand* zullen bewaard blijven in Jesus Christus. Welke vervolgingen, welke tegenkanting, welk lijden hun mochten overkomen: zoolang zij dien inwendigen vrede, die kalme rust en die geduldige gelatenheid behouden, zal noch hun hart door vrees overmand, noch hun verstand door onrust op een dwaalweg gebracht worden! — Dat hun die kracht en dat licht noodig zouden zijn evenals aan alle strijders voor Gods eer, daarvan hield de h. Paulus zich overtuigd, hij de groote kenner van de boosheid der wereld en van de zwakheid des menschelijken harten. De afval van de waarheid en de verzaking van de heiligste verplichtingen zullen meermalen de gevolgen zijn van zwakheid in het geloof en van vrees voor de menschen. Het is toch voor het hart van den mensch zoo pijnlijk om ter wille zijner gerechtigheid vervolgd en gelasterd te worden; smaaddredenen en spotternijen folteren hem meer dan lichamelijke kwellingen, en de gehechtheid aan het oordeel van den evenmensch is volstrekt niet altijd uitgestorven, ook bij vele braven niet. Niet minder dreigend zijn de gevaren, welke het verstand in eene verkeerde richting kunnen voeren; of komen zelfs bij goed onderrichte maar zwakke Christenen niet dikwerf deze of dergelijke verleidelijke opwerpingen voor

den geest : waartoe kan het dienstig zijn om mijne geloofs-overtuiging in 't openbaar en in 't bijzijn van spotters hetzij in woorden of in daden uit te spreken en zoo het heilige voor onreinen te werpen ; wat baat het, dat ik, zonder gezag en invloed, mij opwerp als prediker eener waarheid, welke schier algemeen veroordeeld wordt ; is het niet beter dat alle aanstoot vermeden en geene ergernis gegeven worde aan wie het goede kwaad en het kwaad goed noemen ; moet het niet voor veel verkieslijker gehouden worden, dat men ongeloof veinze dan het ware geloof aan bespotting prijs te geven ? Zóó spraken, zóó handelden niet die millioenen Martelaren, welke nu voor eeuwig in den Hemel gekroond zijn als de roemrijke bloedgetuigen van Jesus' Naam. Ook die Christenen van alle tijden niet, die vol waren van den Geest Gods en onder druk en lijden getuigenis gaven van hun levendig geloof, waardoor zij de ongeloovige wereld beschaamden en hoog opgeheven hielden den standaard des Kruises, waaronder zij streden en overwonnen. Zij hadden de zekerheid, dat zij boven hunne krachten niet zouden beproefd worden, en zij bewaarden hun hart in de getrouwheid aan God door de genade van Hem, die de zwakken sterk maakt. Zij waren van de overtuiging doordrongen, dat het belijden van de waarheid eere geeft bij God en het kwam bij hen niet op den hemelschen Vader te verloochenen door zich over Hem te schamen voor de menschen. Zoo waren zij en kunnen ook allen, wanneer plicht het gebiedt, zich sterk toonen naar het hart en naar het verstand — niet uit zich zelven, wel in JESUS CHRISTUS „door Wiens Liefde” — zegt de H. THOMAS — „'s menschen genegenheid voor het „kwade betoomd wordt, en door Wiens licht het verstand „verhardt in de waarheid.”

Opmerking. Leert ons de h. Paulus, dat de ware vrede in Jesus Christus zoowel het hart versterkt in alle beproevingen,

welke met de belijdenis van het Christendom onafscheidelijk zijn verbonden, als het verstand voor de afdolingen bewaart, waartoe een onrustig, een ontevreden gemoed zich lichtelijk laat verleiden, van den anderen kant moet ook erkend worden, dat die zalige vrede door niets meer aangekweekt zal worden dan door een getrouwen dienst van den Allerheiligste. Zelfs moet de gerechtigheid vóórafgaan, vóórdát de ware vrede het gelukkig deel worde van den leerling van Christus. Immers voor de zondaars is de vrede niet, wel voor hen die Gods wet be-
minnen en onderhouden; onrust en angst wonen in de ziel, welke het kwade doet, maar zij wandelen in den rijkdom van den vrede Gods, wier geweten van geen kwaad getuigenis aflegt. En huist eens die vrede in het binnenste van den Christen, *wat de gerechtige ook overkome, het zal hem niet bedroeven* (Spreuk XII, 21), omdat hij overtuigd is, dat al het leed door God hem overgezonden of door den mensch hem aangedaan, zoo het met geduld verdragen wordt, ten zijne voordeele zal verkeeren. Hij voelt zich sterk in de beproevingen, zijn hart is in rust en zijn verstand door geene nevelen bevangen en, gelijk de h. Paulus, kan hij nog blijde zijn onder alle moeielijkheden en wederwaardigheden van het leven.

VIERDE ZONDAG VAN DEN ADVENT.

Broeders! Aldus beschouwe ons iedereen, als dienaren van Christus en uitdeelters der geheimen Gods. Hier nu wordt in de uitdeelters vereischt, dat men getrouw bevonden worde. Mij echter is er het minste aan gelegen, dat ik door u beoordeeld worde of door een menschelijken rechtdag; doch ook beoordeel ik mij zelve niet; wel ben ik mij niets bewust, maar daardoor ben ik *nog* niet gerechtvaardigd; Hij echter, die mij oordeelt, is de Heer. Wilt dus niet vóór den tijd oordeelen; totdat de Heer komt, die ook de verborgenheden der duisternis in het licht stellen en de be-raadslagingen der harten openbaren zal; en dan zal iedereen lof verwerven van God. 1 Cor. IV, 1—5.

Inleiding. In het voorgaande hoofdstuk had de h. Paulus de Corinthiërs op strenge wijze berispt om de vele twisten en partijschappen, waardoor de eenheid en eensgezindheid in hunne gemeente verbroken werden. En zóó verderfelijik werkte die verdeeldheid, dat sommigen der priesters op eene wijze geprezen en verheven werden, welke hunne nederigheid in gevaar bracht, anderen daarentegen op onverdiende en smadelijike wijze veracht werden. Het eene zoowel als het andere moest afbreuk

doen aan het gezag, waarmede allen bekleed waren en hunne bediening uitoefenden. Al te groote ingenomenheid met eenigen wekte afgunst op bij de andere partij, zóódat wie bij hunne aanhangers in blakende gunst stonden, zonder aanzien waren bij die anderen, welke aan een tweede de voorkeur gaven. Dit kon, dit mocht de apostel van Christus niet dulden. Hoogst strafbaar was in zijn oog de dристheid van wie over hem en in 't algemeen over Gods dienaren een vermetel oordeel velden, evenzeer de hoogmoed van wie hen durfden verachten. Met kracht van redenen bestreed hij die verkeerde opvattingen en zoude hun aantoonen, dat hunne handelwijze in schrille tegenspraak was met de door Christus gewilde orde. Met weinige maar afdoende woorden leerde hij, wat ieder geloovige te houden had van diegenen, welke door den H. Geest als dienaren der Kerk waren aangesteld; verder, dat niet meerdere begaafdheid noch grootere welsprekendheid maar alleen volkomenere getrouwheid in het vervullen van beroepsplichten hoog aangeslagen mocht worden; eindelijk, dat het laatste oordeel daarover aan Hem alleen toekwam, die gezonden en de uitoefening der geestelijke bediening opgedragen had. — Hiermede is de letterlijke beteekenis der leer van den h. Paulus aangegeven; niets belet echter dat een ieder, om zijne woorden op meerderen toepasselijk te maken, daaraan een wijderen zin geve en onder de bedienaren door hem met name genoemd allen versta, die in overheid geplaatst zijn. In verband met die opmerking beantwoorden wij deze vragen:

I. wat zijn de dienaren van Christus, en hoe blijkt hunne getrouwheid;

II. wie moet daarover oordeelen?

I.

In de Kerk van Jesus is iedere bedienaar het werktuig in Gods handen, van Wien hij ook zijne zending en volmachten zoowel als zijne begaafdheden ontvangen heeft. Ware er spraak van menschelijk onderricht in wereldsche aangelegenheden, dan zoude het niet te verwonderen zijn, als de weet-

gierigen zich bij voorkeur om diegenen schaarden, welke door diepte van wetenschap en door het wegsleepende hunner voordracht boven anderen uitmunten. Maar dit is geenszins hier het geval. In de samenkomsten der geloovigen worden de waarheden der goddelijke openbaring gepredikt: *Jesus Christus en die gekruisigd, eene wijsheid die niet van deze wereld is maar Gods wijsheid*, — eene wijsheid alzoo of een rijkdom van waarheden, welke door de menschen niet kunnen gekend worden tenzij alleen wanneer en voor zooverre zij hun door God geopenbaard worden, welke ook in de tijden vóór de komst van den Verlosser wel eenigermate in de H.H. Schriften aangeduid maar niet in het volle licht geplaatst en daarom tot dan toe als verborgen waren. En dat alles, wat de Goedheid van God den nietigen mensch uit de schatten zijner kennis heeft medegedeeld, mag *niet* gepredikt worden *met woorden die menschelijke wijsheid leert, maar die de Geest leert, geestelijk met geestelijk verbindende* (1 Cor. II, 3, 6, 7, 13). De h. Petrus kon dan ook met volle waarheid van allen, die in de godsdienstige vergaderingen als leeraars optraden, eischen: *zoo iemand spreekt, hij spreke als woorden Gods; zoo iemand dient, eenige kerkelijke betrekking verricht, hij diene als uit eene kracht, welke God verleent, opdat God in alles verheerlijkt worde door Jesus Christus* (1 Pe, IV, 11).

Deze gedachten vertolkende schreef de h. Paulus aan de geloovigen van Corinthe: *ALDUS BESCHOUWE MEN ONS ALS DIENAREN VAN CHRISTUS*, dat is: *dienaren van Hem, in Wien gij geloofd hebt, en zóó gelijk de Heer aan een iegelijk van ons gegeven, zijne taak en zijn arbeid verdeeld heeft...want medehelpers Gods zijn wij; Gods akker zijt gij, Gods gebouw zijt gij* (1 Cor. III, 5, 9.) Daarmede vorderde hij van hen, dat zij hunne godsdienstleeraars moesten beschouwen als nederige dienaren van den Heer Jesus Christus en als predikers der openbaringen Gods. Deze eisch van den Apostel der Heidenen bevat meer dan iemand wel bij het eerste hooren

zoude meenen. Zijn de priesters *dienaren van Christus*, dan ook moeten zij als vertegenwoordigers van den God-mensch vereerd worden, die het woord Gods verkondigen om allen tot de gehoorzaamheid aan het geloof te brengen, die ook de wet Gods prediken, opdat allen zich toeleggen op een volmaakt, zedelijk leven. Zij moeten geacht worden als leeraars der waarheid, als predikers der blijde boodschap, als arbeiders door Jesus geroepen om in zijn wijngaard te werken, als herders om zijne kudde te bestieren, als vorsten om zijn rijk uit te breiden. Een ieder van elken stand en ouderdom is daarom verplicht hun eerbied te betoonen om het gezag waarmede zij bekleed zijn en om de bediening welke zij uitoefenen en om de straf waarmede de onwilligen bedreigd zijn. Geen hunner mag veracht of geminacht worden. In hen wil Christus Jesus de Hem toekomende eer ontvangen; en al mogen zij in talenten en verdiensten verschillen, zij staan op dezelfde hoogte door de hun geworden roeping en door het hun geschonken vertrouwen. — Evenwel werd hun daarmede niet een vrijbrief gegeven om naar keuze hun gedrag te regelen: door een heilig leven zich den eertitel van Gods dienaren waardig te maken, is eene verplichting, welke nimmer ophoudt zwaar op hen te drukken. Juist omdat hun het recht gegeven is om de aan de wereld onbekende waarheden van het Evangelie te verkondigen, mogen zij niet hunne eigene eer zoeken, niet zich zelven, niet hun belang of hunne grootheid, maar moeten de eer des Vaders en de belangen des Zaligmakers en het eeuwige heil der zielen bevorderen. Zelfs is het hun niet geoorloofd zich iets te laten voorstaan op meerdere begaafdheid of hoogere kennis; alle genade-gaven, welke hun geschonken zijn, moeten zij erkennen als onverdiende weldaden, welke in den eigenlijken zin des woords het eigendom des Gevers blijven en slechts in bruikleen zijn afgestaan ten bate der geheele gemeenschap en ter verheerlijking van Hem, die ze verleende. Als dienaren Gods zijn zij verplicht de nederigheid

des Verlossers na te volgen en evenmin als Hij den smaad des Kruises te vlieden; zij moeten door een onberispelijk gedrag de heiligheid van hun staat in hooge eere houden, den last van hunne bediening met vrees en met een wijs wantrouwen op eigene krachten dragen, in het bewustzijn van hunne zwakheid door een volhardend gebed het welslagen van wat zij ondernemen af bidden en met nauwlettende zorg waken, dat zij al hun doen en laten inrichten naar de voorschriften der Kerk. Dit alles ten voordeele der christelijke gemeenschap, waarin zij de voornaamste plaats bekleeden, en waarvan zij ook de nuttigste en werkzaamste lidmaten moeten wezen. — Wie aan die eischen van hun ambt beantwoorden, mogen zeker wel aanspraak maken op eene eerbiedige hoogachting van de zijde der geloovigen.

Nog eene andere reden voert de h. Paulus daarvoor aan. Zij zijn ook UITDEELERS DER GEHEIMEN Gods, van die verborgenheden onder welke, naar het spraakgebruik der H. Schriftuur, kunnen verstaan worden zoowel de diepzinnige leeringen der Openbaring Gods als de genade-middelen door zijne Goedheid aan de Kerk geschonken. In welken zin dat woord ook genomen worde, al wie die waarheden den volke predikt of hun die hulpmiddelen ter zaligheid toedeelt, hij is aller eerbied en achting waardig. En zonder dat persoonlijke hoedanigheden daarbij in aanmerking te nemen zijn. Zijne zending, het gezantschap voor Christus bediend, het woord der verzoening door hem gesproken, zijne vermaningen in den naam van God tot allen gericht, zijne tusschenkomst bij den Vader van alle Barmhartigheden, eveneens zijn heilig dienstwerk geven hem recht om als afgezant van God en als bemiddelaar tusschen de aarde en den Hemel erkend te worden. Hij verkondigt de woorden des levens aan de onwetenden en deelt de schatten der goddelijke Milddadigheid uit onder de behoeftigen, maar aan de waarde noch van het eene noch van het andere kan zijne persoonlijke deugd niets veranderen,

evenmin als de hand welke het goud geeft den prijs daarvan verhoogt. „Of Paulus of Petrus of Judas doopte” — leerde de H. AUGUSTINUS — „hun doopsel was dat van Christus”. Het door den eenvoudigsten priester gepredikte woord is niet minder goddelijke waarheid dan dat van den beroemdsten redenaar, en een Sacrament door den geringsten in de hiërarchische orde toegediend is even heilig en even vele genaden gevend als hetwelk door een Bisschop of Paus wordt bediend. Allen prediken de waarheid met die talenten welke God hun toebedeelde en vervullen het hun toevertrouwde ambt in die rangorde, waarin zij geplaatst zijn.

Naar den letterlijken zin van zijne woorden had de h. Paulus geen andere bedoeling dan om de dienaren van Jesus' Kerk en hunne geloovigen te onderrichten aangaande hunne wederzijdsche verplichtingen. Wij mogen evenwel eene wijdere beteekenis daaraan geven en ze in toepassing brengen op al degenen, die te bevelen en te gehoorzamen hebben. Bij voorbeeld: al de door God verordende machten, alle in de burgerlijke maatschappij werkzame overheden, de ouders en hoofden van huisgezinnen — zij allen zijn in hun staat de dienaren Gods, in zijnen naam voeren zij het gezag en geven hunne bevelen. Ook zij mogen geene andere regels volgen dan welke in het Evangelie zijn voorgeschreven, geene andere geboden geven dan welke in overeenstemming zijn met de wet van den Allerhoogste, Wien zij moeten dienen. Dat is hun plicht, maar ook rechten kunnen zij doen gelden. — Wordt van hen gevorderd, dat zij zich als getrouwe lasthebbers betoonen en de hun opgedragene bediening met nauwgezetheid vervullen, van den anderen kant moeten zij hun gezag handhaven en mogen aanspraak maken op de gehoorzaamheid en den eerbied van al hunne ondergeschikten. Juist als de bedienaren van Gods woord en als de uitdeelaars zijner geheimen; slechts met dit onderscheid, dat hogere

waardigheid diepere vereering vergt. Bovendien moeten allen aan dezen eisch van den h. Paulus beantwoorden.

IN DE UITDEELERS WORDT VEREISCHT, DAT MEN GETROUW BEVONDEN WORDE; en daarnaar moeten zij beoordeeld worden. Die getrouwheid van elken zaakwaarnemer nu is op *drieërlei* wijzen te betoonen. Hij heeft zich te bekwamen voor het voeren van het bewind, dat hem is opgedragen; hij dient het goed, waarover hij het beheer voert, naar de hem voorgeschrevene wet te bestieren en ten nutte van zijnen lastgever te gebruiken; hij moet het ook tegen de begeerlijkheid van anderen verdedigen. Niets minder wordt van de dienaren der Kerk gevorderd. Zij zijn verplicht door ijverige studie der wetenschap zich in staat te stellen om de goddelijke waarheden op waardige wijze te kunnen prediken, om naar omstandigheden — zooals de h. Paulus van zijnen leerling Timotheüs eischte — *te kunnen aanhouden gelegen of niet gelegen, te kunnen weerleggen en smeecken, om te kunnen bestraffen in alle lankmoedigheid en leering* (II Tim IV, 2); zij zijn het ook aan hunnen goddelijken Lastgever verplicht, dat een nauwgezet aanleeren der kerkelijke voorschriften hen met dien ernst en eerbied vervulle, welke noodig zijn vóórdat zij hunne geestelijke bediening kunnen uitoefenen tot stichting der geloovigen en ter eere van God, die hun de volmacht daartoe verleende maar ook eer wil ontvangen van wie Hij met zijn gezag bekleedde. — Een tweede eisch is dan ook deze *dat* — om met den h. Petrus te spreken — *God verheerlijkt worde*. De Heer van alles moet de vruchten inoogsten van den wijngaard, dien Hij geplant heeft, en die eer staat Hij aan niemand af. Aan zijne werkmensen vertrouwt Hij den grond toe ter bearbeiding, verleent hun de noodige krachten en schenkt vele talenten, maar ten tijde van den oogst wil Hij de vruchten inzamelen; van zijne gaven eischt Hij veel overwinst en wel naarmate Hij

met meerdere macht toerustte. Met andere woorden : Hij legde in hun mond *het Evangelie*, het woord Gods, *hetwelk eene kracht is ter zaligheid voor een iegelijk, die gelooft* (Rom. I, 16); Hij stelde hen aan om de H.H. Sacramenten, welke de door Jesus' lijden verworvene verdiensten mededeelen, te bedienen — *opdat zij vruchten dragen en hunne vruchten blijven* (Joan XV, 16). En die vruchten moeten zich hierin toonen, dat de gerechtigten in hunnen zaligen toestand volharden, en de zondaars op den weg der deugd teruggebracht worden; dat het godsdienstig leven der gemeente aangewakkerd en het Rijk Gods uitgebreid worde; dat de geloovigen in hun gemoed versterkt en de ongeloovigen tot den waren schaapsstal gebracht worden. Het einddoel van al hun werken moet dit wezen, dat het geestelijk welzijn van den evenmensch bevorderd en God in zijne schepselen gezocht en bemind en verheerlijkt worde. — Ten laatste moet de dienaar des Heeren er op gewapend blijven, dat hij het goed van zijnen Meester verdedige tegen elken aanval. Aan hem de zorg, om de opwerpingen tegen Gods waarheden te wederleggen en het hem toevertrouwde pand te bewaren. *Vasthoudende aan het getrouwe woord overeenkomstig de leer, moet hij met de gezonde leer vermanen en de tegensprekers wederleggen. Want ook in onze dagen zijn er ongehoorzamen, ijdele klappers en verleiders, die geheele huisgezinnen omkeeren met te leeren wat niet behoort, om vuil gewin* (Tit. 1, 8—12). Op hem rust evenzeer de verplichting om de hooge waarde van wat heilig is in zijn oorsprong en in zijn uitwerking te doen kennen niet alleen maar ook voor zoover mogelijk te doen eerbiedigen. Spotters zullen er altijd wezen, en hun te woord te staan en hun mond te snoeren, hen door overtuigende redenen te dwingen, dat zij aflaten te lasteren wat zij niet kennen, ook dit behoort tot de lastgeving, welke Gods dienaren ontvangen hebben. *Nimmer mogen zij zich schamen over de getuigenis huns Heeren; altijd moeten zij medearbeiden voor het Evangelie naar de kracht van God* (II Tim. I, 8).

Of zij ook aller hoogachting waardig zijn, die dienaren van Christus, welke getrouw bevonden worden in hunne verhevene en moeilijke taak als predikers van het Evangelie, als uitdeelaars van Gods genade-gaven, als herders van Jesus' kudde?

Opmerking. Nog zij hier de aandacht gevestigd op de volgende waarheden. Wij allen, van welken stand of staat ook, zijn dienaren Gods en moeten ons, vrijgekocht door Jesus' goddelijk Bloed, aan zijn dienst verbinden, aan Hem als de slaven aan hunnen heer onderworpen toonen. Een elk onzer in die betrekkingen, in die levensverhoudingen, waarin zijne wijze Voorzienigheid ons plaatste. En de gewichtige vraag, welke allen door woord en door daad in bevestigenden zin te beantwoorden hebben, is deze: *Zijn wij, Gods dienaren, in alles getrouw bevonden?* Dit toch is en blijft de voor allen geldende wet: aan den wil van Hem, die zijn gezag overdroeg en de noodige talenten toebedeelde, moeten alle gaven en krachten gewijd en naar de voorschriften van zijn gebod moet ons leven geregeld worden. Van Hem gaat alle macht uit; door Hem zijn alle voorrechten en weldaden geschonken; tot Hem moet ook alles teruggebracht worden. Voor Hem moeten wij leven, denken en arbeiden. Geen ander doel mogen overheden en ondergeschikten beoogen; Gods verheerlijking, onze eigene heiligmaking, het wezenlijk welzijn van den evennaaste moet nagestreefd, verlangd, behartigd worden. Zoo wordt lof bij God en bij de menschen verdiend en kan een ieder voor 't oordeel bestaan.

II.

Aan wien komt het oordeel toe over de mindere of meerdere getrouwheid van genen en dezen? De h. Paulus stelt ter beantwoording van die vraag, twee beginselen voorop. Vooreerst verklaart hij, dat het oordeel over het gedrag der dienaren van Jesus' Kerk niet aan de gemeentenaren toekomt en spreekt dit zijn gevoelen in deze krasse woorden uit:

MIJ IS ER HET MINSTE AANGELEGEN, DAT IK DOOR U BEOORDEELD WORDE OF DOOR EEN MENSCHELIJKEN RECHTDAG. Door zich zelven ten voorbeeld te stellen, wijst hij voor zijn persoon en tegelijk voor al zijne mede-arbeiders de oordeelvellingen der menschen af als niet ontvankelijk. Ook om deze reden, dat zij in den regel of valsch, of bedriegelijk, of minstens dwaas, ongegrond en veranderlijk zijn en bij gevolg niet waard, dat een verstandig mensch er op lette. Of houden de menschen niet dikwerf dat voor lakenswaardig, wat Gode aangenaam is en bij Hem voor deugd geldt — van den anderen kant: beschouwen zij niet dikwijls als lofwaardig en goed, wat door God als verdienstloos aangezien of als misdadig verworpen wordt? Bovendien: velen zullen heden prijzen wat zij morgen afkeuren of den eenen dag hemelhoog verheffen wat zij den anderen dag verachten. Hun oordeel mag alzoo niet voor maatstaf genomen worden, dewijl „een ieder” — zegt de h. Serafijnsche FRANCISCUS — „slechts zooveel en niet meer „waard is dan wat hij voor God waard is.” Daarom ook zocht de h. Paulus niet aan de menschen te behagen maar aan God. Hij gaat nog verder en verkondigt een *tweede* beginsel, dat evenzeer voor alle menschen als voor hem geldig is. DOCH OOK BEOORDEEL IK MIJ ZELVEN NIET; WEL BEN IK MIJ NIETS BEWUST, MAAR DAARDOOR BEN IK NIET GERECHTVAARDIGD. „Mijn „geweten” — wil hij zeggen — „beschuldigt mij niet van „eenige ongetrouwheid in het vervullen van de mij opgedragene bediening, maar die getuigenis is niet onfeilbaar; zij „kan aan zelfbedrog onderworpen zijn, zóódat mij onbewust „eenige ongetrouwheid kan aankleven, welke mij voor God „schuldig maakt.” Hiermede is hij in overeenstemming met een ander woord, door God reeds in het Oude Testament ingegeven: *er zijn gerechtigen en deugdzamen, en hunne werken zijn in Gods hand; en nochtans weet de mensch niet of hij liefde of haat verdient.* (Pred. IX, 1). Een gestreng onderzoek van zich zelven is voor een iegelijk plicht; hij beproeve

zich of hij zich niet een of andere tekortkoming te verwijten heeft; maar al klaagt zijn geweten hem van niets aan, toch mag hij daarom zich niet voor gerechtigt houden. Hielden ook de Phariseën zich niet voor heilig, en werden zij niet door Jesus veroordeeld? Er leeft geen mensch op aarde, die niet met David bidden moet: *reinig mij, o God! van mijne verborgene zonden* (Ps. XVIII, 13). Wie weet met zekerheid, dat hij aan al zijne verplichtingen voldoende beantwoord heeft; dat niet vele oogenblikken van vergetelheid, van zwakheid, van verzuim zijne dagen nutteloos of zelfs zondig gemaakt hebben; dat niet dikwerf onzuivere meeningen ook anders goede werken gestempeld hebben tot daden, welke verloren waren voor de eeuwigheid? En al zoude iemand ook al met volledige kennis toegerust zijn omtrent het verledene zijns levens in al de bijzonderheden, hij blijft immer bloot gesteld aan de hebbelijkheid van elken mensch om zijne fouten en feilen of te verkleinen of te vergoelijken. Wij, kinderen van Adam, zijn in vele opzichten zondaars die misdoen uit gewoonte, en niet zelden gelukt het ons het geweten tot zwijgen te brengen of te bedriegen. Het is immers zoo gemakkelijk allerlei redenen van verontschuldiging uit te denken, en de eigenliefde staat altijd gereed om zelfs, wat het licht niet zien mag, in een gunstig licht voor te stellen.

Wie moet dan oordeelen? DIE MIJ OORDEELT — leert de h. Paulus — IS DE HEER, DIE OOK DE VERBORGENHEDEN DER DUIS-
TERNIS IN HET LICHT ZAL STELLEN EN DE BERAADSLAGINGEN DES
HARTEN ZAL OPENBAREN. Hij zal komen als Rechter, die wat geheim was en de verborgene bedoelingen of geheime beweegredenen van een ieder zal bekend maken — komen voor een iegelijk, zoodra de ziel uit het lichaam gescheiden is en, in 't algemeen oordeel, wanneer de menschheid haren loop op aarde volbracht heeft en alle volkeren voor zijn rechterstoel zullen verzameld zijn. Het is ook billijk, het is rechtvaardig, dat God Zich het eindoordeel heeft voorbehouden. Wel heeft

Hij, om verscheidene redenen, een rechtsmacht voor het onderzoeken en bestraffen van misdaden ingesteld en, wie zijne tijdelijke plaatsbekleeders zijn, moeten een oordeel vellen over het meer of minder strafbare van hetgeen bekend is, hetzij door de openbaarheid van het gepleegde feit, hetzij door de bekentenis van den schuldige, hetzij door de overeenstemming der getuigen. Ook het persoonlijk geweten des menschen is een door God aangestelde rechter over zijn doen en laten. Maar noch de eene noch de andere mag zich op onfeilbaarheid beroemen. Wie weet alles wat in den mensch is; wie peilt de diepten van 's menschen hart, *dat bedorven is en ondoorgrondelijk* (Jerem. XVII); wie kan met zekerheid beslissen, welke de geheime drijfveeren waren, waardoor deze of gene zich liet leiden? En wat het geweten betreft, evengoed als de mensch door de hem verleende vrijheid de geopenbaarde waarheden vervalschen en de aangeboden genaden misbruiken kan, niet minder vermag hij de luidst sprekende stem des gewetens door het geweld der hartstochten te doen overschreeuwen of zijne ooren te verstoppert voor hare vermaningen en bedreigingen. Daarom ook heeft God het laatste en alles beslissend oordeel aan geen ander overgelaten. — *God, voor Wiens oogen alle wegen eens menschen open liggen* (Spreuk XVI,2), *die nieren en harten doorgrondt* (Jerem. XVII), *het diepe uit de duisternis openbaart en de schaduw des doods in het licht brengt* (Job XII,22), *en Jerusalem met een lantaarn zal onderzoeken* (Sophon. I).

En zijn gericht zal geheel anders zijn dan dat der menschen. Hij oordeelt in volkomene *Onafhankelijkheid*, want Hij is de Schepper van allen; Hij is de opperste Wetgever, *Wiens geboden onwrikbaar, voor eeuwig vastgesteld, op waarheid en gerechtigheid gegrond zijn* (Ps. CX.8); Hij is de Opperreger, *door Wien de koningen regeeren en de wetgevers rechtvaardige wetten maken* (Spreuk VIII.15) en *Wien alle koningen der aarde loven moeten* (Ps. CXXXVIII.4). Hij oordeelt met

volmaakte *Wetenschap* — *geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alles is naakt en geopend voor de oogen van Hem, met Wien wij te doen hebben* (Hebr. IV. 13). Ook met de hoogste *Wijsheid* en met onkreukbare *Rechtvaardigheid* zal God zijn oordeel uitspreken; want Hij oordeelt niet naar het uiterlijke, maar naar de beraadslagingen des harten en de geheimste bedoelingen, naar de bedekte boosheid der zondaren en naar de heilige gezindheid der gerechten. Aan allen zal Hij ook geven, wat hun toekomt: straf zal komen over de boozen en belooning zal Hij schenken aan de goeden — zonder aanneming van personen, naar ieders verdiensten. Een iegelijk zal inoogsten wat hij gezaaid heeft, *zal wegdragen wat zijn lichaam toekomt, naar hetgeen hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.* (II. Cor. IV. 10).

WILT DUS NIET VÓÓR DEN TIJD OORDEELEN, TOTDAT DE HEERE KOMT. Eerst dan, wanneer de Rechter bij uitnemendheid komen zal, is het de tijd, waarop een oordeel zal geveld worden, dat niet alleen onherroepelijk maar ook streng rechtvaardig zijn zal. Tot dat oogenblik schorte ieder zijn oordeelvellingen op. Dan zal het duidelijk worden en wel voor eene geheele wereld, wie zijne bediening op plichtmatige wijze vervulde en wie niet; dan zal het geopenbaard worden, of deugdelijke of verkeerde beweegredenen den eene en den andere tot handelen aandreven. DAN OOK ZAL EEN IEGELIJK ZIJN LOF VERWERVEN VAN GOD, Wiens woord alleen blijvende waarde heeft, die niet bedrogen worden kan door uiterlijken schijn maar ook Zich niet kan vergissen in het toedeelen van belooning of van straf. Dan is het einde gekomen en zalig zullen zij wezen, niet die door de menschen geprezen zijn maar zij, *die* of onberispelijk voor God gewandeld hebben of hunne fouten en feilen, *hunne kleederen gewasschen hebben in het Bloed des Lams, opdat zij macht hebben over den boom des levens*, opdat zij etende van dien boom, deelgenooten mogen worden van de eeuwige gelukzaligheid, *en door de poorten*

in de stad, in het hemelsch Jerusalem, *mogen ingaan* (Openb. XXII, 14); dan *gelukkig zij*, *wier ongerechtigheden vergeven en wier zonden bedekt zijn* (Ps. XXXI, 1). Niemand behoeft dan nog te vreezen voor liefdelooze oordeelvellingen van den kortzichtigen of boozen mensch, voor ongegronde vermoedens, voor verdachtmaking of beschimping. Wie gezuiverd zijn van de fouten door menschelijke zwakheid bedreven, hunner zielen zijn in Gods hand en zullen geen leed meer ondervinden.

Opmerking. DAN ZAL IEDEREEN LOF VERWERVEN VAN GOD, als het onfeilbaar oordeel van God zal geveld worden over het rentmeesterschap, dat aan allen is overgedragen — van *God*, die alles weet, die met zijn Alwetend oog ziet wat er in den geest en in het hart van den mensch is omgegaan; die al diens goede daden gewikt en gewogen en niet te licht bevonden heeft; die al de deugden kent en op hare waarde schat, welke de nederigheid van zijne dienaren in het duistere der verborgenheid verscholen had; die hunne vrome begeerten kende en rekening zal houden met de zuiverheid hunner bedoelingen en zelfs in aanmerking zal nemen het verlangen, dat zij gekoesterd hebben om nog meer voor zijne eer te kunnen werken. — Van *God* maar niet van *de menschen*, wier lof minstens ijdel, zoo niet gevaarlijk is; ook niet een lof, welke meestal door onwetendheid gegeven of door vleierij gekocht of door huichelarij afgebedeld is. Een wijs man vreest of veracht dien lof dan ook en hecht niet veel waarde aan het oordeel der wereld. Hij zal met den heiligen Job zeggen: *zie, mijn getuige is in den Hemel, en die mij kent troont in den hooge* XVI, 19). — Dat ook is onze troost, dat eene bemoediging om met groote zorg de beroepslichten te vervullen, al wordt het door de wereld niet opgemerkt; om ijverig in het goede te zijn, al blijft het onbekend en onbeloond op aarde. Dat is ook een hechte steun ter volharding voor allen, wier leven in vergetelheid verloopt of wier dagen niet altijd even vreugdevol zijn om de vele beproevingen, welke zij te verduren hebben. Op dien grooten dag des Heeren zal een helder licht opgaan over hun geheele

leven, en God zelf zal hunne goede werken, met groote zorg voor 't oog van anderen geheim gehouden, openbaren in het bijzijn van allen, die voor zijn Rechterstoel staan. En dan zal hun des te grootere eer gegeven worden, naar gelang zij die minder in hun leven gezocht hebben. »Bedenkt eens" — zegt »de H. CHRYSOSTOMUS — »hoe groote glorie, hoe groote eer »welk een schitterende kroon hun gegeven zal worden, als de »Rechter zeggen zal: »»zij hebben mijn woord onderhouden, »»mijne geloofswaarheden verkondigd, mijne armen niet veracht, »»de hebzucht met den voet getreden en de wereld geteld »»alsof zij niet bestond."»"

KERSTMIS.

IN DE EERSTE H. MIS.

Veel beminde! De genade van God onzen Zaligmaker is voor alle menschen verschenen, ons leerende, dat wij, met verzaking van de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden, matig, rechtvaardig en godvruchtig leven in deze wereld, terwijl wij de zalige hoop verbeiden en de komst der heerlijkheid van onzen grooten God en Zaligmaker Jesus Christus, die Zich zelven voor ons gegeven heeft om ons van alle ongerechtigheid vrij te koopen en om voor Zich een behagelijk volk te reinigen, dat zich met ijver toelegt op goede werken. Spreek dit en vermaan hiertoe, in Christus Jesus onzen Heer. Titus. II, II—15.

IN DE TWEDE H. MIS.

Veel beminde! De Goedertierenheid en Menschlievendheid van God onzen Zaligmaker is verschenen; niet om wille van werken der gerechtigheid, die wij gedaan hebben, maar naar zijne Barmhartigheid heeft Hij ons zalig gemaakt door het bad van de weder-

geboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes, dien Hij overvloedig over ons heeft uitgestort, door Jesus Christus onzen Zaligmaker, opdat wij, door zijne genade rechtvaardig geworden, erfgenamen mogen zijn naar de hoop des eeuwigen levens, in Christus Jesus onzen Heer. Tit. III, 4—7.

IN DE DERDE H. MIS.

God, menigvuldige malen en op vele wijzen sprekende tot de vaders door de Profeten, heeft ten laatste in deze dagen tot ons gesproken door den Zoon, dien Hij gesteld heeft tot Erfgenaam van alle dingen, door Wien Hij ook de wereld heeft gemaakt; die, daar Hij de afglans zijner glorie en het evenbeeld zijns Wezens is en alles draagt door het woord zijner kracht, reiniging van zonden werkend, gezeten is aan de rechterhand der Majesteit in den hooge, zóó ver verheven geworden boven de Engelen als Hij uitstekender naam boven hen geërfd heeft. Tot wien immers der Engelen heeft Hij ooit gezegd: mijn Zoon zijt Gij, Ik heb U heden geteeld? en wederom: Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn? En als Hij wederom zijnen Eerstgeborene in de wereld invoert, spreekt Hij: en dat Hem aanbidden alle Engelen Gods! Aangaande de Engelen nu zegt Hij wel: die zijne Engelen tot winden maakt en zijne dienaars tot een vuurvlam; maar aangaande den Zoon: uw troon, o God! *blijft* in eeuwigheid der eeuwigheid! Een schepter van gerechtigheid is de schepter uws koninkrijks. Gij bemint rechtvaardigheid en Gij haat onrecht; daarom, o God! heeft uw God U gezalfd met de olie der vreugde boven uwe genooten. En: Gij, o Heer! hebt in den

beginne de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken uwer handen. Deze zullen vergaan, maar Gij zult blijven; en zij allen zullen als een kleed verouden, en als een mantel zult Gij ze veranderen, en zij zullen veranderd worden; doch Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet eindigen. Hebr. I, 1—12.

Inleiding. De verhevenheid van het H. Kerstfeest is zóó groot, dat de Kerk van hare priesters verlangt de herinnering aan Jesus' Geboorte op bijzonder plechtige wijze te vieren. Ofschoon niet bevelende wenscht zij, dat hare gewijde dienaren tot driemaal toe het Offer des N. Verbonds aan God opofferen, eerstens tot dankzegging aan de drie goddelijke Personen — aan den Vader, *die zijnen eenigen Zoon niet spaarde maar Hem voor ons allen heeft overgeleverd* (Rom. VIII, 32), aan den Zoon, *die Zich zelven ontledigde de gedaante van een dienstknecht aannemende* (Phill. II 7), en aan den H. Geest, aan de kracht des Allerhoogsten, *die over Maria kwam en haar overschaduwde* (Luc. I, 35); ten tweede ter herinnering aan de drielovige Geboorte van den God-Mensch: aan zijne geboorte uit den Vader van alle eeuwigheid, aan zijne geboorte in de volheid der tijden uit Maria, aan zijne geestelijke geboorte in het hart der Christenen, die Hem geloovig aannemen en daardoor macht ontvangen kinderen Gods te worden. — Die H.H. Missen worden opgedragen te middernacht want, volgens eene overoude overlevering, werd de Verlosser in het middernachtsuur uit de onbevleete Maagd geboren; in den vroegen morgenstond, om aan te duiden, dat op dien heiligen dag het ware Licht, de Zon der gerechtigheid is opgegaan, welke allen verlicht, die in de schaduw des doods gezeten waren; op den vollen dag, omdat bij de komst des Zaligmakers de heldere dag der kennis Gods aanbrak. — In elk der drie H.H. Missen worden uit de brieven van den h. Paulus aan het Christenvolk die plaatsen voorgelezen, welke op het gevierde feest betrekking hebben. De korte inhoud daarvan is als volgt. Allen, zonder eenige uitzondering, moeten rechtschapen zijn, een heilig

leven leiden om de belooning der eeuwige heerlijkheid te ontvangen, als onze groote God en Zaligmaker wederkomt ten oordeel. Daartoe heeft Hij ook allen aangespoord door woord en voorbeeld, nadat Hij, uit loutere Barmhartigheid, zonder onze verdiensten, verschenen is om het gevallen menschdom te verlossen en te reinigen tot een Gode welgevallig volk, dat zich toelegt op goede werken. En hoe groot, oneindig hoog verheven boven alle koren der Engelen was Hij, die den schoot des Vaders verliet om te zoeken die verloren waren; hoe liefdevol zijne werken en hoe vruchtbaar de wijze van zijn menschlievenden arbeid! — De enkele vermelding dier hoofdgedachten van den grooten Apostel toont aan, dat het feest van dezen dag onze aandacht vraagt voor de drievoudige geboorte des Zaligmakers, waarvan wij zoo even gewaagden. Wel keeren wij zoo doende de orde om van de onderwerpen, welke in bovenstaande Epistels behandeld zijn, doch verkrijgen daardoor een duidelijker overzicht der gewichtigste waarheid van onzen Godsdienst en tevens der belangrijkste verplichting door de Menschwording van Gods Zoon ons opgelegd. — Alzoo, naar aanleiding der woorden van den Apostel, beschouwen wij:

- I. de Waardigheid van den Zoon Gods, die mensch werd;
- II. de Menschlievendheid van den God-Mensch;
- III. de Voorwaarden, welke vervuld dienen, opdat wij aan de vruchten der Verlossing deel verkrijgen.

I.

De Apostel der Heidenen en der Joden bewijst in het gelezene gedeelte van zijnen brief aan de Hebreëen, dat de Christenen veel hooger staan, meer bevoorrecht zijn dan wie onder de oude Wet leefden. Hij voert daarvoor verscheidene redenen aan. In het O. Testament ook sprak God tot den mensch, maar in het Nieuwe op eene wijze, welke voor de Christenen eervoller en voordeelijker is. Toen aan het uitverkoren volk alleen, OP VELE WIJZEN EN MENIGVULDIGE MALEN, wat een onvolledigheid en onvolkomenheid aanduidt: wan-

beginne de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken uwer handen. Deze zullen vergaan, maar Gij zult blijven; en zij allen zullen als een kleed verouden, en als een mantel zult Gij ze veranderen, en zij zullen veranderd worden; doch Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet eindigen. Hebr. I, 1—12.

Inleiding. De verhevenheid van het H. Kerstfeest is zóó groot, dat de Kerk van hare priesters verlangt de herinnering aan Jesus' Geboorte op bijzonder plechtige wijze te vieren. Ofschoon niet bevelende wenscht zij, dat hare gewijde dienaren tot driemaal toe het Offer des N. Verbonds aan God opofferen, eerstens tot dankzegging aan de drie goddelijke Personen — aan den Vader, *die zijnen eenigen Zoon niet spaarde maar Hem voor ons allen heeft overgeleverd* (Rom. VIII, 32), aan den Zoon, *die Zich zelven ontledigde de gedaante van een dienstknecht aannemende* (Phill. II 7), en aan den H. Geest, *aan de kracht des Allerhoogsten, die over Maria kwam en haar overschaduwde* (Luc. I, 35); ten tweede ter herinnering aan de drievoudige Geboorte van den God-Mensch: aan zijne geboorte uit den Vader van alle eeuwigheid, aan zijne geboorte in de volheid der tijden uit Maria, aan zijne geestelijke geboorte in het hart der Christenen, die Hem geloovig aannemen en daardoor macht ontvangen kinderen Gods te worden. — Die H.H. Missen worden opgedragen te middernacht want, volgens eene overoude overlevering, werd de Verlosser in het middernachtsuur uit de onbevleete Maagd geboren; in den vroegen morgenstond, om aan te duiden, dat op dien heiligen dag het ware Licht, de Zon der gerechtigheid is opgegaan, welke allen verlicht, die in de schaduw des doods gezeten waren; op den vollen dag, omdat bij de komst des Zaligmakers de heldere dag der kennis Gods aanbrak. — In elk der drie H.H. Missen worden uit de brieven van den h. Paulus aan het Christenvolk die plaatsen voorgelezen, welke op het gevierde feest betrekking hebben. De korte inhoud daarvan is als volgt. Allen, zonder eenige uitzondering, moeten rechtschapen zijn, een heilig

leven leiden om de belooning der eeuwige heerlijkheid te ontvangen, als onze groote God en Zaligmaker wederkomt ten oordeel. Daartoe heeft Hij ook allen aangespoord door woord en voorbeeld, nadat Hij, uit loutere Barmhartigheid, zonder onze verdiensten, verschenen is om het gevallen menschedom te verlossen en te reinigen tot een Gode welgevallig volk, dat zich toelegt op goede werken. En hoe groot, oneindig hoog verheven boven alle koren der Engelen was Hij, die den schoot des Vaders verliet om te zoeken die verloren waren; hoe liefdevol zijne werken en hoe vruchtbaar de wijze van zijn menschlievenden arbeid! — De enkele vermelding dier hoofdgedachten van den grooten Apostel toont aan, dat het feest van dezen dag onze aandacht vraagt voor de drievoudige geboorte des Zaligmakers, waarvan wij zoo even gewaagden. Wel keeren wij zoo doende de orde om van de onderwerpen, welke in bovenstaande Epistels behandeld zijn, doch verkrijgen daardoor een duidelijker overzicht der gewichtigste waarheid van onzen Godsdienst en tevens der belangrijkste verplichting door de Menschwording van Gods Zoon ons opgelegd. — Alzoo, naar aanleiding der woorden van den Apostel, beschouwen wij:

- I. de Waardigheid van den Zoon Gods, die mensch werd;
- II. de Menschlievendheid van den God-Mensch;
- III. de Voorwaarden, welke vervuld dienen, opdat wij aan de vruchten der Verlossing deel verkrijgen.

I.

De Apostel der Heidenen en der Joden bewijst in het gelezene gedeelte van zijnen brief aan de Hebreëen, dat de Christenen veel hooger staan, meer bevoorrecht zijn dan wie onder de oude Wet leefden. Hij voert daarvoor verscheidene redenen aan. In het O. Testament ook sprak God tot den mensch, maar in het Nieuwe op eene wijze, welke voor de Christenen eervoller en voordeeliger is. Toen aan het uitverkoren volk alleen, OP VELE WIJZEN EN MENIGVULDIGE MALEN, wat een onvolledigheid en onvolkomenheid aanduidt: wan-

neer toch iets dikwijls herhaald en op verscheidene wijzen gezegd dient, opdat het gewenschte doel bereikt worde, bewijst dit dat het volmaakte of het hoogste niet getroffen is; toen DOOR DE PROFETEN, ook door Engelen, door verschijningen, door vóórafbeeldingen en zinnebeelden; nu echter TEN LAATSTE IN DEZE DAGEN TOT ONS, tot het geheele menschdom DOOR DEN ZOON en slechts eens, zóódat de openbaring volkomen is en afgesloten, geene nieuwe meer kan verwacht worden.

De h. Paulus gaat nog verder, eene vergelijking makende tusschen de vele bemiddelaars van het Oude en den éénigen Middelaar van het N. Verbond. Onder de oude Wet waren Engelen, Moses, Profeten en de Hoogepriester de hoofdpersonen, afgezanten van God, bedienaars der wetgeving, maar onder de Wet der genade kan geen ander met die eeretitels begroet worden dan Jesus Christus alleen. En dan, welk een verschil in waardigheid, macht en werkdadigheid! Wel werd de Wet verordend door *Engelen* (Gal. III. 19), maar die Engelen waren niets meer dan werktuigen in den dienst van hunnen goddelijken Lastgever; wel is de Wet door *Moses* gegeven (Joan. I, 17) maar Moses was slechts een getrouwe dienaar in het huis van zijnen God, de Wetgever zelf was Hij niet; wel waren de *Profeten* de zieners, de door God voorgelichte kenners van eene verre toekomst, maar evenmin als Joannes de Dooper mochten zij zich „het ware licht” noemen en konden niet spreken dan na eerst door God met eene bovenmenschenlijke kennis verrijkt te zijn; de *Priesters* moesten de door God bevolene offers opdragen, maar van zonden konden zij niet reinigen, want *het is onmogelijk, dat zonden door het bloed van stieren en bokken weggenomen worden.* (Hebr. X, 4). — Tegenover die vier waardigheid-bekleeders stelt de groote Apostel ons den God-mensch in zijne Waardigheden voor: als *God* van alle eeuwigheid die, ofschoon Zich zelve ontleidigd en de gedaante van eenen dienstknecht

aangenomen hebbende, *in Gods gedaante was en het geen roof achtte aan God gelijk te zijn* (Philipp. II, 7), DOOR WIEN GOD DE WERELD GEMAAKT HEEFT EN DIE ALLES DRAAGT DOOR HET WOORD ZIJNER KRACHT, tot Wien de Vader gezegd heeft: MIJN ZOON ZIJT GIJ, IK HEB U HEDEN GETEELD; IK ZAL HEM TOT VADER, EN HIJ ZAL MIJ TOT ZOON ZIJN; *in Wien de gansche volheid der Godheid lichamelijk woonde* (Col. II, 3, 9) *en al de schatten en der wijsheid en der wetenschap verborgen waren*; — als *Hoogepriester*, DIE ONS HEEFT VRIJGEKOCHT VAN ALLE ONGERECHTIGHEID EN HEEFT ZALIG GEMAAKT DOOR HET BAD VAN DE WEDERGEBOORTE EN DOOR DE VERNIEUWING DES H. GEESTES; die als de eenige Hoogepriester van het nieuwe Rijk Gods *ons allen door de opoffering zijns Lichaams eens voor al geheiligd heeft en voor allen, die Hem gehoorzamen, oorzaak van eeuwige zaligheid is geworden* (Hebr. X, 10; V, 9). — Reeds deze gedachten leeren ons, dat de anders groote heerlijkheid van de genoemde uitmuntende dienaren Gods onder de O. Wet in het niet zinkt, als zij vergeleken wordt met de alles overtreffende Waardigheid van het Kind van Bethlehem. En nog niet alle grootheid van Jesus hebben wij van den h. Paulus vernomen. „Jesus is” — leert hij verder — „de Zoon Gods, tot Erfgenaam aangesteld „van alles; Hij heeft een uitstekender Naam dan de Engelen „geërfd en maakt de hemelsche Geesten tot winden en zijne „dienaren tot een vuurvlam; door hen moet Hij ook aange„beden worden. Zijn troon staat in eeuwigheid en de schep„ter der Gerechtigheid is de schepter van zijn Koningschap. „Hij haat de ongerechtigheid en heeft de gerechtigheid lief; „daarom heeft God Hem ook gezalfd met vreugde-olie, ge„kroond met eere en heerlijkheid boven al de mede-genooten „zijner glorie. Hij leeft en heerscht in alle eeuwigheid; al „vergaan hemel en aarde, Hij blijft dezelfde en zijne jaren „zullen niet ophouden.” — Met een bijzonderen nadruk verheft de Apostel nog deze Waardigheid van den Verlosser der wereld:

Hij is de afglans van Gods glorie en het evenbeeld van zijn Wezen. In den Vader zijn alle luisterrijke Volmaakheden — hier onder het beeld van licht voorgesteld — vereenigd; en de Zoon is van dat Licht de afglans, het volkomen gelijke afschijnsel, alzoo één van Wezen, één van Natuur als dat Licht, en zelf Licht; Hij is Licht van het ware Licht. Hij is ook het evenbeeld, het uitgedrukte en persoonlijke Beeld van den Vader en daarom van dezelfde Natuur als de Vader: God van God, ware God van den waren God. Alzoo moeten wij naar de leer van den h. Paulus met de Katholieke Kerk gelooven en belijden, dat Jesus boven alle uitverkorenen van het O. Verbond oneindig verre uitmunt door zijne eeuwige Geboorte van den Vader, door zijne Medezelfstandigheid met den Vader en door de Gelijkheid in de goddelijke Volmaakheden, welke Hij als de Vader bezit.

Opmerking. De Hemel kon aan de wereld niet een Vorst en Redder geven, die zoo groot en zoo verheven was als Jesus Christus, die met zoo vele wettige titels en onbetwistbare rechten al de eigenschappen vereenigde, welke bewondering en eerbied afdwingen zoowel als liefde en vertrouwen inboezemen. Geen vorst, wiens bedoelingen zoo zuiver, wiens plannen een zoo groot gevolg beloofden en wiens vooruitzichten zoo zeker waren als die van den God-mensch. Hij kwam in de wereld om den strijd aan te binden met den onverzoenlijken vijand van het menschelijk geslacht, en van zijne schitterende overwinning was Hij onfeilbaar zeker. Zijne wapenen waren wel is waar ongewoon: armoede en vergetenheid, vermoeienis en vernedering, vervolging en lijden, versmading en ten laatste een schandelijke dood. Niemand der menschen zoude daaraan de zegepraal over de helsche machten durven toeschrijven. Maar de gedachten der menschen zijn niet die van God.

Door het schijnbaar zwakke moest het sterke overwonnen, door de nederigheid de hoogmoed beschaamd, door den smaad des Kruises de helsche slang verpletterd worden. Van Bethlehem

ging de victorie uit voor den Verlosser, maar ook voor allen, die Hem als hunnen Messias niet verwerpen. — Niemand onzer mag dan zóó dwaas wezen, dat hij voor dien onsterfelijken Koning der eeuwen de knie niet buige om diens juk op te nemen. Immers, zijn last is niet zwaar, en Hij vergt niet veel van wie Hem volgen willen. Niets, wat Hij zelf niet eerst gedaan, niet eerst geleden heeft. Daarenboven is de zege aan een ieder verzekerd, die Hem navolgt; geen enkele edelmoedige daad zal onbeloond blijven, en de vruchten der volharding zullen eeuwigdurend wezen.

II.

De genadige en zalige Liefde van God den Vader, zijn goedertierend medelijden met het gevallen menschedom betuigden zich door het zenden van zijnen eeniggeboren Zoon, door het verlossingswerk op te dragen aan Hem, in Wien Hij zijn welbehagen had, doch Wien Hij niet spaarde maar voor ons allen tot een Zoenoffer overleverde eerst ter vernedering in diens Menschwording en later ten dood op het kruis. En de Zoon, ofschoon Hij was in de glorie des Vaders, kwam om diens wil te volbrengen; den schoot eener Maagd niet schuwende, bereidde Hij Zich een lichaam en verscheen in de gelijkenis van zondaars, in zijn uiterlijk als een mensch bevonden. Wiens uitgang, hemelsche geboorte, *van den beginne was*, van de dagen der eeuwigheid (Mich. V, 2), werd in de volheid der tijden geboren te Bethlehem, omkleedde zijne goddelijke Majesteit met de zwakheid der menschelijke natuur en kwam onder de zijnen, niet om te oordeelen maar om te zaligen, om te verlossen uit de slavernij des duivels, om te dienen en niet om gediend te worden. Gemakkelijk was die taak niet, want, wie zondaren winnen wil, moet tot hen afdalen, zich vernederen dus en met hen omgang houden en als 't ware een der hunnen worden; wie een in den afgrond gevallene

redden wil, helpt niet door hem toe te roepen dat hij zijne handen moet uitsteken, niet door hem op de rotswanden te wijzen, waarlangs hij kan opklimmen; de behulpzame hand moet hem worden toegereikt. Daarom wilde de Zoon Gods Zich vernederen om den gevallen mensch op te heffen, tot hem afdalen om aan den zwakke zijne kracht mede te deelen, om den gewonde te heelen en den doode het leven terug te geven. Vele en zware offers werden daartoe geleverd. De Verlosser mocht de woorden der H. Schrift op Zich toepassen: *den ganschen dag word Ik gekweld en mijne tuchtiging vangt aan met iederen morgen.* (Ps. LXXII, 14). Van het eerste oogenblik zijner nederdaling in den schoot der maagdelijke Moeder tot aan den stond zijner opstanding uit het graf kwamen versmading, vernedering, lijden en allerlei beproevingen over den Beminde des Vaders. — Toch zoude niets van dat alles ter verlossing van het menschedom voldoende geweest zijn, bijaldien het Kind van Bethlehem, evenals de priesters van het Oude Verbond, door zonde ware bezoedeld, als Hij gelijk voor het volk ook voor Zich zelven had te offeren om vergiffenis van zonden te verwerven. Hij moest zijn — en was het inderdaad — *heilig, onschuldig, onbevlekt, afgezonderd van de zondaren* (Hebr. VII, 26), *een Hoogepriester, die medelijden kon hebben met zwakheden, die in alles, gelijkerwijze als wij, is beproefd geworden maar zonder zonde* (Hebr. IV, 15). Zoo die goddelijke Volmaaktheden den Zoon der onbevleete Maagd niet boven al de geschapene wezens hadden verheven, had Hij de wereld met God niet kunnen verzoenen, het Lam niet kunnen wezen, dat de zonden der wereld wegnam, niet eene eeuwige, voor altijd geldige verlossing kunnen bewerken.

Na deze algemeene beschouwingen dalen wij af in bijzonderheden, welke dienen om ons duidelijk te maken, op welke wijze en door welke middelen „de liefderijke Jesus” — om met

den H. BERNARDUS te spreken — „de zondaars gerechtvaardigd, „slaven des duivels tot zijne broeders, gevangenen tot zijne „mede-erfgenamen, bannelingen tot koningen gemaakt heeft.” De eerbied voor den God-mensch en de dankbaarheid voor de verlossing vergen die hulde aan het goddelijk Kind.

Van het eerste oogenblik af zijner openbaring onder Israël trad Jesus van Nazareth op als *Leeraar*. Hij onderrichtte het volk in de leer des heils, hun de wetenschap mededeelend der goddelijke waarheden, welke volgens Gods raadsbesluit der wereld moesten gepredikt worden. En, zooals geen der Profeten gedaan had, verkondigde Hij de woorden des levens. Bij uitnemendheid was Hij de prediker van de nieuwe geloofs- en zedenleer, van de voor den mensch noodige wetenschap en van die grondbeginselen, waarnaar het leven dient geregeld, opdat de eeuwige bestemming bereikt en de voorgestelde vreugde verkregen worden. Wat echter aan het onderricht des Zaligmakers een bijzonder gewicht gaf en grooten invloed op het gemoed der hoorders verzekerde was deze eigenaardigheid, dat Hij aller *voorbeeld* was, dat Hij hun geen juk oplegde noch eenige verplichting voorschreef, welke Hij zelf niet eerst op de volmaaktste wijze vervuld had. Hij mocht daarom aan al zijne leerlingen van vroegeren en lateren tijd toevoegen: *Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook gij doet, gelijk Ik gedaan heb* (Joan. XIII, 15). Na drie jaren achtereen, zonder verpoosing, aan de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der zijnen gewerkt, eene leer verkondigd te hebben, welke voor alle volgende geslachten bestemd en heilbrengend was — ging Hij zijn leven vrijwillig afleggen. Maar welk een einde na zulk een levenswandel!

Hij had alles welgedaan en gepredikt wat Hij van den Vader gehoord had; niemand kon Hem van eenige zonde overtuigen, en toch zoude Hij den dood der grootste boosdoeners sterven aan een kruis. Maar niet door overmacht

gedwongen stierf Hij. Hij legde zijn leven af door zijne medelijdende Liefde alleen gedreven; want met den bloeddoop wilde Hij gedoopt worden en zoo den losprijs betalen, welken de Rechtvaardigheid Gods eischte; door zijn Bloed en Leven te geven, zoude Hij voor de schuld voldoen en het *Zoen-offer* worden voor de zonden der menschen.

Het ware echter te weinig geweest, als wel des zondaars boeien geslaakt en de macht der hel gebroken, maar de mensch zelf niet inwendig gereinigd ware. Niet slechts moest de hel voor hem gesloten, ook de Hemel voor hem ontsloten worden. Na verlost te zijn, moest hij ook in behagelijkheid voor zijn hemelschen Vader kunnen wandelen en zóó opgaan naar de eeuwige woningen, waar de belooning nimmer eindigt. Daarom was het noodig, dat Jesus ook voor allen de noodzakelijke genaden verdiende, waardoor de mensch zich wederom kon opheffen tot den toestand van gerechtigheid en heiligheid, waaruit hij vervallen was. Vrij van de slavernij der zonde, moest hij der deugd dienen en den Hemel winnen. Ook onder dit opzicht werd de God-mensch de *Verlosser* van het menschelijk geslacht. De h. Paulus verkondigt op zijne gewone bondige wijze die troostrijke waarheden in deze woorden: *Hij, die geene zonde kende, maakte Zich zelven tot zonde*, tot drager van de zonden-schuld der gansche wereld met deze liefderijke bedoeling, *opdat wij Gods gerechtigheid zouden worden in Hem* (II Cor. V, 22); *Hij heeft Zich zelven gegeven voor ons om ons van alle ongerechtigheid vrij te koopen en om voor Zich een behagelijk volk te reinigen, dat zich met ijver toelegt op goede werken* (Tit. II, 14), dat is: opdat wij, van zonden gereinigd, tegenover God zouden worden wat de hoedanigheid van gerechtigheid aanduidt — heilig en vlijtig in het goede doen en in het kwade vermijden. Het Verlossingswerk van Jesus werkt derhalve zóó zegenrijk, dat de gevangene een vrije, en de zondaar van de slavernij des duivels ontslagen een kind Gods wordt; dat hij eerst een kind

van gramschap, door met de genaden van Jesus verdiend mede te werken, broeder en mede-erfgenaar van zijnen Verlosser en, na een deugdzaam leven, burger des Hemels worden kan.

Doch geen der zondaren mag zich op Jesus' Zoenoffer beroepen, niemand kan zich de verdiensten van zijn Zaligmaker toeëigenen, zoolang hij weigert op die voorwaarden in te gaan, welke door Jesus zelven onveranderlijk zijn vastgesteld, opdat een iegelijk persoonlijk van zijne zonden ontslagen en tot een nieuwen mensch herboren worde. De eerste is, DAT HIJ ZALIG GEMAAKT WORDE DOOR HET BAD VAN DE WEDERGEBOORTE EN DE VERNIEUWING DES H. GEESTES en, mocht hij na die reiniging des harten, wederom in eene of andere groote zonde gevallen zijn — tweede voorwaarde, dat hij zich alsdan onderwerpe aan de rechtsmacht, welke Jesus aan zijne goddelijke stichting heeft medegedeeld ter vergiffenis van zonden. Wie alsdan opnieuw gereinigd wil worden, vertoone zich aan den priester Gods, belijde zijne schuld in rouwmoedigheid des harten, en het troostvol woord zal hem in Godsnaam en in Gods macht worden toegesproken: „Wees ge-„reinigd.”

Opmerking. Van uit den armoedigen stal van Bethlehem en in alle omstandigheden van zijn sterfelijk leven roept Jesus ons allen toe: »Mijn wensch, de vurigste begeerte mijns harten »is deze, dat Ik allen tot mijne navolging overhale, opdat zij »mijn leven leiden en eens deelen in de glorie, welke Mij van »alle eeuwigheid is voorbeschikt. *Ik ben van mijn Vader tot »Koning aangesteld op zijnen heiligen berg Sion, om zijn »bevel te verkondigen...* en Hij zeide Mij: »*Ik geef U de »Heidenen tot uw erfdeel en des aardrijks einden tot uwe »bezitting* (Ps. II, 6 en 8).” Ik verlang bezit te nemen van mijn »gebied, te heerschen over den geest en het hart van mijne on-»derdanen, hen te onderwerpen aan mijne wetten opdat zij be-

»houden, hen ter overwinning te voeren opdat zij eens gekroond
 »worden met onvergankelijke heerlijkheid. Wel zullen allen in
 »mijn werken en lijden moeten deel nemen, maar de belooning
 »zal geëvenredigd zijn aan de edelmoedigheid van hunne offers.”
 Zoo mag Jesus spreken tot een ieder van ons, daar Hij aller
 Verlosser is. Want door Hem verwerven wij vergiffenis van
 de erfschuld, welke zonder zijn verlossingswerk niet gedelgd
 kon worden; door Hem zijn ons die genade-middelen geschon-
 ken, welke wij noodig hadden om kwijschelding van persoonlijke
 zonden te verkrijgen en om ons geestelijk leven te volmaken;
 door Hem is ons de eenige weg aangetoond, welke ter zalig-
 heid geleidt en, opdat allen dien ten einde toe kunnen afloopen,
 zijn hun alle noodzakelijke genaden aangeboden, welsprekende
 voorbeelden gegeven, de edelste beweegredenen voorgehouden
 en het schoonste doel ter bereiking voorgesteld; Hij ook heeft
 bewerkt, dat onze bedoelingen, goede werken en verstervingen
 en voldoeningen eene groote waarde voor de eeuwigheid be-
 zitten, welke zij zonder zijn Zoenoffer zouden gemist hebben.
 — Evenwel, al is het zeker dat Jesus Christus in den vollen
 zin des woords de Verlosser van het geheele menschelijk ge-
 slacht is, dat Hij den dood des Kruises heeft willen lijden,
 opdat allen het geestelijk leven zouden vinden, even zeker is,
 dat niemand aan de genaden van zijn Liefde-werk deelachtig
 wordt, die niet de genade-middelen ter zaligheid aanwendt,
 welke Hij aan zijne Kerk ter uitdeeling heeft toevertrouwd en
 — ten tweede — niet beantwoordt aan de volgende eischen,
 door den h. Paulus voor een christelijken levenswandel
 gesteld.

III.

Wij weten nu, wie Hij is, hoe ontzaglijk groot en hoe
 oneindig verre boven alle hemelsche Geesten Degene is,
 Wiens geboorte uit eene onbevleete Maagd op dezen feest-
 dag gevierd wordt. Wij hebben ook gezien, dat Hij als
 Leeraar, Voorbeeld, Zoenoffer en Verlosser vereerd dient, dat

Hij even luid door de macht van zijn voorbeeld als door de prediking van zijn woord de wetten afkondigde, waardoor het leven van elk zijner volgelingen moet beheerscht worden. Het werd ons duidelijk, dat Hij niet alleen de openbaringen en de raadsbesluiten Gods aan de wereld leerde, maar ook de Verlossing van zonden bracht, dat Hij èn zijne geboden deed hooren èn de genade verdiende, welke ons noodig is om ze te kunnen volbrengen. *Het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond* en hoe gewoond? — *vol van genade en waarheid* (Joan. I, 14). Hoe gelukkig zijn wij dan te noemen, omdat het ons gegeven is te leven onder de Nieuwe Wet, onder de Wet der genade! Met den h. AUGUSTINUS mogen wij tot God zeggen: „beveel wat Gij wilt, maar „geef ons de genade te kunnen doen wat Gij beveelt.” Evenwel, betrekkelijk is de last niet licht, welke door het Evangelie opgelegd is, streng zijn de verplichtingen door die Wet voorgeschreven, bij voorbeeld: om ons zelven te verloochenen, ons lichaam met zijne begeerlijkheden te kruisigen, Jesus' bloedige voetstappen te drukken, ons kruis op te nemen en Jesus' dooding in ons om te dragen. Toch is dat alles mogelijk en niet te zwaar met Gods genade. De strijd des levens is bitter en de kamp tegen de driften des vleesches hard en pijnlijk, zóódat een ieder met den h. Paulus moet verzuchten: *wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods*, van het lichaam waarin eene begeerlijkheid heerscht, welke tot zonde verleidt? — Doch met denzelfden apostel mogen wij ook jubelend het antwoord geven: *de genade Gods, door Jesus Christus, onzen Heer* (Rom VII, 24).

In de Schriftuurteksten, welke aan het hoofd dezer bladzijden staan, wijst de h. Paulus op de volgende verplichtingen, welke door de Menschwording van Gods Zoon aan allen zijn voorgeschreven: zij leert ons, DAT WIJ MET VERZAKING VAN DE GODDELOOSHEID EN DE WERELDSCH BEGEERLIJKHEDEN, Verklaringen der Epistelen.

MATIG, RECHTVAARDIG EN GODVRUCHTIG LEVEN IN DEZE WERELD, TERWIJL WIJ VERBEIDEN DE ZALIGE HOOP EN DE KOMST DER HEERLIJKHEID VAN ONZEN GROOTEN GOD EN ZALIGMAKER, JESUS CHRISTUS; en minder rechtstreeks maar desniettemin klaar en duidelijk eischt hij nog, dat wij, van alle ongerechtigheid vrijgekocht, een Gode behagelijk volk zijn, dat zich met ijver toelegt op goede werken. Niet weinig is alzoo gevergd van wie den eere naam van Christen waardig willen zijn en hun hart voorbereiden voor de komst van hunnen grooten God en Zaligmaker, Jesus Christus. Vooreerst worde alle *goddeloosheid* vermeden, dat wil in de taal der H. Schrift zeggen: het ongeloof met zijnen nasleep van allerlei misdaden, de verloochening der waarheid ende afval van de wet Gods. Bovendien moeten *de wereldsche begeerlijkheden* verzaakt worden, welke den mensch van zijnen Schepper aftrekken, hem slaaf maken van zijnen wreedsten vijand en in den deerniswaardigsten toestand verplaatsen, zóódat hij, der wereld toebehoorende, ophoudt kind van God te zijn. Waar is het, dat de stoffelijke wereld door God geschapen en door Hem „goed” genoemd is en, ofschoon om wille van Adam's zonde door Gods vloek getroffen, werd zij daarom niet boos, niet slecht. Maar *die* wereld is door den Apostel niet bedoeld; hij dacht aan de menschen die op de wereld wonen, aan hun streven en drijven, aan hun jagen en verlangen, aan hun zoeken en hijgen buiten God en tegen God. Zulk eene wereld, zulke begeerlijkheden moeten door elken Christen bestreden, hare eischen met het oog op de eeuwige belangen der ziel met verachting afgewezen worden. Dat zij de dienaressen en hij volgens Gods wet de heer is, dat eischt de ware orde. Geen der redelijke schepselen mag zich zóó diep verlagen, dat hij gelijkvormig wordt aan eene wereld, welke door haren afval van God *geheel in den booze*, in de macht des duivels, *ligt* (1 Joan. V, 19), dat hij gezind is, denkt en handelt als zij. Met hare begeerlijkheden dient voor altijd gebroken en eene

geheel andere richting ingeslagen. *Matig, rechtvaardig en godvruchtig* leven te midden van eene bedorvene wereld, zoo luidt de wet van God door den Apostel verkondigd en aan allen als verplichtend voorgeschreven. Dat is het nieuwe leven, waartoe de God-mensch allen oproept, die dingen naar de eer zijne leerlingen te zijn. *Matig* te zijn, naar den eisch van de christelijke deugd, zich zelven te beheerschen, zijne hartstochten te bedwingen en driften te beteugelen, opdat aldus alle uitspattingen vermeden en aan anderen een voorbeeld gegeven worde van eerbaarheid en van welvoegelijkheid — de zinnelijkheid, van nature aan een ieder met de erfzonde aangeboren, van hare heerschappij te ontzetten en hare neigingen tot slaafsche dienaressen te vernederen van hogere doeleinden, ze te dwingen tot dienstbaarheid van den oneindig Heilige en geheel ons leven en bewegen tot een offer te wijden aan de strenge eischen van eene reine zedenwet — minder vergt de h. Paulus van Christus' volgelingen niet. Doch hiermede is nog niet genoeg gezegd. Ons leven moet ook een *rechtvaardig* leven wezen, niet slechts in deze algemeene beteekenis, dat het opgaat in het onderhouden van Gods geboden en in het onderworpen zijn naar het uiterlijke en naar het inwendige aan den uitgesproken wil der goddelijke Majesteit — wat zeker de hoogste rechtvaardigheid is, dewijl op die wijze aan God gegeven wordt, wat Hij rechtens vordert en moet vorderen van elk zijner schepselen; maar ook onder het meer bijzonder opzicht, dat met nauwgezetheid de orde onderhouden wordt door den Schepper gewild en onveranderlijk vastgesteld tusschen alle lidmaten van die groote familie, welke wij maatschappij noemen. De grondbeginselen der zedelijke en burgerlijke verhoudingen, welke voorschrijven wat den evennaaste gegeven en gedaan en geweigerd dient, welke liefde vorderen en vergevensgezindheid prediken, welke eischen dat de rechten van anderen geëerbiedigd worden en dat aan een ieder het zijne verzekerd blijve —

zij maken den Christen rechtvaardig, wanneer zij als leiddraad genomen worden der wederzijdsche betrekkingen. Ten laatste zij ons leven *godvruchtig*, wat volgens den geest van den h. Paulus moet beteekenen, dat het innig verband, oorspronkelijk door God tusschen Hem en het eerste menschenpaar gelegd, weder hersteld worde door gehoorzaamheid aan zijne Opperheerschappij, door eerbied voor zijne Majesteit, door liefde voor zijne Goedheid en door vertrouwen in zijne Almacht en Wijsheid, door hoop ook op zijne Rechtvaardigheid in het beloonen. Met één woord: allen, die Christus willen toebehooren, zullen volgens de leer van den H. THOMAS, „matig ten opzichte van zich zelven moeten zijn, rechtvaardig „tegenover hunnen evennaaste, godvruchtig in betrekking tot „God moeten wezen.” Zoo worden wij *een Gode aangenaam volk, ijverig in goede werken*; zoo wordt ook van ons waar: *houdt iemand van gerechtigheid, haar werk zijn groote deugden; want matigheid leert zij, en voorzichtigheid, en rechtvaardigheid en standvastigheid; en niets is den mensch nuttiger in dit leven dan deze deugden* (Wijsh. VIII, 7.) Wie al die verplichtingen in de school van den God-mensch heeft geleerd en ze onderhoudt, hij heeft den wil van God tot richtsnoer van geheel zijn leven gekozen en ziet in elke hem voorgeschrevene verplichting eene onderscheiding, waarmede God hem begunstigt; hij brengt het welslagen zijner pogingen tot God terug en geeft Hem van alles de eer; hij gevoelt ook bij al zijn streven de hulp van boven, dankt met hartelijkheid voor de ontvangene weldaden en ziet met vurig verlangen naar de belooning in de eeuwigheid uit.

Die hoop zal niet beschaamd worden. Gelijk de Zaligmaker, aan den Vader in alles gehoorzaam geworden, met eere en heerlijkheid gekroond is, zoo ook zal elke Christen, die Jesus met woord en met daad beleden heeft, door Hem voor den Vader als een ware leerling beleden worden. Hij is immers heengegaan om voor zijne getrouwe dienaren eene plaats te

bereiden, opdat zij eens zouden komen, waar Hij is. En dan zullen zij zich met Hem verblijden en met Hem verheerlijkt worden, zoolang zijn troon staat en zijn Rijk van glorie duurt. Dat is voor alle eeuwigheid, want HIJ IS GEZETEN AAN DE RECHTERHAND DER MAJESTEIT IN DEN HOOGE; ZIJN TROON IS IN ALLE EEUWIGHEID, en zijn Koninkrijk zal geen einde hebben (Luc. I, 33).

Opmerking. Niet *dezelfde* belooningen als aan Jesus kunnen aan den gelukkigen overwinnaar in den strijd des levens toegerekend worden; want, hoe heilig hij moge wezen, hij is en blijft bloot mensch. Toch zal de vergelding hem in den Hemel gegeven boven alle beschrijving overgroot zijn. Hij komt uit eene groote verdrukking, maar dan is er geen rouw noch droefheid meer; hij heeft zijne ziel rein gewasschen in het bloed des Lams, en hem zal gegeven worden te eten van eenen nieuwen boom des levens; hij heeft zijne vijanden overwonnen, en de kroon der eeuwige vergelding zal hem niet onthouden worden; voor Christus heeft hij gestreden en met Hem zal hij heerschen in alle eeuwigheid. De ware volgeling van den Heer Jesus Christus, na door diens genade gerechtvaardigd te zijn en na Hem in zijn hart eene waardige woonplaats toebeïd te hebben, mag de komst der heerlijkheid van zijnen grooten God en Zaligmaker Jesus Christus verbeiden, in de hope erfgenaam te worden van het eeuwig leven. Deze troostrijke gedachte moet ons allen met heldenmoed bezielen om zelfs den moeilijksten weg niet te ontwijken maar dien af te loopen ten einde toe en niet eerder te rusten, vóórdát wij aan den drempel der eeuwigheid staan, waar ons Christus wacht, die het overgroot loon zal wezen voor allen, die Hem in de beproevingen zijn getrouw gebleven.

ZONDAG NA KERSTMIS.

Broeders! Zoo langen tijd de erfgenaam kind is, verschilt hij niets van een dienstknecht, ofschoon hij heer van alles is; maar hij staat onder voogden en verzorgers tot aan dien tijd, door zijn vader te voren bepaald. Zoo ook waren wij, zoolang wij kinderen waren, dienstbaar onder de eerste beginselen der wereld. Maar toen de volheid des tijds gekomen was, heeft God zijnen Zoon, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet, gezonden, opdat Hij hen, die onder de wet waren, zou vrijkoopen, opdat wij de aanneming tot zonen zouden verwerven. En omdat gij zonen zijt, heeft God den Geest van zijnen Zoon in uwe harten gezonden, die roept: Abba, Vader! Dus is het niet meer dienstknecht maar zoon; indien nu zoon, dan ook erfgenaam door God. Gal. IV, 1—7.

Inleiding. De Galatiërs, tot wie de h. Paulus een zijner brieven richtte, waren voor het grootste gedeelte bekeerlingen uit het Heidendom. En zij voelden zich gelukkig, in het bezit der christelijke waarheid, welke zij met volle overtuiging had-

den aangenomen. Hoe jammer, dat zij zich door bedriegelijke leeraars uit de Joden lieten verleiden en, door de valsche voorstellingen hunner vijanden bedrogen, in den waan verkeerden, dat zij na belijders van het Christendom te zijn geworden, ook tot het onderhouden der voorschriften van de Mosaische wet verplicht waren, zoo zij ware kinderen van Abraham wilden zijn en deelachtig worden aan de zegeningen van het Messianisch rijk. Met alle kracht, welke in hem was, kwam de h. Paulus tegen die dwaling op. Hij beklaagde hen, omdat zij spoedig van de waarheid waren afgevallen en bezwoer hen bij de liefde, welke hij, hun geestelijke vader, aan allen toedroeg, om niet de vrijheid der kinderen Gods, welke hun deel was geworden in de Kerk van Jesus, prijs te geven voor de slavernij der Oude Wet, waaronder de Joden zuchtten; om toch niet te verzaken aan de heerlijke voorrechten, welke zij, gerechtvaardigd door het geloof in Jesus Christus en zonen Gods geworden, genoten in de gemeenschap der Heiligen van het N. Verbond en in het blij vooruitzicht op de erfenis des Hemels. Opdat hij zijn doel bereiken en hen in de leer des Christendoms bevestigen mocht, toonde hij hun eerst de hoogere waardigheid aan van den staat der genadeboven dien der Oude Wet; vervolgens wees hij hen op Jesus Christus, in Wiens Naam zij gedoopt waren en Wien zij hadden aangedaan; ten laatste herinnerde hij hen aan de groote voordeelen, welke hun verzekerd bleven, zoolang zij aan Christus toebehoorden en in Hem één waren.

»Door die leer van den grooten Apostel ons op dezen Zondag voor te houden, herinnert de h. Kerk ons» — zegt de hoogerwaarde pater GOFFINE — »aan de geestelijke wedergeboorte des Heeren in de zielen, welke wij vierden in de »dagen van het schoone Kerstfeest. De Zaligmaker heeft ons »tot kinderen Gods gemaakt en met vol vertrouwen en groote »vreugde mogen wij tot God zeggen: »Onze Vader!» Wij »zijn zijne teergeliefde kinderen en zijne zaligheid moet ons »eeuwig erfdeel worden. Welk een groot voorrecht is dat! »Moet het ons niet dierbaarder zijn dan alle koninkrijken der »wereld! Laten wij God daarvoor danken maar zorgen we ook,

»dat wij deze voorrechten: Kinderen Gods en erfgenamen des »Hemels te zijn niet verliezen en niet opnieuw door de zonde »in de slavernij van Satan hervallen." Die edele voornemens zullen zeker in ons opgewekt worden als wij ons van deze waarheden doordringen:

- I. Verheven boven de Oude Wet is de Nieuwe Wet van genade, welke ons door den Verlosser Jesus Christus is gegeven;
- II. Vele en groote weldaden zijn ons daardoor verzekerd.

I.

In de laatste verzen van het voorgaand hoofdstuk had de Apostel bewezen, dat de Wet van Moses niet in staat was om den mensch voor God te rechtvaardigen, dat zij derhalve het eeuwig leven wel voorspellen maar niet geven kon. Integendeel: zij verklaarde — aldus ging hij voort — dat allen, Joden en Heidenen, zondaren en schuldig voor God waren. Die wet zoude dan ook slechts korten tijd bestaan, niet langer dan tot aan de komst van den Beloofde des Vaders, niet langer dan totdat eene nieuwe toestand in 't leven was geroepen, waarin door het geloof in Jesus Christus en rechtvaardiging van zonden en de erfenis des heils zouden geschonken worden. Tot aan dat gezegend oogenblik was de Mosaïsche wet, in de bedoeling van God, eene tuchtmeesteres, welke door toezichten en leiding allen voor uitspattingen moest bewaren en hen voeren tot Hem, die in de Wet als de Verwachte der volkeren beloofd was. Doch, toen de Verlosser verschenen was, toen de bekeerde Joden en Heidenen het geloof in Jesus hadden aangenomen, leefden zij, Christenen geworden, niet langer als onmondigen onder de tucht der Wet, maar waren mondige en vrije zonen van God geworden. Want zoo velen in Christus gedoopt zijn, zoo velen hebben Christus aangedaan, zijn één in Hem, behooren Hem toe, moeten het ware zaad van Abraham heeten en, volgens de belofte eens door God

gedaan, door de genade en door het geloof doch niet door de Wet erfgenamen worden van het heil, dat de Messias bracht, van den zegen, welken Hij beloofde.

Dat de Galatiërs zich eerder lieten verleiden om het Mozaïsme als ook voor de gedoopte Christenen verplichtend te beschouwen, was een minder misdrijf, dan wanneer zij tot de leer en de praktijken van het afschuwelijke en den mensch onteerend Heidendom waren teruggekeerd. De Mosaische wetgeving nog te volgen was zeker eene grove dwaling, maar eene dwaling welke, ofschoon geenszins te verschoonen, te lichter in wankelbare gemoederen ingang kon vinden, omdat zij door sluwe indringers met schijnredenen kon voorgedragen en omkleed worden. In allen gevalle zij had veel voor boven den eeredienst van stomme afgoden en kon zich beroepen op den Wetgever en ook op haar doel. Zij was door God gegeven en behoorde tegen de dwalingen en misdaden van de afgoderij; hare verschillende ceremoniën waren meer in overeenstemming met de geestelijke behoeften en zedelijke neigingen des menschen; hare voorschriften droegen den stempel van een goddelijk gezag, terwijl hare beloften deden op het verwerven van tijdelijke goederen. Daarenboven „bewaarde zij” — volgens den H. CHRYSOSTOMUS — „de Joden „voor het geloof in den Christus, daar zij hen door de vrees „als door een muur omsloot en drong naar hare voorschriften te leven”; — „de ouden stonden onder de tucht der „Wet” — zegt de H. AMBROSIIUS — „opdat zij niet zondigen „en zoo der beloften waardig zouden zijn, als de tijd der „vervulling aangebroken was.” OOK DE EERSTE BEGINSELEN voor een godsdienstig leven verkondigde zij: het bestaan van God, van den Schepper en Onderhouder en Bestierder van het heelal; de hoogere waarde ook van den zondigen mensch boven de redelooze schepselen; de noodzakelijkheid om den eigen wil te buigen onder de verordeningen van elk wettig gezag; den plicht der rechtvaardigheid tegenover den even-

naaste, der gehoorzaamheid ook aan eene onvolmaakte wet, der beteugeling van de laagste hartstochten en der hoop op eene toekomstige maar dan volledige verlossing.

Dat waren eenige der voordeelen, welke aan de Joden maar niet aan de Heidenen geschonken waren. Doch konden, mochten zij voor de Galatiërs een reden wezen om terug te keeren tot eene wetgeving, die wel het bewustzijn van schuld verlevendigde maar niet vergiffenis van zonden gaf, die wel tijdelijke goederen verzekerde maar de geestelijke en eeuwige slechts in een ver verschieft plaatste? Konden zij hen overhalen om de werkelijkheid voor de schaduw, de vervulling voor de vóórafbeelding prijs te geven? O, *gij onverstandige Galatiërs!* — riep de h. Paulus hun toe — *wie heeft u be- tooverd om der waarheid niet te gehoorzamen* (III, 1)? *Hoe keert gij u wederom tot de zwakke en eerste beginselen, waaraan gij opnieuw dienstbaar wilt zijn* (IV, 9); tot de Mosaïsche wet met hare ceremonieele instellingen, welke geene genade mededeelden en niet meer leerden dan de eerste grondbeginselen voor eene godsdienstige opleiding der kindsheid van de wereld? Met een sprekend voorbeeld, aan de maatschappelijke verhoudingen ontleend, wettigt de Apostel die berispende vraag en toont het ongerijmde van hunne dwaling aan.

De toestand van een iegelijk — aldus mogen wij zijne be- wijsvoering weergeven — is of wel die der meerderjarigen of die der minderjarigen. In dezen bevonden zich de Joden, in genen zijn zij allen die het Christendom omhelsd hebben, onverschillig of zij zich uit het Jodendom of uit het Heiden- dom bekeerden. Wat nu de heilsorde betreft, waaronder de Joden vóór Christus leefden, zij was deze. Het recht op Gods erfenis was hun verleend, maar die te verkrijgen bleef hun ontzegd, zoo zij niet in den Beloofde des Vaders geloofden en op den Verlosser hunne hoop stelden; en geen enkele, hoe geloovig en heilig ook, kon die beërven, vóórdát de God- mensch door zijn Zoen-dood de wereld verlost en door zijne

Hemelvaart het Rijk der eeuwige glorie voor allen toeganke-
lijk gemaakt had. Tot aan dien Offerdood waren zij nog on-
mondig en konden hun deel niet opeischen. Zij waren gelijk
aan een erfgenaam die nog kind is. Al is hij rechteus heer
en eigenaar der goederen van zijne afgestorvene ouders, toch
wordt hij behandeld als een onvrije, die zijne aanspraken niet
kan doen gelden. Hij staat, omdat hij nog een kind is en
evenmin het volle gebruik der verstandelijke vermogens bezit
als eene volmaakte kennis van zaken, onder het gezag van
voogden en verzorgers, die over hem waken en zijne goederen
bestieren. In zooverre, ofschoon hij heer van alles is, verschilt
hij niets van een dienstknecht. „Zoo ook waren wij — zegt
de h. Paulus in naam van alle Joden sprekende — „ZOO LANG
„WIJ KINDEREN WAREN, DIENSTBAAR ONDER DE EERSTE BEGIN-
„SELEN DER WERELD. waren wij in onzen toestand vóór de
„komst van Christus nog aan onmondige kinderen gelijk,
„stonden wij nog in een staat van onderworpenheid aan de
„oude, lastige en drukkende Wet, moesten wij nog door ge-
„strengheid in bedwang gehouden worden. Wij wisten slechts
„weinig, want die vorige, aan de Joden voorgeschrevene gods-
„dienst kon slechts als eene voorbereiding voor eene hoogere
„orde gelden en leerde niet de volle wetenschap des heils,
„maar alleen de eerste gronden.”

Hoe dwaas handelden de Galatiërs, als zij tot dien toestand
van dienstbaarheid en onwetendheid terugkeerden en de vrij-
heid opgaven zoowel als de waarheid, welke zij in het ware
geloof hadden gevonden; als zij zich wederom plaatsten onder
de heerschappij der Mosaische wet, welke ook in de bedoeling
van den goddelijken Wetgever niets meer was dan eene
vorbereiding tot het Christendom, dan het voorportaal van
den tempel der waarheid, dan eene handleiding tot het ont-
vangen van een volkomen stelsel der goddelijke openbaringen,
dan de aanvankelijke opvoeding des menschedoms, opdat het
later kon opgroeien tot een volwassen man, tot dien graad

van christelijke ontwikkeling en rijpheid, dat het als geheel van Christus vervuld is; hoe dwaas, als zij van de hoogere voorrechten door de Christelijke belijdenis hun geschonken vrijwillig afstand deden om zich aan wat reeds afgeschafft en door het volmaakte vervangen was, te hechten! Bovenmate dwaas handelden zij, die na den H. Geest ontvangen en in Hem een geestelijken, christelijken levenswandel begonnen te hebben, zich ophielden met die vleeschelijke of lichamelijke voorschriften als bij voorbeeld: de besnijdenis, de reinigingen en wasschingen waren; „zij, die de waarheid hadden leeren „kennen” — zegt de H. CHRYSOSTOMUS — „maar terugkeerden „naar de afschaduwing; die de zon gezien hadden, maar nu „de eerste flikkering van het licht opzochten; die stevige „spijsen hadden genoten, maar nu naar melk vroegen.”

Wij gaan verder in onze beschouwingen. Zonder geloof is het onmogelijk God te behagen, derhalve ook onmogelijk het eeuwig leven te verwerven. De rechtvaardiging is uit het geloof en de gerechtvaardigde alleen kan, uit het geloof levende, de eeuwige zaligheid verdienen. Dit wordt echter den Christen gemakkelijk gemaakt door de genade, welke even noodzakelijk is ter zaligheid als zij heilzaam en krachtig werkt. Beiden: en geloof en genade worden om de oneindige verdiensten, welke Jesus Christus verwierf, gegeven en gegeven in veel vollere mate onder de Nieuwe [dan onder de Oude Wet. Jesus immers kwam vol van genade en vol van waarheid en, uit zijne volheid hebben wij allen alles ontvangen; Hij woonde onder de menschen zijne volheid van genade en van waarheid betoonende door de rijkste mededeeling van krachten van licht. En wanneer en hoe kwam de Beloofde des Vaders, die alles herstellen en den mensch verlossen, die de Wet vervolmaken en den H. Geest der aanneming tot kinderen geven zoude? TOEN DE VOLHEID DES TIJDS GEKOMEN en de tijd van de eerste opvoeding en vorming der Israëlieten

verstreken was, toen het in Gods eeuwige raadsbesluiten vastgestelde oogenblik was aangebroken, toen ook het menschedom al meer en meer tot het bewustzijn gekomen was van zijne schuldigheid voor God, van zijne armoede aan goede werken, van zijne onwaardigheid om de goederen en schatten Gods te verwerven, van zijn onvermogen om zelf een verlossing te bewerken, TOEN HEEFT GOD ZIJNEN ZOON IN DE WERELD GEZONDEN. Niet omdat de mensch die Goedgunstigheid had verdiend, maar omdat God in zijne Goedheid aan dien toestand van ellende een einde wilde maken. En de Zoon daalde neder op aarde en kwam wonen onder de Zijnen, niet met de bedoeling om slechts te zien, dat de mensch niet verdiende erfgenaam der eeuwige goederen te worden, maar om zijne onmondigheid op te heffen en hem die weldaden waardig te maken. Daartoe was, volgens Gods raadsbesluit, noodig dat Hij voor het uiterlijke als een van ons verscheen, Zich omkleedde met de menschelijke natuur, dat Hij geboren werd uit eene vrouw, die Hem van den H. Geest ontvangen had en moeder werd, zonder verlies van hare maagdelijke zuiverheid.

Meer nog: de Zoon Gods, mensch geworden, is GEWORDEN ONDER DE WET. Vele en van groote Barmhartigheid getuigende beweegredenen drongen den goeden God tot die openbaring zijner Wijsheid. De h. Paulus haalt hier ter plaatse deze alleen aan: Jesus onderhield de voorschriften der Wet, OPDAT HIJ HEN, DIE ONDER DE WET WAREN, ZOUDE VRIJKOOPEN. Rechts was Hij niet *onder* doch wel *boven* de Wet; maar uit liefde voor den mensch en uit gehoorzaamheid aan zijnen Vader onderwierp Hij Zich daaraan, bij voorbeeld: bij zijne Besnijdenis, bij zijne Opoffering en Loskoop in den tempel. De bedoeling, welke God met die onderwerping zijns Zoons had, was — een *ondergeschikt* en een tot de Joden alleen beperkt doeleinde — om de Joden van de verplichting tot het onderhouden van de Oude Wet te bevrijden. Toen dan ook

de God-mensch in het vleesch verschenen was en zijne nieuwe Wet verkondigde, vooral toen Hij den kruisdood leed, hield de Oude Wet op, en was Israël van den last en vloek dier Wet bevrijd. Daarmede verviel de joodsche Godsdienst met zijne offers, plechtigheden en voorschriften. De schaduw verdween, toen de Zon der gerechtigheid was opgegaan; de vóórafbeeldingen werden werkelijkheid, toen de Voorspelde onder de Zijnen was gekomen en werkte; het oude gebouw stortte in, toen een nieuw en meergeestelijk was opgetrokken, waarvan Jesus Christus den hoeksteen vormde. — Evenwel, niet voor de Joden alleen, maar ook voor de *Heidenen* was de Zoon Gods in 't vleesch verschenen. Hij werd niet een tweede Abraham, als ware Hij voor de Joden alleen gekomen, maar een tweede Adam, de geestelijke stamvader van een geslacht, waartoe allen moesten behooren, alle volkeren en alle natiën. Van den zegen aan Abraham en in hem aan zijne geestelijke kinderen beloofd, van de rechtvaardiging namelijk voor God, bleven de Heidenen niet uitgesloten. Vandaar dat de h. Paulus ook leert: Christus is geboren uit eene vrouw, mensch geworden, opdat — een tweede en *algemeen* en laatste doeleinde van die Goedgunstigheid Gods — OPDAT WIJ, de Heidenen zoowel als de Joden, DE AANNEMING TOT ZONEN Gods VERKRIJGEN ZOUDEN. Om die redenen zongen dan ook bij de geboorte van Gods Zoon de Engelen: vrede aan de menschen van goeden wil. De blijde boodschap werd aan allen gebracht, en zoo velen als er geloofden in Jesus Christus, zoo velen werden kinderen Gods, erfgenamen van den hemelschen Vader, mede-erfgenamen van Jesus Christus. Onder hen is er noch Jood noch Griek; er is noch slaaf noch vrije; er is noch man noch vrouw; want in Christus zijn allen één, één lichaam, door de genade en het geloof. Allen zijn gelijk. Geen enkele die roemen mag dan in Jesus Christus, den Voltóoier van ons geloof en Bewerker van aller zaligheid. Maatschappelijke stand en afstamming, het verschil van natie en de

verscheidenheid van kunne, zij vervallen in het Rijk van genade en van waarheid.

Opmerking. Laten wij hier een oogenblik stil staan om met aandacht twee dringende vermaningen af te luisteren, welke door de vermelde waarheden ons worden voorgehouden.

In de beschamende berisping van den grooten Apostel ligt voor alle Christenen eene gewichtige les opgesloten. De Galatiërs waren in het Doopsel bezegeld met den H. Geest; God had aanhoudend wonderdaden onder hen verricht; zij hadden onder de belijdenis van het Christendom reeds veel verduurd en zware vervolgingen geleden; en toch liepen zij groot gevaar af te vallen. Wie onzer moet dan niet voor zich zelven beangstigd worden, niet vreezen dat hij valle, al staat hij voor het oogenblik nog? Het onverstand van die bekeerlingen en de listigheid hunner verleiders waren de oorzaken van hun achteruitgang in het geloof; wie waarborgt ons, dat ook wij niet bezwijken of onder de zwakheid van onzen wil of onder de bekrompenheid van onzen geest of onder de verleidelijke voorstellingen van onze vijanden? Eene heilige vrees, eene diepe nederigheid, eene algeheele onderwerping aan een onfeilbaar gezag en dan eene dringende bede: »Vader! leid ons niet »in bekoring" — die middelen moeten en kunnen ons helpen. Helaas! er zijn zoo velen, die schipbreuk geleden hebben omtrent hun geloof, omdat zij evenals de Galatiërs luisterden naar valsche ijveraars en uitkramers van nieuwigheden, ook omdat zij begeerig waren om te hooren wat hun behaagde en met hunne neigingen overeenkwam, en omdat zij, hun gehoor afwendende van de waarheid der gezonde leer, gehoor gaven aan wat hun hoogmoed of zinnelijkheid streelde. Het lezen van slechte boeken, het bezoeken der gezelschappen van ongeloovigen of ook maar van onverschilligen, het bijwonen van vergaderingen waarin met den Godsdienst gespot of de leerstukken der Kerk belachelijk gemaakt worden, het lid zijn van vereenigingen welke geen ander doel najagen dan de eenig ware grondslagen van een godsdienstig leven te ondermijnen — ziet, dat zijn

de lagen, welke aan de onwetendheid of onbedachtzaamheid van argeloozen heden ten dage schier overal gelegd worden om hen van de waarheid afvallig te maken. — Behalve de vrees voor de genoemde gevaren dient nog, ter bestrijding van de gevaarlijkste aller verleidingen, dit wapen, ook door den h. Paulus aangewezen, te worden gehanteerd: een ieder bedenke, wie Jesus is, dien hij belijdt, en wat de Zaligmaker voor alle menschen gedaan heeft; een iegelijk make het zich duidelijk, wat de belijdenis van het ware geloof hem schenkt, welke voordeelen hij, in de gemeenschap der Heiligen blijvende, geniet. Daarom overwege men nog dit.

Wij, Christenen, zijn veel meer bevoorrecht dan de Joden van vóór Christus, ofschoon zij het uitverkoren volk van God heetten en waren. »De genade maakt ons» — leert de H. AUGUSTINUS — »minnaars der nieuwe Wet, maar de Oude »maakte overtreders; deze is gegeven geworden, opdat de »genade zoude gezocht worden, de genade echter is ons gegeven, opdat de nieuwe Wet zoude vervuld worden.» *De Wet is gegeven door Moses; maar de genade en de waarheid is door Jesus Christus geworden* (Joan. I, 17). Christus staat alzoo oneindig ver boven Moses; eveneens is de nieuwe Wet zelve van genade verheven boven de oude Wet van dienstbaarheid, want *de Oude Wet had maar een schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld der zaken zelf* (Hebr. X, 1). Al de Mosaische verordeningen waren een schaduw van het *toekomstige*, van het Nieuwe Verbond met zijn volheid van genade en van waarheid, *maar het lichaam*, het beloofde en het wezenlijke, *is van Christus* (Col. II, 17). De schaduw is op zich zelve niets, maar wijst op een beeld, op een lichaam, hetwelk die schaduw afwerpt, en deze teekent het beeld des te duidelijker af, naarmate dit door een helderder licht beschenen wordt. Welnu, Christus het *Lichaam* voor allen, Hij staat in het midden der wereldgeschiedenis; op Hem wees het Oude Verbond; door Hem is alles vervuld; in Hem woont ook alle volheid der Godheid, alle Wetenschap, alle Wijsheid, alle Waarheid; in Hem zijn alle schatten *en uit zijne Volheid ontvangen wij allen*, zoo velen in Hem gelooven, bekeerde Heidenen en Joden,

genade voor genade, de eene genade voor en de andere na. (Joan. I, 16.) Hij ook alleen is *de weg en de waarheid en het leven, en niemand komt tot den Vader dan door Hem* (Joan. XIV, 6). — Die meerdere genaden leggen meerdere verplichtingen op. Vooreerst: wij hebben het geloof ontvangen en moeten uit het geloof leven, Gelijk het leven der genade begint met het geloof, evenzoo moet het in het geloof toenemen, door het geloof tot volmaaktheid worden opgevoerd. De waarheid, door Christus Jesus ons gebracht, moet de richtsnoer wezen waarnaar onze handelingen geregeld, de fakkel waardoor onze lange weg afgebakend, het licht waardoor onze schreden geleid worden. Onze daden en woorden, onze wenschen en begeerten, evenzeer al onze gedachten moeten beheerscht worden door den invloed van de leer, welke wij met den mond belijden. Verder nog: wij ontvangen genade op genade; met die gaven is het plicht mede te werken ter verheerlijking van God, die uit Goedheid ze ons gaf, en ter zaligheid van onze ziel, waarvoor zij ons geschonken zijn. Geene enkele mag ongebruikt blijven en van elke zal eens rekenschap gevraagd worden. Gelukkig al degenen, die met de verleende gaven zoo veel overwinst gemaakt hebben, dat zij verdienen van God te hooren: »getrouwe dienst-knechten, gij zijt in weinig getrouw geweest, Ik zal u over »veel stellen: gaat binnen in de vreugde des Heeren;» gelukkig hij, die op het einde van zijn leven zal mogen zeggen: »ik »heb mijn geloof bewaard en mijn loopbaan volbracht; de kroon »der vergelding zal mij niet onthouden worden, welke God »beloofd heeft aan allen, die Hem beminnen.»

II.

De h. Paulus vervolgde zijne strafrede tot de Galatiërs met hen te wijzen op nog andere voordeelen, welke zij in de belijdenis van het Christendom genoten. OMDAT GIJ — schreef hij — door het geloof en door den Doop ZONEN ZIJT geworden van God in Christus, dien Gij hebt aangedaan, HEEFT GOD DEN GEEST VAN ZIJNEN ZOON IN UWE HARTEN GEZONDEN, DIE
Verklaringen der Epistelen.

ROEPT: ABBA, VADER! DUS IS HET NIET MEER DIENSTKNECHT, MAAR ZOON, INDIEN NU ZOON, DAN OOK ERFGENAAM DOOR GOD. — Vier voorrechten derhalve waren aan de Galatiërs en blijven aan alle Christenen verzekerd, die van het geloof niet afvallen en de vriendschap Gods niet verloren hebben. — Niet langer zijn zij *slaven* van eene drukkende en toch niet rechtvaardigende wet, maar zonen van God, kinderen van dat groote huisgezin, waarvan God het Hoofd en de Vader is, vrije zonen der Kerk met die vrijheid, waarmede Christus ons heeft vrijgemaakt. Jubelend en juichend in onzen Heer mogen wij het den h. Joannes nazeggen: *Ziet, hoedanig eene Liefde de Vader*, hoe groot een geschenk van zijne Liefde Hij ons *gegeven heeft*, daarin bestaande, *dat wij kinderen Gods genoemd worden en zijn* (1 Joan. III, 3). Jesus Christus heeft ons met den beleedigden en vergramden Vader verzoend, voor de zonden aller menschen aan de goddelijke Gerechtigheid eene volkomene en overvloedige voldoening aanbiedende, zóódat God om wille van diens oneindige verdiensten alle zonden wil vergeven en allen aannemen als kinderen. Die zalige toestand is voor de gerechtvaardigden de grondslag, waarop God in zijne Liefde het gebouw zijner gaven al hooger optrekt. — Hij zendt ook *den Geest zijns Zoons* in hunne harten, den H. Geest in Persoon, niet slechts ter bezegeling van dat Zoonschap maar ook ter voorlichting van den geest en ter versterking van den wil en ter heiliging van den geheelen mensch. Die H. Geest is voor ons verdiend door den mensch-geworden Zoon Gods en, in ons wonende, maakt Hij ons meer en meer gelijkvormig aan het voorbeeld door Christus ons gegeven, opdat wij ook eens met Christus mogen verheerlijkt worden in de eeuwige Zaligheid, naar ziel eerst en vervolgens ook naar lichaam. — Eene van de zegenrijkste werkingen van den H. Geest is wel deze, dat Hij voor ons en met ons *bidt*, dat Hij ons leert bidden. Wij weten niet, hoe wij naar behooren zullen bidden, wat in gegevene om-

standigheden het meest met Gods wil overeenkomstig, wat ons het heilzaamst is. In die onzekerheid komt de H. Geest ons te hulp. Hij bidt in ons door onuitsprekelijke verzuchtingen en in ons verblijvende, roept Hij: *Abba, Vader!* Hij doet ons met eene kinderlijke liefde tot den hemelschen Vader bidden, met een vertrouwen hetwelk niet vreest beschaamd te worden, met een aandrang en eene volharding, welke bewijzen dat wij met recht durven vragen, dat onze nood hoog gestegen is, dat wij ons voor onze behoefte niet schamen maar ze durven bloot leggen, ook dat wij geloovig de waarde erkennen der weldaad, welke afgesmeekt wordt. — Is die H. Geest in ons wonende, dan zijn wij, zonen Gods en kinderen van den hemelschen Vader, ook *mede-erfgenamen van den God-mensch*, die even als Jesus hunne rechten mogen doen gelden op de eeuwige verheerlijking in het Rijk des Hemels, op een geluk hetwelk de grootste dienaren Gods uit het Oude Verbond, al verwierven zij in de heilige Schrift de goede getuigenis dat zij om hun geloof Gode hadden behaagd, niet terstond na hun afsterven konden verkrijgen, dewijl de Hemel tot aan Jesus' Hemelvaart gesloten bleef. Maar van ons, voor wie God nog iets beters beschikt heeft, namelijk het levenslicht te zien na de komst van den Messias, kan de ziel aanstonds na het scheiden uit het lichaam, als zij geheel zuiver is, aan de beloofde Zaligheid deelachtig worden.

Opmerking. De Galatiërs zullen gewis, toen zij den brief van hun geestelijken Vader in hunne vergaderingen zagen voorlezen en door de Priesters der gemeente hoorden verklaren, beschaamd zijn geworden over hunne neiging tot afval. Moge de goede God aan alle Christenen de genade geven, dat de overweging der vele en groote voordeelen door het Christelijk geloof hun geschonken een genoegzaam overweldigenden indruk op hun gemoed make om nimmer van de waarheid af te vallen, maar ze altijd te belijden in woorden en in daden. Dan zeker maar dan ook alleen zijn hun de predikers der godde-

lijke leer als Engelen Gods, ja als Christus Jesus zelf; dan zullen zij steeds naijverig zijn in het goede doen en hunne roeping door goede werken zeker maken; dan zullen zij in hun leven meer en meer gelijkvormig worden aan Jesus' leven en na hun dood aan zijne verheerlijking; dan zal Christus hun alles en het sterven een gewin zijn; dan zullen zij goed blijven loopen in de loopbaan van het Christelijk geloof en van het Christelijk leven, waarin een kroon van eeuwige glorie behaald wordt; dan zullen zij door de liefde werkzaam zijnde in het geloof en wandelende naar den geest, toebehooren aan Christus en, hun lichaam met zijne begeerlijkheden kruisigende, van den geest het eeuwige leven maaïen. Vooral dengenen, die zóó door het leven gaan, dat zij zich niet sparen maar met christelijken moed strijden om den kampprijs, is de erfenis des heils verzekerd — eene erfenis, waarbij de eer en heerlijkheid der wereld, de schatten der aarde, de betuigingen van hoogachting door de menschen dikwerf zoo kwistig bewezen, nog minder zijn dan niets, als zij vergeleken worden met de glorie, met de onvergankelijke goederen, met de vreugden des Hemels. — De bemoediging in dien soms heeten en altijd gevaarvollen strijd vinden wij in het volmaakste voorbeeld, dat ooit gegeven is. Onze Heer Jesus Christus heeft Zich zoo diep mogelijk vernederd, Zich met de zwakheid van onze menschelijke natuur omkleed, in armoede leven en onder onbeschrijfelijke smarten sterven willen en zóó zijne eeuwige glorie ingaan. Ook voor ons is er geen andere weg naar den Hemel. Wij moeten Hem navolgen, die den arbeid niet vreesde en het lijden niet schuwde, die de versmading niet vluchtte en de schande des kruises verdroeg. Deze beschouwing zal aan een ieder een zóó hooge verheffing van geest en eene zóó geestdriftvolle bezieling mededeelen, dat hij niet aarzelt met den H. CHRYSOSTOMUS uit te roepen: »O, neen! het schijnt mij niet »meer onmogelijk toe, dat ik gelijk zijn zal aan God, dewijl »Hij Zich gewaardigd heeft aan mij gelijk te worden; de afstand tusschen mijne geringheid en zijne Verhevenheid is niet »grooter dan die tusschen zijne Goddelijke en mijne menschelijke »natuur. Hij heeft Zich wel kunnen omkleeden met mijne mensch-

»heid en met mijne zwakheid; ik kan dan ook wel door zijne »genade gesierd worden met zijne glorie en met zijne onsterfelijkeid." Met recht spreekt die beroemde Kerkleeraar aldus. God is zoo rijk aan Barmhartigheid, dat Hij geene grenzen stelt aan zijne Milddadigheid. Hij heeft ons aangenomen tot zijne kinderen en wij dragen den naam van zijnen Zoon. »Elke »Christen is," — zegt de h. AUGUSTINUS — »een andere Christus," in dezen zin, dat wij aan Jesus' rechten en titels deel verkrijgen, dat de Vader ook in ons zijn welbehagen heeft, dat wij mede-erfgenamen met onzen Zaligmaker worden en burgers van diens Rijk van glorie — mits wij den Vader getrouw blijven en Hij in ons zie een afschaduwing van Jesus' deugden en heiligheid.

FEEST VAN JESUS' BESNIJDENIS.

Veel beminde! De genade van God onzen Zaligmaker is voor alle menschen verschenen, ons leerende dat wij, met verzaking van de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden, matig, rechtvaardig en godvruchtig leven in deze wereld, terwijl wij de zalige hoop verbeiden en de komst der heerlijkheid van onzen grooten God en Zaligmaker Jesus Christus, die Zich zelve voor ons gegeven heeft om ons van alle ongerechtigheid vrij te koopen en om voor Zich een behagelijk volk te reinigen, dat zich met ijver toelegt op goede werken. Spreek dit en vermaan hiertoe, in Christus Jesus onzen Heer. Tit. II, 11—15.

Inleiding. Het gedeelte van St. Paulus' brief aan zijnen beminden leerling Titus, wat wij zoo even lazen, is hetzelfde, als wat door de Kerk ons op het Kerstfeest voorgehouden en door ons uitvoerig besproken is. Wij behoeven derhalve daarop niet terug te komen en winnen zoo de gelegenheid ons uitsluitend bezig te kunnen houden met een onderwerp, dat zich aan elken nadenkenden Christen bij het begin van een nieuw jaar opdringt. De reden, waarom onze Moeder de h. Kerk tot die herhaling besloot, is niet ver te zoeken. Het begin van het

kerkelijk nieuw-jaar ligt reeds eenige weken achter ons; dat van het *burgerlijk* neemt op dezen dag een aanvang. Evenals zij deed, toen de reeks der Kerstfeesten geopend was, wil de Kerk ook nu hare kinderen doordringen van de hooge verplichtingen, welke zij te vervullen hebben, opdat het nieuwe tijdperk van hun leven dat aanvangt op waardige, op christelijke wijze en begonnen en voleindigd worde. Immers, alle dagen, welke God in zijne Goedheid aan den mensch als nieuwe weldaden te genieten geeft, moeten geheiligd, moeten besteed worden aan de gewichtige doeleinden, waarvoor ieder mensch op aarde geplaatst is: aan de verheerlijking van zijnen Schepper en aan de heiliging van zijne ziel. Het is geenszins overbodig te vragen, op welke wijze alreeds bij den aanvang van dit jaar dat belangrijk werk dient aangevat te worden. En wonder! De wufte en lichtzinnige wereldlingen, kinderen der duisternis, kunnen ook onder dit opzicht ten voorbeeld strekken aan de kinderen des lights. Genen zijn in hun geslacht voorzichtig; zij berekenen met gezette zorgvuldigheid de waarde van den tijd, want tijd is voor hen geld; zij houden nauwkeurige rekening van de gemaakte winst zoowel als van het geleden verlies, opdat de gewonnen gelden veilig opgeborgen maar ook het nadeel, dat zij moeten boeken, zoo spoedig mogelijk hersteld zij. Het ware een groote schande voor den Christen, zoo zijne bezorgdheid voor geestelijke belangen achter stond bij het behartigen van tijdelijke aangelegenheden door den aardschgezinden mensch. Om dit verwijt te ontgaan moeten ook wij onze belans opmaken van het verleden jaar en de waarde beseffen van de dagen, welke ons nog zullen geschonken worden, vooral dienen wij bij ons zelven vast te stellen, hoe wij den volgende tijd het best zullen besteden. In 't kort: wij vragen ons af:

- I) Hoe hebben wij het vorige jaar doorgebracht;
- II) Wat is de tijd, en hoe moeten wij dien gebruiken.

I.

Onze leermeesters in het geestelijk leven geven dezen goeden en welgemeenden raad; verplaatst u, bij het einde van

elk jaar in den geest voor den rechterstoel van God, denkende dat aan uw rechterzijde de Engel-bewaarder en aan uw linkerzijde een duivel staat, gene om u zoo mogelijk te verdedigen maar deze om u van zoo veel kwaad, van zoo vele tekortkomingen te beschuldigen als zijn haat hem ingeeft. Het in te stellen onderzoek zal uitgebreid wezen. Over het verlopen jaar, dat voorbij is met al zijne vreugden en lijden, met al zijne zorgen en moeilijkheden, met al zijne verrassingen en ontgoochelingen, met al zijne goede en kwade werken, met al zijne verdiensten en schulden, over dat jaar wordt de rekenschap afgevorderd. Aan u wordt gevraagd: welke gebreken zijn verbeterd, welke slechte gewoonten afgelegd, welke deugden beoefend, hoe vele verdiensten verzameld, hoe vele goede werken verricht? Wat zouden wij kunnen antwoorden, wat hooren inbrengen ten onze voordeele door den goeden Engel, wat ten onze nadeele door den boozen geest? Een ieder moet hier het antwoord voor zich zelven geven; maar, wie wij mogen wezen, wij allen zijn ons van de volgende waarheden bewust.

Het afleggen van de ons aanklevende gebreken moet de eerste stap op den weg der zedelijke verbetering geweest zijn. Gelijk een huisheer, wiens vervallen woning eene noodzakelijke verandering moet ondergaan, niet begint met het beschilderen der muren en met het verfraaien door nieuwe tapijten en meubelen — dit toch ware lapwerk en gave voor eene korte wijle een bedriegelijken glans — maar begint met het herstellen der verrotte balken en met het vervangen der vergane vloer, eveneens moet de Christen, wil hij onder zedelijk opzicht verbetering in zijn leven aanbrengen, een begin gemaakt hebben met het uitroeien van zijne gewone gebreken. Vóórdat hij meenen mag eenigen voortgang op den waren weg te zullen maken, is noodig dat hij die hinderpalen in het geestelijk leven opruime en daarvoor in plaats stelle wat oprechte deugd mag heeten. Hebben onze gebreken ook niet

op heillooze wijze ingewerkt, verslappend en doodend op ons godsdienstig gedrag? Wie weet het nauwkeurig te belijden, aan hoe groote nalatigheid in de heiliging zijner ziel, in het verwaarloozen van goede werken, in het misbruiken van Gods genade, in het niet overwinnen der bekoringen, in het niet vermijden van zonden, in het zich schuldig maken aan vreemde zonden hij voor God verantwoordelijk is?

Een tweede punt van onderzoek moet loopen hierover, of wij ook de door onzen stand en staat gevorderde deugden beoefend en verdiensten voor de eeuwigheid verzameld hebben. Een landman zal den oogsttijd niet gezegend kunnen noemen, als hij zijn akker slechts van onkruid gezuiverd maar verwaarloosd heeft daarover goed zaad uit te strooien; evenmin mag de Christen zich over een verlopen jaar als over een zalig, vruchtbaar jaar verheugen, zoo hij geene schatten heeft overgewonnen door het doen van goede werken. Derhalve dient 't gewetens-onderzoek ook tot daartoe uitgestrekt te worden. Een ieder vrage zich zelven af, of hij zijne ziel met nieuwe deugden verrijkt en de reeds beoefende tot hogere volkomenheid opgevoerd heeft. Wie in waarheid getuigen kan, dat hij nederiger van geest en van hart geworden is, geduldiger in het torsen van wederwaardigheden en in het lijden van tegenspraak, zachtmoediger tegenover de gebreken van den evennaaste, zorgvuldiger in het vervullen van zijne beroepsplichten, eerbaarder in woorden en daden; alwie den geest van gebed aangekweekt en de liefde tot God en den evenmensch aangewakkerd heeft, hij mag, zich in God zijn heil verheugende, wel eene hartelijke dankzegging hemelwaarts opzenden tot den Gever van alle goed, door Wiens genade hij zich sterk in het goede betoonen en als met reuzenschreden den weg van Gods geboden afloopen kon. Hij zal ook vele verdiensten verworven, schatten opgehoopt hebben, welke door een dief niet geroofd noch door den roest verteerd kunnen worden maar opgeborgen blijven in de eeuwige voor-

raadschuren van God. De Hemel, zijn erfdeel krachtens zijn aanneming tot kind Gods, zal hem, zoo hij volhard heeft ten einde toe, als loon zijner goede werken geschonken worden. Hij zal het goede weg dragen, dat hij in zijn lichaam verdiende, want God zal hem vergelden naar zijne werken; een teug waters aan den minste van Jesus' broeders, maar uit liefde tot den Zaligmaker toegereikt, zal evenmin vergeten worden als de penning door de arme weduwe in de offerkist te Jerusalem geworpen.

Eene derde vraag, welke een ieder zich heeft voor te leggen, is deze: heb ik Gods eer naar best vermogen in het verloop van jaar bevorderd niet alleen door het kwade in mij uit te roeien en het goede aan te kweeken, maar ook door werkzaam te blijven, waar ik kon, voor de zaligheid van anderen? Niemand toch leeft voor zich zelven alleen. Een onverbreekbare band is door God gelegd tusschen al zijne kinderen. Wij allen zijn dienaren van elkander en het zoude gewis niet van grootmoedigheid getuigen, zoo wij op ons persoonlijk geluk alleen bedacht waren zonder er naar te streven, dat het aan anderen ook ten deel viel. De wijze, waarop groot nut gesticht en eene heilzame invloed op de naaste omgeving uitgeoefend kon worden, bleef niemand onbekend evenmin als hem de gelegenheid onthouden was om op zijne omgeving ten goede in te werken. Men denke slechts aan de macht van het gebed voor allen, aan de opwekking ten goede door een heilig voorbeeld, aan de inwerking van eene liefderijke vermaning, van eene broederlijke berisping, van welgemeende raadgevingen. Konden door die middelen, welke de ware naasten-liefde aanbiedt, niet vele zonden voorkomen, vele gebreken verbeterd, vele deugden aangeprezen zijn geworden? De ware liefde tot God openbaart zich dan vooral van hare schoonste zijde, als om zijnentwille het kwade verhoed en het goede bevorderd wordt, al weet de wereld niet welk aandeel ons daarbij toekomt.

Opmerking. De vragen, ons boven voorgelegd, zijn van veel nut en, wat meer is, wel in staat ons aangezicht met schaamte te overdekken zoowel als ons hart met vrees te vervullen. Waar toch ter wereld is een Christen te vinden, die met de hand op het geweten durft getuigen: in het verlopen jaar heb ik alles goed gedaan en mijne meening was daarbij altijd even zuiver; aan de verbetering van mijn godsdienstig leven heb ik met volhardenden ijver gewerkt en met Gods genade de zonden vermeden; al mijn streven was er op gericht om in alles God te verheerlijken en het wezenlijk heil van mijnen evennaaste naar best vermogen te bewerken? Des niettemin dienen die vragen beantwoord en wel in het geheim des harten, voor God en aan de voeten van diens plaatsbekleeder. Maar hoe beschamend het antwoord ook zijn moge, de moed mag niet verloren worden. Telken jare opnieuw moet het voornemen van den H. AUGUSTINUS ook dat van elk onzer wezen: »ik heb »het gezegd, nu begin ik." En dan de hand aan den ploeg geslagen om onvermoeid voort te werken. Dat de daartoe gevorderde tijd ons niet zal ontbreken, hopen wij van Gods Goedheid te zullen verkrijgen. — Deze gedachte voert ons geleidelijk tot de tweede vraag. Vóórdat die echter beantwoord wordt, nog deze opmerking. Bij de Katholieken heerscht onder magen en vrienden het loffelijk gebruik aan elkander bij het begin van 't jaar een gelukkig en *zalig* jaar toe te wenschen. Dan openen zich de monden en de harten en de liefde zoowel als de dankbaarheid uiten de hartelijkste woorden, en het ware te betreuren, als die christelijke gewoonte verdrongen werd door heilwenschen, welke te wereldsch zijn en zoo weinig zeggen. Doch wanneer zal een jaar met recht voor ons en voor anderen zoo mogen heeten? Een jaar zal zeker dan *zalig* wezen, als God alle ongeluk en rampen van ons afweert en ook de straffen om de zonden verdiend niet over ons laat komen; als Hij van den anderen kant van ons de listen van den helschen vijand, waardoor zoo velen misleid worden, en de bekoringen tot het kwade verre houdt, waarin een groot aantal bezwijkt, in één woord: als Hij ons behoedt voor alles, wat nadeelig kan zijn voor het geestelijk welzijn; het zal *zalig* mogen heeten, als

met eene duurzame gezondheid ook de genade gegeven wordt om al de dagen des levens te gebruiken in den dienst van Hem die ze verleent, ter bevordering niet alleen van ons eeuwig heil maar ook van dat der evenmenschen en ter vervulling van onze beroepsplichten; het zal ook dan *zalig* zijn, als de goddelijke Weldoener vermeerdering geeft van tijdelijke goederen, den arbeid zegent en de opgezette ondernemingen met een gewenschten uitslag bekroont, als Hij de vruchten van den arbeid en het dagelijksch brood in vrede en rust en veiligheid doet genieten, vooral echter als Hij met die aardsche zegeningen ons een werkdadig verlangen ingeeft om met inspanning van alle krachten eerst het Rijk Gods en diens gerechtigheid te zoeken en om den vrede Gods te bewaren, die alle begrip te boven gaat. — In wier hart het vuur der liefde brandt voor God boven alles en voor den evennaaste als voor hen zelve, zij zullen niet nalaten om aan al hunne evenmenschen zulk een zalig jaar toe te wenschen en het ook voor hen van den goeden God af te bidden. Onder die ware Christenen vertrouwen wij ook te mogen gerekend worden, en niet minder dan zij wenschen wij aan onze godsdienstige lezers een jaar toe, dat onder alle opzichten een gelukkig en gezegend en zalig jaar mag genoemd worden — naar het lichaam en naar de ziel, naar het stoffelijke en naar het geestelijke, naar den tijd en naar de eeuwigheid.

II.

Wat is de tijd? Zoo luidde onze tweede vraag en een duidelijk antwoord daarop is noodig, opdat wij de waarde van die gave Gods naar behooren schatten. Hij is, zult gij antwoorden, eene kortere of langere reeks van oogenblikken, welke elkander onafgebroken opvolgen. Dit moge juist gesproken wezen met het oog op de orde der natuurlijke dingen, maar het is niet voldoende om genoegzaam het gewicht te beseffen, dat een ieder aan die meerdere of mindere oogenblikken moet hechten. Om daarvan de belangrijkheid te be-

oordeelen, dienen wij andere, hoogere gezichtspunten in te nemen. Ons geloof, onze kennis van de openbaringen Gods, het ontvangen onderricht in den Godsdienst — zij alleen kunnen en moeten hier het eenig antwoord geven. Maar dan ook zal voor een iegelijk, wie bij die onderwijzers te rade gaat, het helderst licht schijnen.

De tijd is de eerste, de noodzakelijkste van alle genaden, de grondslag voor alle andere gunsten van Gods Goedheid. Konden wij ons een Christen nog levende op deze aarde voorstellen, zonder dat hij beschikt over het geschenk van den tijd, wij zouden dan ook met volle recht mogen beweren, dat hij niet in staat was om de eene of andere gave te ontvangen. Hem moet eerst de tijd geschonken worden, waarin hij de weldaden van zijnen hemelschen Vader kan aannemen. Ontbrak hem de tijd, hij zoude niets kunnen verkrijgen. De eerste, noodzakelijke voorwaarde miste hij en bleef alzoo van alle gaven verstoken. Doch de gemaakte veronderstelling is ongerijmd. Wie leeft, hij beschikt ook over korteren of langeren tijd, welke hem gegeven is door God, die het heelal bestiert en eveneens den duur van 's menschen levensloop bepaalt als Hij hem het aanzijn gaf. De tijd is alzoo eene onverdiende genade van de goddelijke Liefde en als genade de prijs van Jesus' lijden en sterven. Deze waarheid ontsteekt een schitterend licht; zij leert ons beter dan elk andere beschouwing de hooge waarde van die gave des Hemels kennen, welke ons verdiend werd door den Verlosser en de vrucht is van zijne vernederingen en pijnen. Maar, heeft die genade aan Jesus zoo veel gekost, dan ook moet zij besteed worden tot het bereiken van de twee gewichtigste doeleinden, welke aan iederen mensch zijn voorgesteld; ter verheerlijking van den Allerhoogste en Zaliging van de onsterfelijke ziel.

Tot Gods eer! Zoo ook dachten de Heiligen. Aan hun lichaam gunden zij schier geene verpoozing en meenden nimmer genoeg gedaan te hebben. Zij waren niet gierig dan al-

leen in het gebruik van den tijd. Daarvan mocht geen oogenblik verloren gaan. God had hun dien verleend, aan Hem moest die ook gewijd blijven. Niet, vóórdat zij den Hemel waren binnengegaan, wilden zij van hunnen arbeid uitrusten, altijd vreezende dat zij oogenblikken zouden verliezen, welke eens tegen hen in het oordeel zouden getuigen. Zelfs rekenden zij het zich aan als eene onrechtvaardigheid, tegenover God begaan, wanneer zij al ware 't een klein gedeelte van den dag niet voor de verheerlijking van hunnen Heer en God besteedden. De H. JOANNA DE CHANTAL is daarvan een opmerkenswaardig voorbeeld. Men vroeg haar, waarom zij zich geen enkel oogenblik van verademing veroorloofde, en het antwoord luidde: „mijn tijd heb ik aan God toegewijd „en kan daarvan geen enkel oogenblik verliezen zonder onrechtvaardig te worden tegenover Hem, aan Wien die toebehoort.”

Tot heiliging van onze ziel. Hier is toepasselijk het leerrijk woord van den H. BERNARDUS: „de erbarming Gods heeft „ons elk uur gegeven om boetvaardigheid te doen, om de „vergiftenis van de gepleegde zonden te verwerven, om genaden te verkrijgen, om de eeuwige glorie te verdienen. In „den tijd moeten wij de beleedigde Majesteit Gods verzoenen, „de bedrevene misdaden beweenen, verzuchten naar de verlorene erfenis, ons spoeden naar het gezelschap der Engelen. Het is dan ook geene overdrijving, als een godvruchtig en geleerd schrijver beweert:” een goed bestede dag geeft aan „God meerdere eer dan de verheerlijking, welke Hij van „zijne gelukzaligen in den Hemel ontvangt.” Hij wil daarmee zeggen, dat de Christen aan God die eere geeft, niet-tegenstaande hij ze weigeren kon en in weerwil van de vele bekoringen, welke hem bestoken om ze aan God metterdaad te weigeren. — Om nog beter de waarde te berekenen, welke de tijd voor ons heeft in betrekking tot het bewerken van onze zaligheid, moesten wij eens hen kunnen ondervragen,

die reeds uit het leven zijn gescheiden. Waarom toch zijn zoo velen voor eeuwig ongelukkig? Omdat zij den tijd der bezoeking niet wilden kennen en in de dagen van zaligheid hunne harten hebben verhard; omdat zij, toen het nog dag voor hen was, niet werkten naar het gebod van God maar in vadzige ledigheid hunnen tijd sleten; omdat zij niet deden wat hun plicht vorderde en het goede nalieten wat zij konden en moesten doen; omdat zij kwaad deden en hunne werken boos waren; in één woord: hunne eeuwigheid is eene eindelooze wanhoop en straf voor het niet goed gebruik van den hun gegeven tijd. — Werpen wij echter onze blikken naar die zalige gewesten, waar eene onvergankelijke glorie de belooning is van de deugd, dan zien wij geene enkele kroon schitteren, welke niet verworven is door een waardig besteden van de dagen des heils. Zoo elk der Heiligen, die nu met Christus heerschen, het wilde zeggen, waardoor zij hun eeuwig heil hebben verdiend, hun woord zoude wezen: „Wij verheugen ons nu in de eeuwige heerlijkheid des Hemels, „omdat wij de ons geschonkene dagen gebruikt hebben om „de schuld tegenover God op ons geladen af te boeten, om „onze ziel te reinigen van de smetten, welke haar aankleefden, „om ze te versieren met deugden en om rijkdommen te vergaderen, welke in eeuwigheid niet vergaan.” Van deze laatsten moeten wij de groote kunst leeren den kostbaren tijd des levens te besteden ter reiniging en heiliging onzer ziel. Het baat ons niet, al leven wij lang, zoo wij niet goed leven. Niet eene lange reeks van jaren maakt 's menschen geluk uit, maar wel eene Gode welgevallige, deugdzame levenswandel. Er zijn vele Heiligen, welke slechts een korten tijd leefden, maar in die betrekkelijk weinige dagen eenen grooten schat van verdiensten verzamelden voor de eeuwigheid. Van hen mag gezegd worden, wat reeds Salomon van den gerechte zeide: *dewijl hij in korten tijd tot de volmaaktheid geraakte, heeft hij langen tijd geleefd* (Wijsheid IV, 13), want

eene achtenswaardige grijsheid is niet die van een langdurig leven, noch te schatten naar het getal van jaren; maar eens menschen wijsheid zijn voor hem grijze haren, en een onbevlekt leven is voor hem hooge ouderdom (Wijsh. IX, 10).

Uit de twee besprokene waarheden besluiten wij eerstens met den H. ANTONIUS: „dat de tijd zóó kostbaar is, dat de „verdoemden alle schatten der wereld, zoo die in hun bezit „waren, gaarne zouden geven, als zij daarvoor een luttel tijds „konden koopen,” en ten tweede met den H. PROSPER: „dat „wij den tijd ons ter verbetering gegeven niet mogen ver- „waarloozen, opdat Hij, Wien wij als goed en zachtmoedig „kennen, zijn toorn en zijn strafoordeel niet doe komen over „onboetvaardigen.”

Reeds voor een groot gedeelte gaven we het antwoord op die andere vraag, hoe wij den tijd dienen te besteden. Om volledig te zijn, wijzen wij nog op deze verplichtingen, door den h. Paulus opgenoemd. Wie den tijd niet nutteloos wil laten voorbijgaan, *verzake de wereldsche begeerlijkheden en goddeloosheid, leve in deze wereld matig en rechtvaardig en godvruchtig*. Deze voorschriften reeds vroeger besproken maar nu op ons onderwerp toegepast, omschrijven wij in deze woorden.

De goederen dezer aarde, waarvan het gebruik door God ons werd veroorloofd met de bedoeling, dat wij ze aanwenden tot het onderhoud van ons tijdelijk leven, mogen niet dan met mate genoten worden. Overdaad is verboden; ze in dienst te nemen voor het inwilligen der lage driften van een bedorven hart of der zinnelijkheid, onder welken vorm ook deze hare eischen stelt, dit ware een misbruik wat door de christelijke wet verboden is en geen zegen belooft. De neigingen van het hart, als zij naar iets ongeoorloofds dringen, moeten niet alleen in toom gehouden, maar ook naar eene betere richting heen gestierd worden. Die deugden, matigheid en zelfbeheersching en zelfverloochening, zij zijn gelijkkluidend en

eischen eene onverpoosde waakzaamheid. Dit mag niemand tot moedeloosheid stemmen. De zorg, dat de booze natuur niet heersche noch over de rede noch over de genade, vergt wel groote zelfoverwinning, doch het loon daarvoor is nog grooter. De brieven der h.h. Apostelen, behelzen vele bladzijden, waarin tot dien strijd tegen ons-zelf is aangemaand. Wij herinneren hier slechts aan deze leuzen, welke door die leeraars in het godsdienstig leven ons in den mond zijn gelegd: „Kruisigt uw lichaam met zijne begeerlijkheid; „verloochent u zelve en wilt niet gelijkvormig worden aan „deze wereld; bemint niet de wereld, noch wat in deze wereld „is; wie de wereld bemint, in hem is de liefde des Vaders „niet; de wereld is boos en ligt in het booze; alles wat der „wereld is, het is begeerlijkheid des vleesches, begeerlijkheid „der oogen en hoovaardij des levens, en die wereld gaat „voorbij.” Wat *de belooning* betreft voor de overwinnaars in den edelsten strijd weggelegd, zij is aan allen verzekerd in deze belofte door den h. Joannes op ingeving van den H. Geest afgekondigd: *die den wil van God doet, en die wil is onze heiliging, blijft in eeuwigheid* (1 Jo. II, 17). Dat zulk een blij vooruitzicht op die onvergankelijke glorie ons voor den geheelen duur van een jaar bemoedigen kan om, met verzaaking van alle wereldsche begeerlijkheden, streng tegen ons zelve te zijn in woorden en daden, in het genieten van vermaken, in den omgang met anderen, in het gebruik van spijs en drank, zal wel niemand in twijfel durven trekken.

Wij moeten het jaar heiligen door *rechtvaardig* te zijn — een eisch waardoor onze betrekkingen tegenover den even-naaste worden geregeld. Onze handel en wandel moeten bestierd worden door deze wet, oud als het bestaan der wereld: „aan een ieder het zijne.” Eere derhalve aan wie eere toekomt; onderwerping aan wie op gehoorzaamheid kunnen aanspraak maken; schatting aan wie ze met recht mogen vorderen; uitbetaling aan wie iets verschuldigd is. Hiermede

is echter nog niet alles opgenoemd, wat de rechtvaardigheid voorschrijft. Wie zich een zalig, een gezegend jaar wenscht te verzekeren, hij moet ook aan de volgende voorwaarden voldoen: hij geve aan den naaste den goeden naam terug, mocht hij dien ontnomen hebben door kwaadspreken of lastertaal; hij herroepe zijne liefdelooze woorden en duide die van een ander in den besten zin; hij schenke aan verdachtmakende gesprekken geen geloof en hoede zich voor ongegronde vermoedens. Nog meer eischt de besprokene deugd van een Christen. Minstens telken jare dient hij het voor-nemen te hernieuwen om aan niemand eenigen aanstoot te geven maar daarentegen door een deugdzamen levenswandel en een goed voorbeeld anderen tot een ijverige plichtsbe-trachting op te wekken. Zelf navolger van den Heere Jesus Christus geworden, moet hij reeds door zijn uitwendig ge-drag voor zijne evenmensen een licht zijn, dat schittert in de duisternis, een wegwijzer welke het rechte pad aanwijst, waarlangs minder bevoorrechten veilig kunnen voortgaan met de zekerheid, dat zij het ware doel niet zullen missen. Nauwelijks behoeft nog aangestipt, dat niemand een ander mag schaden in diens tijdelijke goederen, eer of gezondheid of leven; dat een ieder voor zijne onderhoorigen zorg moet dragen naar den eisch van de liefde-wet; dat over de op-voeding en het godsdienstig onderricht der kinderen gewaakt en op het behoorlijk gedrag der dienstboden toezicht moet gehouden, aan allen op den bepaalden tijd het verdiende loon uitbetaald en de gemaakte schulden voldaan moeten worden. *Wat gij wilt, dat de menschen u doen, doet ook gij hun zoo, want dit is de Wet en de Profeten* (Matth. VII, 12); aldus beval de Zaligmaker en verbood daarmee al die tekortko-mingen in het maatschappelijk leven, waarover een ieder zich en met recht zoude beklagen, als hij zelf daarvan het slachtoffer werd. En meer dan sommigen denken is er aan gelegen, dat de deugd van rechtvaardigheid heilig gehouden

worde. Een wezenlijk en duurzaam geluk is niet bestaanbaar zonder den vrede des harten; maar die vrede zal niemands deel zijn, als hem de rechtvaardigheid niet dierbaar blijft; want tusschen beide bestaat er een zóó nauw verband, dat de Psalmist kon zeggen: *gerechtigheid en vrede hebben elkander den kus gegeven* (LXXXIV, 11).

Wie het jaar, dat hij door Gods Goedheid hoopt te beleven, zalig wil doorbrengen, hij leve ook *godsvruchtig*, hij vervulle al zijne plichten tegenover God. Geen beter middel kan aan de hand gedaan worden. *De godsvrucht is tot alles nuttig, dewijl zij de belofte heeft van dit leven en van het toekomstige. Een waarachtig woord is dit en alle aanneming waardig* (1 Tim. IV, 8 en 9). Welke die plichten zijn, zegt ons de rede en het hart in verbond met de openbaring. Zij leeren, dat de Schepper van Hemel en aarde, de Heer van alle menschen is; dat Hij als de groote Weldoener en Gever van alle goede gaven moet geprezen worden; dat Hij Zich voortdurend als den Vader betuigt van allen die op aarde leven; dat Hij ons bemint, voor allen zorgt en alles ten beste schikt voor wie Hem liefhebben; dat Hij de Beschermmer in den nood en de Redder in gevaren is; dat Hij eenmaal onze Rechter zijn zal maar ook, gelijk wij hopen, onze Belooner. Welnu, die eeretitels, God van rechtswege toekomende, geven ook de verplichtingen aan, welke tegenover Hem te vervullen zijn door een iegelijk, die zijne dagen in geluk wil slijten en bovendien voor eeuwig gelukkig wenscht te worden. Voor den Allerhoogste ons in het stof vernederen, Hem dagelijks aanbidden en zijne goddelijke Volmaaktheden loven; den besten Vader uit geheel ons hart beminnen en Hem gehoorzamen gelijk het aan welgezinde kinderen betaamt — want die zijne geboden onderhoudt, die is het die Hem bemint; den grooten Weldoener dank zeggen voor zijne weldaden en de gaven zijner Liefde besteden aan zijne verheerlijking, in zijnen dienst; op Hem vertrouwen in allen nood en door

bidden en smeeken onze begeerten aan Hem bekend maken — dit zijn de plichten door onze veelzijdige verhoudingen tot God aan ons allen voorgeschreven en van welker vervulling het ware geluk voor den tijd en voor de eeuwigheid afhangt. Zoo toch sprak Moses in naam van God: *alle zegeningen zullen over u komen en u ten deel vallen, als gij naar zijne geboden luistert. Gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend op het veld. Gezegend de vrucht van uwen schoot en de vrucht van uw land en de vrucht van uw vee en de kudden uwer schapen. Gezegend uwe schuren en gezegend uwe voorraad. Gezegend zult gij zijn, als gij ingaat en als gij uitgaat* (v. Mos. XXVIII, 2—9); en de h. Paulus zijn blik slaande in de zalige gewesten van het hemelsch Sion, spoorde allen aan, dat zij een deugdzaam leven zouden leiden, *verbeidende de zalige hoop* (de zaligheid) *en de komst der heerlijkheid van onzen grooten God en Zaligmaker Jesus Christus*. — Geen twijfel, alwie aan de besprokene voorwaarden ten volle beantwoordt, brengt den tijd goed door, koopt dien uit, hem beschouwende als een kostbaren schat en bestedende ter zijne Zaligheid. Maar het eene en het andere is ook noodig.

Opmerking. Jesus Christus is voor ons de weg, de waarheid en het leven; maar vóóraler Hij voor ons ook de belooning wordt, is het vereischt, dat Hij ook als voorbeeld is gekozen. Hij, die zoo veel voor ons deed en leed, heeft ons niet ontheven van de strenge verplichting, dat wij zijne voetstappen drukken. Het leven van den Christen mag niet in werkeloosheid voorbijgaan, en het feest van Jesus' Besnijdenis stelt ons eene waarheid voor, een eisch waaraan elke leerling des Heeren voldoen moet. *Wij zijn besneden* — leert de h. Paulus — *in Christus, door eene niet met de hand verrichte besnijdenis, niet met het uitdoen van het lichaam des vleesch, maar door de besnijdenis van Christus, daar wij met Hem begraven werden in den Doop* (Col. III, 11). Wij zijn, toen wij gedoopt werden, op geestelijke wijze besneden van het lichaam der zonde

door het afleggen van den ouden en het aandoen van den nieuwen mensch; wij werden toen verplicht een heilig leven, een leven naar Gods gebod te leiden; te leven, niet volgens de driften van eene naar het verboden overhellende natuur, maar overeenkomstig eene hoogere en heiligheid eischende wet, door den Verlosser in daden zoowel als in woorden aan allen gepredikt. Het offer van zijn Lichaam en van zijn Bloed, door Jesus op den dag zijner Besnijdenis opgedragen, is niet minder het toonbeeld dan de verdienende oorzaak voor onze geestelijke verbetering. Wij leeren daaruit, dat het dooden van het lichaam der zonde, het vermijden van hetgeen waartoe eene booze begeerlijkheid ons verleiden wil, het verzaken aan ons zelven om in den dienst te treden van God en van den evenmensch voor elken Christen een levenswet is. Voor de inspanning daartoe gevorderd, voor het lijden daarmede gepaard, mag een volgeling van Christus niet terugschrikken. Hij zelf, de Meester, heeft de vernedering en de pijn der Besnijdenis willen ondergaan, en zoude dan de leerling zich willen ontslagen achten van de moeilijkheden, welke onafscheidelijk aan het beoefenen der deugd zijn verbonden? Dit ware een even schuldig vergrijp tegen de door God vastgestelde orde als eene groote dwaasheid. Deboven besprokene deugden vereischen eene groote overwinning op onze zinnelijkheid en hebzucht en gemakzucht; maar daarom mag niemand er tegen opzien, om ze zich eigen te maken. Onze neiging tot onmatigheid en begeerlijkheid moet besneden, dat is: eerst beteugeld en beheerscht en dan vervangen worden door de edele hoedanigheden, welke de h. Paulus in zijne bekeerlingen eischte. — Misschien zijn wij nog verwijderd van die geestelijke besnijdenis, welke ons welgevallig in het oog van God moet maken en tevens als een onderpand geldt voor een in den waren zin des woords gelukkig, zalig jaar; maar hoe meer nog die gevorderde zielsgesteldheid ons ontbreekt, met des te grooteren ijver dient de hand aan 't werk geslagen. De gewenschte gelegenheid daartoe zal wel niemand missen. Al begint dit jaar ook onder de gunstigste omstandigheden, toch zullen er dagen komen, waarop wij, willen wij den naam van Christen niet onwaardig zijn, onze hartstochten moeten be-

dwingen en de tegenover gestelde deugden beoefenen; dagen ook, waarop aan ons bedorven hart een heilig geweld moet aangedaan worden om het te onderwerpen aan de wet van den Allerhoogste; dagen waarop veel van onze lijdzaamheid en lankmoedigheid, niet minder van onze liefde zal gevorderd worden, waarop menige klacht gesmoord en menige belediging vergeven, waarop met groot geduld geleden en een harde strijd gevoerd zal moeten worden. Het is nuttig, dat een ieder zich dat voorstelle en zich daarop voorbereide, om den waren vrede te kunnen bezitten, zonder welken een waar geluk, een zalig jaar niet denkbaar is.

FEEST VAN DRIE KONINGEN.

Sta op, word verlicht, Jerusaleml want uw Licht is gekomen en de glorie des Heeren over u opgegaan. Want zie, duisternis bedekt de aarde en nacht de volken; maar over u gaat de Heer op, en zijne heerlijkheid verschijnt in u. En volken zullen wandelen in uw Licht, koningen in den glans, die u is opgegaan. Hef uwe oogen op in het rond en zie! Deze allen verzamelen zich, komen tot u! van verre snellen uwe zonen aan, van alle kanten verrijzen uwe dochters. Dan zult gij het zien en overvloed hebben; uw hart zal verbaasd zijn en zich verwijden, als der zeeën menigte zich tot u keert, der heidenen macht tot u komt. Een overstroming van kameelen bedekt u! Dromedarissen uit Madian en Epha! Uit Saba komen zij allen, goud en wierook aanbrengend en den Heer lofzingend. Isaïas LX, 1—6.

Inleiding. Gelijk schier elke profetie heeft ook de bovenstaande een dubbelen zin. Zij wijst op eene nabij zijnde en op eene nog in een ver verschiët liggende toekomst. Zij kan verstaan worden van de hernieuwing des joodschen volks, als het

uit de babylonische gevangenis naar het land der belofte zou teruggekeerd zijn; maar het grootste gewicht moet gelegd worden op de schildering, welke daarin gegeven wordt van de heerlijkheid en uitgebreidheid des Rijks van den Messias, als deze op aarde verschenen en zijne zegenrijke werkzaamheid begonnen was. Dan zou, aldus voorspelde de Profeet, een nieuw Jerusalem verrijzen, de stad Gods bij uitnemendheid, de Kerk van het Nieuwe Verbond, waarover het goddelijk Licht, Jesus Christus, zou opgaan, en ze door zijne openbaringen of door het prediken der eeuwige waarheid verlichten. Dat nieuwe tijdvak nam een aanvang, toen Jesus onder de zijnen gekomen was en door zijn leer en voorbeeld, door zijne wonderen en God-menschelijk leven het Licht der wereld werd. Vóór dien tijd heerschte duisternis rondom, onder de Joden en onder de Heidenen. Maar weldra zouden velen het Licht, de opgaande Zon uit den hooge, zien en zich verheugen; allengs meerderen zouden de eenige Waarheid erkennen en belijden. Van heinde en verre, uit alle volkeren zouden voornamen en geringen toestroomen en zich in de Kerk van Jesus laten opnemen. En, in de vreugde des harten over de verworvene genade zouden zij de edelste geschenken aanbrengen, om hunne dankbaarheid te betoonen en andere lofwaardige gevoelens te uiten. — Deze losse opmerkingen zijn niet voldoende; wij moeten met allen ernst overwegen:

- I. het Licht, de Uitgebreidheid en Zegeningen van dat nieuwe Gods Rijk;
- II. de Gaven door de onderdanen van dat Rijk aan te brengen.

I.

Wij schamen ons bijna, nu wij de vraag gesteld hebben: wie is Jesus Christus? Geen Katholiek, die niet met juistheid daarop het antwoord weet te geven. Toch dient hier uitgelegd, Wien de Profeet Isaías in den geest zag, toen hij de woorden van onzen Epistel neder schreef, Wien ook de drie Koningen in den stal van Bethlehem aanbaden. Evenwel beperken wij, om niet in herhalingen te vervallen, ons antwoord

tot eene enkele zijde van Jesus' zegenrijke werkzaamheid op aarde. Wij beschouwen Hem namelijk nu alleen in zijne Grootheid als het *Licht dezer wereld*, in die onvergelykelijke Waardigheid, welke van Hem voorspeld was, waarin Hij Zich vertoonde en werkzaam bleef gedurende zijn leven op aarde en nog voortdurend blijft door de Kerk, welke Hij stichtte.

Onder het beeld van *licht* was de God-mensch in het oude Testament meermalen en op verschillende wijzen aangeduid. De merkwaardige voorspelling van Balaâm luidde: *eene Ster zal opgaan uit Jacob en een Schepter zal verrijzen uit Israël... Uit Jacob komt de Heerscher* (III Mos. XXIV, 17.19). Volgens de eensluidende verklaringen der Joden en de algemeen heerschende opvatting der Kerk duidt die profetie op den Messias, door den Profeet in den geest gezien en ten spijt der vijanden van Gods volk verkondigd. Vele Kerkvaders gaan nog verder en geven als hunne vaststaande overtuiging aan, dat Balaâm's profetisch woord zelfs onder de heidensche volkeren van het Oosten algemeen bekend was niet alleen maar zelfs in dien zin werd opgevat, dat de Ster wees op eenen geweldigen Heerscher, die machtige vijanden overwinnen en rijken aan zijn gebied onderwerpen zoude. Wij, Katholieken, onderschrijven daarenboven bereidvaardig het gevoelen der Kerk, welke in die ster de voorstelling ziet van de *Zon der Gerechtigheid*, opgaande over alle volkeren en hare stralen uitschietende tot aan de grenzen der aarde, van het eenige en ware *Licht der geheele wereld, dat allen zoude verlichten, die in de schaduw des doods gezeten waren*, van dat licht, *hetwelk iederen mensch verlicht, die komt in deze wereld* (Luc. I, 79; Joan. I, 9). Wanneer wij dan ook bij den Profeet Habakuk lezen: *God bedekt de Hemelen met zijne heerlijkheid en de aarde is vol van zijn lof; zijn glans is als het Licht* (III, 3), dan belet ons niets die lofspraak op Jesus toe te passen, die het geen roof achte aan God gelijk te zijn. *Is God licht en is in Hem geenerlei duisternis* (1 Joan. I, 5), ook aan den mensch-geworden Zoon

des Vaders moet dezelfde eer gegeven worden, aan Hem *die de lichtglans is zijner heerlijkheid en het afbeeldsel zijns Wezens* (Hebr. I, 3). Zoo stemmen de bezielde schrijvers van het Oude en van het Nieuwe Testament overeen om den goddelijken Verlosser ons voor te stellen en Hem te doen huldigen als den Opgaande uit den hooge, die de duisternissen verdrijven en het ware Licht brengen zoude.

Om zoo duidelijk te zijn, als mogelijk is, wijzen wij nog op de volgende voorspellingen van drie eerbiedwaardige Profeten der vorige eeuwen: *Zie* — aldus sprak Isaias in Gods naam tot den toekomstigen Messias — *zie, Ik maak u tot een Licht voor de Heidenen, opdat Gij mijn heil brengt tot aan de grenzen der aarde* (Is. XLIX, 6.) In gelijken zin zong de grijze Simeon, toen hij van het goddelijk Kind van Maria, dat hij op zijne armen droeg, voorspelde: *mijne oogen hebben, o Heere! uw heil gezien, dat Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volkeren, een Licht ter openbaring voor de Heidenen en een Luister voor uw volk Israël* (Luc. II, 30). Niet onduidelijk, meenen velen, vergeleek Joannes de Dooper zich zelven en den Christus met twee lichten, met het licht hetwelk schijnt in den nacht en met dat hetwelk schijnt over dag, dewijl hij zeide: *Hij moet grooter worden, maar ik kleiner* (Joan III, 30). Het was — dien zin leggen bedoelde schrijvers in de aangehaalde woorden — alsof hij zeggen wilde: „het ligt in „ons beider bestemming, dat volgens Gods raadsbesluit Hij „in eer en aanzien bij de menschen en ook in aantal van „leerlingen moet toenemen, ik daarentegen al meer onder elk „opzicht afneem; al ben ik de laatste der Profeten en ook „de grootste, omdat ik den Verlosser der volkeren niet zoo „zeer voorspel als wel met den vinger aanwijs, tegenover den „Messias ben ik niet meer dan een ster des nachts, welker „glans verbleekt bij het rijzen der zon; Hij daarentegen, „al is Hij in de gestalte van eenen dienstknecht verschenen „en al leefde Hij jaren lang in vergetelheid, zal, gelijk de zon

„hare stralen over de geheele aarde uitwerpt om ze te verlichten, te verwarmen en vruchtbaar te maken, zijn volle „Licht doen schijnen tot aan de uiteinden der wereld.” Zoude ook Jesus — vragen wij ten besluit — doorden hemelschen Vader zelven niet in dien luister van ongeëvenaarde glorie, in dien glans van zijne Grootheid, waarmede Hij al de bewoners van het aardrijk moest verlichten, geopenbaard wezen, *toen Hij eere en heerlijkheid ontving van God den Vader, toen van de luistervolle Heerlijkheid deze stem tot Hem neerkwam*, eerst aan de boorden van den Jordaan en later op den heiligen berg: *deze is mijn welbeminde Zoon, in Wien Ik mijn welbehagen heb gesteld*, en daarbij het gebod, voor alle menschen van alle tijden geldend, werd afgekondigd: *hoort naar Hem* (II Petr, II. 7), als naar iemand, die de woorden des levens predikt en het licht der waarheid ontsteekt?

De voorspellingen werden vervuld, de vóórafbeeldingen werden waarheid, toen Hij, die als de Leeraar en Wetgever was aangewezen, naar Wien allen moesten luisteren, op de aarde kwam en onder de zijnen leefde en werkte. *Het licht* verdreef toen de duisternissen der dwaling en een fakkel werd ontstoken op de paden, waarlangs het geheele menschdom kon en moest opgaan naar het onvergankelijk Licht, waarin God troont. De Profeet Isaïas aanschouwde die Heerlijkheid van den beloofden Messias en voorspelde in deze zinrijke bewoordingen *het nieuwe Jerusalem*: UW LICHT IS GEKOMEN, EN DE GLORIE DES HEEREN IS OVER U OPGEGAAN; DE HEER GAAT OVER U OP, EN ZIJNE HEERLIJKHEID VERSCHIJNT IN U. EN VOLKEREN ZULLEN WANDELEN IN UW LICHT, KONINGEN IN DEN GLANS, DIE U IS OPGEGAAN.

Een meer gezag-hebbende getuigenis, dat het ware Licht verschenen was, kan niet aangevoerd worden dan het woord van Jesus zelven, die Zich in overeenstemming met alle oudere en nieuwere voorspellingen noemde *het Licht der we-*

reld (Joan. IX, 5), *den Weg, de Waarheid en het Leven* (Joan. XIV, 6), die aan allen de verzekering gaf, dat *een ieder, die Hem volgde, niet in de duisternis wandelde maar het Licht des levens zoude hebben* (Joan. VIII, 12), en die allen vermaande: *terwijl gij het Licht hebt, geloof in het Licht, opdat gij kinderen des Lichts moogt zijn* (Joan. XII, 36.) — Geen der menschen was van de deelname aan die genaden uitgesloten. Allen konden des Lichts worden: *voor u, die mijn Naam vreest, zal* — aldus voorspelde God door den Profeet Malachias — *opgaan de zon der Gerechtigheid* (IV, 2), Jesus Christus namelijk, die het Licht der wereld werd door zijne leer en de Bewerker der gerechtigheid door zijne genade voor allen, die Hem aannamen. Toen Hij onder de zijnen kwam, **BEDEKTE DE DUISTERNIS DE AARDE EN NACHT DE VOLKEREN.** De mensch kende zich zelven niet en leefde in onwetendheid omtrent zijne hoogste belangen. Voor de gewichtigste vragen had hij geen antwoord en wist niet waar zijn oorsprong was noch waar zijne bestemming lag. Met die onwetendheid op godsdienstig gebied ging een zedenbederf gepaard, dat met alle beschrijving spot. Die ongelukkigen zagen den afgrond van zedelijke ellende niet, waarin zij gevallen waren. Schier allen hadden hun weg bedorven en waren gezonken tot een dienst van afgoden, welke met het leven hunner kinderen tevens het offer vergden van alle schaamte en eerbaarheid. Wel schitterden sommigen door hunne talenten en geschriften, door hunne ontdekkingen of veroveringen; wel stonden bekende krijgslieden op, welsprekende redenaars en uitmuntende geleerden; maar geen enkele bracht verbetering aan in dien Chaos van dwalingen noch wierp een of ander een dam op tegen de uitspattingen der zedeloosheid. De wereld werd niet beter onderricht, noch zedelijker gemaakt; de kennis van de eeuwige waarheid bleef ontbreken en de hervorming der zeden werd nergens gezien; zelfs, naar het scheen, was het ontaarde menschedom veroordeeld te blijven zitten in de duisternis der

onwetendheid en der zedeloosheid. Een Redder in den nood, een Wijze even bekwaam als machtig, een Verlosser moest opstaan, die door het woord des levens den geest aan de waarheid onderwerpen en door zijne genade het hart voor de deugd winnen kon.

Jesus verscheen op aarde, machtig in woord en in werk, vol van waarheid en genade, om het aanschijn der geheele wereld te vernieuwen. Geen treffender vergelijking is denkbaar dan welke wij boven den Profeet Malachias hoorden maken. Maar de God-mensch, ofschoon in de gestalte van eenen dienstknecht omwandele, werd voor de zedelijke wereld veel meer dan wat de zon voor het aardrijk is. Kan dit niet bloeien, als de zon hare aantrekkingskracht niet uitoefent, noch vruchten dragen als zij hare warmte niet verspreidt en hare stralen niet uitschiet, de mensch zoude onder godsdienstig en zedelijk opzicht in de diepste ellende gezonken zijn gebleven, ware voor hem geen nieuw licht opgegaan en had hij de kracht van zijn leven niet gezocht in Christus Jesus; zijn bestaan bleef voor de eeuwigheid nutteloos en onverdienstelijk, als het licht des geloofs zijn geest niet bestraalde en de gloed der liefde zijn hart niet verwarmde. Waar anders die gaven des Hemels te vinden dan bij Jesus, die de bede kon verhooren: *Heer! kom mijn ongeloof te hulp* (Marc. IX, 23) en *gekomen was om het vuur der liefde op de aarde te brengen en niets liever wilde dan dat het in aller harten ontstoken werd* (Luc. XII, 49)? En zóó uitnemend groot is die schat van genaden, welke voor allen bestemd is, dat hij alle menschen van alle tijden kan rijk maken, dat elk volk daaraan kan deelnemen, mits de duisternissen niet meer bemind worden dan het Licht.

Jesus Christus was het ware, het eenige Licht. Niet voor het land van Palestina alleen, niet slechts gedurende de weinige jaren van zijn openbaar leven, maar voor alle menschen

van alle eeuwen en van alle plaatsen. David had voorspeld, dat *God aan Hem de volkeren tot zijn erfdeel en de grenzen der aarde tot zijn bezit zou geven* (Ps II, 8), en de Engel Gabriël zeide tot Maria: *de Heer zal Hem den troon geven van David, zijnen Vader; en Hij zal heerschen over Jacob's huis in eeuwigheid, en zijn Koninkrijk zal geen einde hebben* (Luc. I, 33). Met andere woorden — dit toch is de zin van die profetiën — Jesus zou een Koninkrijk stichten, waarvan David's uitgebreid rijk slechts eene vóórafbeelding was, een nieuw en geestelijk Koninkrijk dat niet slechts, zooals het gebied van Israël's koning, vele maar alle volkeren moest omvatten en nog voortduren zou, als David's rijk reeds lang tot het verledene behoorde, als vele eeuwen reeds waren voorbijgegaan, dat is: tot in alle eeuwigheid. *Jesus Christus is gisteren en heden, dezelfde en in eeuwigheid* (Hebr. XIII, 8); Hij, de mensch-geworden Zoon Gods, is onveranderlijk en even onvergankelijk is ook zijn geestelijk Koninkrijk, de door Hem gestichte *Kerk*. En het bracht geenestoornis in die goddelijke instelling van Jesus, dat Hij naar den Vader terugkeerde, van Wien Hij was uitgegaan. Zijn Rijk van waarheid en van genade moest uitgebreid worden tot aan de uiteinden der wereld; zijn Licht moest schijnen over alle volkeren, gelijk de zon hare stralen werpt over het geheele aardrijk. En metterdaad: uit Sion ging de wet uit en het woord uit Jerusalem. De twaalf Apostelen en hunne opvolgers waren de bedienaars van Gods woord en de uitdeelaars zijner geheimen; zij ook maakten den Naam van Jesus bekend aan Vorsten en Koningen, aan de kinderen Israël's en aan de Heidenen. Aan die opvolgers in zijn heilig dienstwerk had Jesus bevolen: „gaat en onderwijst alle volkeren,” en getrouw aan zijn bevel verdeelden zij onder elkander de verschillende gewesten der wereld. Nauwelijks verliepen weinige jaren of de bewonderenswaardige leer van het Evangelie was alom verkondigd en daarmee het aanschijn der aarde veranderd.

Onbeschrijfelijk groot waren de zegeningen, door Jesus' komst aan het geheele menschdom gebracht. De duisternis van de dwaling en van de onzedelijkheid week voor het licht der ware leer en der strenge zedenwet. De hoofdwaarheden van den waren Godsdienst, vaste grondslagen van eene degelijke zedelijkheid en van elke deugd, werden alom gepredikt en wie het woord Gods geloovig aannamen, herkenden zich zelve niet meer en schaamden zich over hetgeen zij geweest waren. De leer omtrent de eenheid van God, de goddelijke Voorzienigheid, de eeuwigheid van belooning en van straf, de bestemming des menschen — het waren als zoo vele lichtstralen in het donkere van den nacht, als zoo vele vuurbaken welke aan de op de wereld-zee dobberenden den rechten koers naar de haven des heils aanwezen, maar tegelijk indrukwekkende vermaningen om het geweld der hartstochten te beheerschen. De vrees voor Gods toorn en de hoop op vergelding legden der lage driften een teugel aan; de kennis van een God, die de geheimen des harten kent, die elk werk als strafwaardig veroordeelen of als goed prijzen zal, breidelde de bedorvenheid van 's menschen natuur. Zoo werkte de waarheid ter veredeling en heiliging van den levenswandel der geloovige Christenen en zij werden, in den besten zin des woords, deugdzame menschen.

Aldus werd Jesus Christus door de Kerk, welke Hij gesticht had, de Leeraar en Wetgever der wereld, de Bewerker van het geloof en de Hervormer der zeden. Voor allen was zijne Heerlijkheid verschenen: *volkeren wandelden in zijn Licht en Koningen in den glans, welke was opgegaan*. Van heinde en verre kwamen zij toegestroomd; zijne zonen snelden aan en zijne dochters verrezen van alle zijden. Hij was voor allen gekomen en niemand werd uit dat nieuw en verlicht Jerusalem geweerd. Onwetenden, armen en zwakken, allen die wilden, konden zich laven aan de bronnen des Zaligmakers. Alle rangen en standen waren geroepen om

deel te nemen aan den bruilofts-maaltijd des Lams en, wie zich slechts met het vereischte gewaad vertoonde, genoot de heerlijkste gaven van eene onuitputtelijke Milddadigheid. De ware wijsheid was het erfdeel geworden zelfs voor de minst bedeeiden naar de wereld; de waarheid werd het gemeenschappelijk goed voor wie ze zochten. Een eenvoudig Christen landman wist meer dan de scherpzinnigste der wijsgeeren van den heidenschen tijd. Ook de ware beginselen, waarop het gebouw der maatschappij als op een fundament moet rusten, waardoor het huisgezin moet worden bestuurd, werden verkondigd en vonden ingang in de gemoederen. Waar Christus' leer doordrong, werkte zij heilbrengend in op de maatschappelijke verhoudingen der geheele menschheid. Zij herstelde de waardigheid van den mensch in eereen verzekerde de veiligheid der personen en beschermde de heiligheid van het recht en van den eigendom en van het huwelijk. Het wettig gezag werd onschendbaar verklaard en geheiligd door den goddelijken oorsprong, welken het Christendom daaraan toekende; aan God te geven wat Godes en aan den Keizer wat des Keizers is, was eene der voornaamste verplichtingen door de nieuwe leer bevolen; de gehoorzaamheid aan de verordende machten mocht niet langer uit slaafsche vrees voor straf maar om wille van het geweten bewezen worden. Opdat zoowel het gebruik van den rijkdom als de uitoefening van de macht binnen de wettige grenzen beperkt bleven, werd geleerd dat God de Gever van beiden was en eens, zonder onderscheid van personen, allen ter verantwoording zou oproepen. Al de onderrichtingen, welke in de kerkelijke bijeenkomsten aan de geloovigen werden voorgehouden, spraken van den waren vrede des harten, welke alle begrip te boven gaat en beloofden dien schat, mits deze voorwaarden vervuld werden: de beleedigingen des naasten moesten vermeden en de ontvangene vergeven worden; waakzaamheid op de zintuigen, matiging van begeerten, beteugeling der hartstochten,

bedwang van het hart dat naar het zinnelijke geneigd is, ijver voor wat goed, rechtvaardigheid en liefde voor wat eerbaar was, matigheid in het gebruik der goederen welke God verleende — deze en nog andere deugden moesten, naar elken stand en staat, getrouw beoefend worden. Voor alles drongen de leeraars der nieuwe Wet van Jesus aan op de liefde tot God en den evenmensch, op de gehoorzaamheid der kinderen en onderhoorigen, op de waakzame zorg van ouders en overheden. Eene geheele omkeer in de maatschappelijke verhoudingen werd door hen beoogd en ook, in de kracht Gods, bewerkt. Naarmate het Licht, door Jesus ontstoken, al verder en verder scheen, vond de gewenschte verandering plaats in de richting van den geest en van het hart en van den wil der menschen, in de wetten en gewoonten der staten, in de samenleving der burgers. De nacht was voorbijgegaan en de dag was aangebroken; het Licht scheen en nu namen de duisternissen het op; het menschdom, in onwetendheid en zonde vervallen, sloot niet langer het oog voor de waarheid en begon het kwade te haten. Jesus overwon en de Kerk kon allen toeroepen: *wie in de duisternis wandelt en geen licht heeft, die vertrouwde op den Naam des Heeren en steunde op zijnen God* (Is. L, 10).

Opmerking. Wij mogen het dan den grooten Profeet nazeggen: *zingt lof gij, hemelen! en juicht gij, aarde! weergalmt van lof gij, bergen! want getroost heeft de Heer zijn volk en Zich erbarmd over zijne armen* (Is. XLIX, 13)! Toch zal die blijdschap des harten eerst dan ons deel kunnen zijn, als Jesus voor ons blijft de Wijsheid en de Kracht — de *Wijsheid* om ons door alle stormen des levens te voeren naar de eeuwige rust des Hemels; de *Kracht* om onze zwakheid te steunen in den moeilijken strijd, welken wij dagelijks te voeren hebben, opdat ook wij eens met den koninklijken Profeet in waarheid mogen zeggen: *zend, o God! uw licht af en uwe trouw; die zullen mij geleiden en mij voeren tot uwen heiligen berg*

en in uwe woning (Ps. XLIII), opdat wij eens het eeuwig Licht mogen zien, in welks aanschouwing de Heiligen zich voor eeuwig verheugen. — De genaden boven opgenoemd en door Jesus op aarde gebracht, eveneens de rijke belooningen door Hem aan ons in 't verschiet gesteld, zijn onwaardeerbaar groot en elk Christen zal zich wel in gemoede moeten afvragen: *wat zal ik den Heer weergeven voor alles, wat Hij mij gegeven heeft* (Ps. CXV, 13) Ons antwoord op de gestelde vraag kan — om in den geest van den Profeet Isaïas te blijven spreken — geen ander wezen dan wat wij in den Epistel van dezen dag lezen en wat het Evangelie van de Koningen meldt.

II.

UIT SABA KOMEN ZIJ ALLEN, GOUD EN WIEROOK AANBRENGENDE EN DEN HEER LOFZINGENDE, voorspelde Isaïas van hen, die door Christus zouden verlicht zijn, en de h. Mattheüs verhaalt, dat de drie Koningen, behalve de twee genoemde gaven, ook *myrrhe* aan het goddelijk Kind van Bethlehem offerden. Hiermede is het gewenschte antwoord gegeven. Alwie Jesus Christus in de ware Kerk belijdt en aanbidt als den Weg, de Waarheid en het Leven, mag Hem niet minder aanbieden. Dezelfde geschenken moeten door elken Christen aan zijnen Verlosser worden geofferd ter erkenning en hulding van diens Natuur, Waardigheid en Zending. Aan den Koning van oneindige Majesteit worde het goud der liefde en der trouw, aan den eeuwigen God de wierook der aanbidding en der vereering, aan den sterfelijken God-mensch de myrrhe der dankbaarheid en des medelijdens geofferd. Verder nog: wij dienen te belijden, dat Jesus' leer als goud kostbaar, zijn offer als wierook Gode welgevallig, zijn wandel voor God en voor de menschen heilig was en gepaard ging met eene liefde voor allen, welke evenals de myrrhe een aangename geur verspreidde en een opwekkenden invloed

uitoefende. Nog meer : wij, Christenen, zijn verplicht om aan de voeten van den Bewerker van ons geloof en van onze zaligheid af te leggen de hebzucht waarvan het goud, de hoovaardij waarvan de wierook, de zinnelijkheid waarvan de myrrhe het zinnebeeld is. Met andere woorden : wij moeten verzaken aan den hoogmoed des levens, aan de begeerlijkheid der oogen, aan de begeerlijkheid des vleesches. Geene hulding van den Zaligmaker der wereld kan aan Jesus, die arm en nederig was en leed, aangenamer wezen dan wanneer wij aan al die wereldsche dingen vaarwel zeggen, om ons aan Hem te hechten.

De eischen aan den waren volgeling van den Verlosser gesteld, de verplichtingen door zijn geloof hem voorgeschreven, zijn alzoo en veel in getal en van groot gewicht. Niet minder dan de geheele mensch met al zijne vermogens der ziel en met al zijne krachten des lichaams moeten gewijd worden aan den dienst van Hem, die allen het eerst heeft liefgehad. Het ware Licht is over allen opgegaan om hen in de eenige waarheid te onderrichten en tevens hun te leeren, wat zij aan hunnen Heer en God verschuldigd zijn. Allen hebben veel ontvangen, ook veel wordt van allen gevergd. Door hunne vrijwillige gaven moeten zij hunne onderworpenheid, getrouwheid, aanhankelijkheid en dankbaarheid betuigen. Of schoon God in geen deele onze goederen behoeft ; al wordt Hij niet rijker, zelfs wanneer alle menschen alles, waarover zij kunnen beschikken, Hem ten offer wijdden ; al is Hij niet gelukzaliger, mochten ook alle schepselen Hem een onafgebroken lofied toezingen — toch heeft Hij altijd van den mensch het eene of andere offer gevorderd. In het oude Verbond moesten Hem niet alleen de eerstelingen van de kudden en vruchten des lands maar ook de eerstgeborenen der Israëlieten opgedragen worden en, wat wel opmerkenswaardig is : Jesus prees de arme vrouw om den penning, welken zij in de offerkist wierp ; Hij ook beloofde, dat het offer van een dronk

waters uit liefde tot God den dorstige toegereikt niet onbeloond zal blijven.

Opmerking. Wij zijn met deze laatste woorden niet van ons onderwerp afgedwaald. Voor het betoonen van de verplichte dankbaarheid kunnen kleinere offers volstaan, wanneer gaven van mindere waarde herdacht worden; zoo wij echter even als de drie Koningen staan voor weldaden en gunsten van de hoogste orde: voor de openbaring van de allergewichtigste waarheden, voor de mededeeling van de grootste genaden, dan zeker is geen offer zóó rijk, zóó uitmuntend, dat genoegzaam beantwoordt aan hetgeen wij ontvingen. Jesus moet heerschen in onze *zielen*, welke Hij vrijgekocht heeft niet met vergankelijke schatten dezer aarde, maar met zijn eigen kostbaar, goddelijk Bloed; Hij, die de helsche machten heeft overwonnen, moet over onzen *wil* heerschen en dien onderworpen zien aan het zoete juk, aan den niet te zwaren last zijner geboden; Hij, die zoo ondenkbaar veel heeft geleden uit Liefde voor ons, moet heerschen over ons *hart* en, het ontrukkende aan de macht eener booze begeerlijkheid en aan de verlagende zinnelijkheid, al de neigingen daarvan in dienstbaarheid gesteld zien van zijne heilige verlangens. Alles wat wij zijn en ook alles wat wij hebben, het moet in beslag genomen worden, opdat de dankbaarheid voor zijn Licht en voor zijne Kracht, aan ons geschonken, nimmer kwijne; opdat wij ons een geheel leven lang betoonen als ware kinderen des lichts en als vrijgemaakten van Christus. — Ook stoffelijke gaven dienen, zoo wij weten dat zij Hem aangenaam zijn, aan Hem gebracht te worden. Dan moeten de *dromedarissen van Madian en Ephra* de gaven aanbrengen, *de volheid der zee en de macht der volkeren* helpen om Hem te vereeren, Wiens glorie en heerlijkheid ons is geopenbaard. Wat de natuur aanbiedt, wat de kracht en kunstvaardigheid des menschen vermogen, wat rijkdom geven kan, wat het hart en de geest en de wil van den mensch kunnen aandragen — het worde een dank- en aanbiddingsoffer aan den God van alle Goedheid gewijd. Onze voorouders zijn ons daarin voorgegaan. Uit liefde tot den godde-

lijken Kindervriend en Leeraar der onwetenden zijn vele instellingen voor een godsdienstig onderricht in 't leven geroepen; in navolging van den barmhartigen Samaritaan verzezen huizen waar elk soort van menschelijke ellende heeling of minstens verzachting vindt; ook vele edelmoedige zielen hebben, in navolging van den medelijdenden Rechter, die de in overspel betrapte vrouw niet veroordeelde, zich gewijd aan de zedelijke verheffing van diep gevallen zondaren; Jesus' ter eere ijlden de boden des vredes tot aan de uiteinden der wereld, om aan allen de blijde boodschap te brengen en, het ware Licht ontstekende, de duisternissen der zonde te verdrijven. Zoo uitte zich de offervaardigheid der Christenen ten alle tijde, en hun voorbeeld moet voor allen een spoorslag ter navolging wezen. Wie zich echter van zijnen christelijken plicht alleen in zoo verre kwijten wil als het met de eischen van vleesch en bloed of met de gemakken des levens vereenigbaar is, die zal het in geene deugd tot heldhaftigheid brengen, zelfs zich niet wagen aan die daden, welke den Christen moeten verheffen boven de hoogte waarop een gewoon mensch staat. Hij blijft even karig in zijn weldoen als bekrompen in zijne opvattingen en zal nimmer die dankbare gever worden, welke in overvloed zaait om in overvloed te maaien.

EERSTE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders ! Ik smEEK u bij de Barmhartigheid Gods, dat gij uw lichaam opdraagt tot eene levende, heilige, Gode welbehagelijke offerande : uw redelijke eeredienst ; en weest niet dezer wereld gelijkvormig, maar wordt door de vernieuwing uws gemoeds hervormd om te onderzoeken, wat de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij. Want ik zeg door de genade, welke mij gegeven is, aan allen onder u : niet hooger *van zich* te denken dan het behoorlijk is te denken, maar met bescheidenheid *over zich* te denken, en zóó als God aan een ieder de mate des geloofs heeft toegedeeld. Want gelijk wij in één lichaam vele ledematen hebben, alle ledematen echter niet dezelfde verrichting hebben, zoo zijn wij, velen, één lichaam in Christus en, ieder afzonderlijk, elkan- ders ledematen, in Christus Jesus onzen Heer. Rom. XII, 1—5.

Inleiding. In die gedeelten uit de brieven van den h. Paulus, welke de Kerk ons gedurende de verloopene feestdagen ter overweging voorhield, werd grootere nadruk gelegd op de

leerstukken des geloofs, welke gekend, dan op de verplichtingen der zedenwet, welke vervuld moeten worden. Nu echter vernemen wij niets dan vermaningen en onderrichtingen, welke een leidraad dienen te zijn voor ons dagelijksch leven. Een verkorten inhoud der gewichtigste verplichtingen aan elken Christen voorgeschreven hebben wij zoo even gelezen. Wij hoorden, welk offer God vordert van ons lichaam, van onzen geest, van ons hart; de h. Paulus leerde ons, dat ons godsdienstig leven eerst dan met recht redelijk en Gode welgevallig zijn zal, als ons lichaam rein en onze geest door het licht des geloofs geleid is, als de gevoelens van ons hart bestierd worden door nederigheid en liefde. Waarheden alzoo, welke niet met te grooten ijver kunnen overwogen maar ook niet kunnen veracht worden dan met beleediging van God en tot groot nadeel der ziel. Van den anderen kant: niets kan uitgedacht worden wat aan God grootere eer geeft en aan den mensch meerder voordeel aanbrengt dan wanneer de Christen zich zelven en al zijne vermogens ten offer wijdt aan God en diens wet tot richtsnoer neemt van al zijne handelingen. Wordt op die wijze de verschuldigde eerbied aan God niet bewezen, de noodzakelijke waakzaamheid op ons zelven niet uitgeoefend, aan den evenmensch niet een stichtend voorbeeld gegeven? Redenen te over, om al onze aandacht te vestigen op den rijken inhoud van den Epistel van dezen dag, om de vele en allerleerzaamste lessen daarin voor een ieder onzer ter onderrichting opgeschreven met groote nauwkeurigheid na te gaan en op ons leven toe te passen. Welnu, om alles in twee woorden te zeggen: opdat de h. Paulus niet te vergeefs vermane, zullen wij van hem moeten leeren deze wijze levensregelen in beoefening te brengen:

I. ons lichaam moet een rein, Gode welgevallig offer en onze geest verrijkt zijn met de kennis van den goddelijken wil;

II. die wil is te volbrengen in ootmoed, in bescheidenheid, naar de mate des geloofs en ten voordeele van allen.

I.

Een eerste eisch door den h. Paulus voor een godsdienstigen levenswandel aangegeven is, DAT WIJ ONZE LICHAMEN TOT EEN LEVENDE, HEILIGE, GODE WELBEHAGELIJKE OFFERANDE OPDRAGEN. God heeft ten alle tijde van zijne schepselen een of ander offer gevorderd ter erkenning vooral van zijne Opperheerschappij. Zelfs lag het bewustzijn van die verplichting zóó diep in 's menschen hart ingedrukt, dat ook de Heidenen zich tot het brengen van offers gehouden gevoelden. Doch, gelijk in het voorwerp van hunne aanbidding, evenzoo dwaalden zij in de keuze der offers, welke zij brachten, daar zij dikwijls menschen op wreedaardige wijze als slachtvee doodden ter eere van hunne afgoden. De Joden hadden van Jehova door den mond van Moses, zijn grooten dienaar, juist omschrevene geboden ontvangen, op welke tijden en welke offers aan zijne goddelijke Majesteit opgedragen moesten worden. Naar den aard en naar de tot zinnelijkheid geneigde natuur van dat volk waren zij berekend die voorschriften des Heeren: vruchten van den grond en velerlei soorten van dieren waren vooral opgeëischt door den Heer der schepping.

Onder de volmaaktere wet van Jesus Christus moest ook het offer volmaakter wezen. Wij bedoelen hiermede niet het Offer onzer altaren, dat hoogheilig, goddelijk is en waarmede niets vergeleken mag worden. Nog een ander wordt van den Christen gevorderd, het offer namelijk van zijn lichaam, van zijne zinnelijke neigingen, van de begeerlijkheden, welke in hem strijd voeren tegen den geest. Sinds het gezegend oogenblik af, waarop de Zoon Gods Zich met onze natuur omkleedde, ook met deze bedoeling om door zijne Heiligheid het bederf te genezen, dat de zonde in ons vleesch als een vergift had ingestort, en om den mensch in diens vorige waardigheid te herstellen, welke hem sierde toen hij nog rein en onschuldig was, van dien stond af moest er eene geheele omkeer plaats

grijpen in 's menschen denk- en handelwijze, ook wat zijn stoffelijk bestaan betreft. Zijn lichaam moest — volgens de leer door den grooten Apostel in andere brieven verkondigd — *een tempel Gods wezen en zijne ledematen een tempel van den H. Geest, die in hem is, dien hij van God ontvangen heeft*; hij moest van die waarheid doordrongen zijn en in zijn gedrag toonen de overtuiging te hebben, dat *hij zich zelven niet toebehoort*; want *hij is voor een grooten prijs gekocht* (1 Cor. III, 16; VI, 19).

Geheel in overeenstemming met die eischen der christelijke zedenwet vordert de h. Paulus in den Epistel van dezen Zondag, dat wij allen ons lichaam opdragen tot een offer, dat *levend* is. Het slachten van redeloos vee behoort tot het verledene en aan het bloed van kalveren en stieren heeft God geen behagen meer. Van ons, onder de wet der genade levende, vergt Hij andere, zwaardere en persoonlijke offers. Dewijl door Christus Jesus de geheele mensch verlost is, moet ook de geheele mensch met zijn lichaam zoowel als met zijn ziel aan God gewijd worden. Het lichaam behoeft daarom niet door uitgezochte boetplegingen uitgemergeld; „het moet” — zeide de H. Hiëronymus — „beheerscht maar niet verzwakt worden”; het moet levend gehouden worden, opdat het een werktuig kunne wezen ter uitoefening van goede werken. Voor God moet het *leven* en bijgevolg dood zijn voor alles wat zonde is, wat uit de zonde is en wat tot zonde leidt — dood voor de traagheid, voor de genotzucht, voor het inwilligen van ongeoorloofde begeerlijkheden, voor het najagen van verbodene vermaken, maar *levend* voor den gevorderden arbeid, voor het bevorderen van Gods eer en des naasten welzijn, voor het trouw vervullen van beroeps- en standsplichten. Wie de ledematen en krachten van zijn lichaam in den dienst van God stelt en zijn werkkraft wijdt aan het beoefenen van wat goed is; wie in zijn lichaam volbrengt wat God van hem vordert, die is levend in den waren zin en verheerlijkt

God in zijn lichaam, die volgt het voorschrift des Apostels op: *geeft uwe leden over om der gerechtigheid dienstbaar te zijn tot heiliging* (Rom. VI, 19).

Bovendien wordt gevorderd, dat het lichaam zij een *heilig* offer — heilig in de beteekenis van rein en kuisch. Daarom schreef ook de h. Paulus: *ook u, die eertijds vervreemd waart en vijandig van gezindheid in uwe booze werken, heeft (God) verzoend aan het lichaam zijns vleesches, door den dood, om u heilig en onbesmet en onberispelijk te stellen voor zijn aangezicht* (Col. I, 22). Van nature begeert ons lichaam tegen den geest en neigt naar het verbodene. Er leeft in onze ledematen eene wet, welke aandruischt tegen die des geestes. Aan die heerschappij moet het lichaam onttrokken en gesteld worden onder de macht der rede en der wet Gods. Alle besmetting in woorden en daden te vermijden is plicht voor een ieder. Die strijd tegen de verkeerdheid van een tot zinnelijkheid overhellend hart is moeielijk en pijnlijk, vooral omdat hij niet eindigt dan met den dood. Toch is ons geboden dien niet te staken maar volhardend te blijven voeren, totdat de eindoverwinning bevochten is. Van opgeven mag en behoeft ook geen spraak te zijn, omdat wij met de hulp van Gods genade kunnen zinnen, niet op wat dezer aarde is, maar zoeken wat boven is en al onze vermogens des geestes kunnen aanwenden ter beteugeling van de driften der lagere natuur. Groote en ingespannen waakzaamheid is daartoe ongetwijfeld eene dringende voorwaarde. Alle zintuigen moeten in bedwang gehouden en aan een scherp toezicht onderworpen worden. De oogen mogen niet rusten op voorwerpen, welke slechts aan eene misdadige nieuwsgierigheid voldoening geven en de begeerlijkheid opwekken; de ooren mogen niet geneigd zijn tot het gretig opvangen van wufte of oneerbare gesprekken; de handen mogen niet gebruikt worden tot het aanraken van wat de welvoegelijkheid of de zedelijkheid op een verren afstand gebiedt te houden, en de voeten niet tot het bewan-

delen van gevaarlijke wegen ; de mond mag zich niet openen tot het uitspreken van eene taal, welke voor eene of andere deugd kwetsend kan zijn. Daarentegen : met de oogen moet de Christen naar God en de hemelsche goederen opzien, met de ooren gaarne luisteren naar de woorden des levens en naar de verkondiging zijner verplichtingen, met zijne handen goede werken verrichten en liefde-daden verspreiden, met zijne voeten wandelen in al de geboden en voorschriften des Heeren, met zijn mond Gods lof verkondigen en den evennaaste stichten. In dien zin getuigde de h. Paulus van zich zelve : *wat ik thans leef in het vleesch, dat leef ik in het geloof in Gods Zoon* (Gal. II, 20) ; in dien zin ook verklaarde de H. GREGORIUS : „alwie niets voor zich zelve behouden, maar hunne gezindheid, hunne tong, hun leven en het bestaan, dat zij ontvangen hebben, aan den almachtigen God ten offer brengen, zij „dragen een brandoffer op”. Is op die wijze ons geheel lichaam geheilgd, dan is reeds aan den derden eisch voldaan.

Een *Gode welbehagelijk offer is 't*, mits eene zuivere meening bij al dien strijd voorzitte en elk onzer woorden en daden richte naar het eenig ware doel, waartoe alles moet teruggebracht worden. Die meening dient op al ons lijden en worstelenden stempel der verdienstelijkheid te drukken ; bijgebreke daarvan gaat echter de waarde van het beste offer verloren. Wij zouden — om met den h. Paulus te spreken — ons lichaam kunnen overgeven om te branden, maar als niet de liefde tot God drijfveer was, het baatte ons niet. Eveneens is het zeer goed denkbaar, dat ons doen en laten naar het uiterlijke in volkomene overeenstemming bevonden werd met de eischen door God aan ons gesteld ; maar welk offer Hem ook opgedragen werd, het zoude Hem niet welbehagelijk wezen, als de gevorderde bedoeling daaraan niet ten grondslag lag. Ook de Joden waren stipt in het opdragen der voorgeschrevene offers, maar die behaagden den Heer niet, omdat de gezindheid huns harten verkeerd was ; evenmin

„zal het offer der Christenen” — leert de H. GREGORIUS — „door God aangenomen worden, wat niet door de vlam der „liefde op het altaar der goede werken voor zijne oogen „ontstoken wordt.”

Om zijne wenschen nog verder toe te lichten, vervolgde de h. Paulus: „weest NIET GELIJKVORMIG DEZER WERELD, weest „niet gezind, denkt en handelt niet gelijk de booze wereld, „waartoe gij vroeger behcordet; maar hervormt u naar de „vernieuwing uws gemoeds, handelende en wandelende naar „de gezindheid, welke door de u medegedeelde heiligmakende „genade in u is aangekweekt.” Toen de Apostel deze woorden neerschreef, stond voor zijn geest die heidensche wereld met al hare zonden van afgoderij en zedeloosheid, zooals hij zelf in zijn brief aan de Romeinen ze geschilderd had in hare geheele bedorvenheid en verleiding. Rome, zetel van den heidenschen Keizer, middelpunt van kunst en wetenschap, was ook de plaats, waar allerlei ongebondenheden en misdaden op de schaamtelooste wijze gepleegd werden. De wellust heerschte er met eene vrijheid, waarbij alle ingetogenheid vergeten, elk gevoel van wat eerbaar heette, met den voet vertreden werd. De ondeugd zat er ten troon en werd aanbeden, om te schandelijker gediend te kunnen worden. Geen wonder, dat Paulus zijne nieuwbekeerden vermaande om zich voor dien afgrond van zedelijke bedorvenheid te wachten, dat zijn hart beefde van angst om de gevaren, waardoor zijne beminden bedreigd waren. Zij toch leefden in eene stad, waar de afschuwelijkste uitspattingen van een verwilderd hart in 't openbaar gezien, waar zonden bedreven werden, welke evenzeer eene onteering der menschelijke natuur waren als eene verkrachting der heiligste wetten. — En niet alleen moesten de tot het Christendom bekeerden zich van die besmetting rein houden; ook naar den inwendigen mensch dienden zij te leven in overeenkomst met de vernieuwing, welke in hen gewrocht was, toen zij het

H. Doopsel ontvingen. Geheel andere menschen moesten zij zijn: *andere* in hunne stemming des gemoeds, in hunne denkwijze, in hun gedrag, in hun omgang met den evenmensch.

Opmerkenswaardig is het, met welk een bijzonderen nadruk de Apostel zijne vermaningen aandringt. Op drieërlei wijze richt hij zijne liefdevolle woorden tot zijne beminde geloovigen. Eerst smeekt hij hen *bij de liefde*, welke hij hun toedraagt, dat zij toch gehoor geven aan zijne zedelessen. Ofschoon hij als vertegenwoordiger van zijn goddelijken Meester kon bevelen, wil hij liever als „broeder” vermanen en waarschuwen, wetende dat een woord uit het hart gesproken ook tot het hart gaat en door eene edelmoedige natuur eerder en bereidwilliger zoowel opgevolgd als aangenomen wordt dan het strenge woord van een bevel. Hij bidt zijne beminden dat zij niet ongevoelig zouden blijven voor eene bede door een vader tot hen gericht, welke niets minder dan hun eeuwig heil beoogt. „Hij bidt” — zegt de H. THOMAS — „opdat „zij gevraagd zijnde zich meer uit liefde lieten bewegen dan „uit vrees, na een bevel ontvangen te hebben.” — Vervolgens bezweert hij hen *bij de Barmhertigheid Gods*, dat zij zich naar zijne voorschriften zouden gedragen. Zij hadden — wilde hij zeggen — zóó vele genaden van God ontvangen, dat zij zich wel moesten laten geleiden door het gevoel en door den plicht der dankbaarheid. En hoe meer onverdiend en hoe meer uit loutere Erbarming die gaven geschonken, hoe grooter ook zij waren, des te ijveriger moesten zij zich betoonen om aan den Gever van alle goed op de volmaaktste wijze het offer te brengen, dat Hij van hunne erkentelijkheid vroeg. De Verlossing, de Rechtvaardiging, de vergiffenis van vele zonden, de heiligmakende genade — deze en nog vele andere weldaden had de Goedertierenheid Gods hun gegeven; van hunnen kant waren zij dan verplicht om zich ook aan God te offeren. — Ten laatste verklaart de Apostel, dat het opvolgen van zijne vermaning *eene redelijke eeredienst is*. Eene eeredienst, eene

dienst van God in den vollen zin van het woord. Alles toch, waardoor God verheerlijkt, zijn wil volbracht en Hem gegeven wordt, wat Hij van een ieder eischen moet, is het dienen van Hem, die over alles gebiedt. Dit is ook eene geestelijke, metterdaad eene redelijke onderwerping van den mensch aan den Allerhoogste. Zoo beweegt hij zich binnen die grenzen, welke hem werden afgebakend. Zijne volstreckte afhankelijkheid van zijnen God en Schepper, de duidelijk uitgesproken wil van God, het wegslepend voorbeeld van zijnen goddelijken Zaligmaker en van de Heiligen der Kerk, de dringende eisch om zijne eeuwige belangen te behartigen, dit alles roept hem luid en overtuigend toe, dat hij niet wijzer, niet voorzichtiger handelen kan dan wanneer hij zijn lichaam, zijn leven en zijne krachten offert, uit liefde voor God.

Het was voor de bekeerde Romeinen niet voldoende, dat zij voor het uiterlijke slechts hunne vorige levenswijze veranderden. Hunne bekeering moest ook inwendig zijn; eene geheele omkeer moest plaats grijpen in hunne denkwijze, opvattingen en bedoelingen. Bij hen moest in plaats van de ondeugd de deugd treden, in plaats van de zinnelijkheid de beteugeling van driften, in plaats van den hoogmoed de onderwerping aan de goddelijke en kerkelijke wetten. Daartoe was wijsheid noodig, voorzichtigheid en opmerkzaamheid, vooraleene uitgebreide kennis van hetgeen God van hen verlangde. Om die redenen vervolgde de Apostel: WORDT DOOR DE VERNIEUWING UWS GEMOEDS HERVORMD OM TE ONDERZOEKEN, WAT GODS GOEDE EN WELBEHAGELIJKE EN VOLMAAKTE WIL ZIJ; „onderzoekt, „niet of die wil goed is: dit toch kan niet anders wezen, „daar God en derhalve ook zijn wil oneindig heilig is; maar „onderzoekt wat goeds en welbehagelijks en volmaakts die „wil u voorschrijft.” Hiermede is een ruim veld geopend, waarop die bekeerlingen uit het Heidendom hunne onderzoekingen moesten instellen. Zij — en niet minder wij allen —

waren gehouden om immer op nieuw zich de vraag voor te leggen, of hetgeen zij voornemens waren te doen of te laten overeenstemde met den heiligen wil Gods, of dat zedelijk goed of wel in strijd was met de hun bekende voorschriften voor een godsdienstig leven. En met eene geringe mate van kennis, evenmin als met eene alledaagsche deugd mocht niemand zich vergenoegen. Al dieper moesten allen doordringen in de wetenschap des heils, om zoo een veiligen gids te hebben voor hun wandel. Zij moesten weten en ook zich beijveren te doen wat Gode welbehagelijk was, al gebod de wet het niet; wat der christelijke volmaaktheid al nader bij bracht, diende onderzocht en beoefend. Volgens den h. Paulus was een ware leerling van den Heere Jesus Christus, wilde hij niet halverwege staan blijven, geroepen om de ware wijsheid, welke uit God is en naar God geleidt, te bezitten en dan te streven naar hooger om zich te verheffen boven het gewone peil van minder ijverige Christenen.

In die vermaningen van den Apostel lezen wij alzoo eene nadere verklaring van zijn bekend woord: *de rechtvaardige leeft uit het geloof* (Gal. III, 11). Het geloof, het geloovig aannemen van de gezamenlijke door God geopenbaarde waarheden, de kennis van het Christendom moet het licht zijn dat gevolgd wordt, de fakkel op den weg des levens ontstoken. Bij elke handeling, welke verricht wordt, is te vragen of zij in overeenstemming is met het doel, waarvoor de mensch op aarde geplaatst is, en in hoe verre zij dient ter verheerlijking van God en ter bevordering van het heil der ziel. Niemand behoeft te vreezen, of niet deze of gene vraag onbeantwoord zal blijven. Het geloof leert, dat degelijke godsvrucht al de handelingen van den dag kan heiligen; het roept de eeuwigheid in het geheugen terug als het laatste doel des menschen, waaraan alles ondergeschikt moet gemaakt worden; het wijst op den Zaligmaker als op het volmaaktste voorbeeld van alle deugden, naar Wiens gelijkvormigheid

met medewerking der geschonkene genade moet gestreefd worden. Het ware geloof, de vraagbaak en de wegwijzer en de raadsman van allen, die opgaan naar hunne eeuwige woningen, blijft nooit het antwoord schuldig, wanneer iemand met ernst onderzoek doet naar het doel dat te bereiken en naar de middelen welke aan te wenden zijn, opdat de eindbestemming niet gemist worde. Een goed geloovige weet, dat verworpen moeten worden al die valsche grondbeginselen der wereld, welke de genoegens der zinnelijkheid, de voldoening der eigenliefde en het genot van de eierzucht prediken. Daarenboven: hij is overtuigd, dat zijne aardsche woonhutte weldra ontbonden en eene eeuwige woning moet betrokken worden; dat zijn hart tijdens zijn leven kloppen moet van liefde voor den Vader die hem geschapen, voor den Zoon die hem verlost, voor den H. Geest die hem geheiligt heeft. Dat geloof moet en zal hem eerst, evenals de ster de drie Koningen naar den stal van Bethlehem geleidde, tot Jesus brengen en met de sterke banden van liefde aan zijn Verlosser hechten, en vervolgens den toegang tot het Rijk der eeuwige glorie voor zijne nieuwsgierige oogen ontsluiten, als hij vooraf in het licht van die hemel-gave heeft gedaan wat er goeds is in het onderhouden van Gods wet, wat er Gode welgevalligs opgesloten ligt in het opvolgen van Jesus' liefdevolle lessen, wat er volmaakts is in het gehoorzamen aan de inspraken van den H. Geest.

Opmerking. Die kennis van Gods h. wil bewerkt alzoo niet minder eene hervorming van het hart dan eene verlichting van den geest. De inwerking van de verstandelijke vermogens op 'smenschen wil is onloochebaer. Niemand bemint, wat hij niet kent; niemand kiest tot voorwerp zijner werkkraft iets, wat hij niet als goed heeft leeren kennen. De beminnelijkheid der deugd, het redelijke en het voordeelige van den dienst van God moet eerst aan onzen geest duidelijk gemaakt zijn, vóórdat de wil besluit zich aan de gestelde eischen te onderwerpen.

De Kerk van Jesus heeft daarom in het onderwijzen der volkeren altijd deze orde gevolgd; eerst leerde zij God en diens Volmaaktheden kennen, zijne vaderlijke Goedheid maar ook strenge Rechtvaardigheid; eerst de Opperheerschappij van de goddelijke Majesteit en de volstreckte afhankelijkheid van den mensch; eerst de rechtsmacht en het te eerbiedigen gezag van God- en dan, als die waarheden diep genoeg in den geest waren doorgedrongen, 's menschen verplichtingen tegenover Hem, van Wien hij het leven en zijne krachten en vermogens had ontvangen, aan Wien hij dank en eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd was en eens rekenschap van al zijn doen en laten zou moeten geven, door Wien hij zeker eens en dan voor eeuwig of beloond of gestraft zoude worden. Die leerwijze, overtuigend en meeslepend, had zij overgenomen van den h. Paulus, die eerst de waarheden van het Evangelie predikte, dan de verkeerde begrippen bestreed om ten laatste de eischen van een godsdienstig leven te doen hooren. Wie zijne apostolische zendbrieven met gezette aandacht heeft gelezen, zal tot dat inzicht komen. Als den wortel van alle kwaad wees hij aan de dwaling van den geest, verspreid door de drogredenen van valsche leeraars; als de bron van alle zedelijk bederf gold voor hem de afwijking van de waarheid, zóódat de booze begeerlijkheid, ontketend en door geen band in toom gehouden, voor geene schandelijke werken van de wellust of van den hoogmoed terug deinsde. Van den anderen kant: het machtige middel tegen dat kwaad vond hij in het aannemen der waarheid, vervolgens in het wandelen naar den geest en in het aandoen van den nieuwen mensch, die naar God geschapen was in waarheid en gerechtigheid. — Een luid sprekend voorbeeld van die behandeling der godsdienstige onderwerpen lezen wij in den Epistel van dezen dag. Na allen vermaand te hebben om zich de noodige wetenschap van den wil Gods eigen te maken, verkondigde de h. Paulus eenige der eischen van dien redelijken en plichtmatigen eeredienst, aan een ieder van de gemeente te Rome bevelende wat hij in de volgende woorden uitdrukte. Een enkel woord ter verklaring is hier voldoende.

II.

NIET HOOGER (van zich) TE DENKEN DAN HET BEHOORLIJK IS TE DENKEN, MAAR TE DENKEN MET BESCHEIDENHEID, EN ZÓÓ ALS GOD AAN EEN IEDER DE MATE DES GELOOFS HEEFT TOEGEDEELD. Hij wilde namelijk aan alle bekeerde Romeinen dezen levensregel voorschrijven. „Al zijt gij ook, door Gods Goedgunstigheid, met vele en buitengewone gaven van den H. Geest „bedeeld, wilt u daarom tegenover anderen niet verheffen ; „matigt u niets aan, wat niet strookt met uwe onverdiende „uitverkiezing ; blijft nederig en beweegt u slechts in den „kring van die werkzaamheid, welke u is aangewezen.” Waarlijk, gulden woorden, door allen te overwegen, omdat daardoor de *bescheidenheid*, *nederigheid* en *getrouwheid* in den dienst van God worden aanbevolen en geboden.

Om aan zijne vermaning allen nadruk te geven, doet de h. Paulus een beroep op het gezag, waarmede God hem bekleed had. DOOR DE GENADE, WELKE HEM GEGEVEN WAS, richtte hij het woord tot de nieuw-bekeerden. Hij beveelt als Apostel, als gevolmachtigde van God, als leeraar der volkeren, als gezaghebbende, die in naam van God spreekt. En *een ieder* moet aan zijn gebod gehoorzamen. Hetzij iemand veel of weinig ontvangen hebbe, zij allen moeten voor de gemeente, opdat de ware orde niet gestoord worde, een stichtend voorbeeld zijn, — genen van nederige bescheidenheid in het waarnemen van hunne bediening of waardigheid, dezen van getrouwe onderdanigheid naar hunnen stand. Geen der Oversten mag zich op iets laten voorstaan ; niemand, met hoe vele genade-gaven hij ook moge bevoorrecht wezen, mag zich boven anderen verheven achten ; maar wie ook met mindere gaven bedeeld zijn, zij dienen te eerder door ootmoedige tevredenheid uit te munten. Een edele wedstrijd in liefde en eerbied is te wenschen tusschen allen, opdat de eenig ware verhoudingen gehandhaafd worden. Allen immers

zijn dienaren van den waren God, en niemand mag zich, omdat hij meer ontving, verhoovaardigen, of omdat hem minder werd toebedeeld, zich gramstorig toonen. Deze regel dient als algemeen geldig beschouwd te worden. De gaven en talenten, aan den eene of andere toebedeeld, moeten gebruikt worden als een gemeenschappelijk goed, dat ten dienste van de geheele gemeenschap is geschonken. Wie ontving en wie deelneemt in de voorrechten des anderen, beiden zijn gelijk voor God, bij Wien geene aanneming van personen is. Een enkel onderscheid slechts is bestaanbaar: de meerdere of mindere getrouwheid in het goed gebruik beslist over den graad van behagelijkheid bij God. Als een wijs huisvader deelt God zijne gaven uit en wijst aan een ieder den werkkring aan, waarin deze de hem verleende krachten ten voordeele van die groote familie, welke Kerk heet, moet besteden — en dit alles met het oog op de bestemming van het geheel en op het heil van elk der lidmaten. Het kan niet anders dan dat in het zedelijk Lichaam van Christus, evenals in het menschelijk lichaam, eene veelheid en ookeene verscheidenheid van lidmaten zijn. En toch behoort elk lid tot de gemeenschap, is even noodzakelijk en nuttig als elk ander. Geen lidmaat kan gemist worden; het eene behoeft den dienst van het andere; maar daarom mag niemand hoogmoedig zijn op ontvangen gaven, noch mogen minder bedeelden wrevelig zijn of zich tegen die anderen verzetten. Met een voorbeeld aan het stoffelijk lichaam ontleend, maakt de h. Paulus die waarheid duidelijk voor allen. *Het oog kan niet zeggen tot de hand: ik heb uwen dienst niet noodig; of wederom het hoofd tot de voeten: gij zijt mij niet noodzakelijk. Maar veeleer zijn de leden des lichaams, welke de zwakkere schijnen te zijn, noodzakelijker; en die leden des lichaams, welke wij voor minder eerzaam houden, deze omgeven wij met grootere eere* (1 Cor. XII, 21).

Opmerking. Ofschoon in andere bewoordingen, predikt de Apostel dezelfde waarheden in het gelezen gedeelte van den brief aan de Romeinen. GELIJK WIJ IN ÉÉN LICHAAM VELE LEDEMATEN HEBBEN, ALLE LEDEMATEN ECHTER NIET DEZELFDE VERRICHTING HEBBEN, ZÓÓ ZIJN WIJ, VELEN, ÉÉN LICHAAM IN CHRISTUS, EN IEDER AFZONDERLIJK, ELKANDERS LIDMATEN, IN CHRISTUS JESUS ONZEN HEER. Wij, Christenen, maken allen te zamen één lichaam uit, waarvan Christus het hoofd is — ééne gemeenschap, waarvan de stichting, de bestemming en de hulpmiddelen ter bereiking van het voorgeschreven doel van God zijn uitgegaan en als even zoo vele weldaden moeten gewaardeerd worden, welke aan elk der lidmaten zijn toebedeeld, maar ook een iegelijk van hen verplichten om de hem opgedragene werkzaamheid te verrichten. Een ieder heeft de hem noodige kracht verkregen, en deze moet ten algemeene nutte in het werk gesteld worden. Niet een enkele van die gemeenschap leeft voor zich zelve alleen, maar is met alle anderen door onverbreekbare banden vereenigd. Een levendig gevoel van broederschap moet een gemeenschap van goederen, van verdiensten stichten, waaraan een ieder deel neemt. De werkkrachten, de gebeden, zelfs de beproevingen en het lijden van den eene moeten ook die van de anderen wezen, want de liefde kent geene uitzondering maar maakt alles gemeen. Eén geloof, één hoop, één doel moeten ééne familie vormen, maar vooral moet de wederzijdsche liefde een band leggen tusschen al de lidmaten van Gods huisgezin. Welke ook de plaats zij, door een ieder ingenomen, de liefde moet de eenheid bewaren en bewerken, dat allen hunne bediening vervullen met het doel, dat de noodige orde niet gestoord worde maar de gewenschte overeenstemming bewaard blijve tusschen overheden en ondergeschikten. Wie ook predike of bediene of bevele, wie ook hoore of ontvange of gehoorzame, de geest Gods moet allen bestieren en de liefde van een iegelijk aan de overigen een deel gunnen van het goede, dat zij bewerkt. Allen moeten één zijn van hart en van geest, allen door de liefde met Jesus Christus en door Hem met den Vader, die in de Hemelen is, vereenigd blijven om eens als broeders en zusters gezamenlijk zich te verheugen in de zalige aanschouwing Gods.

TWEEDE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders! Wij bezitten gaven, die, naar de ons geschonkene genade, verschillend zijn, hetzij profetie overeenkomstig den regel des geloofs; hetzij dienstambt in het bedienen; hetzij iemand leeraar is in het leeraren, vermaner in het vermanen; die uitdeelt in eenvoudigheid, die overste is met ijver, die barmhertigheid doet in blijmoedigheid. De liefde zij ongeveinsd. Haat het kwaad, hecht u aan het goed; bemint elkander met broederlijke liefde; voorkomt elkander in eerbetoon; zijt niet traag in ijver; weest vurig van geest; dient den Heer; verblijdt u in de hoop; zijt geduldig in verdrukking; volhardt in het gebed; weest mededeelzaam voor de behoeften der heiligen; oefent gaarne gastvrijheid. Zegent die u vervolgen, zegent en vloekt niet! Verblijdt u met de blijden, weent met de weenenden; zijt eensgezind onder elkander; tracht niet naar het hooge, maar stemt overeen met het nederige!

ROMEINEN: XII, 6—16.

Inleiding. Het bovenstaande gedeelte van den brief aan

de Romeinen is het vervolg op hetgeen de h. Kerk ons verleden Zondag ter overweging voorhield. Alle Christenen te zamen genomen, en zij zijn velen in aantal, maken — deze waarheid hoorden wij toen verkondigen — ééne gemeenschap uit in Christus Jesus, die door den H. Geest, welken Hij geeft, hen onderling en allen met God vereenigt. De h. Paulus heeft, om het ons duidelijk te doen inzien, eene vergelijking gemaakt tusschen het menschelijk en het zedelijk lichaam, waarvan Jesus Christus het hoofd is — eene vergelijking, welke wij niet beter kunnen teruggeven dan door de gedachten over te nemen van den H. THOMAS, door hem in zijne aantekeningen op den brief aan de Romeinen neergeschreven. »In het menschelijk »lichaam vinden wij drie zaken te onderscheiden: de eenheid »van het lichaam, de veelheid der ledematen en de verscheidenheid der bedieningen. Eveneens moeten wij in de Kerk, »het mystieke lichaam van Christus, bewonderen de *eenheid* »waarin alle geloovigen met Christus, hun goddelijk Hoofd, »vereenigd worden door het geloof en de genade, en met elkander door het ontvangen van dezelfde h.h. Sacramenten; »of wel: waarin wij allen door het geloof en de liefde één »geest en één hart zijn en vereenigd worden zoowel met God »als met elkander. De *veelheid* der lidmaten wordt gevonden »in die overgroote menigte van Jesus' volgelingen, die er roem »op dragen de leer te belijden en de geboden te onderhouden »van Hem, die de Waarheid, de Weg en het Leven is voor »allen. De *verscheidenheid* der bedieningen bestaat in de ambten »of waardigheden en verplichtingen door elk lidmaat van die »geestelijke maatschappij te vervullen," Wij zullen ons wel niet te verontschuldigen hebben, als wij al die gedachten van den h. Kerkleeraar in den kring van onze beschouwingen opnemen. Zij vormen een geleidelijken overgang tot de woorden van den Epistel van dezen — en behelzen eene aanvulling van den Epistel van den voorgaanden Zondag. Wij lichten dan deze gedachten nader toe: er is in de Kerk van Jesus

- I. eene eenheid, waardoor alle Christenen samen verbonden zijn, niet tegenstaande het verschil van waardigheid en van bediening;
- II. ook een band, welke allen tot één geheel maakt.

I.

Onder Gods schepselen, welke zich op aarde bewegen, is geen heerlijker kunstwerk te vinden dan het menschelijk lichaam. „Niets is schooner dan dat” — zeide de H. CHRYSOSTOMUS. Het munt in grootheid, adeldom en waardigheid en bestemming uit boven al het andere. Het moet dienen als werktuig zoowel ter verheerlijking van God als tot vernigvuldiging van Gods dienaren. Vóórdat de Almachtige den eersten mensch schiep, ging Hij bij Zich zelven te rade en besloot hem te maken naar zijn beeld en gelijkenis. De mensch moest de koning der schepping wezen, de heer van de aarde en van hare levende wezens, ook de stamvader van een geslacht, talrijker dan de sterren des hemels. Aan die roeping beantwoordt de voortreffelijkheid des lichaams en de uiterlijke verschijning teekent zijn voorrang boven al het aardse. De ledematen zijn met eene bevalligheid gevormd, welke te vergeefs in andere schepselen gezocht wordt; zijn hoofd, naar boven gericht, laat een aangezicht zien, waarop zijne waardigheid geschreven staat en de gedachten van zijnen zich-zelf bewusten geest te lezen zijn; zijne lippen zijn geopend om woorden van wijsheid te spreken en den lof van zijnen Schepper te verkondigen; zijne oogen schitteren van een heilig vuur en openbaren zoowel de geestdrift, waarvan hij blaakt, als die edelmoedige gevoelens, welke zijn hart beroeren; zijne handen vermogen de kunstigste werken, door het verstand uitgedacht, te maken en de voeten dragen hem met snelle schreden, waarheen hij zich wil bewegen, terwijl zijne opgerichte en statige houding den meester doen kennen, die van zijne macht bewust is en het gebied voert over Gods stoffelijke schepping. En orde heerscht er, overeenstemming, samenwerking tusschen al die ledematen van een en hetzelfde lichaam. Het is een samenstel van vele verschillende deelen; maar alle zijn nuttig, noodzakelijk zelfs voor de bestemming, waartoe het lichaam geschapen is.

Deze even wonderbare eenheid als schoone verscheidenheid is, volgens de leer van den h. Paulus, eene afbeelding van de liefde en eensgezindheid, waardoor alle geloovigen slechts één lichaam moeten uitmaken in Christus Jesus; zij is eene luidsprekende voorstelling van dezen eisch des Christendoms, dat alle belijders één moeten zijn en blijven in één geloof, in ééne hoop en in ééne liefde. In *geloof*, want, wie Jesus willen toebehooren, dienen hunnen Verlosser, die de boven-natuurlijke maatschappij stichtte in zijn Bloed, te erkennen en te huldigen als den Leeraar der waarheid, als den Wetgever des N. Verbonds en als den Bewerker der zaligheid. Jesus moet voor alle geloovigen Degene wezen, van Wiens lippen zij de woorden des levens opvangen, naar Wiens geboden zij luisteren, van Wien zij ook alle kracht afbidden. Het geloof moet hen bezielen, zóódat zij in Jesus alleen de Waarheid en den Weg en het Leven zoeken; de overtuiging moet diep in hen gevestigd wezen, dat zij zonder Jesus' leer schier niets van de wetenschap des heils zouden kennen, dat zij zonder zijne genade niets ter zaligheid vermogen — maar ook, dat zij voor levensregel geen ander richtsnoer mogen nemen dan zijn goddelijk gebod. Geest en harten wil zijn in dienst van Hem te stellen, die het, aanbiddelijk Hoofd is der gemeenschap, waarvan een lidmaat te zijn ieder Christen zich tot hooge eer behoort te rekenen. Zoodra echter de lidmaten van die familie Gods in strijd komen met de inzichten en bedoelingen van hun goddelijken Meester, ontstaat eene scheiding, welke betreurenswaardiger is dan elke afzichtelijke misvormdheid in het menschelijk lichaam. Elke daad, welke door het Hoofd niet kan goedgekeurd worden als aandruischende tegen de wetten, welke die gemeenschap beheerschen, sticht wanorde en zou, ware dat mogelijk, het geheel doen uit een spatten. Wij zien dan ook met dankbaarheid jegens God dat, waar godsdienstig gezinde Katholieken te zamen leven, eene overeenstemming gevonden wordt van geest en

van streven en van leven, welke de bewondering opwekt van allen, die door geene nevelen van vooroordeelen verblind zijn. Waar ter wereld ook het Evangelie is gepredikt; aan welke volksstammen de blijde boodschap moge gebracht zijn, het geloof van allen, die Gods woord aannamen, is hetzelfde, en geen enkele van hen zal weigeren om de waarheden in Gods Naam verkondigd te belijden, om de verplichtingen door hun geloof opgelegd te vervullen, om de genade-middelen door Jesus ingesteld met ijver te gebruiken ter zaligheid.

Ook ééne HOOP bezielt en steunt allen in den moeilijken en langen strijd des levens. Een iegelijk ziet op naar de kroon der eeuwige vergelding; aardsche belangen worden op den achtergrond geschoven en in de eerste plaats het Rijk Gods gezocht. Het geloof wordt bewaard en de loopbaan volbracht — alles met het oog op de onverwelkbare kroon der heerlijkheid, welke de Rechter, als Hij zal verschenen zijn om te oordeelen, geven zal aan zijne getrouwen. Immers, wie der geloovigen jubelt niet dankbaar als hij deze woorden van den h. Petrus op zich zelven toepast: *Gezegend zij God en de Vader van onzen Heere Jesus Christus, die naar zijne groote Barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot eene levende hoop door de Verrijzenis van Jesus Christus uit de dooden, tot eene onverderfelijke en onbesmette en onverwelkbare erfenis, in den Hemel bewaard voor u, die in de kracht Gods behoed wordt, door het geloof, voor de zaligheid welke gereed is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd; waarin gij u verheugen zult, na thans een weinig, als het zoo wezen moet, bedroefd te zijn geweest in velerlei verzoeking, opdat de beproeving uws geloofs, veel kostelijker dan goud, dat door vuur beproefd wordt, bevonden worde tot lof en heerlijkheid en eer bij de openbaring van Jesus Christus, Dien gij liefhebt, ofschoon gij Hem niet gezien hebt; in Wien gij, hoewel ook thans Hem niet ziende, gelooft; en geloovende, u met eene onuitsprekelijke en verheer-*

lijkte blijdschap verheugen zult, wegdragende het einde van uw geloof, de zaligheid der zielen (1 Petr. I, 3—10.)

Niet minder maakt de *liefde*, door den h. Paulus *de band der volmaaktheid* (Col. III, 14) genoemd, allen één van geest en van hart. Van scheiding, van tegenwerking noch van verzet mag sprake zijn in die geestelijke maatschappij; alle lidmaten moeten eendrachtig samenwerken tot het tweeledig doel, wat zij te bereiken geroepen zijn: tot de verheerlijking van hun goddelijk Hoofd en tot het wezenlijk heil van alle broeders en zusters dier familie. Wie ook een zijner medeleden ontmoet, waar het moge wezen, hij zal in dien andere niet alleen een natuurgenoet erkennen maar vooral een medeverloste eerbiedigen, door verlossing, rechtvaardiging en roeping aan hem gelijk en voor wiens eeuwig geluk hij, naar best vermogen, zich dient in te spannen. Niemand leeft voor zich zelve alleen; doch allen moeten trachten de hoogste belangen van den evennaaste zooveel mogelijk te behartigen en werkzaam te blijven voor het welzijn van de gemeenschap der Heiligen, in welker lidmaatschap zij hun geluk, hun roem en de belofte eener eeuwige glorie vinden.

Aan die eenheid van geest en van hart wordt geen afbreuk gedaan, al zijn niet allen — wat ook eene onmogelijkheid wezen zou — tot dezelfde werkzaamheid bestemd. [Werken is eene onafwijsbare verplichting voor alle lidmaten van de gemeenschap der Heiligen; maar *een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de eene dus en de andere zóó* (1 Cor. VII, 7) en wel met die door God wijselijk bedoelde bestemming, dat allen, elkanders medeleden zijnde, tot aller heil, tot wederzijdsche stichting aan hunne roeping moeten beantwoorden en de taak vervullen, welke hun is opgelegd. OVEREENKOMSTIG DEN REGEL DES GELOOFS, NAAR DE HEM GESCHONKENE GAVE, naar dien regel dient een ieder, wat hij ontvangen heeft, aan te wenden, en wel ten voordeele van

al zijne medebroeders. — Ook de wetten door de Kerk daaromtrent voorgeschreven hebben geene andere strekking dan om die eenheid des geestes door den band des vredes te bewaren en te vervolmaken. Met eene van groote liefde getuigende bezorgdheid heeft zij al de verschillende verhoudingen geregeld, waarin hare onderhoorigen tot elkander en tot de gemeenschap staan; en waar de wet van God niet bevelend sprak, schreef zij zelve aan allen hunne verplichtingen voor. Niet eigendunkelijk of willekeurig, maar in den H. Geest Gods en door Hem voorgelicht. Hare voornaamste eisch is gehoorzaamheid, dewijl haar niets zoozeer ter harte kan gaan als dat geen enkele zich bewege buiten den kring zijner bevoegdheid en een ieder de plaats inneme, welke hem door zijne betrekking en zijnen staat is aangewezen. Die wetten getuigen van wijsheid en van belangstelling in het geestelijk welzijn zoowel van de geheele gemeenschap als van elken geloovige in 't bijzonder; zij zijn er ook op berekend, dat de wederzijdsche verplichtingen en nauwkeurig gekend en zorgvuldig onderhouden worden; zij dienen er toe, dat evenmin inbreuk gemaakt worde op de rechten van anderen, als dat niet te kort gedaan worde aan den eerbied, welke aan de aangestelde overheden verschuldigd is; zij dienen tot vraagbaak en tot handwijzer voor allen, hetzij in overheid geplaatst of levende in onderdanigheid, opdat zij in overeenstemming met hun stand of waardigheid hunne gaven en talenten dienstbaar maken aan den opbouw van Christus' lichaam. De grondbeginselen van dat kerkelijk wetboek had de h. Paulus haar geleerd in deze volgende voorschriften.

Niet een elk kan profeet, leeraar, vermaner, overste wezen; doch wie deze of gene gave heeft ontvangen, zij getrouw aan zijne roeping en verliese nimmer uit 't oog, waartoe zij hem werd geschonken. Onder de Oude Wet mochten zij alleen als Profeten optreden, die door God geroepen waren, en dan niets

anders als goddelijke openbaringen aan Israël voorhouden dan wat hun van boven was ingegeven, daarbij bedenkende, dat in vermaning en bedreiging, in vertroosting en onderrichting des volks de roeping lag, welke zij te vervullen hadden. Ook onder de Nieuwe Wet, wie met de gave der PROFETIE bedeeld zijn, zij mogen niets anders prediken dan de geheimen van het Rijk Gods, niets meer willen zijn dan de middelaars, opdat zij aan diegenen, welke naar de eeuwige zaligheid verlangen, de kennis der geloofswaarheden, de ware wetenschap des heils brengen, — en wel naar den omvang en de diepte van inzicht, hun doorden H. Geest omtrent de openbaringen Gods medegedeeld. Allen die, hetzij in hoogere of lagere orde geplaatst, EEN DIENSTAMBT vervullen, moeten na hunne zending te hebben bewezen met onwankelbare trouw zich houden aan de hun voorgeschrevene taak, zich bewegen in den kring der werkzaamheid, welke hun is aangewezen, en slechts letten op het wezenlijk geluk der hun toevertrouwde zielen. Van willekeur, van vrije keuze of van voorliefde mag geen spraak komen, en te meer niet omdat de hoogste Wijsheid alle rangen geordend heeft en een iegelijk het werktuig is in de hand van Dengene, die aan allen hunne bestemming geeft. Een ieder beschouwe zich daarom *als een dienstbaren Engel, die afgezonden wordt om wille dergenen, die de zaligheid beërven zullen* (Hebr. I, 11).

Ter nadere verklaring van de laatste gedachte haalt de h. Paulus nog eenige voorbeelden aan. — IS IEMAND LEERAAR, dat hij leerare; hij blijve in zijne taak, maar vervulle die ook met alle nauwgezetheid, wetende dat hij eens rekenschap aan zijn Meester te geven heeft. Hij is verplicht de geloofswaarheden en alles wat ter zaligheid noodig is, ook de wetten en de geboden, welke de leidraad voor ieders leven zijn, te verkondigen met gepaste vrijmoedigheid en met indrukwekkende beslistheid er op aan te dringen, dat allen minstens het noodzakelijke aanleeren en het gebodene onderhouden, opdat allen tot de kennis der waarheid komen en zalig wor-

den. — De VERMANER vermane, zonder aanzien van personen. Die roeping, niet minder gewichtig dan eervol, vereischt zowel doorzicht en levenswijsheid als moed en wilskracht. Aan allen, wie zij mogen zijn, moeten de gebreken onder 't oog gebracht worden, welke verbeterd dienen, en tegelijk al de verplichtingen voorgehouden worden, welker vervulling God eischt. Den rechtvaardige is te zeggen, dat hij niet moede worde den weg van strijd en van arbeid te bewandelen, dat hij zijn loon niet van den mensch maar van God alleen verwacht, dat hij de verdienstelijkheid zijner goede werken aan den Gever van alle goed toeschrijve doch de ongenoegzaamheid van zijn leven aan eigene zwakheid en onvolmaaktheid, dat hij na eens de hand aan den ploeg geslagen te hebben niet achterwaarts zie maar slechts lette op hetgeen voor hem ligt. De zondaar is aan te sporen, dat hij medelijden hebbe met zijne onsterfelijke ziel, de mate zijner boosheid niet vol make maar, den tijd zijner bezoeking kennende, den weg der ondeugd verlate en, vertrouwend op de grenzenlooze Barmhartigheid van zijnen hemelschen Vader, zich bekeere en zoo kunne leven. Aan den wankelmoedige moet op het hart gedrukt worden, dat niemand mag twijfelen aan de Lankmoedigheid en Goedgunstigheid des Heeren, dat elk Christen meer vertrouwen moet stellen op de kracht Gods dan vreezen voor zijne zwakheid, dat een ieder zijn lot moet stellen in de handen van den Almachtige, die zorg draagt voor al zijne schepselen, en zoo blijmoedig den weg des lijdens en der beproeving moet opgaan, dewijl geen kroon te verwachten is zonder strijd, geen loon zonder arbeid. — DIE UITDEELT, doe het IN EENVOUDIGHEID. Een zeer praktische les, geldig niet alleen voor wie eene kerkelijke wijding ontvangen hebben ten dienste der noodlijdende menschheid, maar ook voor hen die uit zuivere menschlievendheid hunne gaven schenken en zich als leeken aan de werken der naasten-liefde wijden. Al die dienaren der armen moeten in een-

voudigheid des harten, met liefderijke gezindheid, zonder nevenbedoeling hunne verdienstvolle bediening uitoefenen, hunne weldaden uitdeelen zonder dat de linkerhand weet, wat de rechter doet. De overtuiging dat zij werktuigen van eene hoogere macht en als plaatsvervangers zijn van God, die zijne gaven door hunne hand wil uitgedeeld zien, moet hen bezielen en tevens doordringen van den geest eener bovennatuurlijke barmhartigheid. Dan ook zullen zij niet haken naar den lof van hunne evenmensen maar van al het goede dat zij doen de eer geven aan Hem, die het willen en het volbrengen gaf; dan berekenen zij niet angstvallig het heden en het morgen maar deelen hunne gaven uit naar de nooden van het oogenblik; dan ook zullen zij niet onderzoeken of de gift der liefde niet soms in de handen van ondankbaren valt, niet vragen of zij wel in de gegevene omstandigheden verplicht zijn om het eene of het andere ter leniging in den nood bij te dragen. Zonder aanzien van personen, uit liefde tot God, die hen het eerst bemind heeft, en uit liefde voor den naaste, die om hulp vraagt, brengen zij dan hunne offers. — WIE OVERSTE IS, zij het MET IJVER; wie door den H. Geest als bestuurder, als leidsman of opziener van de geloovigen in Jesus' Kerk is aangesteld, van hem wordt een rustelooze ijver, een onafgebrokene werkzaamheid gevorderd. Zij allen moeten waken over de aan hunne zorg toevertrouwde kudde en de zekerheid, dat zij of vroeger of later ter verantwoording zullen opgeroepen worden, moet een voortdurende prikkel wezen tot een volhardende plichtsbetrachting, evenals de blijde verwachting, dat het loon voor den afmattenden arbeid hun niet zal onthouden blijven, een spoorslag is om met onbezweken moed op den eens ingeslagen weg voort te gaan. De zorg moge hen kwellen, zij mogen zwak worden met de zwakken, van smarte branden, wanneer zij zien, dat eenigen zich tot zonde of tot ongeloof laten verleiden, nimmer mag moedeloosheid zich van hen

meester maken, nimmer hun ijver verflauwen. Dezelfde verplichtingen zijn ook hun voorgeschreven, die in de burgerlijke maatschappij met gezag bekleed zijn of in het huisgezin de ouderlijke macht uitoefenen. — WIE BARMHARTIGHEID DOET, hij doe het IN BLIJMOEDIGHEID, *niet uit droefheid of uit dwang; want den blijmoedigen gever heeft God lief* (II Cor. IX, 7). Elk offer is een liefde-werk, en de liefde moet werkzaam zijn in de blijdschap des H. Geestes; zelfs hoe moeilijker en met 's menschen natuur strijdiger het werk is, dat van ons gevorderd wordt, te eerder dient het gedaan te worden, omdat de zelfoverwinning des te grooter en bijgevolg het loon des te heerlijker wezen zal. De tegenzin, in weerwil van de beste gezindheid niet zelden gevoeld, zal de waarde van ons offer in plaats van die te verminderen ze vermeerderen, omdat zoo de toewijding aan Gods eer en des naasten welzijn te schitterender uitkomt, en de stichting der geloovigen des te grooter is. Zoude het ook niet van weinig opgewektheid in den dienst van God getuigen, zoo men slechts het gemakkelijke verrichtte maar terug deinsde voor wat inspanning kost?

Opmerking. „Met de roeping geeft God” — om met den H. BERNARDINUS te spreken — »ook de noodige genaden om »aan de plichten met die roeping verbonden te beantwoorden.” Het is niet aan de willekeur van elken Christen overgelaten, zich zelve een levenstaak te scheppen; de leiding van boven is te volgen, maar dan ook mag alle hulp verwacht worden, welke voor het waardig vervullen van die uitverkiezing vereischt wordt. Niemand mag ooit God ter verantwoording roepen, waarom aan den eene deze en aan den andere gene bestemming is opgelegd. Wij allen hebben die wegen te bewandelen, waarop zijne Wijsheid ons plaatst, zonder dat het bij ons opkomt naar de redenen te vorschen, waarom wij en niet anderen in de aangegevene richting ons moeten bewegen. Alwie verstandig wil handelen, zal in alle beschik-

kingen des Hemels de leiding van eene Voorzienigheid erkennen en huldigen, welke alles voor allen ten beste regelt; alwie niet te vergeefs, zonder vrucht wil leven, hij zij tevreden in zijnen staat en beijvere zich overeenkomstig zijne roeping te leven en op waardige wijze de plaats te bekleeden, welke hij in de familie van Christus inneemt. Het moet een ieder, in zekere mate, onverschillig wezen in welke betrekking hij de hem toebedeelde talenten en krachten besteedt, zoo slechts God verheerlijkt wordt. — Welk een schoon geheel, welk een treffend schouwspel zoude het zijn, zoo alle lidmaten der Kerk geen ander doel kenden dan den wil des hemelschen Vaders te vervullen, dan hunne beroepsplichten te volbrengen tot stichting van elkander, ter voltooiing der Heiligen en tot opbouwning van het lichaam van Christus, totdat allen komen tot de eenheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods! Hemelsch schoon, ja, en eene afschaduwing van die volmaakte orde, waarin de hemelsche Geesten, elk in zijn rang en in zijne waardigheid, Gode ten dienste staan. Gelijk aan een aaneengeslotene slagorde trok het op dat heerleger van Gods dienaren ter uitbreiding van Gods Rijk op aarde. Dan ook was de liefde een band, welke allen samen vereenigde; dan heerschte de vrede in die geestelijke maatschappij; dan werkten allen gezamenlijk voor hetzelfde doel: Gods eer en des naasten heil. Geen onedele naijver, geen ontevredenheid, geen afgunst noch nijd zouden stoornis brengen in die noodige eenheid van geest en van hart; maar vrijwillige ondergeschiktheid, volkomene onderwerping aan het gezegend Hoofd der gemeenschap, eendracht in het streven, wederzijdsche huldiging van ontvangene gaven en van verworvene verdiensten — zij zouden de eer bevorderen van den Gever aller goede gaven en het heil der Kerk en de stichting der geloovigen, alles door de liefde — Hoedanig die liefde wezen en hoe zij zich betoonen moet, leert de h. Paulus in de volgende woorden.

II.

DE LIEFDE ZIJ ONGEVEINSD — beveelt de Apostel. Maar kan dan — zijn wij geneigd op te werpen — liefde geveinsd,

huichelachtig zijn? Ware christelijke liefde zeker niet, dewijl haar wezen goedheid is; maar zij kan voorgewend worden; de mensch kan handelen, alsof hij door liefde aangespoord is, zonder dat zij de drijfveer of het beginsel van zijn doen en laten mag heeten; hij kan voorgeven te beminnen, ofschoon geen vonkje vuur in zijn hart gloeit. Wat dan de h. Paulus in bovenstaande woorden gebiedt, wat hij verbiedt? Wij allen zijn verplicht de ons opgelegde bediening te vervullen ten nutte van het algemeen, maar daarbij moeten uit het hart verbannen blijven de eigenliefde en de zelfzucht, welke zoo licht de laakbare redenen kunnen zijn, waarom een of ander goed werk verricht wordt. Dat is een klip, waarop de deugd niet zelden schipbreuk lijdt. De hoogmoed mengt zich soms onder vrome daden en kweekt dan geveinsdheid, huichelarij aan. Het gebeurt ook dikwijls, dat men uit echten godsdienstzin begint of uit een meewarig, edelmoedig gevoel, dat God in het hart heeft neergelegd; maar die liefde-daden worden bewonderd en geprezen en — zijn wij er niet op gevat om ze alleenlijk te verrichten met de bedoeling, dat zij Gode aangenaam zijn en Hem eere geven — dan loopen wij groot gevaar, dat wij handelend optreden eerst om aan anderen en vervolgens om aan ons zelve te behagen, dat wij bij voorkeur ons daartoe leenen, wat het meeste opspraak verwekt en de achting van den evenmensch doet inoogsten. Het duiveltje van de eierzucht verleidt den mensch, die niet waakzaam blijft op de innigste gevoelens van zijn trotschen aard, zoo gemakkelijk tot daden, welke dienen moeten om den verworven roem van liefdadigheid te bestendigen. Wilt gij voorbeelden? Sommigen zullen gaarne den arme een aalmoes toereiken en schijnen hunne gift te offeren uit een christelijk medelijden, maar inderdaad voldoen zij slechts aan den eisch van het menschelijk opzicht, dat van hen eenige penningen vergt, en zij geven die om niet voor onbarmhartigen aangezien te worden; vraagt het anderen, waarom zij zoo milddadig

kingen des Hemels de leiding van eene Voorzienigheid erkennen en huldigen, welke alles voor allen ten beste regelt; alwie niet te vergeefs, zonder vrucht wil leven, hij zij tevreden in zijnen staat en beijvere zich overeenkomstig zijne roeping te leven en op waardige wijze de plaats te bekleeden, welke hij in de familie van Christus inneemt. Het moet een ieder, in zekere mate, onverschillig wezen in welke betrekking hij de hem toebedeelde talenten en krachten besteedt, zoo slechts God verheerlijkt wordt. — Welk een schoon geheel, welk een treffend schouwspel zoude het zijn, zoo alle lidmaten der Kerk geen ander doel kenden dan den wil des hemelschen Vaders te vervullen, dan hunne beroepspligten te volbrengen tot stichting van elkander, ter voltooiing der Heiligen en tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat allen komen tot de eenheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods! Hemelsch schoon, ja, en eene afschaduw van die volmaakte orde, waarin de hemelsche Geesten, elk in zijn rang en in zijne waardigheid, Gode ten dienste staan. Gelijk aan een aaneengeslotene slagorde trok het op dat heerleger van Gods dienaren ter uitbreiding van Gods Rijk op aarde. Dan ook was de liefde een band, welke allen samen vereenigde; dan heerschte de vrede in die geestelijke maatschappij; dan werkten allen gezamenlijk voor hetzelfde doel: Gods eer en des naasten heil. Geen onedele naijver, geen ontevredenheid, geen afgunst noch nijd zouden stoornis brengen in die noodige eenheid van geest en van hart; maar vrijwillige ondergeschiktheid, volkomene onderwerping aan het gezegend Hoofd der gemeenschap, eendracht in het streven, wederzijdsche huldiging van ontvangene gaven en van verworvene verdiensten — zij zouden de eer bevorderen van den Gever aller goede gaven en het heil der Kerk en de stichting der geloovigen, alles door de liefde — Hoedanig die liefde wezen en hoe zij zich betoonen moet, leert de h. Paulus in de volgende woorden.

II.

DE LIEFDE ZIJ ONGEVEINSD — beveelt de Apostel. Maar kan dan — zijn wij geneigd op te werpen — liefde geveinsd,

huichelachtig zijn? Ware christelijke liefde zeker niet, dewijl haar wezen goedheid is; maar zij kan voorgewend worden; de mensch kan handelen, alsof hij door liefde aangespoord is, zonder dat zij de drijfveer of het beginsel van zijn doen en laten mag heeten; hij kan voorgeven te beminnen, ofschoon geen vonkje vuur in zijn hart gloeit. Wat dan de h. Paulus in bovenstaande woorden gebiedt, wat hij verbiedt? Wij allen zijn verplicht de ons opgelegde bediening te vervullen ten nutte van het algemeen, maar daarbij moeten uit het hart verbannen blijven de eigenliefde en de zelfzucht, welke zoo licht de laakbare redenen kunnen zijn, waarom een of ander goed werk verricht wordt. Dat is een klip, waarop de deugd niet zelden schipbreuk lijdt. De hoogmoed mengt zich soms onder vrome daden en kweekt dan geveinsdheid, huichelarij aan. Het gebeurt ook dikwijls, dat men uit echten godsdienstzin begint of uit een meewarig, edelmoedig gevoel, dat God in het hart heeft neergelegd; maar die liefde-daden worden bewonderd en geprezen en — zijn wij er niet op gevat om ze alleenlijk te verrichten met de bedoeling, dat zij Gode aangenaam zijn en Hem eere geven — dan loopen wij groot gevaar, dat wij handelend optreden eerst om aan anderen en vervolgens om aan ons zelve te behagen, dat wij bij voorkeur ons daartoe leenen, wat het meeste opspraak verwekt en de achting van den evenmensch doet inoogsten. Het duiveltje van de eierzucht verleidt den mensch, die niet waakzaam blijft op de innigste gevoelens van zijn trotschen aard, zoo gemakkelijk tot daden, welke dienen moeten om den verworven roem van liefdadigheid te bestendigen. Wilt gij voorbeelden? Sommigen zullen gaarne den arme een aalmoes toereiken en schijnen hunne gift te offeren uit een christelijk medelijden, maar inderdaad voldoen zij slechts aan den eisch van het menschelijk opzicht, dat van hen eenige penningen vergt, en zij geven die om niet voor onbarmhartigen aangezien te worden; vraagt het anderen, waarom zij zoo milddadig

zijn en hun antwoord zal misschien luiden : omdat wij in den behoeftige den lijdenden Jesus zien, maar konden wij in hun hart lezen, wij zouden bemerken, dat zij inderdaad niets anders beoogen dan eene lofprijzing van hunnen evenmensch te verwerven ; velen geven veel en bereidwillig, maar wenschen, dat hunne edelmoedige gezindheid gekend worde zoowel door diegenen, aan wie zij weldoen als door wie van hunne goedgeefschheid niet hoorden gewagen. Al de zoodanigen verdienen eerder afkeuring bij God en bij de menschen dan loftuiting en toekenning van verdiensten. Zij werken voor zich-zelf, zoeken hun loon op de aarde en vinden het niet in den Hemel. Wie daarentegen met wijs overleg te werk wil gaan, hij lette op het voorschrift, reeds vóór eeuwen door den koninklijken Profeet verkondigd en nu door den h. Paulus opnieuw gepredikt: HAAT HET KWAAD, HECHT U AAN HET GOED, dat is: onderzoekt met angstvolle zorg, of de opperste Rechter wel uwe liefde-daad met al hare nevenbedoelingen kan goedkeuren en beloonen of moet laken en straffen. Elk kwaad, elke afwijking van Gods wet is door den Christen, onverschillig of hij ze bij zich zelve of bij anderen ontdekt, te verafschuwen. Deze regel duldt geene uitzondering, maar is van toepassing op elke handeling des menschen ; zelfs de in schijn beste daden dienen naar den maatstaf van Gods wil en voorschriften beoordeeld te worden.

De Apostel vervolgt: BEMINT ELKANDER MET BROEDERLIJKE LIEFDE, en geeft daarmede eene verklaring van Jesus' gebod : „be-„mint uwen naaste als u zelve.“ Geene wet is ook zoo in overeenstemming met den drang van 's menschen redelijke natuur. Eene niet te smoren stem roept ons onafgebroken toe, dat alle menschen broeders en zusters zijn van eene groote familie, waarvan de Vader in den Hemel troont. Gelijk in het burgerlijk leven de broeders en zusters door de gemeenschap des bloeds, door hun onderling samenwonen onder het ouderlijk dak, door het genot van dezelfde zorg en het nemen

van dezelfde spijs één zijn, zoo ook en in nog hoogere beteekeenis zijn alle leden van Jesus' geheimzinnig lichaam op de innigste wijze vereenigd, daar zij allen door het goddelijk Bloed van den Verlosser Jesus Christus vrijgekocht, in de gemeenschap der Heiligen door het Doopsel opgenomen zijn, leven onder de hoede en bescherming van dezelfde Moeder, de Kerk van Jesus, en aan denzelfden Liefde-maaltijd van het goddelijk Lam deelnemen. Nauwere band is niet denkbaar onder wie op aarde lijden en strijden; maar daaruit volgt ook, dat vele en gewichtige verplichtingen van weerszijde dienen vervuld te worden, opdat die eenheid uit Gods barmhartige uitverkiezing geboren niet verbroken worde.

Allen mogen ook onafwijsbare rechten doen gelden, allen kunnen aanspraak maken op inschikkelijkheid, op vriendelijke tegemoetkoming of liefdevolle hulpvaardigheid. Een dier verplichtingen vertolkt de h. Paulus in deze woorden: **VOORKOMT ELKANDER IN EERBETOON.** Voor niemand zal het opvolgen van deze vermaning eenige moeilijkheid baren, mits hij nederig in zijne gezindheid zij en elk ander voortreffelijker dan zich zelve achte. Die zal in het geven van de verschuldigde eerbewijzing en een voorbeeld voor allen wezen en, waar het kan, de eerste zijn, zoo dikwijls de gelegenheid zich aanbiedt den evennaaste de schatting van zijne hulde te betuigen. Dat vele redenen hem daartoe moeten bewegen, staat bij hem vast. Hij is overtuigd, dat alle menschen zijne medeverlosten en mede-erfgenamen des Hemels zijn en gelooft, dat Jesus Christus in zijne dienaren geëerd wil worden. Van den anderen kant: hij draagt het vernederend bewustzijn in zich rond dat, mocht ook al een splinter te zien zijn in het oog van anderen, bij hem een balk uit te trekken is; bij hem heeft ook de waarheid ingang gevonden, dat hoogere stand, grootere gaven noch voortreffelijker roeping iemand van den plicht ontslaan om tot zijn broeder af te dalen in liefde en in ootmoed. Heeft ook God niet in elken staat iets eerbiedwaardigs

neergelegd, dat ons noopt den evennaaste te vereeren? Bij voorbeeld: in hen die met macht zijn bekleed, zien wij eene afschaduwing van het oppergezag van God; in die anderen, welke wij geneigd zijn de geringen, de minderen te noemen, moeten wij de gelijkvormigheid bewonderen met Jesus, die met recht van Zich zelve kon getuigen: „leert van Mij, dat Ik „nederig ben en zachtmoedig van harte; Ik ben niet gekomen „om gediend te worden maar wel om te dienen.” Zoo wordt eere gegeven aan wie eere toekomt, en tegelijk zal alles vermeden worden, wat afbreuk zoude kunnen doen aan de den evenmensch verschuldigde hoogachting. Licht toch wordt anders op die wijze gezondigd! Men denke slechts aan die beleedigende verwijten, aan die eerroovende verdachtmakingen, aan die kwetsende plagerijen en liefdelooze woorden, welke volstrekt niet zelden in de gezelschappen ook van Christenen gehoord worden. Tot dit soort van zonden zijn ook terug te brengen die al te groote gemeenzaamheid, welke men zich uit gebrek aan nederigheid tegenover in waardigheid hooger geplaatsten veroorlooft; die onbeleefde vormen en min passende woorden, waarvan men zich met een zeker vertoon van laatdunkendheid bedient om anderen te hinderen, wier voor naamheid of verhevenheid een doorn in 't oog zijn; die opzettelijke minachting of onhebbelijke behandeling van minderen, wier eenvoudigheid en geringe ontwikkeling of onbeschaafdheid tot voorwerp van lage spotternij dienen; die voor anderen pijnigende scherts van hen, welke zich niet ontzien de lichamelijke of zedelijke gebreken van hunnen evennaaste te belachen.

Opmerking. De nog volgende vermaningen van den h. Paulus tot *ijver* voor alles wat den Christen ter harte moet gaan, tot *vurigheid van geest* in den dienst van God, tot *blijde hoop* op de toekomstige verheerlijking van Gods kinderen, tot *geduld* in de beproeving, tot *volharding* in het gebed, tot *mededeelzaamheid* in de behoeften der Christenen, tot *gastvrij-*

heid, tot *medelijden* met andersdenkenden, tot hartelijke *deelname* in den voor- en tegenspoed van den evennaaste — die alle laten wij hier onbesproken, dewijl al die voorschriften zoo dikwijls in de verschillende brieven van denzelfden Apostel voorkomen, dat wij daaraan al onze aandacht of reeds gewijd of nog zullen te wijden hebben.

Dit alleen zij hier nog aangestipt. Al wie de boven vermelde vermaningen van den grooten Apostel naleefde, zou niet alleen een volmaakt maar ook een gelukkig Christen wezen. Hij vervulde met moed en opgewektheid de meestal moeilijke verplichtingen van zijn staat en godsdienst, niet met wereldsche inzichten maar met de bedoeling Gode te behagen; hij bleef, zijner hulpbehoevendheid bewust, de noodige kracht zoeken in het gebed en, zich sterk gevoelende in de hulp van boven, vreesde hij niets maar hoopte alles te vermogen, zelfs de eeuwige glorie te zullen verdienen. Geene beproeving sloeg hem neer en met den h. Paulus zou hij juichen in al zijn lijden, omdat hij weet dat elk lijden kortstondig is en toch een eeuwig gewicht van onvergankelijke glorie kan bewerken. — Maar zijn eigen geluk maakte hem niet ongevoelig voor het leed van anderen. Integendeel: naar mate hij meer van geestelijke vreugde overvloedde en in den rijkdom van Gods zegeningen leefde, naar die mate zou hij ook allen aan hetzelfde geluk deelachtig willen zien. Gelijk de barmhartige Samaritaan had hij medelijden met de gewonden naar ziel en lichaam, kwam in geestelijken en lichamelijken nood te hulp, opende hart en hand voor de lijdenden, nam een hartelijk deel in den tegenspoed zoowel als in den voorspoed van zijn evenmenschen, sloot zelfs zijne deur niet voor wie slachtoffers der verlatenheid waren. Kortom: volgens Jesus' voorbeeld en het voorschrift des Apostels verheugde hij zich met die door God gezegend zijn, maar zijn hart gevoelde ook diepe smart met degenen, die het brood der tranen moeten eten. De liefde regelde al zijne daden, de nederigheid al zijne gedachten, het geduld heiligde zijn eigen lijden, de meening richtte zijne schreden naar de eeuwigheid, en de glorie des Hemels ware eens de belooning voor al zijne goede werken.

OP DEN FEESTDAG VAN DEN ZOETEN NAAM.

In die dagen sprak Petrus, vervuld van den Heiligen Geest: Oversten des volks en ouderlingen, hoort! Indien wij heden voor de rechtbank staan ter oorzaak van de weldaad aan eenen kranke, waardoor deze gezond geworden is, zoo zij aan u allen en aan het geheele volk Israël's bekend: door den Naam onzes Heeren Jesus Christus, den Nazarener, dien gij gekruisigd hebt, dien God van de dooden heeft opgewekt, door dien staat deze hier gezond voor uwe oogen. Hij is de Steen, die door u, bouwlieden verworpen is, die tot hoeksteen geworden is; en er is in niemand anders zaligheid. Want er is onder den hemel geen andere naam den menschen gegeven, waarin wij moeten zalig worden. Hand. IV, 8—12.

Inleiding. De aanleiding tot het spreken van die mannelijke taal, welke wij zoo even lazen, vond de h. Petrus in deze omstandigheid. Hij had den kreupele, die dagelijks aan eene der poorten van Jerusalem's tempel werd neergezet om van de bezoekers eene aalmoes te vragen, geen goud of zilver gegeven, want dat bezat hij niet, maar eene grootere weldaad bewezen: in den Naam van Jesus Christus den Nazarener had hij hem

een zóó volkomen herstel van zijn lichamelijk gebrek geschenken, dat de genezene op zijne voeten kon staan en loopen zonder iemands hulp. Zelfs sprong hij nu en dan van vreugde op, God lovende en voor de weldaad dankende, welke hij had ontvangen. Dewijl hij Petrus in den tempel gevolgd was en hem vasthield, maakte hij zijnen weldoener aan het toestroomende volk bekend. Allen waren evenzeer verbaasd en meenden, dat de Apostel door menschelijke kracht die genezing bewerkt had. Om dit wanbegrip te bestrijden, nam Petrus het woord en verklaarde, »dat de God hunner vaders op het »aanroepen van den Naam zijns Zoons, dit wonder gewrocht »en daardoor Jesus van Nazareth verheerlijkt had, Wien zij als »een misdadiger in de handen van Pilatus hadden overgele- »verd, weigerende Hem als hunnen Messias te erkennen." Nog vóórdat Petrus had uitgesproken, werd hij met zijn mede-Apostel Joannes, omdat Hij Jesus' Naam genoemd had, door diens vijanden gegrepen en in de gevangenis geworpen tot aan den volgende dag, want het was reeds avond en derhalve te laat geworden, om hen dadelijk te verhooren. Des anderen daags vergaderde de hooge raad; Petrus en Joannes werden voorgebracht en hun deze vraag voorgesteld: »door welke »kracht of in welken naam hebt gij dit gedaan", de genezing van dien kreupele bewerkt? Wel wisten die sluwe joodsche Oversten, dat het wonder onder inroeping van Jesus' Naam geschied was, maar zij verwachtten, dat de Apostel dien Naam voor dien raad niet zouden durven noemen en alleen den naam van God zouden aangeven. Ontvingen zij dit antwoord, dan was het hun mogelijk den gehaten Jesus op den achtergrond te schuiven en het volk te doen gelooven dat, volgens de getuigenis der Apostelen zelve, het verbazing-wekkend wonder in geen deele aan de kracht van Jesus' Naam mocht toegeschreven worden. In dit plan werden zij deerlijk teleurgesteld. De h. Petrus, vervuld van den H. Geest, gaf het antwoord, dat wij boven lazen, en verijdelde daardoor de listige plannen van zijne belagers. — Zoo luidt het verhaal, dat de h. Lucas geeft van een wonder, waardoor de eerste tijd van Petrus' optreden als Hoofd der Kerk op schitterende wijze gekenmerkt

en Jesus' Naam aan het volk verkondigd werd. Nu de Kerk op dezen feestdag ons die opzien barenden gebeurtenis ter overweging voorhoudt, is het blijkbaar haar vurig verlangen, dat wij ons tot eerbied voor de Verhevenheid en tot vertrouwen in de Macht van dien Naam opwekken. Om aan dien wensch onzer Moeder te voldoen, wijden wij eenige bladzijden aan de uiteenzetting van deze twee gedachten :

I. in den Naam van Jesus werkte, streed en overwon de Kerk;

II. wij hebben aan dien Naam alles te danken.

I.

DOOR DEN NAAM ONZES HEEREN JESUS CHRISTUS, DEN NAZARENER, DIEN GIJ GEKRUISIGD HEBT, DIEN GOD VAN DE DOODEN HEEFT OPGEWEKT, DOOR DIEN STAAT DEZE HIER GEZOND VOOR UWE OOGEN.

Dat was een moedig, onverschrokken antwoord. Zonder eenige aarzeling beleed Petrus, dat door het aanroepen van Jesus' Naam alleen de kreupelen het gebruik zijner voeten voor het eerst had verkregen, en — men merke dit wel op — alle omstandigheden droegen er toe bij, om aan de woorden des Apostels een bijzonder gewicht bij te zetten. De groote lijdensweek van den Verlosser was nog levend in de herinnering van alle Joden; velen wisten ook, dat in die dagen van verschrikking de Apostelen uit vrees waren gevlucht, en dat Petrus tot drie maal zijn goddelijken Meester had verloochend. En nu, te midden van eenige vrienden maar van nog meerdere vijanden beleed dezelfde Apostel den glorievollen Naam van Hem, Wien hij weinige weken te voren gezworen had niet te kennen. Alle vrees was uit zijn hart gebannen; voor denzelfden hoogen raad, die Jesus ter dood had veroordeeld, legde hij de treffendste getuigenis af omtrent den Nazarener; hij vleide die joodsche Overheden niet, koos zijne woorden niet naar hunne wenschen, maar sprak de waarheid, hoewel hij moest voorzien, dat eene pijnlijke vervolging de belooning

zoude wezen voor zijne vrijmoedigheid. Eene uitdaging was tot hem gericht en hij nam ze aan; hem werd door het hoogste gezag bij de Joden eene der gewichtigste vragen voorgelegd, en zonder aanzien van personen liet hij een antwoord hooren, waardoor de glorie en de macht verkondigd werden van den Wonderdoener, dien hij eens verloochende. Nu toonde hij metterdaad bereid te wezen voor Jesus te lijden en te sterfen. Wij kunnen het ons gemakkelijk voorstellen, wat de twee Apostelen gedurende de lange uren van den nacht, toen zij gevangen zaten, met elkander besproken, wat zij besloten hebben. „Onze hulp is in den Naam des Heeren; al legert „eene krijgsbende zich tegen ons, ons hart zal niet vreezen; „wat kunnen zij tegen God, die ons tot werktuig van zijne „wondermacht heeft gemaakt.” Nooit zullen zij die bemoedigende gedachten met meer vuur aan elkander voorgehouden, nooit ook door de herinnering daaraan zich meer gesterkt gevoeld hebben dan in die oogenblikken, waarin zij zich voor den naderenden strijd voorbereidden. Zoo gelaten en zich volkomen meester, zoo onoverwinnelijk geworden door Hem, die de zwakken sterk maakt, traden zij hunne vijanden te gemoet. Zij beleden den Naam van Jesus, om anderen en zich zelven zalig te maken, om alle knieën voor Hem te doen buigen, aan Wien een Naam boven alle namen gegeven was, om God in alles te eeren door Jesus Christus te belijden. Eerst had de h. Petrus voor het toegevoelde volk Jesus gepredikt als den *Zoon Gods* door hen ter dood overgeleverd maar door God opgewekt; als den *Rechtvaardige en den Heilige*, Wien zij verloochend en verworpen hadden als ware Hij een misdadiger, maar die in waarheid de Oorsprong des levens was; als den *Gezalfde des Heeren*, in Wien zij door berouw vergiffenis van zonden konden verkrijgen, ook verkwikking en zaligheid, wanneer Hij ten oordeel zoude komen; als den door de Profeten voorspelden *Messias*, die door den Vader gezonden was, opdat allen in Hem zouden gezegend

worden, die zich bekeerden van hunne boosheden. Den volgende dag, voor het Sanhedrin staande, verheerlijkte de Prins der Apostelen Jesus, door te verklaren dat in *diens Naam* alleen de lamme was genezen en nu gezond voor hen stond; dat Hij, Wien zij gekruisigd hadden, de Christus was; dat de Nazarener, Wien zij gedurende zijn leven miskend en vervolgd hadden, tot *Hoeksteen* was geworden van de Kerk des Nieuwen Verbonds en tot Hoofd van de gemeenschap der Heiligen, welke Hij in zijn Bloed had gesticht; ten laatste beleeft hij met de onfeilbaarheid van zijn Apostolisch woord de alles overtreffende Waardigheid van Jesus en de noodzakelijkheid van het geloof in zijn Verlossingswerk door te leeren — en met bijzonderen nadruk zal de h. Petrus die verpletterende woorden ten aanhoore van Jesus' moordenaars hebben uitgesproken: IN NIEMAND ANDERS IS ER ZALIGHEID. WANT ER IS ONDER DEN HEEMEL GEEN ANDERE NAAM DEN MENSCHEN GEGEVEN, WAARIN WIJ MOETEN ZALIG WORDEN.

Met deze leer op de lippen en met dat geloof in het hart, heeft de Kerk haren zegetocht door de eeuwen begonnen en doorgezet tot op onze dagen. Gelijk uit Jesus' dood het leven werd geboren, zooals uit zijne Verrijzenis was gebleken; gelijk mannen, die kort te voren bij Jesus' gevangenneming op de vlucht gingen, nu vastberaden en stoutmoedig optraden om de eer van hunnen goddelijken Meester te wreken en zijne vijanden te beschamen, zooals wij zoo even zagen; eveneens getuigt de kerkelijke geschiedenis op elke van hare bladzijden van de zaligende macht van Jesus' Naam en van den onoverwinbaren moed, welke den belijders van zijne leer ingegeven wordt. Die Kerk heeft de taak van Petrus overgenomen, en met even schitterend gevolg. Bekeerden zich drie duizend zielen tot het Christendom op Petrus' toespraak in den tempel; konden de vijandig gezinde Joden door bedreigingen de Apostelen niet tot stilzwijgen brengen,

maar moesten zij tot hunne vernedering hooren: *wij kunnen niet nalaten te verkondigen, wat wij gezien en gehoord hebben*, evenzoo was het voorheen, is het nu en zal het blijven tot aan de voleinding der tijden. De Bruid van Christus wierf in elk jaar van haar roemrijk verleden nieuwe aanbidders aan van Jesus en lette evenmin op het verbod van de haar vijandige machten als op de bedreigingen met zwaard of dood. Zij had de woorden des levens ontvangen en verzweeg nooit, wat zij gehoord had; het onwaardeerbaar pand van eene goddelijke leer was aan hare zorg toevertrouwd, en tot aan de uiterste grenzen der aarde heeft zij den Naam van Jesus gedragen voor koningen en volkeren, om aan allen de eenig ware wetenschap, die des heils te leeren, en hen door het woord der waarheid ter zaligheid te brengen. Gelijk haar goddelijke Stichter medelijden had met de hongerige schare en ze op wonderdadige wijze spijsigde, kon ook zij, de erf-gename van zijne Liefde, de lijdende menschheid niet aanschouwen zonder door een diep gevoeld mededoogen bewogen te worden. Toen zij in het erfdeel optrad, dat Jesus haar had toegewezen, zag zij den mensch gewond, verlamd en gebonden met de ketenen der zonde; zij hoorde hem zuchten en om hulp vragen in zijn nood. Ongevoelig voor die bede kon zij niet blijven; zij moest volgens hare roeping helpen en aan middelen ontbrak het haar niet. In het kostbaar Bloed, dat op den Calvarie-berg gevloeid had, in Jesus' instellingen en Sacramenten vond zij alles wat ter genezing van allerlei zielen-kwalen noodig was. Na geleerd te hebben, dat allen tot de zaligheid konden komen; dat Jesus voor het geheele menschedom gestorven was en verlossing zoowel als vrede gebracht had; na zonder schroom verkondigd te hebben, dat slechts zij, die in Jesus geloofden en de genade-middelen haar ter uitdeeling gegeven wilden gebruiken, het eeuwig geluk konden beërven; na aldus aller opmerkzaamheid op zich gevestigd te hebben — richtte zij zich tot een ieder,

die een smeekeenden blik om eene aalmoes tot haar opsloeg, het troostvol woord: WAT IK HEB, DAT GEEF IK U: IN DEN NAAM VAN JESUS CHRISTUS DEN NAZARENER, STA OP EN WANDEL, en wat de Apostel voor het lichamelijk welzijn van den lamme deed, hetzelfde bewerkte zij voortdurend voor het geestelijk geluk van wie zich tegen hare stem niet verhardden.

Hoe de Kerk met dat machtbetoon optreden en zulk een rijken oogst verzamelen kon, is voor niemand een geheim, die zich herinnert, dat zij niet minder dan Petrus in Jesus' Woord *geloofd*, op zijne Macht *vertrouwt* en om Hem alle menschen *bemint*. Bij gebreke van het eene of van het andere ware de Apostel niet zoo moedig opgetreden, hadde hij noch een zoo groot wonder van Gods hulp durven verwachten, ook niet een zoo groot medelijden met den ongelukkige getoond. Dewijl de Kerk eveneens bezielde is, bekeert zij en wint zij zielen voor den Hemel in den Naam van Jesus Christus. Haar *geloof* is levendig en met den h. Joannes zegt zij: *dit is de overwinning, welke de wereld overwint: ons geloof* (1 Joan. V, 4). Omdat zij geloofd in Jesus, in zijne Godheid en in hare zending, in zijne Waardigheid en in hare macht, kan zij zegevieren over de booze wereld en hare volgelingen. Zij gaat dan ook op den haar aangewezen weg voort met opgeheven standaard, waarop de Naam van Jesus met gulden letters geschreven staat. Als Paulus weet zij niets dan *Jesus en Dien gekruisigd* (1 Cor. II, 2), maar Hij is ook hare glorie en en hare kracht. Wat zij den menschen te verkondigen heeft, het is alles vervat in dien éénen Naam: de Schepping en de Verlossing; de val des menschen en zijne herstelling; de Waarheid en de Genade; de strijd voor een ieder gedurende zijn leven en de te verwachten belooning na behaalde zege. Zij heeft slechts te wijzen op Bethlehem en op Golgotha; daar werd die Naam gegeven op bevel van God zelven;

hier door het hoogst burgerlijk gezag bekrachtigd — de Naam, welke beduidt „Zaligmaker” en waarin allen moeten en kunnen zalig worden. Zij herhaalt daarom voortdurend: *de Heer van allen is rijk over allen, die Hem aanroepen; want een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden* (Rom. X, 12), en dewijl zij zelve zich verheugt in Jesus, zoowel haar heil als hare grootheid, weet zij de geestdrift waarvan zij blaakt over te storten in het hart der toehoorders, zóódat dezen ook in aanbidding neerknielen voor Hem, die gehoorzaam werd tot aan den dood des Kruises om allen het leven der genade te kunnen geven.

Onwankelbaar is ook hare *hoop*. Of zij den Gekruisigde predikt voor eene uit ware godsvrucht verzamelde menigte of voor den rechterstoel van hare vijanden, altijd spreekt zij, vervuld van den H. Geest, met dezelfde waardige, onverstoorbare kalmte. In den Naam des Heeren zoekt en vindt zij hare onoverwinnelijke hulp. Jesus heeft haar beloofd: *als zij u zullen overleveren, weest dan niet bezorgd, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u ingegeven worden in dien stond, wat gij spreken moet; niet gij toch zijt het, die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders, die spreekt in u* (Matth. X, 19), en sterk in de hulp des Heeren, zal geene bedreiging met straffen, haar terug houden van Jesus' Naam te prediken. *Oordeelt of het voor God recht is, eerder naar u te hooren dan naar God* (Hand. V, 29), antwoordt zij, en onverschrokken vervult zij de lastgeving, welke zij ontvangen heeft. Zelfs verblijdt zij zich, gelijk ook de Apostelen, als zij voor den Naam van Jesus smaad en lijden mag verdragen. Zij weet immers, dat hare beproevingen niet tot een nederlaag maar ter overwinning leiden. Een zwaar kruis moge haar opgelegd worden, zij draagt het zonder tegenzin, zelfs met een blijmoedig geduld, omdat Jesus haar op dien lijdensweg is voorgegaan. Moet zij gelijk de h. Paulus in alles verdrukking lijden, vervolgd en ter neer geworpen en veracht worden om Jesus' wil, opdat

ook in haar leven Jesus' leven openbaar worde, zij verheugt zich daarin, dewijl zij weet, dat het werkt ten behoud en ter volmaking van hare geloovigen.

Hare *liefde* put zij uit de zuiverste bron, welke denkbaar is. Aan het Hart van Jesus, die de zijnen beminde en ten einde toe beminde, heeft zij die vurige liefde ontleend, welke haar alles doet lijden, als daardoor onsterfelijke zielen voor een eeuwig leven gewonnen worden. Hetzij zij met Jesus aan het Kruis genageld is, hetzij zij uit de beproevingen tot een vernieuwd leven is opgestaan, hare liefde blijft zich immer gelijk, zorgvuldig, waakzaam, bedrijvig. Nog minder dan eene moeder vergeet zij hare geestelijke kinderen. Alle menschen zijn haar ten erfdeel geschonken, en in allen ziet en eerbiedigt zij de verlost van Jesus' zoenoffer, de geroepenen ter zaligheid; en geen oogenblik verliest zij hen uit 't oog. Verheugt zij zich met de blijden, zij weent ook met de treurenden. Zij is sterk met de sterken, maar maakt zich ook zwak met de zwakken. Voor allen wil zij alles wezen en geeft aan een iegelijk in den Naam van Jesus, wat zij kan geven. Voor de onwetenden is zij de leermeesteres en aan de gevallen biedt zij eene behulpzame hand om te kunnen opstaan; zij berispt maar bemoedigt ook; moet zij straffen, zij biedt ook de vergiffenis den verloren zoon aan, die naar het moederlijk huis terugkeert; de afgedoolde schapen vervolgt zij op hunne dwaalwegen en neemt ze des noods op hare schouderen om ze naar den schaapsstal terug te brengen, waarvan Jesus Christus de Opperherder is, en heeft zij een of ander terug gevonden, dan roept zij alle welgezinden op om zich met haar te verheugen, zij die eerst geweend had over het verlies van een harer kinderen. Dat alles in navolging van Jesus en om wille van Hem, die Zich zelven niet spaarde maar Zich ter dood overleverde voor allen, opdat zij het ware leven zouden vinden. Met den h. Paulus verklaart zij, dat niets haar van Jesus' liefde kan scheiden — van die liefde,

welke zooals de H. AUGUSTINUS zegt — „den Schepper om „Hem zelve, het schepsel om den Maker bemint.”

Opmerking. Als kinderen der Kerk moeten wij het leven der Kerk mede-leven, zóódat haar geloof, hare hoop en liefde ook ons bezielen en ijverig maken voor de verheerlijking van Jesus' Naam. Met het hart ter gerechtigheid *geloovende*, dienen wij ook met den mond te belijden ter zaligheid. Het eene zoowel als het andere is voor elken Christen een vereischte voor den Hemel; het inwendig geloof ook uitwendig beleden maakt rechtvaardig voor God. Heeft ook Christus zelf niet verklaard, dat Hij hen alleen als zijne ware leerlingen voor den Vader zal belijden, die Hem voor de menschen beleden hebben? Dat echter eene woordelijke belijdenis alleen reeds voldoende is om naar den zin van Jesus' verklaring, door den h. Paulus nader toegelicht, te handelen, zal niemand durven beweren, als hij zich herinnert, dat men door »Heere, Heere!» te zeggen, niet verdient in het Koninkrijk der Hemelen te worden opgenomen, maar door uit het geloof volgens die belijdenis te leven, Dat is de toetssteen van de echte deugd, dat is niet minder een waarborg voor het verkrijgen van de hemelsche goederen dan het middel om aan God te behagen. — Zóó spreken en zóó handelen met een onbegrensd *vertrouwen* op Jesus, zonder vrees voor menschelijk opzicht en zonder aanzien van personen, ook dit wordt geëischt door den plicht, dat wij Jesus' Naam verheerlijken. De Apostelen *verkondigden*, na den Heer gebeden te hebben, dat Hij hen versterken mocht om door de bedreigingen der Joden niet te worden afgeschrikt, *het woord Gods met vrijmoedigheid* (Hand. IV, 31). Zonder zich te schamen voor het Evangelie des heils, zonder zich door het vooruitzicht op gevangenis of geeseling te laten weerhouden, volbrachten zij de taak welke hun opgelegd, deden zij het werk van Jesus, dat hun voorgeschreven was. Hun voorbeeld, door de Kerk ten alle tijde nagevolgd, moet een richtsnoer voor ons christelijk gedrag wezen. Er kunnen geene omstandigheden gedacht worden, waarin het den Christen geoorloofd is zijn plicht te verzaken; geene levensverhoudingen bestaan er, onder welke

hij zou mogen afwijken van hetgeen God en zijn geweten van hem eischen. Tegenover spotternij en bedreiging moet hij een onverzettelijk »ik moet eerder gehoorzamen aan God dan aan »de menschen" stellen, niet op eigen kracht pochende, maar vertrouwende op Jesus, die den zwakken de overwinning kan geven. — En dit alles uit *liefde* voor Jesus en voor diens verlostten, opdat Jesus in alles verheerlijkt en den evennaaste een voorbeeld gegeven worde, dat hem in de gevaren des levens een wapen, bij moeilijkheden een steun, in twijfelingen een vraagbaak en in mismoeidigheid eene opwekking ten goede kan wezen. Niets minder is hij verschuldigd aan den Naam van zijn grooten God en Zaligmaker, die Zich zelven voor allen gegeven heeft om allen vrij te koopen.

II.

Op velerhande wijze is Jesus' Naam in ons verheerlijkt. Heeft Jesus in en door zijne Kerk de schoonste overwinningen behaald op het ongeloof en zedeloosheid, op de verwoedste aanvallen en afschuwelijkste lasteringen der vijanden van zijn heiligen Naam; niet minder groot en machtig heeft Hij Zich in ons betoond. Niet zoozeer in het genezen van lichamelijke kwalen als wel in het heelen van de wonden onzer ziel, in het rechtvaardigen en heiligen. Op slechts enkele gebeurtenissen uit ons godsdienstig leven behoeven wij de aandacht te vestigen om die waarheid te bewijzen. Jesus had ten bate van het geheele menschdom door zijn lijden en sterven oneindig vele en oneindig groote verdiensten verworven, en voor 't eerst werden die op elk van ons in 't bijzonder toegepast in het H. Doopsel. Daardoor werden wij kinderen van Jesus' Kerk en geteekend met het teeken van den levenden God. Van dat oogenblik af heetten wij ook onder een tweevoudig opzicht het eigendom van den Heere Jesus; want Hij, die als Schepper ons door zijne Almacht had gemaakt, is in zijne onverdiende Barmhartigheid onze *Verlosser* geworden

uit de vernederende slavernij des duivels. Ontzaglijk groot en heilzaam moet de verandering genoemd worden, welke toen in ons binnenste plaats greep. Eén voor één zijn wij naar de Doopvont gedragen, nog kinderen van gramschap zijnde en beladen met de erfschuld; doch nauwelijks was, in den Naam der Allerheiligste Drievuldigheid, het water der wedergeboorte over het hoofd uitgestort, of onze ziel was van alle smet gezuiverd, vlekkeloos en heilig geworden, welgevallig in de oogen van haren God, kind des hemelschen Vaders en erfgename van de eeuwige goederen. Al die genaden werden ons gegeven door de kracht van Jesus' Naam, die dat Sacrament instelde en daaraan zijne genade verbond. — Toch zwak nog was dat kind, ofschoon geen vijand meer van God; het moest nog sterker worden om onder den standaard van Jesus te kunnen strijden, alhoewel het niet meer slaaf van Satan heette; het moest nog meer gestaald worden om mede te dingen in dien wedstrijd, waarin eene onverwelkbare kroon gewonnen wordt. Het behoefde nog meerdere kracht van boven, om zijn geloof te kunnen bewaren en zijn loopbaan te kunnen volbrengen, — en het is wederom door eene andere van Jesus' instellingen, dat eene nieuwe rijkdom van genaden werd uitgedeeld. Het H. Vormsel door Hem aan zijne Kerk ter bediening toevertrouwd, schenkt aan de geloovigen de gaven des H. Geestes, den H. Geest zelven, Wien te zenden Jesus de macht heeft ontvangen. Dien had Hij ook beloofd als den vertrooster, als den Leeraar der waarheid, als de Kracht van boven, door den Vader te zenden in zijnen Naam.

Om de Liefde van Jesus, van Wiens Goedheid wij alles, genade op genade, ontvangen opdat wij het geestelijk leven in rijken overvloed genieten, ons nog helderder voor te stellen, wijzen wij op twee andere heilmiddelen, welke Hij ten voordeele van zijne verlostten schonk. In de Biecht, het Sacrament van Barmhartigheid, en in de Eucharistie, het Sacrament van Liefde, toont Jesus' Naam zijne wonderbare kracht

ter heiliging. Wat toch doet de Christen, die in zonden is gevallen en zoo de heiligmakende genade heeft verloren? Wenscht hij zijn verlies te herstellen en de verbeurde vriendschap met God te herwinnen, dan richt zijne eerste gedachte zich naar de zielroerende gelijkenis van den verloren zoon, welke Jesus voorstelde ter bemoediging van zondaren. Hij weet dat een vernederd en vermorzeld hart nimmer door den Vader der Barmhartigheden zal versmaad, dat ook de genade van een oprecht berouw aan eene dringende bede door den Verlosser der wereld niet zal geweigerd worden. Na zich daartoe opgewekt te hebben, betreurt hij in de bitterheid der ziel al zijne overtredingen, en al mocht de duivel der wanhoop aan hem evenals aan Caïn en aan Judas ingeven, dat hij te zwaar gezondigd heeft om vergiffenis te verdienen — hij herinnert zich, dat Jesus nooit een zondaar heeft verstooten, die zich bekeerde van zijne ongerechtigheden. Hij moge op den tollenaar in den tempel of op de beruchte zondares Maria Magdalena of op de overspelige vrouw of op den moordenaar aan het kruis gelijken, zijn geloof doet hem in Jesus Dengene zien, die niet om de rechtvaardigen maar om de zondaars gekomen was. In den Naam van Jesus kan hij, daaraan twijfelt hij niet, uit zijne ellende opgericht worden om wederom den weg der geboden Gods te bewandelen. Gelijk zijn geloof is ook zijn vertrouwen groot. Hij werpt zijne oogen op een Kruisbeeld en zegt tot zich zelve: „die Jesus „is ook ter verzoening voor mijne zonden gestorven; ook „voor mij heeft Hij het H. Sacrament der Biecht ingesteld; „ook aan mij heeft Hij bevolen”: „vertoon u aan den Priester, „want hem heb Ik de macht gegeven u van uwe zonden te „ontbinden.” Nu kent hij geene aarzeling meer. Met berouw in het hart en met de belijdenis zijner schuld op de lippen, werpt hij zich voor den plaatsbekleeder van Jesus, aan de voeten van het Kruis, en weldra verneemt hij de troostvolle woorden: „in den Naam en met de volmacht van den Heer

„Jesus Christus ontbind ik u van uwe zonden; ga in vrede
„en wil niet meer zondigen.” Zoo is Jesus voor hem opnieuw
Verlosser en Zaligmaker geworden; hij staat op en juicht
van vreugde, Hem lovende en verheerlijkende voor al het
volk, dewijl de Machtige en Wiens Naam heilig is, groote
dingen aan hem gedaan heeft.

In de H. Eucharistie heeft Jesus' Liefde en Macht haar
toppunt bereikt, want daarschenkt Hij niet alleen zijne ge-
nade maar ook Zich zelve. „Hij die oneindig Wijs is” —
leert ons de H. AUGUSTINUS — „kon niet eene grootere gave
„uitdenken; Hij die oneindig Machtig is, kon niet een groter
„wonder doen; Hij die oneindig Rijk is, kon niet een groter
„goed geven.” Waarlijk, zoo Jesus en zijne Kerk het ons niet
leerden, wij zouden het niet kunnen gelooven, dat Jesus zelf
wezen wil het Voedsel onzer zielen, het Leven van ons leven,
om later onze Verrijzenis te worden. Bovendien, Hij heeft
eerst moeten sterven, opdat wij het Brood des levens kon-
den nuttigen en zoo den dood niet zouden zien! Geen wonder,
dat heilige zielen terugschrikken voor zulk eene Goedheid en
verpletterende Grootheid; dat zij, in het bewustzijn van
hunne onwaardigheid wegzinkend, de plaats schier niet dur-
ven naderen, waar dat geheim van Liefde troont, minder
nog aanzitten aan den disch door den goddelijken Gastheer
hun toebereid. Zij voelen zich gedrongen uit te roepen: *wat is
de mensch, o Heer! dat Gij zijner gedenkt, of wat is des
mensen zoon dat Gij acht op hem gaapt* (Ps. VIII, 5), en
dan te bidden met den h. Petrus: *ga uit van ons, want wij
zijn zondige mensen, o Heer!* (Luc. V, 8). Doch, gaven zij
aan den drang van die nederige stemming te veel toe, dan
werd Jesus' liefdevolle bedoeling niet bereikt; zijn Hart leed
diepe smart, zoo Hij de spijs niet werd ten eeuwigen leven.
Hij wist, voor wie Hij zijn Liefde-geheim instelde, en de
zoetste troost voor zijne vernedering werd Hem onthouden,
als zijn bruiloftszaal onbezet bleef. Met een zoet geweld roept

Hij ons, dwingt Hij binnen te gaan, na ons eerst met een passend feestgewaad omkleed te hebben. En zalig zij, die in den Naam des Heeren gehoor geven aan de dringende uitnoodiging van hunnen God en Zaligmaker. Met volle teugen kunnen zij drinken uit zijne fonteinen, waar het water springt ten eeuwigen leven, zich verzadigen met dat Brood, waarvan men op waardige wijze niet eet zonder het geestelijk leven te vinden en behoed te worden tegen den eeuwigen dood. En aan Wien anders moet de nietige mensch het danken dat hij, met eene hemelsche spijs versterkt, ten spijt van al zijne vijanden, wandelen kan tot aan den berg Gods, waar de eeuwige zaligheid begint — aan Wien anders dan aan Jesus, die met een goddelijk machtwoord, dat uitwerkt wat het beduidt, hem zegt: STA OP EN WANDEL.

Opmerking. Vele plichten hebben wij tegenover den zoeten Naam te vervullen. Wij brengen ze alle tot deze twee terug: wij zijn *eerbied* verschuldigd aan de hooge Verhevenheid, *vertrouwen* in de groote Macht van dien Naam. Op geen enkele bladzijde der H. Schrift is de eerste verplichting met grooteren nadruk en in duidelijker bewoordingen voorgeschreven dan in hetgeen de h. Paulus leerde: *Christus Jesus vernederde Zich zelven, daar Hij gehoorzaam was tot den dood, en wel den dood des Kruises. Daarom heeft ook God Hem verheven en Hem een Naam geschonken, die boven allen Naam is; opdat voor den Naam van Jesus alle knie zich buige van die in den Hemel, die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong belijde, dat de Heere Jesus Christus is in de Heerlijkheid van God den Vader* (Phil. II, 8—12). Daarmede is aangewezen en het *voorwerp* onzer vereering: de Naam boven allen naam, welke onafscheidbaar is van den Persoon van onzen goddelijken Verlosser; en het *doel*, waarom die Naam aan Jesus is gegeven: opdat Hij aanbeden worde door al zijne Schepselen. Waar God alzoo ons voorgaat, moet de mensch zeker volgen; wanneer God zijne bedoeling zoo duidelijk laat verkondigen, kan niemand zich aan de verplichting onttrekken, aan zijn bevel te gehoor-

zamen. Allen moeten voor den Naam van Jesus, voor den goddelijken Persoon met dien Naam genoemd, hunne knieën buigen; alle redelijke schepselen, waar zij zich ook bevinden, moeten Hem goddelijke eer bewijzen. De Engelen en Heiligen erkennen Jesus als den Koning der eeuwige glorie; de duivelen en verdoemden huldigen, zij het dan ook tegen wil en dank, Hem als hunnen Rechter, en de ontslapene Rechtvaardigen, die nog in de zuiveringsplaats vertoeven, hopen op Hem als hunnen toekomstigen Belooner. En wij, die nog op aarde leven en om de kroon des Hemels strijden, wij vooral dienen Hem te vereeren, opdat de eeuwige zaligheid verworven worde. Maar dan ook eerbied voor den Naam, die niet gedacht noch uitgesproken kan worden zonder dat de herinnering verlevendigd wordt zoowel aan de goddelijke Waardigheid van den Drager als aan de onnoemelijke weldaden, welke Hem te danken zijn. Niemand bezigt den naam van zijn vriend, niemand den naam van den geneesheer aan wien hij zijn herstel toeschrijft, geen kind den naam zijner ouders, of de zoetste aandoeningen van liefde, dankbaarheid en eerbied worden in het hart opgewekt. Dit is eene der edelste karaktertrekken van 's menschen natuur, en zoude een Christen, die uit zijn geloof wil leven, mogen achterblijven, als hij den Naam hoort of uitspreekt, waaraan het heil van eene geheele wereld verbonden is, waarin wij moeten zalig worden? Die eerbied moet betoond worden door dien Naam nimmer ijdel, nimmer uit gewoonte, nimmer zonder wettige redenen, nimmer in het dagelijksch gesprek te gebruiken en, is het aanroepen geoorloofd, dan door hem uit te spreken op eene wijze, dat èn buiging van het hoofd èn vorming van de stem èn de deemoedigheid van de houding het bewijs leveren van onze overtuiging, dat de Naam des Heeren groot en heilig is. — Tegen dien eerbied strijdt niet een kinderlijk *vertrouwen* noch eene nederige aanroeping. Integendeel. Moeten wij in den Naam van Jesus zalig worden, dan ook dient hij — om met den H. BERNARDUS te spreken — »altijd in het hart geschreven te staan en dikwijls op onze »lippen te zijn." Het is een Naam welke van Macht en van Goedheid spreekt, en beide Volmaaktheden zijn te vereeren

door een onbegrensd vertrouwen en door eene ootmoedige bede om hulp en genade. Elk goed Christen zal dan ook zijn gebed in den Naam van Jesus naar den troon van Gods Barmhartigheid opzenden, zijn lijden en zijne beproevingen verzachten door het uitspreken van den zoeten Naam, in den strijd tegen de vijanden zijner zaligheid in Jesus' Naam kracht en overwinning zoeken, van deugd tot deugd trachten voort te gaan met de hulp des Heeren. In den Naam van Jesus Christus is elk goed werk te beginnen; door het aanroepen van dien Naam moet elke dag en elke nacht geheiligd, iedere vijand verre gehouden, alle hinderpalen ter vervolmaking van het geestelijk leven uit den weg geruimd worden. Hoe gemakkelijk is het den Christen gemaakt zijne zaligheid te bewerken! Neen, wij strijden en lijden niet alleen, maar met Hem, die den duivel en den dood overwon en voor zijne verlost en de genade, het leven en de verrijzenis verdiende. »Heer! haast u om mij te helpen," mag een iegelijk bidden, en de verwachte hulp van boven zal hem niet geweigerd worden. Hij, die den Naam van Jesus droeg en voor de gansche wereld werd wat die Naam beteekent, zal aan den rouwmoedigen zondaar vergiffenis schenken, aan allen kracht tegen de bekoringen, bescherming in het leven en na een zaligen dood de kroon der eeuwige vergelding.

DERDE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders! Weest niet eigenwijs! Vergeldt niemand kwaad voor kwaad; betracht het goede, niet slechts voor God maar ook voor alle menschen. Indien het mogelijk is, houdt vrede met alle menschen, voor zoover het van u afhangt. Wreekt u zelven niet, veel geliefden! maar laat plaats voor den toorn; want er staat geschreven: „Mij is de wraak; Ik zal vergelden, „zegt de Heer. Maar als uw vijand honger heeft, „spijzig hem, als hij dorst heeft, laaf hem! Want door „dit te doen zult gij kolen vuurs op zijn hoofd samen- „hoopen.” Laat u niet overwinnen door het kwaad, maar overwin het kwaad door het goed. Rom. XII, 16—21.

Inleiding. Wat de h. Kerk op dezen Zondag aan onze aandacht aanbeveelt, is het vervolg van de vermaningen en eene voortzetting van het onderricht, welke zij naar aanleiding van Paulus' woorden aan hare geloovigen acht dagen vroeger voorhield. Evenwel dient dit groote verschil niet onopgemerkt te blijven. Toen vernamen wij, hoe ons *uitwendig* gedrag in Gods huisgezin moest wezen, vóóraleer het christelijk, godsdienstig heeten mocht. Nu echter leeren wij uit denzelfden brief van den grooten Apostel der Heidenen, wat van den waren Christen

naar zijn *inwendig* leven gevorderd wordt, welke gevoelens hij koesteren moet en ten opzichte van zich zelven en ten opzichte van hen, met wie hij door samenleving verbonden is, ten laatste hoe hij gezind moet wezen zelfs tegenover hen, die zich op eene of andere wijze vijandig betoonen. Gulden regels, waardig op het duurzaam metaal gegrift, diep in ons hart geschreven te worden! Werden zij door alle Christenen nageleefd, de hoogmoed ware uit aller geest voor altijd verbannen en de eensgezindheid tusschen de broeders en zusters van de christelijke maatschappij verzekerd, de vrede bleef behouden en — wat eene nog heerlijker overwinning mag genoemd worden — aan den vijandig gezinde was een zoet geweld aangedaan, om aan zijne onedele, zondige neigingen vaarwel te zeggen. De nederigheid zat ten troon, broederlijke toegenegenheid heerschte onder allen en vergevingsgezindheid voorkwam dat, wie één moeten zijn in geest en hart, door wrevel of haat gescheiden werden. Daarentegen: het verwaarloozen van die eerste beginselen der christelijke wijsheid is oorzaak, dat men zich zelven te veel, te uitsluitend bemint en op eigene talenten, inzichten en geestes-gaven te groot gaat; dat te geringe waarde gehecht wordt aan het onderhouden van de onderlinge eendracht en van de zoo heilzaam werkende vredelievendheid; dat alles, hetzij een woord of eene daad, waardoor de eigenliefde zich gekwetst acht, aanleiding wordt tot twist, oneenigheid, vijandschap. Laten wij daarom deze onderwerpen van alle zijden beschouwen: wij moeten volgens den h. Paulus

I. een nederig gevoelen van ons zelven koesteren en met onze evennaasten in vrede leven;

II. aan onze vijanden het kwaad met goed vergelden.

I.

WEEST NIET EIGENWIJS. „Met deze woorden” — leert de H. THOMAS — „vermaant de Apostel allen, dat zij niet dat „alleen voor wijs houden, wat hun wijs toeschijnt”; dat zij niet daarom het gevoelen van anderen als ongegrond, als onredelijk verwerpen, omdat dit met het hunne in strijd is.

Wellicht zijn die anderen met een beter doorzicht begaafd, door een helderder verstand voorgelicht, en daarom verstandiger en voorzichtiger en derhalve te rekenen onder die bevoorrechten aan wie, omdat zij een nederiger gevoelen van zich zelve koesteren, God eene hoogere mate van wijsheid heeft toebedeeld. — Alwie die waarschuwing van den h. Paulus in den wind zou slaan, verhief zich boven anderen en verachtte zijn evennaaste als minder bekwaam; hij ging groot op eigene inzichten en schonk geene waarde aan hetgeen anderen voor beter houden. Een eigenwijs mensch is onder dit opzicht een hoogmoedige, die zijne meening wil doordrijven, geen tegenspraak duldt, naar geene redeneering luistert en elke opmerking voor niet ontvankelijk verklaart. Hij alleen ziet alles goed in, moet in alles gelijk hebben en verwerpt met minachting wat van eene andere zijde wordt ingebracht of voorgesteld. Hij weet alles beter; voor hem bestaan ook geene moeilijkheden en, waar een ander op voorzichtige wijze nog eerst zou wenschen na te denken, zou willen wikken en wegen, handelt hij roekeloos en vermetel, alsof het niet slagen voor hem onmogelijk ware. Hij is zich zelve genoeg; raadgevingen behoeft hij niet, maar aan anderen deelt hij ze uit te pas of te onpas; zijn leven en zijne werken zijn altijd volmaakt, maar schier geene enkele handeling van anderen is voor zijn rechterstoel onberispelijk, en op belachelijke wijze keurt hij alles af, wat hij zelf niet gedaan heeft. Zijn oordeel echter, zijne kennis en niet minder zijn gedrag mogen niet anders dan geprezen worden. Zelfs kan zijne opgeblazenheid zóóver gaan, dat hij meent den raad of de terechtwijzing van diegenen te kunnen ontberen, welke God over hem als oversten heeft aangesteld.

Stellen wij tegenover deze schets van den eigenwijze het schoonere beeld van een waren Christen, die nederig van zich zelve denkt en zich door geen eerezucht noch hoogmoed laat verleiden. Omdat hij zich zelve niet hoogschat, zal hij

anderen te meer achten; hij schrijft zich niet eene uitgebreide kennis toe, geen bijzonder inzicht in de aangelegenheden des levens, geen groot verstand, en daarom veronderstelt hij bij zijne evenmenschen buitengewone gaven en talenten; zijn gevoelen heeft voor hem weinig waarde, maar dat van anderen stelt hij op hoogen prijs, en daarom luistert hij met bereidwilligheid naar goeden raad, verneemt gaarne opwerpingen, welke tegen zijne plannen worden ingebracht, en schikt zich vol bereidvaardigheid naar wat zij voor beter houden; zijne zienswijze behoeft niet gevolgd te worden, maar liever slaat hij den weg in, dien beter onderrichten, voor wie hij ontzag heeft, hem aantoonen — want in zijn oog zijn zij wijzer dan hij en beschikken over grootere ervaring. Hij ziet ook overal moeilijkheden en acht zich gelukkig aan de hand van een wijzen raadsman door het leven te kunnen gaan. Hij is immers naar zijne schatting zoo kortzichtig, zijn oordeel zoo onzeker, hij weet zoo weinig, en met blijdschap neemt hij de aangeboden hulp aan van een vriend, op wien hij kan vertrouwen. Bovendien, voor zich zelven gestreng, is hij vol van inschikkelijkheid voor anderen; hij waant nooit iets goeds te doen, maar ziet met eerbied op naar het werk van den naaste, dien hij bewondert en niet genoeg kan prijzen. In plaats van op zich zelven te vertrouwen, roept hij de voorlichting in van wijzeren en dankt God, dat hem oversten gegeven zijn, wier leiding hij met gerustheid volgen kan.

De nadeelen, welke een eigenwijs mensch zich berokkent, zijn veel en van groot gewicht. Wij wijzen hier slechts op deze volgende. Zulk een mensch neemt een standpunt in, dat hem van zijne mede-menschen scheidt. Dewijl hij zich wijzer waant dan al de anderen, verbreekt hij elk vriendschappelijk verkeer met die, welke hij ver beneden zich acht. Hij wordt een zonderling in al zijn doen en wendt zich af van die talrijke gemeenschap, te midden waarvan hij leeft. Met schendige handen verscheurt hij den broederlijken band, welke

allen tot een geheel moest samenvoegen. Wellicht meent hij door zijne eigenzinnige wijze van handelen zich de hoogachting van zijne evenmenschen, hun eerbied te verzekeren, en juist het tegendeel zal hem overkomen. Het is toch in strijd met de menschelijke natuur om met ontzag op te zien naar iemand, die anderen minacht en zich opsluit in de ijdele beschouwing van gewaande grootheid. Daarentegen is het den mensch eigen, dat hij van allen vordert om ook zijne gaven en begaafdheden niet te miskennen; en wie zich daartegen bezondigt verbeurt het recht door zijne natuurgenoeten geëerd te worden. Hooge deugd alleen zou over die miskennenning kunnen heenzetten en doen besluiten om, met verzaking van persoonlijke gevoeligheid, ook hem nog met eene betooning van eerbied te omringen, die zich elke onderscheiding onwaardig heeft gemaakt. Hij heeft zich vervreemd van anderen, en dezen zullen zich van hem vervreemden; hij heeft een scheidsmuur opgericht, en wie zal dien trachten om ver te halen, wie anders dan alleen zij die, wat eene zeldzaamheid is zelfs onder Christenen, door hooge deugd uitmunten en een hoogen graad van nederigheid bereikt hebben. Gewoonlijk staat derhalve die hoogmoedige in zijne gedachten alleen, verlaten in eene omgeving, welke bij duizendtallen hare lidmaten telt. Hij is niet bemind, niet geëerd en wat zal het gevolg wezen? *Wee den eenzame! want, als hij valt, heeft hij niemand om hem te helpen* (Eccle. IV, 10). Deze spreuk is waar in veelvoudigen zin. Verkeert hij in nood, niet spoedig zal hem eene behulpzame hand toegereikt worden; wordt hij gedwongen om goeden raad of voorlichting te vragen, niet dan schoorvoetend zullen die hem gegeven zoo niet geweigerd worden; geraakt hij in moeilijkheden met den een of andere, allicht wordt van alle zijden tegen hem partij getrokken en hij in 't ongelijk gesteld; dewijl hij bekend staat als iemand, die meent alles beter in te zien en in alles en overal den boventoon wil voeren, zullen weinigen zich geroepen achten om hem te onderrichten of aan

zijne inderdaad gebrekkige kennis van zaken tegemoet te komen, maar hem veeleer in zijne betweterij zich laten verwarren dan, op gevaar af door hem te worden afgewezen, hunne ervaring ten dienste te stellen van zijn welzijn. Op die wijze bewerkt hij alras, dat de invloed, door alle lidmaten der gemeenschap op elkander uit te oefenen, voor hem verloren gaat en hij aan zich zelven alleen blijft overgelaten — tot onberekenbare schade voor zijn tijdelijk geluk en meer nog in betrekking tot het heil zijner ziel.

Een eigenwijze in de Kerk van Jesus is ook een eigenwijze tegenover God! Zou het voor hem, zoolang hij ijdel in zijne gedachten blijft, mogelijk wezen om in die mate, als van hem gevorderd wordt, zijn geest aan de onfeilbare leer der Kerk te onderwerpen, zijn wil te buigen voor het gezag der goddelijke en kerkelijke wetten, zijn hart te dwingen om zich te schikken naar de veelzijdige eischen van het groote liefdegebod? Wie de menschenlijke zwakheid kent, vooral voor wien de heillooze kracht van den eigenwaan geen geheim is, die zal wel geen bevestigend antwoord op de gestelde vragen durven geven. Wie toch wil zoo zeer als de eigenwijze volgens eigen meening beslissen over het redelijke der geopenbaarde waarheden; wie als hij matigt zich een oordeel aan over het nuttige der voorgeschrevene geboden; wie als hij wil uitspraak doen over wat de liefde-wet tot God en den evennaaste mag eischen? Hij moet de rechter zijn in zaken van de geloofsleer en van de zedenwet. Dwaze inbeelding! zult gij uitroepen en te recht. Maar leert de ervaring u niet, dat de gegevene schets geenszins met te scherpe kleuren geteekend is? Zoo gij iemand uit uwe omgeving als behebt met die ondeugd kent, zult gij in hem moeten wraken, dat hij weigert zijn geheel verstand gevangen te geven in gehoorzaamheid aan de onfeilbare uitspraak van Gods Kerk, als zij in strijd is met zijne opgevatte denkbeelden; dat hij zich in woorden en in daden verzet tegen menige verordening van

een bevoegd gezag uitgaande, als zij niet in overeenstemming is met zijne neigingen en wenschen; dat hij de liefde-wet wil inkrimpen, zoo dikwijls zij van hem het vervullen van plichten eischt, welke niet strooken met de door hem gekoesterde gevoelens. Zoude hij het durven bestaan en niet vreezen door beter gezinden te worden uitgelachen, hij eischte dat de Kerk zijn oordeel vroeg vóóraleer hare geloofsleer af te kondigen, dat zij zijn gevoelens inwon vóórdát zij hare wetten voorschreef, dat zij den eisch der liefde beperkte binnen de grenzen, welke het hem behaagde te stellen. Helaas! hoe zijn zij te beklagen die waanwijzen! Dat kinderlijk en eenvoudig geloof, die stille en vaardige gehoorzaamheid, die oprechte en hartelijke liefde ontbreken hun, waardoor alleen het mogelijk wordt vele verdiensten voor den Hemel te verzamelen, welke zelfs gevorderd worden om vele zonden te vermijden.

De Apostel vervolgt: HOUDT, VOOR ZOOVER HET VAN U AFHANGT, MET ALLE MENSCHEN VREDE, INDIEN HET MOGELIJK IS. Wij veroorloven ons hier eene kleine omzetting in de volgorde der verzen, met dit doel om straks onder één hoofd alles te kunnen samenvatten, wat de h. Paulus ons voorhoudt aangaande de door ons te volgen gedragslijn tegenover vijanden, en nu al onze aandacht te wijden aan zijn eisch om met allen in vrede te leven. Gemakkelijk te volbrengen is het niet, wat hij daaromtrent voorschrijft. Hij zelf gevoelde het en voegde daarom twee beperkingen aan zijn gebod toe: „voor zoover het van u afhangt,” en: „indien het mogelijk is.” Veel geduld, wijze voorzichtigheid, groote toegevensgezindheid en niet minder een goed doorzicht zullen den Christenen dienste moeten staan, opdat hij aan zijne verplichtingen onder dit opzicht voldoe. En dan nog, al sieren hem al die deugden, zal het niet mogelijk wezen, dat hij den vrede met een iegelijk beware. Er komen zoo vele omstandigheden in 't leven voor, waarin hij den zoeten vrede voor hoogere belangen

te offeren heeft. Bij wijze van voorbeeld geven wij de twee volgende aan allen in bedenking.

Niemand mag ten koste van de reinheid zijns gewetens den vrede houden met zijn evenmensch. Ons geloof en onze zedenwet, zelfs onze stand en onze betrekking in de burgerlijke zoowel als in de godsdienstige maatschappij leggen dikwijls andere verplichtingen op ; geenszins altijd mogen wij den menschen behagen, maar moeten nooit vergeten te letten op hetgeen Gode welgevallig is. Aan het kwade is een teugel aan te binden, aan de uitspattingen van een bedorven hart en aan de dwaasheden van een afgedoolden geest is weerstand te bieden, ook dan wanneer het bij die schuldigen wrevel en ontevredenheid zou opwekken. De overheid zou anders het in hare hand gegeven zwaard moeten neerleggen, de ouders aan het recht om te berispen en te bestraffen moeten vaarwel zeggen. Zelfs ware het lafheid, zondige meegaandheid, een zich schuldig maken aan vreemde zonden, wanneer iemand onder die omstandigheden met kwaadwilligen of afgedwaalden vrede zou willen houden door te zwijgen als spreken plicht, door het kwade toe te laten als een manhaftig verzet geboden is. Dan moet de vriendschap met de wereld wijken voor die met God ; dan eischt de plicht van elken Christen, dat hij liever verzake aan den vrede met de menschen dan aan dien met zijn geweten, dat hij liever in onmin gerake met anderen dan dat hij zijne deugd prijs geeft — en dit in weerwil van alle onaangename bejegening, van alle vervolging, welke van de andere zijde zijne belooning zoude wezen voor zijn moedig optreden. De Apostelen zijn hierin een voorbeeld, daar zij aan hunne verbitterde vijanden het woord der waarheid niet onthielden en zich liever lieten geeselen dan niet te spreken wat hun bevolen was te verkondigen. In al de bedoelde gevallen is *het niet mogelijk vrede te houden* met wie zich vertoornen, wanneer hun de waarheid onder 't oog wordt gebracht, al is het uit plichtbesef en uit

warme belangstelling. Dan moet gehandeld worden zonder aanzien van personen en naar de onveranderlijke eischen van het Christendom, dat geene zwakheid duldt tegenover wie misdoen. Zelfs niet naar de stem van vleesch en bloed mag geluisterd worden. De eenig ware Godsdienst verwerpt en veracht elken vrede, welke gekocht wordt door verraad aan de waarheid of aan de gerechtigheid. Wel kan iedereen vrede hebben met andersdenkenden, zoo hem slechts alles lief is wat zij doen en gelooven, zoo hij zijne overtuiging en beginselen voor hunne luimen opgeeft. Maar wie ziet niet in, dat hij zoo doende in strijd komt met de eerste wetten van een moedig en vastberaden karakter, vooral met de voorschriften van zijn geloof? Of verlangt God niet van alle leerlingen des Heeren, dat zij der door hen beledene waarheid getuigenis geven in woorden en in daden; dat zij voor zoo veel mogelijk het rijk van Satan bestrijden en dat van Christus uitbreiden; dat zij waar het te pas komt optreden als voorvechters van Gods eer, als dienaren der waarheid en predikers van Gods wet, als bevorderaars van des naasten welzijn? Wie naar die ware beginselen zijne woorden niet kiest en zijne daden niet regelt, al zoude vijandschap hem vervolgen en verdachtmaking zijn deel wezen, hij deed zijn geweten geweld aan en overlaadde zich met schande voor God en voor de menschen. De H. CHRISOSTOMUS houdt allen omtrent dit punt deze wijze levensregels voor: „doet uw „plicht en geeft niemand aanleiding tot twist en strijd. Ziet „gij echter dat hier of daar de ware Godsdienst bestreden „wordt, verzaakt dan om wille der eendracht de waarheid „niet maar verdedigt ze standvastig tot in den dood. Doch „ook dan strijdt zonder bitterheid; scheidt u niet naar het „hart van uwen tegenstander en bestrijdt hem naar zijne „werken slechts. Zoo de andere den vrede niet onderhoudt, wordt „dan niet gramstorig van gemoed; blijft in de gezindheid uws „harten zijn vriend, maar wordt nimmer verrader der waarheid.”

Nog in een ander geval *hangt het niet van ons af* vrede met allen te houden. Vrede moet van weerszijde komen; ook de best gezinde kan met zijnen evennaaste niet in vrede leven, als deze geen vrede wil houden. Dan heerscht er oneenigheid, welke door den onwillige gezocht en daarom zondig wezen zal, voor den andere daarentegen niet gewild en bij gevolg ontoerekenbaar is. De goede stemming des eenen stuit af op de hardvochtigheid of vijandelijke gezindheid des anderen, en aan den eerste blijft niets anders over dan stille berusting en een hartelijk gebed, dat het wrevelig en ontevreden gemoed van den andere toch eens verteederd en met liefderijkere gevoelens bezielde moge worden. Vóórdát evenwel die gewenschte toestand intrede, wachte men zich voor elke daad en voor elk woord, waardoor de verbittering nog aangewakkerd, de gramstorigheid nog heviger zoude worden. Dan vooral zijn de vermaningen des Zaligmakers na te leven: „als schapen onder de wolven te zijn; voorzichtig „te wezen als slangen en eenvoudig als duiven.” Hoe moeilijk ook, ondoenlijk is dat niet, als de ware geest des Christendoms bezieling inboezemt en leiding geeft. Dan immers zal het een ieder zelfs gemakkelijk vallen om tegenspraak met gelatenheid te dragen, om, den opgewonden toestand des anderen in aanmerking nemende, veel te vergeven, om met behoedzaamheid te wikken en te wege wat des vijands prikkelbaarheid zou kunnen verhoogen; dan ook zal een ieder zich aangespoord gevoelen om geheel zijn gedrag zoo in te richten, dat het den andere allengs dwingt recht te laten weervaren aan de betoonde gematigheid, bescheidenheid en niet het minst aan de goede bedoelingen van hem, die niets liever wil dan met allen in den liefelijken vrede te leven. Een nederig smeeken om hulp van boven is al wederom een noodzakelijk middel, opdat onze zwakheid in die moeilijke levensomstandigheden niet bezwijkte. Maar dit voorop gezet, kunnen wij zachtmoedig van harte, geduldig onder de beleedi-

gingen, toegevend voor de gebreken van den naaste zijn. En als slagen wij er niet in onze gevoelens in het hart van hem over te storten en hem vriendschappelijker te stemmen, wij ten minste zullen den zoeten vrede smaken in het bewustzijn, dat aan een der moeilijkste verplichtingen voldaan is.

Opmerking. *Vrede houden met alle menschen, indien het mogelijk is:* dit moet de leus van elken Christen wezen, het doel waarnaar hij te streven heeft. Niets mag hem daarvan terughouden. Hij is dat aan zijne belijdenis en aan zijne roeping verschuldigd, evenzeer als aan God en aan den naaste. *Wie lust heeft om te leven en goede dagen wenscht te zien*, voor hem geldt het voorschrift van den psalmist: *zoek vrede en jaag dien na* (Ps, XXXIII, 13, 15). Maar niet weinig wordt daartoe van zijne christelijke gezindheid gevraagd. Hij zal eene groote overwinning op zich zelve behalen en een niet gering offer brengen moeten. Aan niemand recht tot klagen geven; nimmer eene aanleiding wezen tot twist of strijd; hatelijke woordenwisseling vermijden; den evennaaste niet krenken noch beleedigen; een ieder voorkomen met liefde, eerbied, vriendelijkheid en dienstvaardigheid — waarlijk die eischen zijn in geenen deele licht te schatten. Bovendien vergt de liefde-wet nog het volgende van elken Christen. Een ieder moet — zoo mogelijk — tot vredelievendheid aanmanen door woord en door voorbeeld, wanneer het doenlijk is twistenden scheiden met voorzichtigheid en kalm beraad, en de tot gramschap opgejaagde gemoederen tot rust trachten te brengen. — Eene alledaagsche deugd zal niet volstaan om volkomen aan al die eischen te beantwoorden. Doch ook de moeilijkste inspanning wordt rijkelijk beloond doordat groote nadeelen, welke anders niet te voorkomen zijn, zullen vermeden, en van den anderen kant vele voordeelen, welke anders zouden verloren gaan, zullen verworven worden. Bij voorbeeld. Door een eendrachtig samenwerken komt het goede tot stand, wat aan een iegelijk in het bijzonder en aan de geheele maatschappij in 't algemeen tot nut verstrekt; maar de oneenigheid verzwakt de krachten

van allen en is oorzaak, dat veel ongedaan blijft, wat toch gemakkelijk te volbrengen ware geweest. Een zeer oud vaderlandsch spreekwoord zegt: »met vereenigde krachten" — of: »door eendracht worden kleine dingen machtig; door oneenigheid worden groote dingen krachteloos." — Verder: alwie met een zijner mede-menschen in vijandschap leeft, geeft steeds nieuw voedsel aan zijn eigen wrok en aan dien des anderen; elk oogenblik immers hetwelk verloopt, zonder dat verzoening bewerkt wordt, zal er getuigenis van kunnen geven, dat de vijandelijke gevoelens bij den eene en den andere al diepere wortels schieten; maar is de hand ter verzoening dadelijk toegereikt, dan zal niemand het kunnen zeggen, hoe veel kwaad gekeerd, hoe veel leed voorkomen, hoe vele angstige zorgen afgeweerd zijn. En dan nog die ergernis welke gegeven wordt, en de opspraak welke verwekt, en die scheuring welke tusschen de leden van de wederzijdsche familie gemaakt wordt, die aangekweekte haat en uitgestrooide lastertaal en verdachtmaking en benadeeling in tijdelijke zaken! Worden al die zonden niet belet door den vredelievende, die zich aan een beleedigend woord niet stoort en liever onrecht lijdt dan aanleiding te geven voor tweedracht; die liever zich vernedert door den verbroken vriendschapsband te herstellen dan zich te verhoovaardigen in ijdelen eigenwaan, die zich niet te groot acht om de minste te wezen? *Zalig zijn zij, die vrede stichten* — zeide de goddelijke Leeraar — *want zij zullen Kinderen Gods genoemd worden* (Matth. V, 9). Zij mogen rijk of arm zijn, hoog verheven in stand of van lagere afkomst, boven hun paleis of hut zweeft de Engel des vredes en juicht hun toe in hemelsche melodij; zij toonen metterdaad kinderen Gods te zijn, die aan zijne grootste vijanden, aan de zondaars, wel vergeven en aan allen dit groote gebod voorgeschreven heeft: *weest minzaam jegens elkander, meedoogend, elkander vergevende, gelijk ook God in Christus u vergeven heeft* (Eph. IV, 32).

II.

De Apostel vergenoegt zich niet met de vermaning tot bescheidenheid en vredelievendheid; aan de leerlingen des Heeren stelt hij nog hoogere eischen. Het gebeurt niet zelden, dat ten spijt van de beste gevoelens en de grootste voorkomendheid het hart van den vijand niet te winnen is. Mag dan elke band verbroken, moet elke poging tot toenadering opgegeven worden? De kinderen der wereld meenen dwaselijk, dat zich niet wreken op de halsstarrigheid van den vijand gelijk staat met een laf wijken en een laaghartig toegeven aan grillen; dat de eer vordert zich recht te verschaffen voor het weigeren van genoegdoening. Maar dat is niet de geest des Christendoms, welke uitgesproken is in deze woorden van den Apostel der Heidenen: VERGELDT NIEMAND KWAAD VOOR KWAAD; WREEKT U ZELVEN NIET MAAR LAAT PLAATS VOOR DEN TOORN; WANT ER STAAT GESCHREVEN: MIJ IS DE WRAAK! IK ZAL VERGELDEN, ZEGT DE HEER. Een der eerste artikelen van de wet der naasten-liefde luidt alzoo: geen kwaad met kwaad, geene belediging met belediging, geen dreigen met dreigen, geen schelden met schelden te vergelden, aan alle zucht tot wraakneming te verzaken en aan Gods straffende Gerechtigheid de vergelding over te laten van al het onrecht, dat aangedaan is. De woorden van God zelven, welke de h. Paulus tot de zijnen maakte, zijn eene bekrachtiging van die voorschriften des Apostels. En voor allen, zonder uitzondering, geldt dat gebod. Geene enkele beperking, noch van omstandigheden, noch van tijd, noch van plaats is aangegeven, zóódat niemand zich van de vervulling daarvan mag ontslagen achten. — Nog in meerdere bijzonderheden dienen wij na te gaan, wat de liefde hieromtrent vergt.

De schoonste en ook de eenige voor den Hemel verdienstvolle wraakneming op onze vijanden is deze, dat wij over

hunne koppigheid zegevieren door onze goedheid, dat wij hen door onze weldaden dwingen aan ons wederkeerig een goed hart toe te dragen. Omdat wij kinderen zijn van den hemelschen Vader, die zijne zon over goeden en boozen laat opgaan, die zoowel aan den akker van een zondaar als aan dien van zijn getrouwsten dienaar vruchtbaarheid geeft, moeten wij zijne Goedheid navolgen en is ons geene andere wraak geoorloofd dan het kwaad met goed te vergelden. *Hebt uwe vijanden lief; doet wel aan die u haten en bidt voor die u vervolgen en belasteren* (Matth. V, 45); dit gebod gaf Jesus aan allen, die zich niet alleen in woorden maar vooral metterdaad zijne ware leerlingen willen betoonen. Het is voor een ieder duidelijk, dat de goddelijke Leermeester daarmede veroordeelde elken wrevel, elk gevoel van haat, elke zucht naar wraak tegenover hen, die zich vijandig gedragen, al werd van onze zijde niet de minste aanleiding daartoe gegeven; maar bovendien gebiedt Hij, dat wij onze weldaden aan hen ook bewijzen en onze gebeden tot God blijven opzenden zelfs voor hen, die op onbillijke en onchristelijke wijze ons kwaad aandoen, al kunnen zij geene reden voor hunne handelwijze aanbrenge. Dit is Jesus' gebod bij uitnemendheid en door het naleven daarvan moet de wraakgierige wereld erkennen, dat wij leerlingen zijn van Hem, die voor ons gestorven is, toen wij zijne vijanden waren.

Maar die anderen — kan men opwerpen — vergrijpen zich aan de eerste eischen zelfs van de wellevendheid, laat staan van de naasten-liefde. Zij handelen en spreken, alsof niemand eenig recht kan doen gelden, alsof een ander geen aanspraak mag maken op eerbiediging van zijn persoon, alsof zij zich tegenover hun evenmensch alles mogen veroorloven en hun wil de regel moet wezen, waarnaar een ieder zich te richten heeft. Zij meenen altijd in hun recht te wezen, als zij op anderen toornen, aan hunne ontevredenheid op allerhande wijze lucht geven, zich niet ontzien hunne evennaasten te

kwellen, met smaad te bejegenen en met beledigingen te overladen. En toch hen liefhebben? Ja, en wel ofschoon zij zóó zijn; hen liefhebben als broeders van hetzelfde geslacht, als verlost van Jesus, als kinderen van een en denzelfden Vader, die in de Hemelen is. De stem der booze natuur moet dan gesmoord en die der genade gehoord worden — der genade, welke ons toespreekt uit Gods Barmhartigheid met den zondaar en uit Jesus' voorbeeld. Hoe lankmoedig betoont Zich *God* niet tegenover hen, die dag aan dag voortgaan met zonden op zonden te stapelen, die schier geen woord spreken of geene handeling verrichten, waardoor aan zijne oneindige Majesteit geene belediging wordt aangedaan. Dat is geene onmacht om Zich te wreken in Hem, *die de aarde doet beven, als Hij op haar neerziet, en de bergen doet rooken als hij ze aanroert* (Ps. C III, 32); ook geene onverschilligheid voor de beledigingen in Hem, die de zonden noodzakelijk haat en ze niet genoeg gestraft achtte dan in de hel, niet genoeg beweend dan door de tranen van den God-mensch, niet genoeg geboet dan door den kruisdood van den Verlosser der wereld. O, neen, maar het is een bewijs van die Liefde, welke Hem den zondaar doet verdragen, al is deze zijn vijand, welke afwacht om te kunnen ontfermen en lankmoedig is, *niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat allen zich bekeeren* (II P. III, 9) — van die Liefde, welke wonderen doet van Goedheid om te kunnen sparen, als wij zouden verwachten, dat God wonderen van zijne wrekende Gerechtigheid deed om te straffen. En dan nog het *voorbeeld van Jesus!* Hoe dringend vermaant het tot oprechte liefde ook voor de verbitterste vijanden, als wij bedenken, dat Hij weende om het ongeluk, hetwelk zijne hardnekkige vervolgers bedreigde, dat Hij voor hunne bekeering werkte en bad tot in de laatste dagen van zijne omwandeling op aarde, dat Hij eindelijk voor hen stierf om hun het leven der genade te verdienen!

Geen wrevel of haat koesteren maar „alle menschen lief-
„hebben” — om met den H. AUGUSTINUS te spreken — „de
„vrienden in God en de vijanden om God.” Dit is één ge-
deelte der voorschriften van den h. Paulus; het andere, ook
eene omschrijving en verklaring van het gebod des Heeren,
luidt: ALS UW VIJAND HONGER HEEFT, SPIJZIG HEM; ALS HIJ
DORST HEEFT, LAAF HEM. Alle onedele, onchristelijke gevoelens
moeten derhalve met geweld onderdrukt en uitgeroeid, en
dan den vijand daarvan sprekende bewijzen gegeven worden
door hem wel te doen. Het gebeurt toch niet zelden, dat de
meest welwillende bejegening geen indruk maakt op den
andere, dat het onmogelijk schijnt om door zachtmoedigheid
en voorkomendheid het smeulend vuur van zijn haat te doo-
ven, dat zelfs hij zich nog meer in zijne kwaadaardigheid
vertoont, naar mate hij van de andere zijde meerdere bewij-
zen van vriendschappelijke gezindheid ontvangt. Het komt
voor, dat hij nog gramstoriger en verbitterder wordt, als hij
zich door zijn beminnelijken evennaaste overwonnen en zich
beschaamd voelt onder den druk der beleefdheden, welke
hem bewezen worden. Zoo toch is 's menschen hart, wanneer
het niet door de genade maar door zijne driften beheerscht
wordt. In die omstandigheden, welke iederen weldenkende
met diepe smart vervullen, blijft er behalve het gebed nog
een middel over om den band van vriendschap wederom aan
te knopen en den vijand te ontwapenen. Ook de door zijne
hartstochten meest verblinde zal, zoo hij niet alle gevoel van
menschelijkheid heeft uitgeschud, verteederd en geroerd wor-
den, zoodra hij onverwachte weldaden ontvangt van dengene,
wien hij beleedigd heeft. Tegen die inwerking der liefde zijn
niet velen bestand; de meesten zullen zich gewonnen geven.
DOOR DIT TE DOEN, ZULT GIJ — om de woorden van den
h. Paulus over te nemen — KOLEN VUURS OP ZIJN HOOFD
SAMENHOOPEN, dat wil zeggen: hem de gevoelige smart der
beschaming aandoen, welke hem tot inkeer brengt en zoo

tot berouw over het ongelijk, dat hij aandeed; men zal hem, die van den beleedigde geene weldaden maar integendeel wedervergelding verwachtte, als in de ziel branden en hem als dwingen om het berokkende leed goed te maken. HET KWAAD WORDT DOOR HET GOED OVERWONNEN, de boosaardigheid van den vijand beteugeld en hij, met zoeten dwang en tot groot voordeel van beide partijen, als genoodzaakt om aan zijn hartstocht weerstand te bieden en dien te beheerschen, zóódat hij niet alleen aflate nog verder kwaad te doen maar zelfs van gezindheid en van gedrag verandere tegenover den evennaaste, wien hij vroeger met zijne vijandschap vervolgde. Welke eer en welke verdiensten zóó door den weldoener verworven worden, leert ons de H. CHRYSOSTOMUS, als hij zegt: „zoo gij beleediging met beleediging vergeldt, zijt gij overwonnen, niet door een mensch, maar, wat wel smaadvoller is, door een lage drift, door den toorn. Zwijgt gij echter, dan zijt gij overwinnaar; duizenden zullen de valscheid der lasteringen van uwen vijand erkennen en aan u den lauwerkrans der overwinning toekennen. Zegevieren door het kwade te doen is een der voorschriften van den duivel. In de school van Christus geldt daarentegen de wet, dat niet hij de kroon verwerft die slaat, maar die geslagen wordt. Wat elders voor nederlaag gehouden wordt, dat geeft hier de zegepraal. Daarin zien wij Gods macht werkzaam, dat is de kampplaats waar de Hemel gewonnen wordt, dat is een schouwspel, waarin de Engelen zich verheugen.”

Opmerking. Mochten wij allen zóó gevoelen, zóó denken, zóó handelen, dan waren wij metterdaad kinderen van den Vader, die in de Hemelen is en *regenen doet over rechtvaardigen en onrechtvaardigen* (Matth. V, 45); dan werd de aarde eene afschaduwing van den Hemel, waar alle Zaligen elkander beminnen in de oprechtheid des harten en overeenkomstig het liefdegebod des Heeren. Van den anderen kant: moet het geen dwaas-

heid heeten, als iemand met moedwil verzaakt aan die zoete rust en aan het zalig gevoel van tevredenheid, welke de vruchten zijn van onderlingen vrede; als iemand met opzet zich aan het geweld der hartstochten overgeeft en zóó voor zich zelven den toegang sluit tot den troon van Gods Barmhartigheid, zijne gebeden onvruchtbaar maakt en de schuld er van draagt dat zijne zonden hem niet vergeven worden, dewijl hij den evennaaste eene beleediging niet wil vergeven? — Welke onze gezindheid wezen moet, vóórleer wij die overgroote nadeelen vermijden? Weest *nederig* van geest en van hart, in gedachten, in woorden en in geheel uw gedrag. Weest *nederig*, en gij zult geen kwaad met kwaad vergelden maar het leed, door anderen aangedaan, als verdiend beschouwen om uwe zonden tegen God bedreven. Weest *nederig*, en de werken van barmhartigheid, waartoe de genade aanspoort, zullen gedaan worden om God, en de anderen, die er getuigen van zijn, zullen zich aangespoord gevoelen om ze na te volgen. Weest *nederig*, en het zal u geen inspanning kosten om, van uwen kant, vrede te hebben trots alle ongerechtigheid van vijanden en, geen persoonlijk belang najagende, zult gij door uw bescheiden geduld invloed uitoefenen op het meest verstokte hart. Weest *nederig*, en gij zult de woorden en daden van den evenmensch wikken en wegen, niet naar den eisch van eene ziekelijke eigenliefde maar naar de wet van ware liefde, welke niet bitter wordt en gaarne vergeeft wat pijnlijk aandoet. Weest *nederig*, en gij zult nimmer het woord van den Apostel vergeten, dat de Heer van allen Zich de wraak heeft voorbehouden en, al wacht Hij lang, het onrecht niet ongestraft kan laten, omdat Hij voor allen rechtvaardig is. Weest *nederig*, en gij zult u niet schamen om den nood des anderen, al ware hij uw vijand, te lenigen; heeft hij dorst of honger, gij zult hem bijstaan en zóó aan u zelven de liefde, de bescherming en de hulp verzekeren van Hem, die alles aan den minste der zijnen bewezen vergeldt hier reeds en vooral in de eeuwigheid. —

VIERDE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders ! weest niemand iets schuldig, tenzij dat gij elkander liefhebt ; want wie den naaste liefheeft, hij heeft de wet vervuld. Immers : gij zult geen overspel bedrijven, gij zult niet doodslaan, gij zult niet stellen, gij zult geen valsche getuigenis geven, gij zult niet begeeren, en wat ander gebod er moge zijn, het wordt samengevat in dit woord : gij zult uwen naaste liefhebben als u zelve. De liefde doet niet wat den naaste kwaad is. Derhalve is de liefde de vervulling der wet. Rom. XIII, 8—10.

Inleiding. Het zijn niet veel woorden, welke de h. Kerk op dezen Zondag aan den zendbrief des h. Paulus heeft ontleend. Maar juist dit pleit voor het gewichtige van den inhoud. Zij, die zorgvuldige Moeder, is overtuigd dat wij al ver op den weg der deugd zullen vooruitgegaan zijn, wanneer die vermaningen door den h. Paulus voorgehouden met getrouwheid opgevolgd worden. Immers, niets minder wordt ons op het hart gedrukt dan dat wij al onze verplichtingen tegenover den evennaaste naleven — verplichtingen voortvloeiende zoowel uit de onveranderlijke wet der rechtvaardigheid als uit die der liefde ; verplichtingen ook, welke het eene gebieden en het andere ver-

bieden, welke eischen dat aan den naaste goed gedaan en geen leed berokkend worde. Die onderrichtingen houdt de Kerk voor zóó gewichtig, dat zij niet aarzelt om op hetzelfde onderwerp bij herhaling terug te komen; dat zij — om dit alleen te noemen — het groote gebod der liefde nu eens op deze dan wederom op andere wijze aandringt. Verleden Zondag vorderde zij van ons vredelievendheid jegens allen en zachtmoedigheid jegens vijanden; nu leert zij in de taal van den grooten Apostel, dat de liefde-wet eerst dan vervuld is, als den naaste geen onrecht aangedaan en hem alle goed bewezen wordt. Want, al gebiedt de h. Paulus, dat ook aan den eisch der rechtvaardigheid onder alle opzichten voldaan worde; het vervullen dier verplichting zoude al weinig verdienstvol zijn voor de eeuwigheid, als de liefde, hier in haren algemeenen zin genomen, niet het beginsel was en de drijfveer tevens, waarom iemand aan den evenmensch in allen deele recht doet wedervaren. Met deze opmerkingen kunnen wij hier volstaan en gaan over tot het nader uit een zetten van de twee volgende gedachten:

- I. de rechtvaardigheid gebiedt aan een ieder het zijne te geven;
- II. de liefde eischt, dat wij aan niemand kwaad doen en aan allen goed bewijzen.

I.

De h. Paulus onderscheidt tweeërlei schulden, welke tegenover anderen op ons drukken. De eene soort laden wij op ons met vrije beschikking, volgens eene wederzijdsche overeenkomst; de andere hangt niet af van onzen wil, maar is door een hooger gezag ons opgelegd en is gegrond op onze natuur, op onze geestelijke en lichamelijke verwantschap met natuurgenooten. Met andere woorden: wij zijn gehouden tot de wet der rechtvaardigheid en tot die der liefde, en gene zoowel als deze moet met nauwgezetheid vervuld worden. Evenwel is dit groote onderscheid op te merken. Wie zijne rechtsverplichtingen tegenover anderen naar behooren vervult, zal zijne schuld allengs geheel aflossen, zóódat hij niets meer te vol-

doen en de andere niets meer te vorderen heeft; maar al wordt aan het gebod der naasten-liefde ook op de volmaaktste wijze voldaan, nimmer zal iemand kunnen beweren, dat zijne verplichting is geëindigd, dat hij den naaste niet langer behoeft te beminnen. — Maar laten wij niet vooruitloopen. Eerst zij de aandacht gevestigd op 't woord van den h. Paulus :

WEEST NIEMAND IETS SCHULDIG; „voldoet” — zoo legt de H. THOMAS die woorden uit — „al uwe schulden op zóó volledige wijze, dat gij aan niemand nog iets te betalen hebt. „En dit om twee redenen. Vooreerst, omdat in het talmen „zelfs deze zonde ligt opgesloten, dat op onrechtvaardige wijze „het goed eens anderen wordt achtergehouden. Vandaar lezen „wij in het boek Leviticus (XIX, 13) — en hetzelfde geldt „van andere schulden; *de verdienste van den daglooner „zal bij u niet blijven tot aan den morgen*. Vervolgens, om „dat zoolang iemand schuldenaar blijft, hij in zekeren „zin slaaf is en verplicht blijft aan den schuldeischer; „immers: *die van een ander leent, wordt zijn leen- „heer onderdanig* (Spreek. XXII, 17).” Wel mogen wij dan der Kerk dankbaar wezen, dat zij ons heden in de gelegenheid stelt al onze opmerkzaamheid te wijden aan eene verplichting, welke veel te licht geschat, nauwelijks geteld wordt en aan welker overtreding zeer weinigen zich niet schuldig maken. Om deze onze beschuldiging te staven is niet meer noodig dan dat wij vooreerst nagaan wat de strenge wet der rechtvaardigheid van allen, zonder eenige uitzondering, eischt en vervolgens tegenover dien eisch de hoogst laakbare handelwijze stellen van zoo velen die, om het minst te zeggen, geen besef van hunnen plicht schijnen te hebben.

Wanneer de evennaaste het offer van zijn tijd, van zijn arbeid, van zijn geld of van zijne handelsartikelen gebracht heeft, dan kan niemand zich aan de voorwaarden der geslotene overeenkomst onttrekken zonder zich aan het recht des

anderen te vergrijpen. De gemaakte schulden betalen, het verdiende loon der werklieden uitkeeren, zich aan het gesloten verdrag houden — dat alles vordert van allen de liefde onder den titel van rechtvaardigheid; en die verplichting drukt te zwaarder, omdat de overtreding daarvan gelijk staat aan diefstal. Bovendien beveelt de wet Gods, dat de schuld in haar geheel en ook spoedig gedelgd worde. „Niemand kan” — leert de H. AUGUSTINUS — „eene onrechtvaardige winst „zich verschaffen zonder eene verdiende schade en waar de „winst, daar de schade; de winst is in de kast, maar de „schade in het geweten,” en de H. CHRYSOSTOMUS beweerde: „den onbeschaamden schuldenaar is het eigen of wel de betaling uit te stellen van wat hij schuldig is of de belofte „te ontkennen, welke hij afgelegd heeft; den eerlijken daarentegen, om aan beide verplichtingen te voldoen spoedig en „zonder uitstel.” Geen eerlijk gemoed zal weigeren om aan die luid sprekende stem van de onveranderlijke wet der rechtvaardigheid gehoor te verleen, al zoude het noodig wezen, dat men zich daarvoor eenig ongerief moest getroosten of eenige voldoening moest ontzeggen of zich eenig offer opleggen. En toch — hier leggen wij den vinger op eene wonde, welke aan het geestelijk leven van zeer velen knaagt, welke in het binnenste des gewetens wel gevoeld maar, wie weet hoe zelden den aangewezen geneesheer geopenbaard en hoe dikwijls met opzet in de biecht verzwegen wordt, omdat zij den bloot der schaamte op het aangezicht jaagt en, werd zij beleden, getuigen zoude van een vuig winstbejag of van een ontredderden geldelijken toestand. Voorbeelden uit het dagelijksch leven liggen voor de hand. Het komt dikwijls voor, dat de eene iets voorschiet, zich van eenige zaken ontdoet om den andere te hulp te springen, zijn eigen geld in de waagschaal stelt, ter leen geeft of ten gebruike afstaat; wie dan het ontvangen niet zoo spoedig als hij kan teruggeeft maar het onder zich houdt om zijne zucht naar weelde, zijne zinnelijke nei-

gingen, zijne eerezucht of ijdelheid te voldoen, die zondigt tegen de rechtvaardigheid. Niet minder hij, die geld opneemt wat hij voorziet niet te kunnen teruggeven; die zijne eigene penningen tot meer of minder ongeoorloofde doeleinden besteedt, terwijl zij gebruikt moesten worden tot het afbetalen van gemaakte schulden; die den arbeid verwaarloost en de gepaste zuinigheid niet in acht neemt, waardoor hij anders in staat zoude wezen aan zijne verplichtingen te voldoen; die te veel bouwt op den rijkdom of de goedgunstigheid van zijne schuldeischers en daarom rekeningen onbetaald laat, welke allengs tot zulk een bedrag opklimmen, dat zij zijn vermogen te boven gaan en, tot groote schade van de recht-hebbenden, als eene zware lastpost blijven liggen, misschien tot na zijn dood. — Wij gaan nog verder in dat doolhof van 's menschen ongerechtigheden. Met een onverklaarbaar gemak laadt men schulden op zich, zonder genoegzaam te bedenken dat zij eens ingevorderd zullen en dan moeten afgelost worden, wil men eerlijk man blijven; en het gevolg zal wezen dat, bij stijgenden nood en onder den druk van waarschijnlijk wel voorziene omstandigheden, als de tijd van aflossing gekomen is, niet alleen het recht des naasten geschonden wordt, maar ook de bekentenis van de lippen moet, dat roekeloos gehandeld is, zoo al geen leugentaal en ijdele uitvluchten in dienst genomen worden om het onvermogen te bedekken, hetwelk aan eigene schuld te wijten is. Eene om wraak schreeuwende zonde is het, wanneer handswerklieden in dienst zijn genomen en aan hen het bouwen, of het versieren, of het stoffeeren van huizen is aanbesteed, of wanneer aan nering-doenden het leveren hetzij van kleedingstukken hetzij van mondbehoeften wordt opgedragen, en, als de tijd om de ingeleverde rekeningen te voldoen gekomen is, na uitstel op uitstel de afbetaling wordt geweigerd, soms vele jaren achtereen, tot groot nadeel van den werkman of leverancier, met deze voor hen noodzakelijke gevolgen, dat zij

zelf onmachtig worden om aan hunne verplichtingen te voldoen, de noodige materialen zich te kunnen aanschaffen en hun naam als goed betaler te handhaven. Kan — een laatste voorbeeld — met genoegzame verontwaardiging het gedrag van zekere dame gebrandmerkt worden, die een rijk voorziene zilverkast aan hare vriendin toonde en voorgaf al die kostbaarheden zonder eenig geldelijk nadeel harerzijds bijeengebracht te hebben, alleenlijk door deze — meende zij — slimme vondst, dat zij het betalen van hare rekeningen een of twee of meerdere jaren uitstelde en het daardoor gewonnen rente-bedrag besteedde tot het aankopen van hare zilverwerken?

Opmerking. Het is onnoodig op nog andere onrechtvaardige praktijken van de hedendaagsche wereld te wijzen. De gegevene voorbeelden spreken luid genoeg en, wie nadenken en vergelijkender wijze zijne toepassingen maken wil, vindt in het gezegde redenen genoeg om het oordeel van een oud en wijs man te onderschrijven, die niet aarzelde te beweren, dat schier door elke zaak een draad loopt, een draad van onrechtvaardigheid, dat op menigen rijkdom een vloek ligt en die, uit vrees dat hij zelf zich in zijn handel en wandel aan eenige onrechtvaardigheid mocht schuldig gemaakt hebben, de helft van zijne verdiensten aan de armen gaf. Hij had wel kinderen, voor wie hij zorgen moest, maar meende hun geen rijker erfdeel, al ware het klein, te kunnen nalaten dan goederen waaraan geen smet kleefde en waarop de zegen des Hemels rustte. Wij zullen de stelling niet verdedigen, dat zijne handelwijze als voorbeeld gelden moet, waarnaar allen zich te richten hebben. Maar, ook daarvan afgezien, kunnen niet allen iets en zelfs veel in hunne uitgaven besparen, zich niet veel overtolligs ontzeggen om te beter in staat te zijn de eene of andere nog openstaande schuld af te lossen? Men vergete toch nimmer, dat het niet voldoen gelijk staat aan een roof, hetzij in mindere of meerdere mate gepleegd aan het goed des naasten, en dat roovers het Rijk der Hemelen niet zullen binnengaan, als zij

met eene groote schuld beladen uit het leven scheiden, welke zij konden maar niet wilden afdoen.

II.

Al zijn alle geldelijke schulden betaald; altoos blijft er eene andere te voldoen over, op welke met des te grootere zorg moet gelet worden, omdat zij steeds invorderbaar is en nimmer volkomen voldaan wordt. **WEEST AANNIEMAND** — leert de Apostel — **IETSSCHULDIG, TENZIJ DAT GIJ ELKANDER LIEFHEBT.** Dat is eene andere, zeker niet minder dringende verplichting, welke een ieder voor den geheelen duur van zijn leven en wel tegenover al zijne mede-menschen te vervullen heeft. De **H. THOMAS** bewijst het met deze woorden: „er zijn schulden, waar- „van de mensch zich nimmer kan vrijmaken, om de volgende „redenen. Eerstens, omdat wij aan den naaste liefde ver- „schuldigd zijn om God; de **h. Joannes** immers leert: *dit „gebod hebben wij van God, dat die God lief heeft, ook zijnen „broeder moet liefhebben* (1 Joan IV, 21); ten tweede, omdat „de reden voor die liefde — de gelijkheid namelijk van natuur „en van genade tusschen alle menschen — nimmer wordt „weggenomen; *elk dier heeft zijns gelijke lief, en zoo ook elk „mensch zijnen evenmensch* (Eccl. XIII, 19); ten derde, omdat „de liefde niet mag afnemen, maar moet toenemen, volgens „dit woord van den **h. Paulus**: *dit bidde ik, dat uwe liefde „al meer moge toenemen in kennis en in alle oordeel* (Philipp. „IV, 9).” — De liefde is eene schuld welke, hoe meer men „haar voldoet, niet verminderd of vernietigd, maar vermeer- „derd en verhoogd wordt. Steeds en steeds vervuld wordende, „blijft zij nog steeds te vervullen; dagelijks ons daarvan „kwijtende, blijven wij altoos schuldenaren (Lipman).”

Alzoo, en deze gevolgtrekkingen liggen voor de hand; het gebod om den naaste te beminnen houdt nimmer op en omvat alle redelijke schepselen. God is de Vader van al zijne

schepselen ; alle menschen zijn zijne kinderen en onze broeders en zusters naar afstamming, naar verlossing en naar bestemming. Wie niet zijne ouders liefhad, zoude door de redelooze dieren beschaamd worden, welke gehecht zijn aan die, waardoor zij het leven ontvingen ; wie zijne nabestaanden en weldoeners niet beminde, werd veroordeeld zelfs door de Heidenen, die zich van dien plicht kweten. Maar is het dan niet voldoende, als van de vreemden alleen zij bemind worden, die hetzelfde huis, die dezelfde stad bewonen ? Dit ware iets meer en zeker te prijzen, als een Christen jegens die allen de edelste gevoelens koesterde van liefde en offervaardigheid. Vrede zoude er heerschen in de huisgezinnen, onder de nabuurschap, onder de bekenden. Maar ten volle ware niet voldaan aan den plicht der naasten-liefde. Die eischt meer. Elke vreemdeling, hoe ver hij ook van ons afwone, zelfs die ons beleedigd en ons kwaad gedaan hebben, zij allen kunnen aanspraak maken op ons hart. Wij mogen, leert de h. Paulus, aan *niemand* de liefde schuldig blijven ; aan niemand, aan geen enkelen der menschen. In algemeener woorden kon hij zijn gebod, het gebod des Heeren, niet afkondigen. Aan allen zijn wij het verplicht, naar gelang van de omstandigheden waarin zij verkeerden, liefde te betuigen of door hunne gebreken te verdragen en ze voor zoo ver mogelijk te verbeteren, of door met zachtmoedigheid te berispen wanneer dit te pas komt, of door medelijden in hun ongeluk en offervardigheid in hun nood te bewijzen, of door te bidden voor hun welzijn en bij te dragen tot hunne zaligheid, of door den zegen af te smeeken over de werkzaamheid van die geloofshelden, welke hun leven wijden aan de bekeering van ongelovigen.

Zoo groot is de schuld, welke elk redelijk schepsel Gods van allen kan invorderen ; en, al tracht een ieder ze dagelijks te betalen, des anderen daags en alle dagen daarna eischt dezelfde verplichting al wederom dezelfde offers van

onze liefde. „Gaarne” — zegt de H. AUGUSTINUS — „bewijs ik liefde aan anderen; met blijdschap ontvang ik die ook; „maar welke ik ontvang, die eisch ik altijd wederom op, „en welke ik bewijs, die blijf ik altijd schuldig.”

Geen Christen behoeft echter te vreezen, dat hij, den naasten beminnde, te kort zal schieten in de liefde, welke hij aan God verschuldigd is, of dat God Zich beleedigd zal achten door de liefde aan een van zijne schepselen toegedragen. De H. CHRYSOSTOMUS heeft over dit onderwerp een woord gesproken, dat overwaardig is hier vermeld te worden. Al wie den evenmenschen bemint op christelijke wijze, bemint hem om God, omdat hij God bemint; en aan de liefde tot God en tot den naaste hangt de geheele wet. Dit leerde ons Jesus Christus. De genoemde Leeraar der Kerk gaf de volgende verklaring van die uitspraak des Heeren: „laten wij elkander beminnen, „dewijl wij God beminnen, die ons het eerste heeft liefgehad. „Bij de menschen verwekt het ijverzucht en vijandschap, „als gij den beminde van een ander bemint; maar God wil, „dat de liefde gemeenschappelijk zij, en wie niet deelt in „zijne Liefde tot alle menschen, dien haat Hij. De liefde „der menschen is dikwerf vol van nijd en van afgunst; maar „de goddelijke Liefde kent die onedele driften niet; daarom „zoekt zij deelnemers in hare Liefde.” „Bemint met Mij, „roept zij allen toe; dan ook zal Ik u des te meer liefhebben.” „Zie dat is de taal eens vurig minnenden.” „Als gij diegenen „liefhebt, — zegt God — „die Ik bemin, dan zal Ik gelooven, „dat gij ook Mij oprecht bemint.” „Immers” — deze reden gaf die heiligenog bijeene andere gelegenheid — „evenals een Koning „in zijne beeltenis of geëerd of veracht wordt, zoo ook wordt „God in den mensch of bemind of gehaat.” En de h. maagd DOROTHEA verkondigde voor den rechter deze gulden waarheid: „hoe meer wij ons van de liefde tot God verwijderen, „op eene des te grooteren afstand staan wij van de liefde „tot den naaste; daarentegen, hoe meer wij ons door de liefde

„aan God hechten, des te meer beminnen wij den even-
„mensch; en voor zoo veel wij ons aan den evenmensch door
„liefde verbinden, evenzeer worden wij door de liefde met
„God vereenigd.”

De h. Paulus noemt verder de geboden der Wet op, welke op den naaste betrekking hebben; en die opsomming moet wel als een bewijs gelden, dat alwie slechts een of ander dier geboden onderhoudt maar de overige verwaarloost, geenszins aanspraak mag maken de geheele liefde-wet vervuld te hebben. Opmerkenswaardig echter is, dat de Apostel alleen slechts die geboden in herinnering brengt, welke iets *verbieden*, doch niet gewaagt van het eene gebod dat iets *gebiedt*, namelijk van dat der ouderliefde. Met den H. THOMAS kunnen wij daarvan deze redenen opgeven.

„De eerstgenoemde geboden zijn van algemeenere strekking
„zoowel wat den tijd als wat de personen betreft; zij ver-
„plichten namelijk voor altijd en onder alle omstandigheden.
„Immers, nimmer mag echtbreuk gepleegd, nimmer gestolen,
„nimmer gelasterd worden; maar er kunnen levensverhou-
„dingen gedacht worden, waarin eerder aan God hulde betoond
„en gehoorzaamheid bewezen moet worden dan aan ouders.”
Dit voorop gezet, moeten wij met den h. Paulus allen nadruk leggen op de verscheidene geboden, welke niet kunnen overtreden worden, zonder dat ook het gebod der naasten-liefde verkracht wordt. Het eerste luidt: GIJ ZULT GEEN OVERSPEL DOEN. Voorwaar een heilig en tevens zegenwerkend gebod. Zegenrijk voor het instandhouden van de liefde, eendracht en eensgezindheid der echtelieden, voor het handhaven van de heiligheid des huwelijks, voor het verzorgen en voor de opvoeding der kinderen. Niemand is er, die niet weet dat het misdadig schenden der huwelijksstrouw de ondergang is der liefde, welke twee harten tot één moet maken; dat zulk een misdrijf den band verbreekt, welke hen bij elkander

moet houden, die voor het altaar des Heeren zich voor hun leven vereenigd hebben; dat ook zoo het waarachtig geluk der kinderen opgeofferd wordt aan het inwilligen van de laagste der driften. Daarom zal ieder, die zijn naaste in waarheid lief heeft, zich wel wachten stoornis te brengen in dat leven van eenheid en van hartelijkheid, hetwelk eene afschaduwing der vereeniging van Christus met zijne Kerk wezen moet; hij zal zich hoeden, dat de heiligste belangen geschonden worden van die kleinen, welke nog grootere behoefte aan godsdienstige opleiding hebben dan aan lichamelijk voedsel.

— De Apostel vervolgt zijne vermaning: **GIJ ZULT NIET DOODEN**, en verbiedt daarmede elke uitwendige handeling, waardoor het leven en de gezondheid des naasten worden benadeeld, ook elke inwendige gemoedsgesteldheid, welke tot die onrechtvaardige daden verleiden kan. Dat de ware liefde niet bestaanbaar is bij allen, die zich aan de bedoelde zonden schuldig maken, is hieruit al reeds klaarblijkelijk, dat niemand voor zich eene dergelijke behandeling zal wenschen. Wie toch ter wereld wil schade lijden aan zijne gezondheid, wie zijne dagen verkort zien, wie door haat of nijd of afgunst vervolgd, wie met vijandelijke gevoelens bejegend worden? Maar dan ook dringt het liefde-gebod: *alles wat gij wilt dat de menschen u doen, doet ook gij hun zoo; want dit is de Wet en de Profeten*; dat voorschrift omvat alles, wat de h.h. Schriften van het Oude Verbond betrekkelijk de liefde tot den evennaaste voorschrijven (Matth. VII, 12). Bij gevolg: de christelijke liefde duldt niet, dat een aanslag gepleegd wordt tegen het leven van wie ook, dat hunne lichamelijke welstand in gevaar wordt gebracht; het schreeuwt tegen de liefde, als wrevel, toorn en gramschap het hart in vlam zetten, als beleedigingen en verguizingen den evenmensch niet bespaard blijven, en op die wijze aanleiding gegeven wordt tot eene gruweldaad, welke het bloed van een mede-mensch vergiet. — **GIJ ZULT NIET STELEN**, beveelt verder de h. Paulus en spreekt zoo zijne veroordeeling

uit over alle onrechtvaardigheid, waardoor de naaste schade lijdt in zijne tijdelijke goederen, onverschillig of dit met geweld of met bedrog of met list geschiedt. Ook hier laat de liefde haar waarschuwend woord hooren: „het mag niet; „mijn eisch luidt: houdt uwe handen rein; onderscheidt tus- „schen het mijn en dijn.” Mocht door een ieder en wel altijd naar die stem geluisterd worden! Met het vermijden van onrechtvaardige praktijken zoude, althans in zeer vele gevallen, ook de eensgezindheid en vriendschap onder de menschen verzekerd zijn. Het is toch aan den minsten twijfel niet onderhevig, dat vele vijandschappen ontstaan, dat eene diep ingewortelde haat de teederste banden verbreekt, omdat de eene in zijn fortuin of bedrijf of handel door den andere benadeeld is. Geene verongelyking wordt zoo moeilijk vergeven, omdat het hart des menschen schier aan niets zoo gehecht is als aan zijne bezittingen. Er zijn te vinden en niet weinigen ook, voor wie het lijden van schade in geldelijke zaken gelijk staat, zoo niet boven staat, aan het derven van gezondheid of aan het wegkwijnen van het leven. En juist om die redenen zal een ieder, die zijn evennaaste een goed hart toedraagt, met nauwlettendheid zich beijveren om hem geen nadeel te berokkenen, en dit niet alleen uit een gevoel van rechtvaardigheid maar ook uit liefde. — GIJ ZULT GEENE VALSCHE GETUIGENIS GEVEN. Zoo wordt dan even goed door woorden als door daden het liefde-gebod overtreden; niet slechts in zijn leven of gezondheid en in zijne tijdelijke goederen maar ook in zijn eer en in zijn goeden naam niet mag de evennaaste schade lijden door de liefdeloosheid van anderen. Omdat al die goederen den naaste dierbaar zijn, moet de liefde ze eerbiedigen, en wie anders handelde maakte zich aan de zonde van onrechtvaardigheid schuldig. Doch hoe menigmaal wordt zoo op grove wijze tegen de liefde misdreven? Niet zeldzaam voorkomende zijn de gevallen, waarop de h. Paulus doelde, dat de goede naam van den evenmensch door valsche getuigenis voor het

gerecht, of buiten het gerecht hetzij door lastertaal, hetzij door niet gewettigde kwaadsprekendheid hem ontroofd wordt. Dan zal in geheel zijn zwaarte het vonnis, door God aan Salomon ingegeven, op den schuldige neerkomen: *een valsche getuige zal zijn straf dragen, en hij die leugens spreekt zal haar niet ontgaan* (Spreuk XIX, 5). En dubbel zwaar zal die straf wezen. Want met de wet der rechtvaardigheid is ook het liefde-gebod overtreden. — Ten laatste gebiedt de Apostel: **GIJ ZULT NIET BEGEEREN.** De christelijke wet verbiedt veel. Ook door de verborgene begeerten des harten kan des naasten recht en de liefde-wet geschonden worden. Daarom ook is dit gebod des Apostels, niet minder dan de andere, er op berekend om den vrede en de eensgezindheid onder de menschen te handhaven. Leerde ook de Zaligmaker niet, *dat uit het hart voortkomen de booze gedachten, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valsche getuigenissen, godslasteringen* (Matth. XV, 19)? Met hoe groote zorg dan zal de oprechte liefde blijven waken, opdat elke booze begeerte, heillooze moeder van zoo vele zonden, al dadelijk onderdrukt worde en niet vermoge over te slaan tot daden, welke met den eisch der liefde onvereenigbaar zijn! Wie zich door zulk eene begeerte laat beheerschen, zal met zich zelven ontevreden en tegenover den evennaaste minstens wrevelig gestemd zijn; maar wie het liefde-gebod raadpleegt en daarnaar zijne denk- en handelwijze regelt, beheerscht zich zelven, beteugelt elken ongeregelden hartstocht en zal in de vriendschappelijke gezindheid jegens anderen te onderhouden geene stoornis brengen, zelfs niet door een verlangen te koesteren naar iets wat den naaste toebehoort. Hij is tevreden met hetgeen hij van Gods Goedheid ontvangen heeft en gunt aan allen van harte gaarne, waarvan het bezit hen vele gelukkige oogenblikken doet genieten. Hij zoude nimmer zich wat ook willen toeëigenen, wanneer zijn evenmensch het tot zijn leed zoude moeten derven.

Opmerking. De h. Paulus besluit zijne vermaningen met *drie* leerrijke gezegden. — WAT ANDER GEBOD ER MOGE ZIJN, op den naaste betrekking hebbende, HET WORDT SAMEN GEVAT IN DIT WOORD: GIJ ZULT UWEN NAASTE LIEFHEBBEN ALS U ZELVEN. God, onze Heer, heeft door Moses en de Profeten, vooral door Jesus Christus en de Apostelen nog vele andere geboden gegeven, waardoor werken van liefde als verplichtend worden voorgeschreven. Wij zijn bij voorbeeld gehouden aan anderen te doen wat wij ons zelven toewenschen; wij moeten vergeven aan wie ons beleedigen, bidden voor wie ons vervolgen, zegenen wie ons vloeken, beminnen wie ons kwaad doen, de zondaren liefhebben niet omdat zij zondaars maar omdat zij onze mede-menschen zijn; het is ons bevolen elkanders lasten te dragen, armen en kranken en ongelukkigen ons aan te trekken, weduwen en weezen te ondersteunen; het is een liefdeplicht aan de verongelijken recht te verschaffen voor zoover in ons vermogen is, geestelijke en lichamelijke werken van barmhartigheid te beoefenen. Al deze geboden zijn in dit ééne gebod vervat: *gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven.* Zelfs »is in de liefde tot den naaste ook de liefde tot God besloten» — leert de H. THOMAS — »zoo als de oorzaak in het »gevolg;» »al wie in zich de liefde tot den evennaaste niet »uitdooft, die onderhoudt ook» — had de H. ISIDORUS reeds vóór hem gezegd — »de liefde tot God.» — Maar den naaste beminnen *als ons zelven*, is dit niet te veel gevraagd van den baatzuchtigen mensch? »Dat woord van den H. PAULUS» — antwoorden wij met eene vrije vertaling van ST. THOMAS' leer — »moet niet in dezen zin opgevat worden, alsof daardoor bevolen »is, dat wij den naaste op gelijke wijze als ons zelven dienen »lief te hebben: dit streed tegen de orde der liefde, volgens welke »door een ieder meer zijn eigen heil dan dat van anderen is te »behartigen. Neen: dat woord moet genomen worden in de »teekenis van gelijkenis, zóódat wij namelijk even goed den »naaste liefhebben als ons zelven. Drie voorwaarden moeten »vervuld worden, vóórleer wij mogen vertrouwen, dat aan dien »eisch voldaan is. Vooreerst, wat de *beweegeten* tot de liefde »aangaat, het is namelijk plicht dat wij en ons en den naaste

»beminnen om God. Vervolgens, wat de *wijze* van beminnen »betreft, den naaste beminnende moeten wij hem alle goed »toewenschen. Ten derde, wat op de *uiting* van de liefde be- »trekking heeft, wij dienen evenzeer in des naasten nood als »in onzen eigen nood te voorzien, en uit naasten-liefde niets »wat hem hinderlijk is te doen, gelijk wij het ook ons niet doen »om de liefde, welke wij ons zelven toedragen." — Deze laatste opmerking voert ons geleidelijk tot het bespreken van de volgende woorden des Apostels.

DE LIEFDE DOET DEN NAASTE NIET WAT KWAAD IS. Den naaste liefhebben en hem kwaad doen, dit is onvereenigbaar. Of wel zult gij hem beminnen maar dan ook alles trachten te vermijden, wat hem op eenigerlei wijze kan hinderen; of wel gij doet hem kwaad, maar dan ook bewijst gij, dat gij hem niet bemint, zooals de wet u voorschrijft, en zijt gij Jesus' ware leerling niet. De liefde spreekt geen kwaad en doet niets, waarover een ander zich beklagen kan; voorzichtig in al haar doen en laten, behoedzaam in hare woorden, geeft zij geene aanleiding tot twist, schenkt zij geen gehoor aan lastertaal noch aan oorblazerij, veroorlooft zich geen bits gezegde, vergeldt geen kwaad met kwaad en laat geene wraakgierige gedachten in het hart binnensluipen. *De liefde* — leert de h. Paulus — *is niet nijd- rig, zij praalt niet, zij is niet opgeblazen, zij is niet eerzuchtig, zij zoekt het hare niet, zij verbittert zich niet, zij rekent het kwade niet toe* (1 Cor. XIII, 4). Een groot geduld met de zwakheden van den evenmensch en eene diepe nederigheid tegenover soms grievende beleedigingen moeten ons sterken, opdat wij aan al die eischen kunnen beantwoorden; maar als het heilig vuur der naasten-liefde in ons hart ontvlamd is, zal het ons niet moeilijk vallen om even inschikkelijk voor anderen te zijn als voor ons zelven, om voor het welzijn van den naaste een offer te brengen zoowel als voor ons eigen geluk.

De Apostel vervolgt: DE LIEFDE IS DE VERVULLING DER WET; zij maakt dat alle verplichtingen vervuld worden, welke de wet ten opzichte van den evennaaste voorschrijft. Zij is *stand- vastig* en blijft den naaste liefhebben, al vindt zij in hem ook

veel wat afstoot, en dit omdat zij in hem de beeltenis van God eerbiedigt; zij hecht zich ook niet aan het uiterlijke maar bemint in het schepsel God zelve, en daarom is zij bestand tegen het veranderlijke van het humeur, tegen het wispelturige van het karakter, tegen de onhebbelijkheden van het gedrag des anderen; wel gevoelt zij het onaangename, het weerzinwekkende van den handel en wandel des naasten, maar is sterk genoeg om zich daardoor niet van haren plicht te laten afbrengen. Zij schuwt alle eenzijdigheid maar *omvat alle menschen*, en eene aanneming van personen kent zij niet. Zij is niet kleingeestig maar allen zijn haar dierbaar, en toont zij soms voor dezen of genen eenige voorliefde, dan gaat zij niet te rade bij haar eigenbelang maar let op den nood en vooral op de geestelijke behoeften van den evenmensch; de ongelukkigsten en meest beklagenswaardigen houdt zij voor degenen, welke het eerst aanspraak op haar medelijden mogen maken; zij blijft ontoegankelijk voor vreemde invloeden, [luistert niet naar de stem van vleesch en bloed, maar neemt slechts in aanmerking wat het meest aan God behagelijk en voor het ware welzijn des naasten het meest bevorderlijk zijn kan. Zij is ook *offervvaardig*; zij spaart geene moeite noch vreest eenige inspanning; zelfs kan zij tot die volmaaktheid stijgen, dat het moeilijkste haar het meest toelicht en dat zij dan eerst voldaan is, als hare fondsen uitgeput en hare krachten verbruikt zijn. En niets kan hare werkzaamheid verlammen; al ondervindt zij tegenwerking, zij laat zich daardoor niet van haar doel afleiden; rusteloos vervolgt zij haren gang en, wat het haar ook moge kosten, zij streeft met alle beschikbare middelen naar het eene doel: wel-doen zooveel mogelijk aan allen, al moet zij zelve ten laatste bezwijken onder den last der werkzaamheden, welke zij zich heeft voorgeschreven.

VIJFDE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders! Doet aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en welbeminden, hartelijk mededoogen, goeder-tierenheid, nederigheid, bescheidenheid, lankmoedigheid, elkander verdragend en elkander vergevend, zoo iemand eenige klacht heeft tegen een ander; gelijk de Heer u vergeven heeft, aldus ook gij! Boven dit alles echter hebt de liefde, welke de band der volmaakt-hed is. En in uwe harten zegeviere de vrede van Christus, tot welken gij ook geroepen zijt in één lichaam; en weest dankbaar! Het woord van Christus wone in u overvloedig in alle wijsheid! Leert en vermaant elkander met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, in welgevalligheid Gode zingend in uwe harten! Al wat gij ook doet met woord of werk, doet alles in den naam des Heeren Jesus Christus, God en den Vader dankzeggend door Jesus Christus onzen Heer! Koloss. III. 12—17.

Inleiding. Onze Moeder, de h. Kerk, laat niet af hare kinderen te vermanen tot het aankweeken van de deugd der naasten-liefde en tot het beoefenen van die werken van barm-

hartigheid, welke het bewijs moeten leveren, dat wij die deugd op hoogen prijs stellen niet alleen maar ze ons ook eigen gemaakt hebben. 't Is waar, dat schier dezelfde waarheden ook nu ons voorgehouden, dezelfde beginselen verkondigd, dezelfde gevolgtrekkingen gemaakt worden, als welke reeds twee malen de h. Kerk tot onderwerpen van onze aandachtige beschouwing voorstelde; maar hoe ver strekt zich het gebied der liefde niet uit en hoe toepasselijk is die deugd niet op bijna alle levensverhoudingen der Christenen, op alle betrekkingen waarin zij tot elkander staan? De h. Paulus heeft aan de bekeerlingen tot het Christendom geen enkelen brief gericht, waarin hij niet met de dringendste bewoordingen op het volmaakt beoefenen van die aller noodzakelijkste deugd aanhield. Nu eens stelde hij hare hooge waarde, onvergankelijkheid en verhevenheid in het helderste daglicht, dan wees hij wederom op hare verdienste-lijkheid; soms besprak hij haren oorsprong en haar doel, een ander maal legde hij allen nadruk op de vele en veelzijdige verplichtingen, welke zij aan de volgelingen van Jesus voorschrijft; in zijne gespierde taal leerde hij hun en ook ons wat de liefde-wet gebiedt, wat zij verbiedt zonder de straffen te verzwijgen, welke de overtreders wacht en zonder de belooningen te vergeten, welke de getrouwe nalevers mogen hopen. Van dien ijver geeft het gelezene gedeelte van den brief aan de Kolossers een nieuw voorbeeld. Na hen herinnerd te hebben wat zij aan de onverdiende Goedheid van God te danken hadden, zegt hij hun, dat zij uit erkentelijkheid voor die groote gaven Gods aan den naaste eene warme liefde verschuldigd zijn en op velerlei wijzen moeten betoonen. Aan God konden zij niets geven: aan Hem immers behoort de aarde en hare volheid; Hij heeft geene behoefte aan der menschen goederen; wat zij bezitten, hebben zij van zijne Milddadigheid ontvangen. Maar Hij wil erkend, gehuldigd, gediend worden in zijn evenbeeld, in den mensch dien Hij schiep en tot de waardigheid van zijn aangenomen kind verhief. Om die reden moeten aan den evennaaste die weldaden betoond, die werken van barmhartigheid bewezen worden, welke getuigenis van eene ware liefde afleggen. Daartoe is vereischt, dat de naasten-liefde in volmaaktheid toeneme, de

vrede bewaard blijve en voortgang gemaakt worde in de eenig ware wijsheid. Worden ook die voorwaarden nageleefd, dan zal het voor niemand moeilijk wezen om alle mede-Christenen te stichten, hen te onderrichten en tevens God te verheerlijken. In 't kort: wij lezen in den bovenstaanden Epistel deze lessen van den h. Paulus:

I. hij vermaant tot het beoefenen van eenige, in 't bijzonder opgenoemde werken van barmhartigheid;

II. hij vordert, dat allen zich heiligen eerstens door wederzijdsche onderrichting en stichting, vervolgens door eene heilige meening bij al hunne werkzaamheden.

I.

Wat waren de Kolossers, wat zijn ook wij allen geworden, toen de wateren des Doopsels over de hoofden uitgestort en de poorten van het Rijk Gods opengezet werden om allen binnen te laten die, rein gewasschen van de besmetting der erfzonde, kinderen Gods heetten? De h. Paulus noemde hen **UITVERKORENEN GODS**, boven zoo vele millioenen, die nog in de onwetendheid der dwaling en zedeloosheid der zonde treuwend en zuchtend neerzaten, naar licht en genade verlangende; hij noemde hen ook **HEILIGEN EN WELBEMINDEN**. — Dit is ook op ons van toepassing. Wij zijn eveneens *uitverkorenen*. *Vóór de grondlegging der wereld, volgens het besluit van zijn wil heeft God ons voorbeschikt ter aanneming tot kinderen voor Zich door Jesus Christus, tot lof der heerlijkheid zijner genade, waardoor Hij ons aangenaam gemaakt heeft in zijn geliefden Zoon, in Wien wij de verlossing hebben door zijn Bloed, de vergiffenis der zonden, naar den rijkdom zijner genade (Eph. I, 5,6).* Wij zijn *Heiligen*, dewijl wij door onze uitverkiezing van de zondaren afgezonderd, Gode toegewijd, met de heiligmakende genade versierd en tot het stipt onderhouden der goddelijke en menschelijke wetten geroepen werden, toen het H. Doopsel ons toegediend is. Wij zijn *Welbeminden*, omdat wij door de

genade kinderen van God zijn geworden, de beminden van zijn Hart, aan wie Hij in zijne Liefde het woord der waarheid door eene onfeilbare Kerk laat prediken, door hare gewijde dienaren de door Jesus ingestelde genade-middelen wil toegediend hebben, wachters en beschermers heeft gegeven, die onze zielen hoeden, ze bewaren op den moeilijken weg des levens, ze verdedigen tegen de gevaren, voeden met het hemelsch brood en geene grootere zorg kennen dan om ze als met de hand te geleiden naar de haar voorbestemde eeuwige zaligheid.

Uit deze leer maken wij met den Apostel deze gevolgtrekking: dewijl God ons op zoo uitstekende wijze uit loutere Barmhartigheid bevoorrecht heeft door die drievoudige begenadiging, is het voor ons eene dure plicht, dat wij aan dien Gever van alle goede gaven den hartelijksten dank betuigen en ook onze erkentelijkheid betoonen in daden. En hoe? Door uit liefde tot God tegenover onze mede-verlosten AAN TE DOEN EEN HARTELIJK MEDEDOOGEN, GOEDERTIERENHEID, NEDERIGHEID, BESCHEIDENHEID, LANKMOEDIGHEID, ELKANDER VERDRAGENDE EN AAN ELKANDER VERGEVENDE, ZOO IEMAND EENIGE KLACHT HEEFT TEGEN EEN ANDER; door, GELIJK DE HEER ONS VERGEVEN HEEFT, OOK ALZOO TE DOEN.

Als Uitverkorenen Gods moeten wij ten heile vooral van hen, die bij uitstek onze evennaasten, die met ons deelgenooten zijn van dezelfde christelijke gemeenschap, werkzaam blijven, opdat zij volharden in hunne goede gezindheid; als Heiligen moeten wij naar best vermogen arbeiden aan de uitbreiding van Gods rijk op aarde, opdat zondaren bekeerd worden en ongeloovigen den eenig waren Verlosser erkennen; als Geliefden Gods moeten wij allen met een goed voorbeeld voorgaan, gebeden en offers voor hen aan God opdragen, opdat wij zoo doende tot aller verbetering en heiliging iets mogen bijdragen. Daarom is tot ons allen gezegd:

doet aan, omkleedt u en wapent u, evenals gij uw lichaam met een kleed bedekt om het tegen alle ongemakken van het weder te beschutten of het met wapenen omgordt om het tegen vijanden te verdedigen, met een hartelijk *mededoogen*. Die deugd moet de kleedij, de wapenrusting en tevens het sieraad van den Christen wezen. Eischte ook de Zaligmaker van al zijne volgelingen niet barmhartig te zijn en wel als de hemelsche Vader barmhartig is; noemde Hij ook niet zalig de barmhartigen, omdat zij barmhartigheid zouden verwerven? Welnu, die even schoone als noodzakelijke deugd beoefenen wij, zoo dikwijls als wij medelijden hebben met het ongeluk des naasten, deel nemen in zijn deerniswaardigen toestand, ons van zins toonen hem te ondersteunen en zijn lijden telenigen, hem uit zijne ellende te bevrijden. Nog volmaakter echter zal onze deugd worden wanneer wij, in navolging van God zelven, ook dan daarin volharden, al zoude onze zwakke natuur rekening willen houden met het onbehoorlijk gedrag, met den wrevel of min vriendschappelijke gezindheid, waarvan de andere ten opzichte van ons blijken gaf; wanneer wij ook niet in aanmerking nemen, dat ons betoond medelijden wellicht niet gewaardeerd en zelfs geminacht zal worden; wanneer wij alle min edele gevoelens, welke bij ons kunnen opkomen, dadelijk onderdrukken om zoo ware leerlingen van Jesus te kunnen zijn, die al weldoende rondging, al voorzag Hij, dat zijne gaven miskend worden en de meest begenadigden in hunne vijandschap volharden zouden.

Het gevoel van medelijden is niet voldoende; het moet in daden overgaan, moet *goedertierenheid* worden; het moet zich betuigen door vriendelijke voorkomendheid en welwillende goedheid, derhalve in werken van liefde worden omgezet. Het baat uwen evenmensch niet — aldus de H. JACOBUS — *als een broeder of zuster naakt is en het dagelijksch voedsel ontbeert, en iemand van u tot hen zegt: gaat in vrede, warmt en*

verzadigt u! maar gij hun niet geeft wat voor het lichaam noodig is (II 15). Het helpt den arme weinig, al betreurt gij ook zijn nood, maar geen hand ter leniging wilt uitsteken; het brengt den zieke weinig voordeel aan, al vereenigt gij uwe zuchten met de zijne, maar niets doen wilt om zijn lijden te verzachten. Neen: met de edelste gevoelens moeten de beste daden gepaard gaan. Vandaar ook dat de H. THOMAS, na deze woorden van Salomon uit het boek der Wijsheid: *de Geest der wijsheid is eene liefderijke Geest* (I, 6) en deze van den Apostel der Heidenen aan de Ephesiërs: *weest minzaam jegens elkander, meedoogend* (IV, 31), aangehaald te hebben, de volgende vergelijking maakt, welke wij in eene vrije vertaling aldus teruggeven: „de barmhartigheid is een goed „brandend vuur. Door het vuur wordt alles gesmolten en ook „het vocht uitgedreven. Is dat vuur in u ontvlamd, dan ook „zal het u week maken en het goede vocht, dat in u is, doen „uitvloeien.” Met andere woorden: zijt gij metterdaad barmhartig gezind jegens uwen evenmensch, dan ook zult gij van die goede gemoedsgesteldheid de bewijzen afleggen door uwe welwillendheid jegens den evennaaste — in luid sprekende woorden niet alleen maar ook door daden; gij zult door uwe werken toonen, waardoor uw binnenste ontroerd is, gij zult beloven en doen. Dat zulk eene christelijke handelwijze op het hart van elken mensch een schier onweerstaanbaren invloed ten goede zal uitoefenen en zelfs de meest verharden tot inkeer zal brengen, kan niet betwijfeld worden.

Toch zal geen werk van christelijke barmhartigheid alle mogelijke vruchten afwerpen, zoo de weldoener niet tevens aangedaan heeft de *nederigheid*. Bij gebreke daarvan blijft al zijn werken vruchteloos zoowel voor hem zelve als voor den evennaaste. Dit woord mag hard schijnen, maar de waarheid er van kan niet ontkend worden. God eischt en moet eischen van al zijne schepselen, hoe veel goed zij ook doen, een diep gevoel van nederigheid, van geringheid, van nietigheid. Zij

moeten overtuigd zijn en, waar het pas geeft, belijden dat zij uit zich zelven niets kunnen. En hoe vele redenen dringen ons die gevoelens op! Uit ons zelven zijn wij niets en hebben uit ons zelven niets; wat wij zijn en hebben, ontvingen we van God. Het geld en de goederen, waarmede wij in den nood der armen voorzien en het lijden der zieken lenigen kunnen, zijn leengoederen ons door den algoeden Vader ten gebruike afgestaan; het verstand en de talenten, welke wij ten dienste der lijdende menschheid kunnen stellen, zijn gaven des Hemels; de invloed en het aanzien, waarmede wij bij machtigen ten voordeele van onderdrukten kunnen spreken, werden ons van boven geschonken; hooge geboorte en adeldom, welke aanzien verleenen en aan onze voorspraak veel gewicht geven, zijn waarlijk geene voorrechten door eigene inspanning verworven. Wat hebben wij dan, waarop wij roemen mogen? En wie, tegen het verbod van God, tegen de stem der gezonde rede, tegen den eisch van zijn geweten, toch roemde op zich zelven, op zijne bekwaamheden en goede gezindheid en gulle offervaardigheid, en niet alleen in den Almachtige roemde, die aan hem zeker groote dingen deed, zoude die Christen kunnen hopen, dat zijne werken van barmhartigheid als verdienstelijk in het boek des levens werden opgeschreven, dat zij der eeuwige belooning waardig werden gekeurd? Het nadeel van zulk een zelfzuchtig werken is aldus groot voor hem, die aan zich zelven en niet aan God alleen alle eer gaf. Maar ook tot schier volslagen onvruchtbaarheid tegenover den naaste zouden al zijne werken van barmhartigheid gedoemd zijn. In dezen zin, dat daarop Gods zegen niet rusten zal, dat zij door den beweldadigde aangemerkt zullen worden als verricht uit ijdelheid, dat zij, alhoewel in zijn tijdelijken nood voorziende, het hart des naasten koud laten, geene betere gevoelens in hem opwekken en op verbetering van zijn godsdienstig leven geen den minsten invloed zullen uitwerken.

Gevorderd zijn ook de *bescheidenheid* en de *Lankmoedigheid*. Die twee deugden, onafscheidelijke zusters, zijn kinderen van hare gemeenschappelijke moeder, van de nederigheid. Wie in den waren zin des woords nederig is van geest en van hart, die zal in zijn verkeer met anderen geen aanstoot geven door het een of andere woord, dat soms misduid of als beleedigend opgevat kan worden; die ergert zich ook niet aan alles wat zijn evennaaste doet; die laat zich niet door elke kleinigheid tot gramschap vervoeren; die zal niet elke misslag van een ander hem tot misdaad aanrekenen. Integendeel: hij veronderstelt altijd eene goede bedoeling, legt alle woorden en daden ten beste uit en verschoont wat af te keuren is door een gebrek aan voorzichtigheid of door een gemis aan doorzicht aan te nemen. Hij oefent geduld en laat liever wat hem hinderlijk is ongemerkt voorbijgaan dan daarover te toornen of in bitse woorden uit te vallen. Met zorgvuldigheid zal hij den geschikten tijd van spreken en zwijgen weten te kiezen en, is spreken voor hem plicht geworden, dan nog zal hij zijne woorden in een vorm kleeden, welke den evennaaste niet pijnlijk aandoet maar het bewijs levert, dat warme belangstelling in het welzijn van den andere hem die vermaning of berisping op de lippen heeft gelegd. Met een fijnheid van gevoel, welke minder door oefening verkregen dan door God ingeprent wordt, spaart hij de gevoeligheid des naasten en het doet hem leed, als hij op strenge wijze den evennaaste eene of andere harde waarheid onder 't oog moet brengen.

Wie zoo gestemd zijn, zullen ook deze voorschriften van den h. Paulus naleven: VERDRAAGT ELKANDER EN VERGEEFT ELKANDER, ALS DE EENE TEGEN DEN ANDERE EENIGE KLACHTHEEFT; EVENALS DE HEER U VERGEVEN HEEFT, doet ook GIJ ALZOO. Laten wij het openhartig bekennen: er leeft geen mensch op aarde, die voor zich zelven niet groote verdraag-

zaamheid en voortdurende vergevens-gezindheid van den kant zijner mede-menschen behoeft. Wie onzer heeft niet zijne persoonlijke gebreken; wie zucht niet onder zijne zwakheden en aangenomene gewoonten, onder verkeerde hebbelikheden, waardoor hij anderen nog meer dan zich zelven tot last is? Is dit euvel algemeen, wederzijds moet ook de deugd van verdraagzaamheid groot wezen en bestand tegen alle onverwachte aanvechtingen. Hoe veel heeft de evennaaste niet te lijden van onze onwetendheid, onbezonnenheid, verstrooiing en vergeetachtigheid, hoe veel van onzen onwil, hoogmoed en van ons opbruisend karakter; welk eene last wordt hem opgelegd door onze luimen en grillen, door onze onredelijke eischen, door het hinderlijke van ons gedrag en door het beleedigende in onze woorden? Des niettemin willen wij geen aanmerking op onze wijze van doen hooren, geen verwijt vernemen, maar eischen een voorkomende behandeling en eerbiedige hoogachting, alsof wij aan geene enkele fout schuldig waren, alsof niet één gebrek ons aankleefde! Maar weigert dan ook aan den evennaaste eene gelijke behandeling niet; hij kan dezelfde rechten als gij doen gelden. Wilt gij met al uwe gebreken verdragen worden, verdraagt dan ook den andere; hebt geduld met al zijne zwakheden en vooral ziet niet altijd in zijne oogen splinters, terwijl in uwe eigene oogen misschien een balk steekt. De gebreken van anderen verdragen met geduld en lijdzaamheid, gelijk wij willen verdragen worden en dan, evenals wij altijd wenschen, dat elke misslag ons kwijtgescholden worde, hem van harte *vergeven*, dat is onze tweede plicht.

Zoo luidde ook het groote liefde-gebod des Heeren Jesus: „vergeeft en u zal vergeven worden.” En elke beleediging, elke verongelijking moet van harte vergeven worden. Het verhevenste voorbeeld stelt de h. Paulus ons ter navolging voor: *evenals de Heer u vergeven heeft, doet ook gij alzoo*. Wie derhalve volmaakt wil zijn, wie aan al zijne verplich-

tingen onder dit opzicht wil beantwoorden, hij zie op naar den Bewerker van onze zaligheid en den Voltooier van ons geloof die, *toen Hij gescholden werd, niet weerschoold; toen Hij leed, niet dreigde, maar Zich overgaf aan die Hem onrechtvaardig oordeelde* (Pe. II, 23), *die om de Hem voorgestelde vreugde het Kruis heeft verdragen, de schande verachtende* (Hebr. XII, 2). Die voetstappen des Heeren Jesus Christus te drukken al voeren zij ons langs moeilijke wegen, dat voorbeeld na te volgen al valt het soms pijnlijk, dat moet elk als zijn plicht beschouwen niet minder dan dat hij daarin zijne eer en grootheid moet stellen. Wat toch deed Jesus? Hij is om ons, toen wij zondaren waren, uit den Hemel neergedaald; alsof Hij niet de Beleedigde maar de beleediger was, kwam Hij, Zich zelven ontledigende, in de gestalte van een dienst-knecht tot ons, om te dienen, om de gevangenen te bevrijden, de gevallenen op te heffen, de gewonden te genezen. En niet wierp Hij ons de gemaakte schuld voor, niet met een verwijt op de lippen daalde Gods eeuwige Zoon neder op aarde, maar Hij verscheen onder de zijnen in de Goedertierenheid en Menschlievendheid van den Verlosser, om allen te leeren, te zaligen en erfgenamen te maken van het eeuwig leven. Ook bracht Hij Zich ten offer en werd gehoorzaam tot aan den dood des Kruises, om voor de zonden der geheele wereld te boeten en den Vader met allen te verzoenen. Zelfs wilde Hij, dat zijne verdiensten, al de door Hem verworvene genaden als het eigendom zijner verlostten werden, waardoor zij hunne werken heiligen, hunne gebeden Gode aangenaam, hunne boetplegingen verdienstelijk kunnen maken. — Dat hoog heilig Liefde-werk van den Zaligmaker moet de regel wezen, waarnaar wij ons gedrag inrichten in betrekking tot de verplichte vergevings-gezindheid. Verzoenend dienen wij op te treden tegenover beleedigers en lasteraars. Het zij ons niet genoeg geene wraak te nemen, maar als hoogst welgevallig aan God is het te achten, zoo wij 't eerst de hand

der vriendschap toe steken en door voorkomende vriendelijkheid het hart des anderen vermurwen en het week en zacht maken. Al werd die hand ook afgewezen of al bleef die voorkomendheid onbeantwoord, nog mogen wij niet aflaten om andere middelen in 't werk te stellen, waardoor wij bewijzen, dat het ons ernst is om aan den toorn geene plaats in te ruimen en liever het geleden onrecht te vergeven en te vergeten dan wrok te koesteren of ook maar aan een gevoel van ontevredenheid toe te geven. De hemelsche Vader doet het wel regenen over zondaren en laat zijne zon opgaan over onrechtvaardigen; zelfs zond Hij zijnen goddelijken Zoon, om eene booze wereld met Zich te verzoenen. Het ware dan niet te veel, als wij aan onze vijanden weldaden bewezen en de hulp van een of anderen voorspreker inriepen, die den beleediger kon overtuigen, dat wij groot gewicht leggen op een vriendschappelijk samenleven en wij bereid zijn om het gebeurde als ongedaan te beschouwen. Dit is ook zoo moeilijk niet, als wij de ontvangene beleedigingen niet te hoog aanslaan en ze willen vergoelijken door onwetendheid, door onbesuisdheid, door onbedachtzaamheid. Zelfs zal een waar Christen niet er voor terug deinzen, als hij om wille der eensgezindheid zich eenig offer moet getroosten van eigene inzichten of van persoonlijke eerzucht.

Opmerking. Door die werken van barmhartigheid wordt een hoog loon verdiend. Het is de Zaligmaker zelf, die met een woord, dat alle aanneming waardig is, verzekerde: »vergeeft en u zal vergeven worden; meet niet goede maat en met »dezelfde maat zal u toegemeten worden.» Wie, als het Uitverkorenen, Heiligen en Geliefden Gods betaamt, de voornaamste deugden ten opzichte van hunnen evenmensch in hun leven trouw beoefend hebben, zullen na van eigene zonden gereinigd te zijn een der eerste plaatsen in Gods Hemelrijk innemen. Zij zullen zich mogen verblijden met de zalige hoop, dat de goede werken hen volgen tot voor den troon van den Rechter en daar een

barmhartig oordeel voor hen verwerven zullen. Bovendien: wie hunnen evennaaste weldoen, worden door God bemind en zijne Liefde zal hen niet vergeten maar belangstellen in al hunne ellenden en hen in 't gevaar beschermen; zij mogen tot God roepen, en Hij, die rijk is aan Barmhartigheid, zal hen verhooren, in den nood aan hunne zijde staan, hen uitredden en verheerlijken, om hen later met de lengte der dagen te verzadigen en zijn heil te doen zien. — Om aan de verplichtingen ten opzichte van alle menschen te voldoen en de rijke zegeningen te verkrijgen, welke aan het getrouw vervullen verbonden zijn, moeten wij de volgende vermaningen beschouwen als ook tot ons gericht. BOVEN ALLES HEBT DE LIEFDE, WELKE DE BAND DER VOLMAAKTHEID IS, die liefde welke alle deugden jegens den naaste te beoefenen insluit, te zamen houdt en ze vervolmaakt. Vandaar dat de h. Paulus bij een andere gelegenheid vorderde: *Alles, wat gij doet, geschiede in liefde* (1 Cor. XVI, 14). De Kerkvaders geven daarvan deze verklaringen: »de liefde bevat alle deugden: »bemint en doet wat u behaagt. Zoo de liefde het beginsel is »van al uwe handelingen, zult gij niets dan goed doen,” zeide de H. AUGUSTINUS; »de liefde is een kostbare parel, zonder welke »niets baat, wat gij ook moogt bezitten; maar al hebt gij die deugd »ook alleen, zij is voldoende;” aldus leerde de H. BERNARDUS, en voegde er bij: »zonder liefde is geen werk volmaakt; zij toch is »die deugd, waarvan gezegd wordt: wie die eene bezit, bezit alle; »en wie ze niet bezit, van hem zal ontnomen worden, wat hij »heeft,” en de H. GREGORIUS: »gelijk de vele takken van den »boom uit één en denzelfden wortel ontspruiten, zoo ook komen »de vele deugden voort uit de eene liefde. De tak van het »goede werk heeft geen levenssap, als die niet bevestigd is in »den wortel der liefde.” — DE VREDE VAN CHRISTUS ZEGEVIERE IN UWE HARTEN, die vrede namelijk welke door den Zoon Gods op aarde is gebracht, de vreugde uitmaakt van het tegenwoordige leven en leidt naar de eeuwige zaligheid; welke vereenigt die gescheiden waren en een band slaat om de harten, die door tegenstrijdige gevoelens bestookt werden; welke de genoegens des levens met reine bedoelingen doet smaken en belet, dat er stoornis verwekt worde in de christelijke samen-

leving; welke elkanders lasten verlicht en met gelatenheid de moeilijkheden van 's menschen karakter doet dragen en tevens met gerustheid opzien naar de belooning voor volbrachten strijd; welke allen de gewenschte gelegenheid aanbiedt om met kalme bezadigdheid en rustige werkzaamheid aan hunne wederzijdsche verplichtingen te voldoen en alle hindernissen uit den weg te ruimen, die de gemoederen vervreemden of eene minder goede verstandhouding veroorzaken kunnen; welke geene oneenigheid duldt en liever de zwaarste offers brengt dan toe te laten, dat er scheuring kome in die eensgezindheid van doel en streven, welke de eigenaardige karaktertrek van alle Christenen moet wezen. — DAARTOE ZIJN WIJ ALLEN GEROEPEN IN ÉÉN LICHAAM, onder de leiding en het bestier van onzen Heer Jesus Christus; en nimmer zullen wij voor die roeping Gods genoegzaam dankbaar kunnen zijn, omdat zij bron en oorzaak is van overgrootse zegeningen, welke reeds hier in overvloedige mate geschonken worden. — HET WOORD VAN CHRISTUS WONE OVERVLOEDIG IN U IN ALLE WIJSHEID, dat is: de kennis der goddelijke door Christus geopenbaarde waarheden, de kennis der christelijke leer wone in uw hart en uwen geest, worde daar bewaard en brenge honderdvoudige vruchten voort. En kostbaar zullen die vruchten wezen: licht voor den geest, warmte voor het hart en versterking van den wil. Als dat woord, *levend en werkdadig en doordringender dan alle tweesnijdend zwaard, gaande tot scheiding van ziel en geest, van gewrichten en merg* (Hebr. IV, 12) tot ons binnenste is doorgedrongen, werkt het reinigend, verheffend en heiligend op geheel ons bestaan. Het leert ons de eenig ware wijze om den vrede met allen te onderhouden, geeft ons voorlichting omtrent de hooge waarde van die hemel-gave, en boezemt den noodigen moed in om ze te bewaren in weerwil van alle moeilijkheden.

II.

De volgende vermaningen bevat het laatste gedeelte, dat wij uit Paulus' brief aan de Kolossers lezen. LEERT EN VERMAANT ELKANDER MET PSALMEN, LOFZANGEN EN GEESTELIJKE

LIEDEREN, IN WELGEVALLIGHEID GODE ZINGENDE IN UWE HARTEN. AL WAT GIJ OOK DOET MET WOORD OF WERK, DOET ALLES IN DEN NAAM DES HEEREN JESUS CHRISTUS, GOD EN DEN VADER DANK ZEGGENDE DOOR JESUS CHRISTUS ONZEN HEER. Ter verklaring van die woorden, leert ons de H. THOMAS: „het gebruik der Wijsheid, waarvan boven spraak was, moet zich „toonen door onderricht, door stichting en door goede meening. Het onderricht moet zich uitstrekken tot het onderwijzen van hetgeen waar en van wat goed is. Het stichten „kan geschieden door het gezamenlijk zingen van lofliederen, „waarvan de inhoud betrekking heeft op de geestelijke goederen, op de eeuwige beloften en op de vereering van God. „De goede meening moet alles wat wij doen terug brengen „tot de verheerlijking van God.”

Het zijn derhalve hoogst belangrijke verplichtingen, hier door den Apostel voor het christelijk leven gegeven. Wij weten het: de Kerk is door Christus aangesteld tot Leermeesteres, tot Verkondigster der waarheden, welke Hij der wereld geopenbaard heeft; zij moest gaan tot alle volkeren der aarde, leerende wat Jesus verkondigd had. Maar is zij de eenige, zijn het hare gewijde dienaren alleen, die Gods woord moeten prediken? Zijn er nog geen anderen, op wie de taak rust, om hunne evennaasten te onderrichten? Ware het aldus gesteld, de h. Paulus zoude niet zoo in 't algemeen gesproken hebben tot zijne bekeerlingen: *leert en vermaant elkander*. Neen, niet alleen de priesters moeten onderwijzen in de christelijke geloofs- en zedenleer; ook aan anderen is de plicht voorgeschreven, dat zij tot de godsdienstige en zedelijke ontwikkeling van hunne evennaasten medewerken. Zij zijn velen, die omtrent hunne hoogste belangen in onwetendheid verkeerden of die het onderricht in jeugdige jaren ontvangen schier geheel en al vergeten zijn; er zijn kinderen, die naar roeping bestemd zijn om opgeleid te worden in de wetenschap des heils; er worden tragen en lauwen gevonden,

die met een godsdienstig onderwijs ook opwekking en bemoeiding behoeven; het getal van die dienstboden is niet gering, die nog wel eens mogen hooren, wat hun godsdienst leert en voorschrijft. Welnu, tot allen, die in overheid geplaatst, tot de ouders, tot de christelijke onderwijzers, tot allen die met gezag bekleed zijn, is het gezegd, wat de h. Paulus aan de Kolossers schreef: *leert elkander*, voert de onderhoorigen tot de kennis der goddelijke waarheid op en leidt hen tot het besef van hunne verplichtingen; maar doet het zóó, dat het blijke, hoe *overvloedig en hoe in alle wijsheid het woord van Christus in u woont*; doet het met wijs beraad en voorzichtigheid, zonder iemand beschaamd te maken of hem zijne mindere kennis te doen gevoelen.

Om rijk te worden en anderen rijk te maken in de kennis van Christus beveelt de h. Paulus nog dit middel aan: *vermaant elkander* MET PSALMEN, LOFZANGEN EN GEESTELIJKE LIEDEREN, IN WELGEVALLIGHEID GODE, door de u daartoe verleende genade, ZINGENDE IN UWE HARTEN. Toen hij die woorden te neerschreef, zal hij aan de gemeenschappelijke godsdienst-oefeningen gedacht hebben, zooals die al reeds in de eerste tijden der Kerk werden gehouden. Eerst werd een gedeelte uit de boeken van het Oude Testament en bij voorkeur uit de Evangeliën en uit de brieven der Apostelen, voor zooverre die verspreid waren, voorgelezen en in eene korte toespraak verklaard. Daarop volgde een gemeenschappelijk gebed, afgewisseld met verschillende geestelijke liederen, waarvan de inhoud doelde op de verheerlijking van God en op de zedelijke verbetering der geloovigen, waarin ook de door God geopenbaarde waarheden en de voor een godsdienstig leven gegevene zedenwetten, de wonderdaden van Gods liefderijke Almacht, de hoogste geheimen van zijn goddelijk Wezen en van zijne goddelijke Volmaaktheden met eerbied vermeld werden. De verhevene en zielroerende psalmen van den koninklijken Profeet zullen wel het grootste gedeelte daarvan hebben

uitgemaakt. Een lof- en dank- en aanbiddingslied werd alzoo door die godvruchtige vergadering hemelwaarts opgezonden ter eere van den Allerhoogste en tot onderlinge stichting en vermaning. Tot besluit van het eerste gedeelte werd nog in 't bijzonder deze genade des Heeren Jesus Christus met hartelijke dankzegging herdacht, dat Hij was gekomen om de geheele wereld in zijn Bloed te verzoenen met de beleedigde Majesteit Gods en om Joden en Heidenen te vereenigen in één geestelijk lichaam, waarvan Hij zelf het Hoofd was. Na die reinigende en heiligende voorbereiding ging de dienstdoende priester over tot het hoogheilige en voornaamste gedeelte van zijne bediening, tot de Consecratie en de Communie, waarmede verschillende gebeden verbonden waren, terwijl de geloovigen, *volhardende in de gemeenschap van het breken des broods en in de gebeden* (Hand. II, 42), zich met den priester in den geest vereenigden en uit zijne handen de goddelijke spijsje ontvingen, welke van den Hemel was neergedaald, opdat zij het eeuwige leven zouden vinden. Uit deze schets, hoe kort ook, blijkt genoegzaam, dat de vermaning van den Apostel even goed voor ons geschreven is als voor de Christenen van zijn tijd. Immers niet minder dan zij moeten wij voortgang maken in de Wijsheid van Christus. De lezing der h.h. Schriften en het aanhooren der verklaringen, het bijwonen der godsdienstoefeningen, het deelnemen aan de allerheiligste handelingen van onzen eeredienst en boven alles het nuttigen van Jesus' heilig Lichaam en Bloed dienen als voorname middelen tot het bereiken van dat doel beschouwd en gewaardeerd te worden. Dit toch kan door niemand betwijfeld worden. Al wie verzuimt de kerkelijke godsdienstoefeningen bij te wonen of daarbij tegenwoordig is zonder aandacht, hij wordt gaandeweg armer aan de zoo noodzakelijke wetenschap des heils; zijn leven zal al minder en minder in overeenstemming zijn met de grondbeginselen door Jesus voor allen geldig verklaard; hij dwaalt al verder af van den eenig waren

weg en, na een luttel tijds, zal hij zich niet meer erkennen als een volgeling van zijnen Zaligmaker; met zich zelven ontevreden, eene ergernis voor zijne mede-Christenen, voortlevende in de onwetendheid der voornaamste waarheden, zal hij gelijk worden aan die rampzaligen die, volgens den h. Petrus, niet meer zijn *dan waterlooze bromwollen en nevelwolken door windvlagen omgedreven, voor wie de donkerheid der duisternis bewaard wordt* (II Pe. II, 17).

Een ander middel om door het beoefenen der werken van naasten-liefde zich zelven te heiligen en op het gemoed van anderen op heilrijke wijze te kunnen inwerken is het opvolgen van dezen algemeenen raad des Apostels: *alles wat gij doet met woord of werk, doet het alles in den Naam van den Heere Jesus Christus, God en den Vader dankzeggende door Hem*, dat is: *Jesus Christus onzen Heer*; doet wat de h. Petrus tot Jesus zeide: „in uwen Naam zal ik het net uitwerpen.” En met die gezindheid dient *alles* gedaan. Wij moeten door ons werken God verheerlijken, door goede werken onze roeping zeker maken, door een goed voorbeeld den evennaaste stichten; wij moeten — want ook woorden zijn daden — Jesus Christus verkondigen aan de menschen, met het hart geloovende ter gerechtigheid, Hem met den mond belijden ter zaligheid ook van den evennaaste, met de tong God zegenen en elkander door goede woorden stichten, onderrichten en vermanen. Doch weinig zoude het voor ons geestelijk leven voordeelig zijn, wanneer het eene en het andere niet gedaan werd in *den Naam van Jesus*, dat is: omdat Hij het bevolen heeft en dus uit gehoorzaamheid aan zijnen heiligen wil; onder een nederig afsmeeken van zijne genade, welke het gedijen aan al het werken geven moet; in vereeniging met de bedoeling, waarmede Jesus bad en werkte en predikte.

Opmerking. Alwie aan boven besprokene verplichtingen naar zijn best vermogen beantwoordt, mag zich vleien dat hij *den*

hemelschen Vader dankt, dewijl hij de geschonkene genaden en krachten aanwendt tot het doel, waartoe God ze hem gaf, ze besteedt naar de bedoeling van den Gever. Eene betere wijze om dankbaarheid te betuigen is niet denkbaar. Bovendien dankt hij *door Jesus*, omdat hij nederig erkent uit zich zelven niets te vermogen maar alles slechts door de genade, welke Jesus voor hem verdiend en aan hem gegeven heeft, zóódat hij door de belijdenis van zijne onmacht Hem verheerlijkt, die het willen en het volbrengen schonk, Wiens genade in hem overvloedig was en hem sterkte in zijne liefdevolle werkzaamheid. Er zal wel niemand gevonden worden, die ontkennen durft, dat elke Christen, met die gemoedsstemming werkzaam onder de zijnen, eenen onmetelijken invloed ten goede zal uitoefenen. Al blijven zijne heilige bedoelingen in het binnenste des harten besloten en al worden zijne goede werken door den nederige niet van de daken verkondigd, het zien reeds alleen daarvan, zonder baat- en zonder roemzucht verricht, zal iederen goedgezinde aansporen om den Vader, die in de Hemelen is, te verheerlijken en Hem te danken, die zijne goede gaven aan de menschen gegeven heeft, ook om — wat van zijne edelmoedigheid mag verwacht worden — in zijn leven het treffende voorbeeld na te volgen en den wensch van den h. Paulus te vervullen: *ik, de gevangene in den Heer, smeeke u, dat gij wandelt der roeping waardig, waarmede gij geroepen zijt; met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, elkander in liefde verdragende, u beijverende om de eenheid des geestes te bewaren in den band des vredes* (Eph. IV, 1). — Zoo lezen wij dan in het besprokene gedeelte uit Paulus' brieven de leerrijkste vermaningen, welke zich leenen tot veelzijdige toepassing op elks godsdienstig leven. Door zijn mond heeft de H. Geest van alle waarheid ons het plan voorgehouden van een volmaakt Christelijk leven. Wij behoeven slechts de scherp getrokken lijnen in 't oog te houden om werkzaam te blijven zoowel voor het geestelijk welzijn van anderen als voor dat van ons zelven. Meer vordert God in zijne Goedheid en Wijsheid niet van den zwakken mensch, dan dat deze zich gedrage als een uitverkoren, heilig en geliefd kind van zijnen hemelschen Vader;

dan dat hij God bovenal en zijn evennaaste beminne als zich zelven, maar beminne niet alleen in woorden maar oock metterdaad; dand dat hij van zijne liefde blijk geve door die deugden, welke er op berekend zijn om het geestelijk welzijn van anderen te bevorderen tegelijk met het zijne; dan dat hij dezen levensregel van den h. Petrus volge: *zoo iemand spreekt, hij spreke als woorden Gods; zoo iemand dient, hij diene als uit eene kracht, welke God verleent; opdat God in alles verheerlijkt worde door Jesus Christus, Wien de heerlijkheid toekomt en de macht in alle eeuwigheid* (I Pe. IV, II).

ZESDE ZONDAG NA DRIE KONINGEN.

Broeders! Altijd zeggen wij Gode dank wegens u allen, zonder ophouden uwer gedachtig zijnde in onze gebeden, terwijl wij ons herinneren aan het werk uws geloofs, aan uwen arbeid, aan uwe liefde en aan de geduldigheid uwer hoop op onzen Heer Jesus Christus, voor God en onzen Vader; daar wij, van God beminde broeders! uwe uitverkiezing kennen. Want ons Evangelie geschiedde tot u niet in woorden alleen, maar ook in kracht en in den Heiligen Geest en in groote volheid *van overtuiging*, gelijk gij weet, hoedanig wij om uwentwil onder u geweest zijn. En gij zijt navolgers geworden van ons en van den Heer; daar gij in veel verdrukking, het woord hebt aangenomen met blijdschap des Heiligen Geestes; zoodat gij een voorbeeld zijt geworden voor al de geloovigen in Macedonië en in Achaja. Want van u uit is het woord des Heeren verbreid geworden, niet alleen in Macedonië en in Achaja; maar ook in alle plaatsen is uw geloof in God uitgegaan, zoodat wij niet noodig hebben *daarover iets* te zeggen. Want zij zelve ver-

kondigen aangaande ons, hoedanig ons optreden bij u geweest is, en hoe gij u van de afgoden bekeerd hebt tot God, om den levenden en waren God te dienen, en uit den Hemel te verwachten zijnen Zoon, dien Hij uit de dooden heeft opgewekt, Jesus, die ons verlost heeft van den toekomstigen toorn. I Tes-sal. I. 2—10.

Inleiding. Met dezen Zondag wordt een gedeelte van het kerkelijk jaar besloten, waarin onze Moeder niet ophield ons de verplichtingen door den christelijken Godsdienst opgelegd voor te houden en tot die deugden aan te manen, welke elken Christen dienen te sieren. Zij vertrouwt dat het zaad, met kwistige hand uitgestrooid op goede aarde viel en vele vruchten voortbracht. Maar het begonnen werk moet voortgezet en der voltooiing al nader en nader gebracht worden. Daarom leest de Kerk ons heden die woorden voor, welke de h. Paulus tot de inwoners van Thessalonica richtte om hun voortgang in de kennis van de geloofswaarheden en in de beoefening van goede werken te prijzen, opdat ook wij ons aangespoord zouden voelen denzelfden lof bij God te verdienen. Ons op dat treffend door nieuw-bekeerden gegeven voorbeeld wijzende, wil zij onzen ijver opwekken en onzen moed stalen, ten einde wij niet moede worden in het dingen naar den hoogsten prijs, welke voor een Christen te bereiken is, naar de eeuwige belooning bij God in den Hemel. — De aanleiding tot het schrijven van den bedoelden zendbrief was voor den Apostel deze. In de hoofdstad van Macedonië had hij uit de bekeerde Heidenen eene christelijke gemeente gesticht. Doch na een kortstondig verblijf van drie weken was hij genoodzaakt voor de vervolging der verbitterde Joden stad en land te verlaten. Ook de bekeerlingen hadden veel te lijden. Ofschoon afwezig vergat de Apostel zijne beminden niet. Om hen in het geloof te versterken en hen in het woord Gods te doen volharden, wees hij er op, met hoe groote vreugde zij het hadden aangenomen en welke vorderingen zij, levende uit het geloof, in vele deugden al reeds gemaakt hadden. Hun

gedrag was dan ook, betuigde hij met blijdschap in den Heer, eene navolging van Jesus Christus, een voorbeeld voor allen en eene geloofsprediking voor het geheele land geworden. Dit mochten zij ook voor een zeker teeken houden, dat de Heer met hen was en met zijne genade onder hen werkte. Daarvoor dankte hij God zonder ophouden, hen altijd in zijne gebeden gedenkende. — Om voor ons eigen godsdienstig leven uit de woorden van den h. Paulus groot nut te trekken, is het dienstig dat wij deze vragen in het breede beantwoorden :

I. wat prijst de h. Paulus in de Thessalonikers, en waarom houdt hij zich verzekerd van hunne uitverkiezing ;

II. welk voorbeeld gaven zij door hun stichtelijk gedrag ?

I.

Nadat de Apostel op plechtige wijze betuigd had, dat hij hunner in zijne gebeden onophoudelijk gedachtig was en ook Gode ten alle tijde zijnen hartelijken dank wegens hen allen bracht, roemt hij HET WERK HUNS GELOOFS, HUN ARBEID EN HUNNE LIEFDE EN DE GEDULDIGHEID HUNNER HOOP OP DEN HEER JESUS CHRISTUS, alzoo de drie goddelijke deugden, zonder welke het onmogelijk is een waar godsdienstig en een aan den hemelschen Vader welgevallig leven te leiden. Op de eerste plaats prijst hij hun *geloof, den vasten grond van dingen, welke te hopen zijn, en een bewijs voor zaken welke niet te zien zijn ; zonder hetwelk het onmogelijk is Gode te behagen ; want die tot God nadert, moet gelooven, dat Hij is en een Belooner voor die Hem zoeken* (Hebr. XI, 1 en 6). Dan roemt hij hunne *liefde*, vrucht en gevolg van eene diep gewortelde overtuiging, *dewijl het geloof werkzaam is door de liefde* (Gal. V, 6). Zijn laatste woord van lof is voor hunne onwankelbare *hoop* op de wederkomst van den Verlosser, die hun Rechter maar ook Belooner zijn zoude, voor die hoop welke hen blijde maakte van hart en geduldig in de beproeving.

Wij kunnen ons gemakkelijk in den zielstoestand van den h. Paulus verplaatsen en het ons voorstellen, hoe zeer verblijd in God hij was, toen hij, zich bewust de waarheid te spreken,

die loftuigingen aan zijne bekeerlingen wijden mocht. Zijn hart sprong op van vreugde, nu hij al die eere geven kon aan hen, die niet meer dan nieuwelingen waren, pas aangenomen in den schaapsstal des Heeren, terwijl zij al dadelijk de hitte van een moeilijken strijd te verduren hadden. En geenszins eene alledaagsche lof is het, welken hij hun geeft en elke Christen zich beijveren moet te verdienen door ijver in het godsdienstige. Want — merken wij dit wel op — de Apostel prijst hun *werk* des geloofs, den *arbeid* hunner liefde en de *lijdzaamheid* hunner hoop. Dat zegt veel meer dan eene oppervlakkige beschouwing te denken geeft. Het *geloof* der Thesalonikers was *levendig*, zóódat het zich in Gode welgevallige daden toonde, de leeringen van het Christendom in het leven overbracht en daarom vruchten van zaligheid opleverde; het was *volkomen*, daar zij al de hun verkondigde waarheden aannamen en het hart zoowel als den geest onderwierpen aan de leer der Kerk, hier door den h. Apostel vertegenwoordigd; het was bovendien *volhardend*, want de trouw eens aan Christus gezworen werd niet verbroken, al trachtte ook eene pijnlijke vervolging hen afvallig te maken. De Apostel had daarom het recht van hun *werk* des geloofs te spreken. Zij hadden bij hun Doopsel die goddelijke deugd ontvangen, maar zij begroeven dat talent niet. Er mede woekerende, wonnen zij andere en vele talenten over. En veelzijdig, daarom hoogst verdienstelijk werd hun werken. Hunne gehoorzaamheid en onderwerping aan de leer van Jesus was voor hen een strijd tegen de getuigenis der zinnen niet minder dan tegen de driften van het hart. Die overwinning met Gods genade eens behaald werd gehandhaafd tegen de aanvallen van vleesch en bloed, tegen de verdachtmaking en beschimping van hunne vorige heidensche geloofsgenooten; zij schaamden zich niet om het Evangelie, dat zij hadden aangenomen, maar beleden het voor de menschen, opdat Jesus later hen als zijne getrouwe leerlingen zou kunnen belijden voor den hemelschen Vader. Geene vervolging in

hunne eer of goederen of aan den lijve kon hen zóó pijnlijk aandoen, dat zij om die te ontkomen van de waarheid afvallig werden. — Gelijk hun geloof niet dood maar werkzaam was, zoo ook hunne liefde. *Hun arbeid der liefde*, dat is: hunne arbeidzame en offervaardige liefde voor hunne mede-Christenen roemde hun vader in Christus. Steeds waren zij er op bedacht om al de plichten, door de wet der naasten-liefde aan de belijders van het Christendom opgelegd, met ijver te vervullen. Elken mensch eerbiedigden zij minstens als hun natuur-genoot en mede-verloste, elken bekeerling als hun geloofsgenoot; aan allen maar vooral aan de huisgenooten des geloofs alle goed te gunnen, toe te wenschen en zoo veel mogelijk aan te doen, daarheen was hun streven gericht. In Christus Jesus de dienaren te zijn van allen, Hem in de noodlijdenden en armen barmhartigheid te bewijzen, om zijnentwille de lasten van anderen te dragen, gelijk Hij hun de zonden had vergeven ook de ontvangene beledigingen te vergeven, met allen in vrede te leven om meer gelijkvormig te worden aan Hem, die zelfs voor zijne vijanden bad en stierf — hooger doel kenden zij niet, hogere wellust vonden zij niet, na door eene goddelijke Liefde uit de boeien van eene onteerende slavernij ontslagen te zijn. Zoo beminden zij allen, die God lief had van alle eeuwigheid. Het ware echter eene miskenning van de allen menschen aangeborene zelfzucht, zoo iemand waande, dat het den Thessalonikers geene inspanning kostte om aan die hooge eischen van het christelijk liefde-gebod te voldoen. Wel maakt de liefde alles licht en gemakkelijk; maar daarom is niet elke zelfoverwinning onnoodig geworden; de eigenwil zoowel als de hoogmoed, ook bij den in Christus herborene niet uitgeroeid, willen zich altijd laten gelden even goed als de baatzucht. Ook de bekeerlingen in Thessalonica zullen dit ondervonden hebben, zoodra een opgewekt gevoel van welwillendheid in daden van liefde moest omgezet worden. Of moesten zij geene offers in geld en goed brengen, niet hunne

rust en veiligheid ten tijde der vervolging in de waagschaal stellen, zoo dikwijls zij als Christenen optraden en aan hunne lijdende, door de Heidenen fel gehaatte broeders en zusters hulp, bijstand, bescherming boden? En toch heeft de h. Paulus voor de werken hunner liefde niets dan lof over. Hij moest dan wel overtuigd zijn, dat zij voor zoo verre het hun doenlijk was, alles waren geworden en voor hem zelve en voor zijne bekeerlingen. — Geloovende in Christus' leer en beloften waren de Thessalonikers onwankelbaar *in de lijdzaamheid hunner hoop*. Met onoverwinnelijk geduld, met eene onverstoorbare kalmte verdroegen zij al de bezwaren, welke met de belijdenis van het Christendom onafscheidelijk verbonden waren, en bleven om Jesus' wille volharden in het goede, dat God in hen gewerkt had. Zij zagen op naar de eeuwige belooning, welke hun in den Hemel bereid was en, vertrouwend op de belofte des Heeren, welke niet falen kan, leefden zij in de blijde hoop, dat het geluk der zaligheid eens, al ware het na jaren lijdens en strijdens, hun zou geschonken worden. Wat kon het hen dan deren, al leden zij om de gerechtigheid vervolging, al werden zij belasterd en gesmaad en al moesten zij, van tijdelijke goederen beroofd, ten bloede toe weerstand bieden, strijdende tegen de zonde? Zij verwachtten een eeuwig loon bij God, hoopten op eeuwige goederen, hadden geleerd op het hemelsche vooral te zinnen. Te meer moest zulke heldhaftigheid, zulk eene volhardende en blijmoedige gemoedsstemming van zijne geliefde bekeerlingen een diepen indruk op den h. Paulus maken, omdat zij geen ander voorbeeld voor oogen hadden dan dat van hunnen leermeester, vooral ook omdat zij, nauwelijks in Christus herboren en na slechts drie weken lang onderricht te zijn, bewezen al reeds tot een hoogen graad van volmaaktheid in de beoefening van de Evangelische leer te zijn opgeklommen.

Na den grootsten lof aan hen allen en zeker met recht ge-
Verklaringen der Epistelen.

ven te hebbengaats de h. Paulus nog verder en getuigt met groote blijdschap des harten, dat zij niet alleen zijne in God geliefde *broeders en zusters* door het geloof zijn geworden, maar ook dat hij HUNNE UITVERKIEZING KENT, dat hij, de bijzondere omstandigheden welke met hunne bekeering gepaard gingen in aanmerking nemende, met genoegzame zekerheid zich overtuigd hield zoowel van hunne deelname aan de genaden des Christendoms als van hunne voorbestemming ter eeuwige zaligheid. Ter loops zij opgemerkt, dat de h. Paulus hier niet spreekt van eene door God hem gegevene openbaring maar slechts van eene wetenschap, welke hij zich verworven heeft door nauwkeurig na te gaan, hoe en onder welke teekenen de waarheid van den Christelijken Godsdienst aan de Thessalonikers gepredikt en hoe zij door hen met blijdschap aangehoord was en, niettegenstaande eene harde vervolging, volhardend vastgehouden werd, vruchten ten eeuwigen leven voortbrengende. In volkomene overeenstemming met deze algemeen aangenomene opvatting van Paulus' woorden luidt zijne volgende verklaring, waarin hij de *eerste* redenen aangeeft van die kennis, welke zijn hart met zoo groote vreugde vervult.

ONS EVANGELIE — zegt hij — de verkondiging der door Christus Jesus geopenbaarde waarheden, GESCHIEDDE TOT U NIET IN WOORDEN ALLEEN MAAR OOK IN KRACHT EN IN DEN H. GEEST, EN IN GROOTE VOLHEID van geloof; zij werd met zoo grooten nadruk u voorgehouden, dat in onze prediking de inwerking van God den H. Geest zich blijkbaar vertoonde en wij met volle overtuiging, onverschrokken en voor geene vervolging terugschrikkende, het woord des Heeren zoo lang mogelijk bleven prediken, gelijk de Heer ons had bevolen, GELIJK GIJ WEET, HOEDANIG, welke predikers, WIJ OM UWENTWIL ONDER U GEWEEST ZIJN. „Het is alsof de h. Paulus met deze laatste woorden” — leert ons de H. THOMAS — „wil zeggen: „ik en mijne „mede-arbeiders hebben te gelijk met onze prediking het voor-

„beeld gegeven van een leven, dat in overeenstemming was „met onze leer; wij hebben, zooals Jesus deed, onderwezen „en gedaan. En het was de H. Geest, die ons de genade gaf „om die noodige deugden te beoefenen, terwijl Hij door onzen „mond tot u sprekende, u de geheimen Gods openbaarde.” Nog in een anderen zin kunnen die woorden — zooals de genoemde Kerkleeraar zegt — opgevat worden. Wij mogen daarin eene herhaling lezen van deze opmerking, welke de Apostel aan de Corinthiërs maakte: *mijn spreken en mijne prediking was niet met overredende woorden van menschelijke wijsheid, maar met betooning van Geest en Kracht*, zij ging vergezeld met Krachtbetoon van den H. Geest, *opdat uw geloof niet op wijsheid van menschen, maar op Gods Kracht zoude gegrond zijn* (1 Cor. II, 4) *want niet in woorden bestaat het Rijk Gods maar in Kracht* (1 Cor. IV, 20). In deze laatste beteekenis genomen, behelzen de woorden des Apostels de vermelding van een even heugelijk feit als waarvan de h. Marcus gewaagde, verhalende: *de Heer bevestigde, toen de Apostelen uitgegaan zijnde overal predikten, het woord door de teekenen, welke er op volgden* (Marc. XVI, 20).

Als tweede reden van zijne diep gevestigde overtuiging geeft de Apostel aan, dat de Thessalonikers van hunnen kant met groote getrouwheid mede gewerkt hadden met de genade, welke hun geschonken was. Daarom schreef hij: **GIJ ZIJT NAVOLGERS GEWORDEN VAN ONS EN VAN DEN HEER, DAAR GIJ HET WOORD HEBT AANGENOMEN IN VEEL VERDRUKKING MET BLIJD-SCHAP DES H. GEESTES.** Hoe vastberaden, hoe onwankelbaar zeker van de waarheid der hun verkondigde leer moeten de Thessalonikers geweest zijn, vóórleer hun leermeester zoo iets van hen getuigen kon! Navolgers van *Paulus*, die onder veel strijd en met veel arbeid het Evangelie had verkondigd, die met recht van zich zelven mocht zeggen, dat hij het eene vreugde achtte om Jesus' Naam versmading te lijden en in velerlei beproevingen te geraken, dat hij blijde uit den raad

der Heidenen of der Joden wegging na gegeeseld te zijn; navolgers van *Jesus*, die voor alle menschen had geleden en was gestorven, aan allen een voorbeeld nalatende, opdat zij de voetstappen van Hem zouden drukken; die zelfs het Kruis niet ontvluchtte, de schande niet achtende; die in geheel zijn aardisch leven geen ander doel Zich voorstelde dan te doen wat den Vader welgevallig was, geene andere spijkende dan den wil van Hem te volbrengen, die Hem gezonden had! Van *Jesus Christus*, de Heiligheid zelve, van *Paulus* dat hoog verheven voorbeeld zijner kudde, waren de Thessaloniërs navolgers geworden, zoodra zij het woord der waarheid met die bovennatuurlijke blijdschap, welke de H. Geest in hunne harten verwekte, hadden aangenomen! Waarlijk, het zoude moeilijk zijn aan den een of den anderen Christen meerderen lof te geven. Of kunt gij u verbeelden, dat een geloovige een hooger en graad van oprechte godsvrucht bereikt dan wanneer hij zoo veel doenlijk gelijkvormig wordt aan een toonbeeld van volmaakte deugd, wat nog meer zegt: aan de Volmaaktheid zelve?

Opmerking. Wij ook hebben — God geve het — het ons gepredikte woord Gods geloovig aangenomen; doch om ware Christenen te zijn, wordt nog meer gevorderd. »Hij draagt te »vergeefs den naam van Christen» — aldus de H. AUGUSTINUS — »die Christus niet navolgt. Wat toch baat het u genoemd te »worden wat gij niet zijt en u een vreemden naam toe te »eigenen? Wilt gij metterdaad Christen zijn, doet dan wat »Christus deed en zorgt er voor, dat gij met recht den naam »van Christen draagt.» Om aan dat verwijt van den Kerkleeraar te ontkomen is op de eerste plaats vereischt, dat het woord Gods met aandacht en met het verlangen om in de wetenschap des heils vordering te maken aangehoord worde, dat het ook aangenomen worde *niet als een woord van menschen maar, gelijk het waarlijk is, als het woord van God* (I Thess. II, 13), dat daaraan geest en hart en wil onderworpen en naar de voor-

schriften door Jesus' leer gegeven het geheele leven ingericht worde. Want, *over hen, die God niet kennen en over hen die aan het Evangelie van den Heer Jesus Christus niet gehoorzamen, zal Hij in vlam en vuur wraak oefenen, en zij zullen gestraft worden met een eeuwige verderf* (verwijderd) *van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid zijner Kracht* (II Thess. I, 8); daarentegen, *wie Jesus' woorden hoort en ze ook doet, zal vergeleken worden bij een verstandig man, die zijn huis bouwde op een steenrots*, (Luc. VI, 48), zal bestand zijn tegen het oordeel op den grooten dag des Heeren en het zal met hem gaan als met het huis, dat op een vasten grondslag opgetrokken is en staande blijft, al wordt het door hevige stormen bestookt. — Eene tweede te vervullen voorwaarde is deze. In weerwil van alle moeilijkheden dient aan de ontvangeren leer vastgehouden, zij in beoefening gebracht te worden. Wat de Thessalonikers ondervonden, zal het deel van de meeste Christenen wezen. Het ligt in de orde der goddelijke Voorzienigheid opgesloten, dat de leerlingen van den goddelijken Meester even als Hij vervolgd, veracht, bespot worden om hun geloof, dat zij ook in de beoefening hunner plichten met velerlei zwarigheden te strijden hebben, van binnen en van buiten. De H. LEO, Paus en Kerkleeraar, na den pijnlijken strijd der Machabeesche broeders besproken te hebben, richtte tot zijne toehoorders deze woorden: »Gij, die waant dat elke vervolging »geëindigd en geen strijd met uwe vijanden meer te wachten »is, onderzoekt het binnenste uws harten, laat gelijk het aan »ijverige navorschers betaamt geene schuilhoeken uwer ziel »onbezocht en overdenkt, of geen tegenkanting u bestrijdt, of »geen dwingeland wil heerschen in de burcht van uwen geest." »Gij dwaalt, mijn broeder" — schreef de H. HIËRONYMUS aan een zijner vrienden — »zoo gij meent, dat een Christen ooit »zonder vervolging is; dan toch wordt gij het hevigst aangevallen, als gij 't minst van den aanval bemerkt." Heeft ook de h. Paulus het niet als een voor altijd geldenden regel verkondigd: *allen, die godvruchtig willen leven in Christus Jesus, zullen vervolging lijden* (II Tim. III, 12)?

II.

Nog is de h. Paulus niet aan het einde van zijne lofrede. De Thessalonikers muntten uit — schreef hij — in geloof, hoop en liefde; zij waren, volgens Paulus' overtuiging, op den goeden weg ter eeuwige zaligheid en nog geeft hij hun dezen lof: GIJ ZIJT EEN VOORBEELD GEWORDEN VOOR ALLE GELOOVIGEN IN MACEDONIË EN ACHAJA. WANT VAN U UIT IS HET WOORD DES HEEREN VERBREID GEWORDEN, NIET ALLEEN IN MACEDONIË EN ACHAJA, MAAR OOK IN ALLE PLAATSEN IS UW GELOOF IN GOD UITGEGAAN, ZOÓDAT WIJ NIET NOODIG HEBBEN iets daarover te zeggen. WANT ZIJ ZELVEN, de bewoners van genoemde landstreken, VERKONDIGEN AANGAANDE ONS, HOEDANIG [ONS OPTREDEN BIJ U GEWEEST IS, EN HOE GIJ U VAN DE AFGODEN TOT GOD BEKEERD HEBT, OM DEN LEVENDEN EN WAREN GOD TE DIENEN EN UIT DEN HEMEL ZIJNEN ZOON TE VERWACHTEN, DIEN HIJ UIT DE DOODEN HEEFT OPGEWEKT, JESUS, DIE ONS VERLOST HEEFT VAN DEN TOEKOMSTIGEN TOORN. Zij waren van het Heidendom tot het Christendom, van den dienst der afgoden tot de aanbidding van den éénig waren God, van de afschuwelijke zedeloosheid der heidensche samenleving tot de strenge zedenleer van Jesus' volmaakte wet overgegaan. Hunne bekeering was volkomen; zij geloofden met het hart, beleden met den mond en leefden naar de leer, welke zij hadden aangenomen. Geen wonder, dat die verbazende omkeer alom bekend werd, dat het weldra ruchtbaar was door geheel Griekenland, hoe velen der heidensche bevolking van de hoofdstad in Macedonië aan de afgoden verzaakt hadden om den gekruisigden Jesus als hun Verlosser te vereeren. De Apostel en zijne medehelpers in het heilig dienstwerk behoefden daarvan niets meer te zeggen, het gerucht was hun voorafgegaan. Allen hadden reeds vernomen hoe de predikers der waarheid daar waren opgetreden en met hoe veel vrucht zij gewerkt hadden. De Thessalonikers gaven alzoo een meeslepend voorbeeld, met

welke geestdrift de prediking van den nieuwen Godsdienst moest aangehoord en met welke onverschrokkenheid de nieuwe leer moest beleden worden in woorden en in daden.

Dat zulk een voorbeeld veel bijdroeg ter uitbreiding van het Rijk Gods is niet te loochenen. Men zou niets van de geschiedenis der Kerk moeten weten, het hart des menschen moest voor een elk een ondoorgrondelijk geheim wezen, vóórdat die bewering niet onderschreven werd. De Thessalonikers waren een licht geworden hoog op een kandelaar geplaatst en het kon niet anders dan dat alle omwonende Heidenen, dat licht ziende en het onderscheid opmerkende, hetwelk tusschen hunne levenswijze en die der bekeerlingen van gisteren bestond, in zich zelven traden en minstens zich beschaa md gevoelden, zoo zij althans nog eenig denkbeeld van wat goed heet overgehouden hadden. Niet alleen een goed gerucht ging uit van die nieuwe Christenen maar ook eene niet te miskennen inwerking op het gemoed van elken weldenkende. Hunne geloofsovertuiging vertoonde zich in haren vollen glans; hunne verbetering van leven spoorde allen tot navolging aan, die nog op zedelijkheid prijs stelden. Een ieder kon opmerken, dat het christelijk geloof helden maakte in belijdenis, in geduldig lijden, in het beoefenen van hetgeen deugdzaam, eerbaar en kuisch was, dat het niet droefgeestigen maar blijden van harte vormde, niet onwillige maar gehoorzame dienaren schiep, die aan God en aan den Keizer gaven wat hun toekwam, niet baatzuchtigen noch hoogmoedigen, maar zachtmoedige en nederige en liefhebbende broeders, die anderen als zich zelven beminden en in overvloed gaven om in nog grooteren overvloed aan gene zijde des grafs in te oogsten. Het is als een nagalm uit vóór hem verloopen eeuwen en tegelijk als eene voorspelling van toekomstige tijden het treffend woord, dat de H. CHRYSOSTOMUS eenmaal sprak: „de Apostelen hebben de wereld bekeerd niet zoo zeer door „de wonderen, welke zij werkten, als wel daardoor, dat in

„hen was eene ware verachting van het geld en van de „eer,” — als wel door het voorbeeld dat zij gaven. Zóó ook werkten de Thessalonikers, want hunne goede werken spraken luider dan de klankrijkste stem, hun leven bevestigde wat zij beleden, dewijl hun gedrag eene belijdenis was van hun geloof in daden.

Over het voorbeeld hetwelk de Thessalonikers gaven, dat door den h. Paulus zoo hoog geroemd en door ons genoegzaam verklaard werd, behoeven we niet verder uit te weiden. Doch, wat al onze aandacht verdient, is de vraag welke zich aan ons opdringt: kan ook ons de lof gegeven worden, welken wij den h. Paulus ter eere van zijne nieuw-bekeerden hoorden uiten?

Driewerf gelukkig de katholieke gemeente, ook elke ziel, die door God zoo uitbundig kunnen geprezen worden. Al weegt God ze in de schaal zijner Rechtvaardigheid, te licht zal Hij ze niet bevinden. Maar kunnen wij, met de hand op het hart, getuigen, dat wij even geloovige, ijverige en geduldige Christenen zijn als die anderen? In plaats van een antwoord te geven, onderzoeken wij liever: wat wij te doen hebben om denzelfden lof te verdienen. — De drie goddelijke deugden zijn ook ons door het Doopsel ingestort en nimmer mogen wij nalaten voor die gaven, zonder onze verdiensten en uit loutere Barmhartigheid geschonken, aan God den verschuldigten dank te brengen gelijk ook de h. Paulus deed, als hij dacht aan hetgeen de Thessalonikers verkregen hadden; meer nog: die hemelsche weldaden mogen niet ijdel in ons blijven maar moeten op geheel ons leven en op dat van anderen een heilzamen invloed uitoefenen. Daarom zal elke van die deugden naar haren eigen aard in daden te betuigen zijn. Wat het *geloof* betreft, dit worde met het hart en met den mond beleden; niemand schame zich over het Evangelie, dat eene kracht Gods is ter zaligheid voor een iegelijk, die

gelooft; allen moeten zich beijveren waar het pas geeft hun geloof te verdedigen en anderen te onderrichten, vooral als rechtvaardigen te leven uit het geloof en voor hunne mede-Christenen een voorbeeld van getrouwheid aan hunne overtuiging te wezen. Hij toch kan niet voor een goed Christen gehouden worden, van wien de Zaligmaker evenals van de Joden zou te klagen hebben: *indien Ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, zij zouden geene zonden hebben; maar nu hebben zij geene verschooning voor hunne zonden* (Joan. XV, 22). — Wat de hoop aanbelangt, deze zij ook al tot stichting des naasten onwankelbaar vast. Wij moeten hopen tegen de hoop in. Al leidt onze weg over doornige paden, al hebben wij met vele en soms zware beproevingen te kampen, al is de strijd hevig tegen het vleesch, den duivel en de wereld, al wordt het ons soms bang om 't hart en overvalt ons de bekoring der kleinmoedigheid, nimmer mogen wij den moed laten zinken maar onze plicht is altijd te vertrouwen op de genade van onzen Heer Jesus Christus, die in de beproeving ook uitkomst geven zal. Zelfs, hoe lang wij onder een of ander kruis ook zuchten, hoe lang de Heer zijne belofte van eeuwige vergelding moge uitstellen, Hij zal eens komen om een ieder naar zijne werken te beloonen en meerdere vreugde en hoogere zaligheid te schenken, dan wij kunnen bevroeden. — De volmaaktheid der *liefde* vordert, dat aan deze onafwijsbare voorwaarden voldaan worde: doet aan niemand, wat gij zelf niet wilt lijden; gunt en wenscht aan uwen evennaaste, wat gij voor u zelven begeert; tracht aan anderen wel te doen zooveel als uwe krachten toelaten; steekt uwe hand uit ter leniging van den nood en brengt hulp aan naar mate der ellende van ongelukkigen; doet niemand onrecht aan, vergeeft de u aangedane beledigingen en vergeet niet de behoeften van de evenmensen even goed als de uwe in een hartelijk gebed aan den Vader van alle Barmhartigheid voor te dragen. Dit is de ware arbeid der liefde, waardoor

wij een heilrijken invloed op onze omgeving uitoefenen.

Wie zich van de ongeëvenaarde inwerking der besprokene deugden wil overtuigen, overwege de volgende gedenkspreuken van de Heiligen: „Het *geloof* is gelijk aan eene lamp. „Evenals deze het huis verlicht, zoo ook verlicht het geloof „de ziel. Gelijk het licht de duisternissen doordringt, zoo ook „het geloof de christelijke geheimenissen. Wat toch vindt „het geloof niet? Het reikt tot het ontoegankelijke, het ver- „staat het onbekende, het begrijpt het ongewone en bevat „wat het laatste komt, zelfs omsluit het in zekeren zin in „zijn schoot de eeuwigheid” (H.H. CHRYSOSTOMUS en BERNARDUS). „De *hoop* op de toekomstige goederen doet ons de „moeilijkheden van dit tegenwoordig leven gemakkelijker „dragen, sluit alle ongerustheid uit, voert door het verlangen „en de verzuchting naar den vrede van eene zalige rust, „is als eene sterke burcht en, gelijk het anker een schip vast- „legt in de zee, eveneens bevestigt zij de ziel in haren God; „Hij immers hoort die zuchten en bekroont die blijven hopen” (de H.H. AUGUSTINUS, CHRYSOSTOMUS, HIERONYMUS, THOMAS VAN AQUINE). „Van de *liefde* zeggen zij: „om goed te kunnen „gaan moet gij over twee beenen beschikken; om naar den „Hemel op te gaan en bij God te komen moet gij liefde hebben tot God en tot den naaste. Mist gij een van die twee, „dan blijft gij hinken en zult het doel van uwen pelgrimstocht „niet bereiken. Het is Gode hoogst welgevallig, als Hij ziet „dat broeders en zusters eendrachtig bij elkander wonen, dat „is: in deze gezindheid vereenigd zijn: God te dienen en „elkander te helpen, opdat allen zalig worden en eens in het „vaderland der Heiligen voor eeuwig vereenigd worden. Of „men God bemint, kan erkend worden uit de liefde, welke men „den naasten toedraagt. Die twee deugden zijn niet te scheiden. Een ieder zal in de eene deugd vooruitgaan, naar gelang hij in de andere voortgang maakt. De liefde tot den „naaste is een teeken van uitverkiezing, dewijl zij bewijst,

„dat wij ware leerlingen van den Heer Jesus Christus zijn.”
(de H.H. AUGUSTINUS, ALPHONSUS, THERESIA, VINCENTIUS A PAULO.) — Zoo doende oefenen wij ook op den naaste een heilzamen invloed uit.

Opmerking. Geen woord onderricht beter, niets noodigt sterker tot een godvruchtig leven dan een goed voorbeeld en christelijk gedrag van hen, die den Naam des Heeren belijden. Aller oogen zijn op hen gericht en als in een spiegel willen zij zien wat gedaan, wat vermeden dient. Zulk een voorbeeld zal door alle Christenen gegeven worden, zoo hun leven slechts niet in tegenspraak is met hun geloof. Toont — zouden wij hun willen toeroepen — uw geloof door eene oprechte godsvrucht, door met aandacht het woord Gods aan te hooren, door een getrouw bijwonen der Godsdienstoefeningen, door het verspreiden van boeken, welke den waren geest van het Christendom ademen — en gij zult het bewijs leveren niet alleen, dat gij in alles belang stelt, wat het ware geloof u predikt, maar ook voor anderen eene welsprekende aanmaning zijn om uw voetspoor te drukken. Toont uwe liefde door uwe deelname in het lijden en in de nooden van uwe broeders en zusters, door medelijden met het deerniswaardig leven des zondaars, door werkzaam te zijn aan hunne bekeering — en gij zult een voorbeeld stellen, waardoor anderen zich aangetrokken gevoelen om in gelijken geest zich in te spannen voor het wezenlijk heil van den evennaaste. Toont de vastheid uwer hoop op de eeuwige belooning door uw geduld onder het lijden, uwe lankmoedigheid bij verongelijking, uwe vastberadenheid bij tegenkating; legt door uw gedrag het bewijs af, dat noch beleediging of verdachtmaking, noch versmading of vernedering u de zoete rust des gemoeds kunnen ontrooven, dat gij al de gebreken van anderen weet te verdragen en liever vergeeft dan kwaad met kwaad te vergelden — in al die omstandigheden zult gij een licht zijn dat over uwe geheele omgeving zijne stralen werpt en aan anderen den waren weg aanwijst; zij zullen uwe goede werken ziende opmerkzaam gemaakt worden op de goederen, welke zij te verwachten hebben. Alwie aan deze vermaningen, door de h. Schriftuur zoowel als

door de Kerkvaders, niet minder door de ondervinding dan door de rede aangedrongen, een gewillig oor verleent, diens gedrag wordt eene onafgebrokene prediking der zedenwet van Jesus, diens leven spreekt luider dan de klank eener trompet, en terwijl anderen in woorden tot het goede aanmanen, zal hij door zijne daden tot de beoefening der deugd opwekken. Om onze bewering te staven, behoeven wij slechts te wijzen op den H. PAULUS, die van de noodzakelijkheid des voorbeelds en van den onmetelijken invloed daardoor uitgeoefend zóó diep overtuigd was, dat hij deze eischen aan zijne beminde leerlingen stelde: *wees het voorbeeld der geloovigen* (I Tim. IV, 12); *betoon u zelven een voorbeeld van goede werken* (Tit. II, 7), en op den H. BERNARDUS, die in eene zijner redevoeringen zeide: »het voorbeeld metterdaad gegeven is een levend en «werkdadig woord; met kracht maant het aan om te doen wat »in woorden gepredikt wordt, dewijl het bewijst dat mogelijk »is, wat aangeraden wordt.”

ZONDAG SEPTUAGESIMA.

Broeders ! Weet gij niet, dat zij, die in de renbaan loopen, wel allen loopen, maar één den prijs ontvangt ? Loopt gij zóó, dat gij hem behalen moogt. Iedereen nu, die mededinger is in den wedstrijd, onthoudt zich van alles ; en zij nog wel om eene vergankelijke kroon te verwerven, wij echter om eene onvergankelijke. Ik dan ook loop alzóó, niet als in het onzekere ; ik kamp alzóó, niet als in de lucht slaande ; maar ik tuchtig mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik soms niet, na anderen gepredikt te hebben, zelf verworpen worde.

Want ik wil niet, dat het u onbekend zij, broeders ! dat onze vaders allen onder de wolk zijn geweest, en allen de zee zijn doorgegaan, en allen in Moses gedoopt zijn geworden in de wolk en in de zee, en allen dezelfde geestelijke spijs hebben gegeten, en allen denzelfden geestelijken drank hebben gedronken ; (zij dronken namelijk van de geestelijke, hen volgende steenrots ; de steenrots nu was Christus ;) maar niet in het meerendeel van hen heeft God welbehagen gehad.

I Cor. IX, 24 — X, 5.

Inleiding. Met bovenstaande woorden van den h. Paulus roept de h. Kerk al hare kinderen op tot den roemrijksten en edelsten wedstrijd die denkbaar is, tot den wedstrijd om onmetelijke en eeuwige goederen. Geen tijdperk in het kerkelijk jaar is daartoe geschikter. Wij staan schier aan den vóóravond van de veertigdaagsche vasten en, om ons voor die dagen van zaligheid, voor dien heilzamen tijd voor te bereiden, wil zij nu reeds tot zelfbeheersching, tot inspannenden arbeid voor het heiligste doel aansporen. Al hare ceremoniën, gebeden en gezangen staan in verband met die wenschen en verlangens. Zij kleedt hare dienaren met het gewaad der boete; zij bidt om vergiffenis voor de zonden; zij smeekt om licht, opdat de Christen de duisternissen der dwaling verdrijve, en om kracht, opdat hij de zwakheid zijner natuur overwinne; uit hare officiën weert zij alle vreugde-zangen en tot aan den blijden Paasch-dag doet zij het »alleluia" niet meer hooren, die ontboezeming van eene ziel, welke zich verheugt in God. Smeekbeden om genade en barmhartigheid daarentegen, treurzangen moeten het gevoel van onze nietigheid, van onze hulpbehoevendheid en van onze zondigheid, vooral van een levendig berouw opwekken. Hoeveel hebben wij allen ook niet goed te maken, hoeveel heeft er tot dusverre niet ontbroken aan onzen ijver om de hooge belangen van onze ziel te behartigen! Het eene dient hersteld, het andere aangevuld. Een eerste middel daartoe bezigt de Kerk, nu zij op dezen Zondag de vermaning eertijds door den h. Paulus tot de Corinthiërs gericht ons voorhoudt, want zij is overtuigd dat alles, wat voor die nieuw-bekeerden noodig was, ook door het zielenheil van ons allen dringend gevorderd wordt. Op dan ten strijde, onvermoeid en volhardend, voor de éénig ware goederen; al de plichten van onzen godsdienst met ijver vervuld, opdat een eeuwig, een onherstelbaar ongeluk vermeden, de eeuwige zaligheid daarentegen verdiend worde! Dit is de bede, waarmede onze Moeder zich tot al hare kinderen wendt, dit moet ook de leuze wezen, waaronder wij den strijd met onze vijanden aanvaarden. Alle redenen dringen daartoe en, om al hare kracht te beseffen, behoeven wij slechts, naar aanleiding van onzen Epistel, deze waarheden ons duidelijk te maken:

I. wij allen moeten, zoolang wij leven, strijden om den Hemel te verdienen; en het voorbeeld van den h. Paulus leert ons, hoe die strijd te voeren is;

II. het treurig uiteinde der Joden in de woestijn moet ons van lauwheid en traagheid afschrikken.

I.

Het moet erkend worden, dat het voor het meerendeel der Christenen eene hooge noodzakelijkheid is aan het bestaan van den Hemel herinnerd te worden en aan den plicht, om voor het verdienen daarvan alle krachten in te spannen. Is de Hemel door Gods Goedheid niet voor al zijne redelijke schepselen voorbestemd als het vaderland, dat wij opzoeken, als de eeuwige rustplaats na volbrachten arbeid, als de overheerlijke belooning voor een geduldig lijden en volhardend strijden, als het Rijk der glorie door de behaalde overwinning in te nemen? Wie nog gelooven aan een eeuwigheid van belooning en van straf, zullen op geen dier vragen een ontkennend antwoord geven. En toch, ontzettend groot is het aantal dergenen, die hunne laatste bestemming uit 't oog verliezen. Zij zijn al te zeer voor hunne tijdelijke aangelegenheden bezorgd om aan de veel gewichtigere belangen der ziel hunne aandacht en arbeidskracht te wijden. Zoo dolen zij ook veelal af naar den breedten weg der ondeugd of missen den moed en de volhardende vastberadenheid om langs de moeilikere paden der deugd op te gaan naar den Hemel.

Hoe kunnen die lauwen en onverschilligen uit hun doods-slaap opgewekt, hoe die ongelukkigen versterkt worden tegen het gevaar van te vervallen in een toestand, welke deerniswaardiger is dan elke kwaal des lichaams? De h. Paulus achtte het in zijn tijd noodzakelijk en ook nu houdt de Kerk het als een dringenden eisch van hare moederlijke zorg, dat aan alle geloovigen duidelijk voorgesteld wordt, welke verplichting op hen rust, hoe allen geroepen zijn om met ernst

en met inspanning van de krachten, waarover zij beschikken, naar het bezit van het eeuwige Rijk der zaligheid te streven. Het leven des menschen is immers een strijd en de Hemel lijdt geweld, zóódat de geweldigen alleen dien innemen. Om deze waarheden in een beeld aanschouwelijk te maken, neemt de Kerk de voorstelling van den h. Paulus over, waarin hij den wedstrijd in het hard loopen beschrijft, welke bij de Grieken in zwang was ter viering van bijzondere plechtige gelegenheden of ter gedachtenis van eene behaalde overwinning of ter vereering van hunne afgoden. De Apostel herinnerde de Corinthiërs aan dat vermoeiend spel, wat hun zoo goed bekend was en vroeg: WEET GIJ NIET, DAT ZIJ DIE IN DE RENBAAN LOOPEN, ALLEN WEL LOOPEN om den prijs te behalen, DOCH ÉÉN slechts, die het eerst den af te leggen afstand doorloopen heeft, DEN PRIJS ONTVANGT, de kroon uit laurierbladen gevlochten en aan het uiteinde van de baan opgehangen. Hiermede nog niet tevreden roept hij hun in 't geheugen terug, welke moeite en inspanning, welke opoffering elk der mededingers zich getroostte, om met eenige hoop op welslagen aan den kamp te kunnen deelnemen: IEDEREEN, DIE MEDEDINGER IS ONTHOUDT ZICH VAN ALLES, wat hem in den wedloop kan hinderen en zijne kans zou verminderen; hij onderwerpt zich aan eene strenge levenswijze langen tijd vooruit, oefent zich vele dagen achtereen, is matig in spijs en drank, spaart zijne krachten voor den grooten dag, verzuimt niets wat zijne hoop op de overwinning kan vermeerderen, en op den dag zelve vergt hij van zich eene inspanning, welke dikwijls de beste krachten brak en den dood berokkende. En dat alles met het éenige doel: OM EENE VERGANKELIJKE KROON TE VERWERVEN, welke reeds den volgenden dag verwelkt was.

De gevolgtrekking uit deze geschiedkundige bijzonderheden te maken voor alle Christenen van alle tijden zoowel als voor de bekeerlingen te Corinthe, is zonder twijfel deze:

LOOPT GIJ ZÓÓ, DAT GIJ HEM (kampprijs) MOOGT BEHALEN, dat is : EENE ONVERGANKELIJKE KROON. En *allen moeten* loopen, en *allen kunnen* verkrijgen. Dit toch is het groote onderscheid tusschen den lichamelijken wedstrijd der Grieken en den geestelijken der Christenen. De eersten waren niet gedwongen daaraan deel te nemen, ofschoon alle mannen zich als mededingers konden laten inschrijven; evenwel hoe groot het getal der wedloopers ook ware, niet meer dan één enkele kon gekroond worden. Daarentegen : in den wedstrijd om geestelijke goederen moeten alle leerlingen van Jesus mededingen; niemand mag achterblijven, niemand mag zich door het vooruitzicht op de vereischte werkdadigheid laten afschrikken; wij allen zijn opgeroepen *om den wedstrijd, ons voorgesteld, met volharding te loopen, ziende op den Stichter en Voltooiër des geloofs, op Jesus die om de vreugde Hem voorgesteld het Kruis heeft verdragen, de schande verachtende, en ter rechterhand Gods is gezeten* (Hebr. XII, 2); maar, zijn allen verplicht mede te dingen naar de belooning der overwinning, geen enkele behoeft te vreezen, dat hij door den rechter, welke over den uitslag te beslissen heeft, ongekroond zal afgewezen worden, mits hij slechts zijn loopbaan gelukkig voleind zal hebben. Eens wordt ieders strijden beoordeeld en naar verdienste beloond. — Een ander, nog grooter verschil bestaat in de kroon zelve, welke den overwinnaars wordt gegeven. Aan die zegevierende Grieken eene *vergankelijke* kroon, welke niet langer dan één dag hare frischheid behield; den Christenen echter, die in den moeilijken strijd des levens overwinnaars zijn gebleven, eene *onvergankelijke*, de eeuwige heerlijkheid des Hemels. Deze glorie is allen verzekerd, die zonder omzien naar de woonstede Gods opgaan, die de vermogens der ziel en de krachten des lichaams in dienst nemen voor het bereiken van hunne bestemming, die hart en geest naar het hemelsche richten en zich niet laten afleiden naar de breede paden der ondeugd maar met moed den nauwen weg

der godsvrucht en der vroomheid bewandelen. Zij zullen als belooning het gezelschap der Engelen, de zaligheid des Hemels en de aanschouwing Gods voor eeuwig genieten en in die aanschouwing eene vreugde smaken, welke hun nimmer zal ontnomen worden.

Waarlijk, die Christenen moeten zich wel beschaamd gevoelen, welke tegen de van hen in het worstelperk des levens gevorderde inspanning opzien en de handen in den schoot leggen met de laffe zucht: „het is ons te moeilijk; die offering van wat de zinnelijkheid voldoet en die zelfoverwinning op het hart zijn te pijnlijk; wij kunnen ons niet van alles onthouden, wat de aangeboren gemak- en genotzucht vordert.” „Gij kunt niet”! — roept een godvruchtig schrijver hun toe — „Smoort die onwaarheid op de lippen, want zoo sprekende legt gij het bewijs af, dat gij niet wilt. Of heeft de goede en wijze God dan het onmogelijke geboden en vult Hij door zijne almachtige Liefde het ontbrekende uwer krachten niet aan; heeft Hij u door zijne Apostelen niet laten aanzeggen, dat gij tot alles in staat zijt door Hem, die u versterkt? Neen, het is geen onvermogen maar vadsigheid en traagheid, ook geene onbekendheid om trent de hemelsche goederen maar vergeetachtigheid en onverschilligheid, welke de handen binden en de voeten verlammen.” En velen zijn zij, die wel toeschouwers zijn van den strijd maar zelven weigeren het strijdperk binnen te gaan, die Christenen namelijk, welke een geheel wereldsch leven leiden zonder eerbied voor de wet van God, zonder vrees in tegenspraak te komen met de beginselen van het Evangelie, ofschoon zij weten, dat zij, levende in zorgeloosheid, nimmer den eindpaal zullen bereiken. Anderen beginnen te loopen maar met zóó weinig inspanning, zóó loom dat zij schier geen voortgang maken; zij blijven immer kinderen in het geloof, willen hun hart verdeelen tusschen de wereld en Jesus, koesteren een afkeer tegen de beschamende waar-

heden en lastige zedenwetten van hunnen Godsdienst en, onderhouden zij nog de voorschriften van Gods gebod, 't is uit gewoonte of welstaanshalve. Er zijn ook Christenen, die met grooten moed beginnen, zóódat hunne overwinning zeker schijnt; maar helaas! weldra is de eerste ijver verflauwd; het juk des Heeren wordt hun zwaar en de last zijner geboden ondragelijk, zóódat zij ten dage der beproeving afvallen; al mogen zij zich nog eenigen tijd voortsleepen, weldra houden zij op met loopen, meenende dat het hun onmogelijk is de hun voorgestelde kroon te bemachtigen. Nog worden er gevonden, die met vasten tred voorwaarts schrijden; onvermoeid loopen zij voort; reeds zijn zij den eindpaal nabij en men zoude denken, dat de overwinning aan hen is; doch, wat ongeluk! zij stooten zich aan een steen, vallen en — hoe beklagenswaardig — nog in de laatste oogenblikken van den met groote moeite volgehouden wedstrijd, laten zij zich verleiden door de begeerlijkheid des vleesches of door de begeerlijkheid der oogen of door de hoovaardij des levens, en de overwinning ontgaat hun, welke de toeschouwers hun reeds toedachten.

Hoe dan moet gelooopen, hoe gestreden worden? „Loopt” — zegt de H. THOMAS —; „deze *inspanning* eischt de Apostel van ons; hij geeft de *wijze* van loopen aan; loopt alzóó, gelijk „die worstelaars deden; hij wijst ook op het laatste doel: „loopt, opdat gij den *prijs* behaalt.” De *renbaan*, welke te doorloopen blijft, is de duur van ons leven; de Hemel is ons *doel*, en bij God zullen wij de *belooning* voor den arbeid, den prijs voor onze inspanningen, de bekroning na de overwinning vinden. Mits wij loopen naar de voorschriften, welke voor dien wedstrijd gelden, dat is: ons leven inrichten naar de wet van het Evangelie, want tot een ieder van ons is gezegd: *wilt gij tot het leven ingaan, onderhoud de geboden; niet ieder die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het*

Rijk der Hemelen ; maar hij die den wil doet des Vaders, die in de Hemelen is (Matth. XIX. 17, VII, 21); mits wij loopen met voorzichtigheid en met moed, onze zwakke krachten met de hulp van Gods genade aanvullende, de gevaren der ziel vermijdende, de moeielijkheden der deugd overwinnende en de vijanden der zaligheid ter neer slaande, want *wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle* (1 Cor. X, 12) en voor allen geldt de vermaning van den h. Paulus: *ziet toe, broeders! dat gij met omzichtigheid wandelt, niet als onwijken maar als wijzen, den tijd uitkoopende, want de dagen zijn boos* (Eph. V, 15); vervolgens: mits wij met spoed en volharding loopen, van deugd tot deugd voortgaan, zonder verpoozing naar het volmaakte streven volgens het voorbeeld van den h. Paulus, die van zich zelven durfde getuigen: *wat achter mij is vergetende, en tot wat vóór is mij uitstreckende, jaag ik naar het doel, tot den kampprijs der hemelsche roeping Gods, in Christus Jesus* (Phil. III, 13); mits wij *vroolijk, als helden ter baan gaan* en dan volhouden tot de laatste meet toe, want *die volhard zal hebben ten einde toe, die zal zalig worden* (Matth. X, 22). — Door die uitsprakender goddelijke Wijsheid onderricht mocht de H. GREGORIUS met 't volste recht verklaren: „te „vergeefs wordt het goede gedaan, als het voor het einde „des levens verwaarloosd wordt, omdat hij voor niets met „snelheid loopt, die bezwijkt, vóórdat hij het uiterste einde „heeft bereikt;” en de H. AUGUSTINUS: „de volharding maakt „de verdienste, geeft kleur aan het voornemen ten goede, „beloont den loopende, bekroont den strijder, geleidt naar den „kampprijs en voert allen naar de haven des heils; niemand, „hoe verre hij ook gevorderd moge wezen, zegge: het is ge- „noeg, ik ben rechtvaardig; wie zoo spreekt, die blijft op den „weg staan, die kan niet aan het einde komen; waar hij „gezegd heeft, het is genoeg; daar blijft hij steken;” en de H. HIËRONYMUS: „blijft werken, opdat gij in het geestelijk „leven vooruitgaat; zorgt er voor, dat gij niet als een onvoor-

„zichtig en nalatig bewaker verliest, wat gij ontvangen hebt ; „loopt op die wijze, dat gij niet begint te vertragen ; haast „u zóó, dat gij spoedig den kampprijs behaalt.” — De h. Paulus stelt, door het aanhalen van zijn voorbeeld nog andere eischen aan onzen ijver.

„Is er grootere dwaasheid denkbaar” — vraagt de H. AUGUSTINUS — „dan zich als kinderen te laten verleiden en beheerschen door een schaduw en door een schijn van glorie, „maar de ware, ééning ware glorie niet te zoeken, niet te „verlangen?” De h. Paulus was er verre van af, door zulk eene dwaasheid het ware spoor bijster te worden. Hij zocht niet zijn gemak, niet den roem der wereld, niet eene vergankelijke kroon ; zijne wijsheid was van hoogere orde, was volgens God en eene beschaming van de wereldlingen ; het was hem onverschillig wat de menschen van hem dachten, zoo hij slechts bij den Heer Jesus Christus, Wien hij diende, lof inoogstte, zoo hij slechts Christus mocht gewinnen. Voor dat doel had hij alles veil ; aan het verwerven van dat geluk offerde hij alles op ; niets was hem te zwaar of te pijnlijk. Om zijne nieuw-bekeerden en ook ons tot gelijke krachtsinspanning op te wekken en met moed te bezielen voor het strijden om de hoogste goederen, stelde hij zich zelven ten voorbeeld. IK LOOP — schreef hij — om de eeuwige kroon ALZÓÓ, gelijk het voor elken Christen plichtmatig is : ik loop in het christelijk strijdperk NIET ALS IN HET ONZEKERE, niet onbewust van het doel dat te bereiken is, maar met de volle zekerheid aangaande de richting, welke ik moet nemen, opdat ik den eindpaal niet misse. Om zijne gedachten en zijne wenschen nader te verklaren, openbaarde hij nog eene andere zijde van den strijd, welchen hij voerde. Zijne voorstelling aan het bloedig vuistgevecht ontleenende, zeide hij : IK KAMP ALZÓÓ tegen mijne vijanden, inzonderheid tegen den mij inwonenden vleeschelijken mensch met zijne booze begeerlijkheden en lage driften, NIET ALS IN DE LUCHT SLAANDE, niet als een

Rijk der Hemelen; maar hij die den wil doet des Vaders, die in de Hemelen is (Matth. XIX. 17, VII, 21); mits wij loopen met voorzichtigheid en met moed, onze zwakke krachten met de hulp van Gods genade aanvullende, de gevaren der ziel vermijdende, de moeielijkheden der deugd overwinnende en de vijanden der zaligheid ter neer slaande, want *wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle* (1 Cor. X, 12) en voor allen geldt de vermaning van den h. Paulus: *ziet toe, broeders! dat gij met omzichtigheid wandelt, niet als onwijken maar als wijzen, den tijd uitkoopende, want de dagen zijn boos* (Eph. V, 15); vervolgens: mits wij met spoed en volharding loopen, van deugd tot deugd voortgaan, zonder verpoozing naar het volmaakte streven volgens het voorbeeld van den h. Paulus, die van zich zelve durfde getuigen: *wat achter mij is vergetende, en tot wat vóór is mij uitstreckende, jaag ik naar het doel, tot den kampprijs der hemelsche roeping Gods, in Christus Jesus* (Phil. III, 13); mits wij *vroolijk, als helden ter baan gaan* en dan volhouden tot de laatste meet toe, want *die volhard zal hebben ten einde toe, die zal zalig worden* (Matth. X, 22). — Door die uitspraken der goddelijke Wijsheid onderricht mocht de H. GREGORIUS met 't volste recht verklaren: „te „vergeefs wordt het goede gedaan, als het voor het einde „des levens verwaarloosd wordt, omdat hij voor niets met „snelheid loopt, die bezwijkt, vóórdat hij het uiterste einde „heeft bereikt;” en de H. AUGUSTINUS: „de volharding maakt „de verdienste, geeft kleur aan het voornemen ten goede, „beloont den loopende, bekroont den strijder, geleidt naar den „kampprijs en voert allen naar de haven des heils; niemand, „hoe verre hij ook gevorderd moge wezen, zegge: het is ge- „noeg, ik ben rechtvaardig; wie zoo spreekt, die blijft op den „weg staan, die kan niet aan het einde komen; waar hij „gezegd heeft, het is genoeg; daar blijft hij steken;” en de H. HIÉRONYMUS: „blijft werken, opdat gij in het geestelijk „leven vooruitgaat; zorgt er voor, dat gij niet als een onvoor-

„zichtig en nalatig bewaker verliest, wat gij ontvangen hebt; „loopt op die wijze, dat gij niet begint te vertragen; haast „u zóó, dat gij spoedig den kampprijs behaalt.” — De h. Paulus stelt, door het aanhalen van zijn voorbeeld nog andere eischen aan onzen ijver.

„Is er grootere dwaasheid denkbaar” — vraagt de H. AUGUSTINUS — „dan zich als kinderen te laten verleiden en beheerschen door een schaduw en door een schijn van glorie, „maar de ware, ééinig ware glorie niet te zoeken, niet te „verlangen?” De h. Paulus was er verre van af, door zulk eene dwaasheid het ware spoor bijster te worden. Hij zocht niet zijn gemak, niet den roem der wereld, niet eene vergankelijke kroon; zijne wijsheid was van hoogere orde, was volgens God en eene beschaming van de wereldlingen; het was hem onverschillig wat de menschen van hem dachten, zoo hij slechts bij den Heer Jesus Christus, Wien hij diende, lof inoogstte, zoo hij slechts Christus mocht gewinnen. Voor dat doel had hij alles veil; aan het verwerven van dat geluk offerde hij alles op; niets was hem te zwaar of te pijnlijk. Om zijne nieuw-bekeerden en ook ons tot gelijke krachtsinspanning op te wekken en met moed te bezielen voor het strijden om de hoogste goederen, stelde hij zich zelven ten voorbeeld. IK LOOP — schreef hij — om de eeuwige kroon ALZÓÓ, gelijk het voor elken Christen plichtmatig is: ik loop in het christelijk strijdperk NIET ALS IN HET ONZEKERE, niet onbewust van het doel dat te bereiken is, maar met de volle zekerheid aangaande de richting, welke ik moet nemen, opdat ik den eindpaal niet misse. Om zijne gedachten en zijne wenschen nader te verklaren, openbaarde hij nog eene andere zijde van den strijd, welken hij voerde. Zijne voorstelling aan het bloedig vuistgevecht ontleenende, zeide hij: IK KAMP ALZÓÓ tegen mijne vijanden, inzonderheid tegen den mij inwonenden vleeschelijken mensch met zijne booze begeerlijkheden en lage driften, NIET ALS IN DE LUCHT SLAADE, niet als een

kampvechter die zijn tegenstander niet wil of niet kan treffen; integendeel: MIJN LICHAAM TUCHTIG IK en breng het pijnlijke slagen toe: IK BRENG HET TOT DIENSTBAARHEID en maak het slaaf van de wet des geestes, tot een gedwee werktuig voor hoogere doeleinden, voor de eeuwige belangen mijner onsterfelijke ziel. En waarom die vernederende en smartelijke behandeling van het lagere deel des menschen, dat toch aanspraak mag maken op de eer van Gods werk te wezen? Hij gaf het antwoord in deze woorden: OPDAT IK SOMS NIET, NA ANDEREN GEPREDIKT TE HEBBEN, na anderen tot den edelsten kamp opgeroepen te hebben, ZELF VERWORPEN WORDE, om lafheid in den levensstrijd niet verloren ga.

Opmerking. Dat de Apostel zijn eigen strijden ten voorbeeld stelde, mag niemand bevreemden. Niemand mocht met zoo veel recht als hij die taal voeren, niemand met hetzelfde vertrouwen als hij zich beroepen op hetgeen hij gedaan en geleden had. Het was ook niet de hoogmoed, welke hem die woorden in de pen gaf, maar het heilig verlangen om zijne beminde leerlingen tot naijver aan te sporen. Hij leefde in eene onafgebrokene boetvaardigheid, want ook zijne afmattende werkzaamheid verrichtte hij onder den druk van eene schier dagelijksche vervolging. En die Apostel, welke van het eerste begin zijner roeping af, onder veel arbeid en groote verdrukking het Evangelie van Jesus Christus verkondigd en vele wonderen gedaan had, die tot in den derden Hemel was opgenomen, hij achtte de strengste boetvaardigheid voor zich noodzakelijk en huiverde van angst en vrees bij de gedachte, dat hij nog een rampzaligen dood sterven en voor eeuwig van de aanschouwing Gods verstoken kon blijven! Maar wij dan, die zeker op zoo groote verdiensten niet vermogen te roemen," die daarentegen — om met den H. AUGUSTINUS te spreken — »vreezen moeten wegens onze vele zondige werken!" Zouden wij de glorie des Hemels mogen verwachten, zonder dat er moedig en tot het einde toe gestreden is tegen de vijanden onzer zaligheid,

zonder dat het lichaam dienstbaar is gemaakt aan de beoefening van moeilijke deugden en gekruisigd met zijne begeerlijkheden, zonder dat soms een oog uitgerukt of eene hand afgehouden werd, welke ons ergert? — God heeft ook in alle andere Heiligen ons een leerzaam voorbeeld willen geven, hoe wij strijden moeten en overwinnen kunnen. Zij hebben niet te vergeefs geloopen noch te vergeefs gearbeid, maar zich zelven heiligende en der volmaaktheid immer meer nabij komende, aan hunne broeders en zusters in 't geloof het pad aangewezen, waarlangs allen moeten opgaan om den Hemel te kunnen innemen. Zij hebben den goeden strijd gestreden en den prijs der overwinning behaald — en geenszins opeene wijze, welke afschrikt. Niet allen door buitengewone werken, velen door zeer gewone daden, doch welke zij op volmaakte wijze verrichtten en heiligden door eene zuivere meening; anderen door te ijveren voor het geloof, zonder dat zij het droegen voor den rechterstoel van vorsten en koningen; sommigen door de boetvaardigheid te beoefenen, zonder dat zij daartoe werktuigen bezigden, welke ten bloede sloegen; eenigen door met onverdroten moed te strijden tegen hunne driften, zonder dat zij als slachtoffers vielen van hunne volharding. Het voorbeeld van dezen en genen bewijst, dat voor niemand onzer de kampprijs onbereikbaar is, omdat de hulp der noodige genade aan niemand geweigerd wordt. Het gewichtigste bestaat hierin, dat een ieder den strijd aanbinde ter plaatse en in die omstandigheden, welke door de Wijsheid Gods hem voorbeschikt zijn; dat hij zelfs voor den sterksten vijand niet wijke, steunende op de hulp van boven. Vernemen wij ten besluit nog deze vermanende woorden, welke de eerbiedwaardige Thomas à Kempis den Zaligmaker in den mond legt: »mijn zoon! laten de werkzaamheden, welke gij »om mijnentwille op u genomen hebt, u niet vermoeien; dat »ook nimmer de beproevingen u ter neer slaan, maar dat mijne »belofte u sterke en vertrooste in alle moeielijkheden des levens. Hef uwe oogen op ten Hemel; alle Heiligen, die op deze »aarde een zwaren strijd gestreden hebben, verheugen zich nu »met Mij, worden nu getroost, zijn nu veilig, rusten nu uit en »zullen zonder einde met Mij in het Rijk mijns Vaders verblijven.»

II.

De Apostel vervolgt zijne vermaningen met te wijzen op het *wangedrag* der Joden in de woestijn en op de *straf*, welke over hen gekomen is. De H. THOMAS, ze besprekende, geeft voor die vermaningen deze reden aan: „die straf der Joden moest „gevreesd, die treurige gebeurtenis in het geheugen terug „geroepen en de vereischte voorzorgsmaatregelen moesten genomen worden, opdat een elk der geloovigen zich voor die „straffen zou vrijwaren. De h. Paulus herinnerde de Corintheïers aan de weldaden den Joden bewezen, toen zij nog in „Egypte woonden en ook toen zij reeds in de woestijn leefden; maar hij vergat ook niet de straffen te vermelden, „welke zij om hunne ondankbaarheid beliepen. Hij haalde de „gunsten aan, welke zij ontvingen: door de bescherming der „wolk, bij den doortocht over de bedding der Roode zee, door „het nuttigen van dezelfde spijs en het drinken van denzelfden drank; maar wees ook op het wraakgericht Gods, „dat het meerendeel van hen trof.” Deze woorden van den grooten Kerkvader nader verklarende, geven wij tegelijk de zinnebeeldige beteekenis der leer van den Apostel.

Eene wonderbare kolom, die zich over dag vertoonde als eene *wolk*, welke de Joden voor het spiedend oog der vijanden bedekte, en des nachts als eene *lichtzuil*, welke hun den weg wees en warmte verspreidde, was voor hen een bewijs, dat Gods vaderlijke Goedheid hen beschermen en geleiden wilde: ZIJ ZIJN ALLEN — zegt de h. Paulus — ONDER DE WOLK GEWEEST. Die wolk was eene voorspelling of liever: eene vóór-afbeelding, zoowel van den H. Geest zelven als van diens heilzame werkzaamheid; want ook Hij blijft voortdurend de Trooster en Helper der Kerk, geleidt haar en hare kinderen door deze woestijn des levens naar de beloofde woning des Hemels, geeft licht voor het verstand, opdat de Christen niet naar zijpaden afdole, en voor het hart den gloed der liefde, opdat

het vuur door Jesus op aarde gebracht in aller harten ontstoken blijve. — Toen de Israëlieten aan den oever der Roode zee gekomen waren en Pharao met zijn geheel leger hen nazette om hen opnieuw onder het juk zijner dienstbaarheid te brengen, deelde God door zijne Almacht de zee in tweeën en de kinderen Israël's gingen midden door de wateren, welke zich aan weerszijden als twee bergen opgehoopt hadden, over het drooge; de Egyptenaren echter, die hen vervolgden, werden allen door de zee verzwolgen, welker wateren wederom naar hunne plaats waren teruggekeerd: **DE JODEN ZIJN ALLEN DE ZEE DOORGEGAAN, EN ALLEN IN MOSES GEDOOPT IN DE WOLK EN IN DE ZEE.** Die wondervolle doortocht door de Roode zee, onder bedekking der wolk, was de vóórbeduiding van het heilig Doopsel, dat Jesus eens zoude instellen. Immers, gelijk de Israëlieten, uit de Egyptische slavernij verlost, door hunne bevrijding in eene nog nauwere vereeniging getreden waren met Jehova en, met de innigste banden aan zijn dienst verbonden, door de woestijn optrokken naar de grenzen van het hun beloofde land, en dit alles onder de leiding van Moses, Gods grooten Dienaar en Middelaar des Ouden Verbonds, eveneens werkt het Doopsel ter vrijmaking en heiliging der zielen, zooals wij straks uitvoeriger moeten verklaren. — Toen de Joden in de woestijn ronddoolden, hadden zij weldra gebrek aan drank en spijs; want de voorraad door hen uit Egypte meegenomen was spoedig opgeteerd en de dorre woestijn bood hun geen water aan. In dien nood kwam God te hulp. Eerst spijzigde Hij zijne uitverkorenen met wachtels en den volgenden dag met Manna, met het brood uit den Hemel neergedaald, dat zoet van smaak was en naar ieders smaak; dit bleef hun voedsel, totdat zij het land van Kanaän bereikt hadden; toen het volk door gebrek aan water gekweld werd, moest Moses met zijn staf op de rots slaan en, een nieuw wonder! een stroom van water vloeiende uit de steenrots, zóódat allen drinken konden; doch niet alleen werd in de oogenblikkelijke behoefte

voorzien: de stroom van water bleef bij hen en vergezelde hen tot aan de grenzen van het beloofde land: ALLEN HEBBEN — zegt de h. Paulus — DEZELFDE GEESTELIJKE SPIJZE GEGETEN, EN ALLEN DENZELFDEN GEESTELIJKEN DRANK GEDRONKEN. De Apostel noemt en die spijs en dien drank *geestelijk*, eerstens omdat zij door eene goddelijke wondermacht voortgebrachte en derhalve bovennatuurlijke gaven waren, vooral echter omdat beiden eene vóórbeduiding waren van de geestelijke goederen, welke Jesus Christus aan zijne Kerk heeft gegeven, van het hoogheilig *Manna* namelijk in het Allerheiligste der Sacramenten tot voedsel der onsterfelijke ziel den Christenen geschonken en van het *Water* in het H. Doopsel toegediend ter afwassching van hen allen, die in Christus Jesus drinken willen uit de fonteynen des Zaligmakers. Deze laatste gedachte werkt de Apostel zelf verder uit door de bijvoeging: DIE STEENROTS WAS, beteekende CHRISTUS. Wat die steenrots aanduidde, is Christus in werkelijkheid geworden. De wateren van Jesus' Doopsel drenken den dorstende naar de gerechtigheid en openen hem eene altijd springende bron van genaden; zij helpen hem om aan de slavernij des duivels te ontkomen, welke hem gevangen hield en voeren hem over naar de vrijheid van het beloofde land, welke Jesus Christus voor allen verdiend heeft; en zóó volgen die genaden door dat Sacrament medegedeeld den Christen tot aan het einde, waar hij zijn eeuwig vaderland vindt.

De volgende woorden des h. Paulus moeten als eene vermaning opgevat worden, gericht tot de Corinthiërs en over hen heen tot alle Christenen, opdat hun niet hetzelfde overkomen zou wat den Joden in vóórafbeelding geschiedde. Na vier wonderen te hebben opgesomd, welke God voor de uit de Egyptische slavernij verlost wrocht, maakt hij de treurige uitkomst. GOD HAD IN HET MEERENDEEL VAN HEN GEEN WELBEHAGEN, maar zij zijn neergeveld in de woestijn, omdat

zij zich in weerwil van alle ontfermingen Gods, aan vele overtredingen schuldig maakten. Zoo zal het allen gaan, die, ofschoon geroepen om bezit te nemen van het beloofde land des Hemels, het niet verdiend hebben. Vele en groote en buitengewone weldaden had God aan de afstammelingen van Abraham bewezen, en desniettemin werden zij Hem ontrouw. Zij, onder wie God wandelde en tot wie God door Moses sprak, morden tegen Hem en tegen degenen, welke als hunne leidsmannen en aanvoerders waren aangesteld; zij gaven zich aan hunne zinnelijke lusten over, pleegden ontucht, lasterden Jehova en vervielen tot afgoderij. Hunne straf was dan ook verschrikkelijk. Duizenden vielen door het zwaard, andere duizend-tallen bezweken door den beet van vergiftige slangen; zelfs zijn Abiron en Dathan met geheel hun aanhang levend door den gapenden afgrond verzwolgen; niet meer dan twee van de zes honderd duizend, welke uit Egypte waren getrokken, gingen in het beloofde land binnen; al de overigen stierven in de woestijn.

Deze dingen zijn — leert de h. Paulus — *geschied tot een voorbeeld voor ons, opdat wij niet belust zijn op het kwade, evenals zij daar belust op waren* (1 Cor. X, 6), opdat wij, denkende aan de straffen, welke over de Joden gekomen zijn, ons zouden wachten voor de zonden, welke zij bedreven. Dit toch eischt de onverbiddelijke Rechtvaardigheid Gods. Wie veel heeft ontvangen, moet met groote overwinst teruggeven. God schenkt zijne gaven niet om niets, maar wil er vruchten van zien, en de ontrouwe dienstknecht, die de ontvangene talenten begraaft, zal met schande overloden worden en niet ongestraft blijven. Maar veel zwaarder nog zal Gods wrekende hand wegen op degenen, welke de hun bewezene weldaden misbruiken om Hem te beleedigen, die als de Gever van alle goed te dienen is. Moest de h. Paulus met diepe smart dit van zijne stamgenooten als een schrikwekkend voorbeeld vermelden; nog luider spreekt die ver-

manende stem, als wij in plaats van de Joden de Christenen stellen. Dezen immers hebben veel meer ontvangen; de genaden hun in rijken overvloed toebedeeld zijn van nog hoogere orde en van wijdere strekking dan waarop de Israëlieten zich mochten beroemen. Het voordeel is aan de zijde der levenden onder de Wet der genade, maar hunne verplichtingen zijn daarom ook gewichtiger en, gelijk de belooning hun in 't verschiets gesteld zoo veel heerlijker is dan wat den Joden was beloofd, gelijk de Hemel het land van Kanaän overtreft, zoo ook zal de verantwoordelijkheid der Christenen grooter wezen en hunne straf zwaarder, als zij aan hunne bestemming niet beantwoord, hunne roeping ter eeuwige zaligheid niet zeker gemaakt hebben door voortdurend om den kampprijs te strijden.

Opmerking. De gevolgtrekkingen, welke te maken zijn uit al hetgeen wij boven schreven, zijn deze: een ieder van ons moet aan het einde van zijn leven, even goed als de h. Paulus, van zich zelven met dankbaarheid aan God kunnen getuigen: *ik heb den goeden strijd gestreden, den loop voleindigd, het geloof bewaard. Voorts is mij weggelegd de kroon der gerechtigheid, welke de Heer, de rechtvaardige Rechter, mij te dien dage geven zal* (II Tim. IV, 7). — Om met vol vertrouwen die blijde hoop te mogen koesteren, wordt van onze inspanning eerstens gevorderd, dat wij ons van alles onthouden, wat ons in het strijden om de hoogste belooning hindert, wat onze kracht kan verlammen, wat ons in den wedloop doet vallen; dan dient daarvoor gewaakt, dat wij met de best passende wapenrusting aangedaan zijn: met de heiligmakende genade en vriendschap Gods om door elken dag strijdens meerdere verdiensten te kunnen verzamelen — met het gebed om de krachten noodig ter overwinning te verwerven — met het geloof in de beloften des hemelschen Vaders — met het vertrouwen op de eindoverwinning om in de ure van beproeving en van moedeloosheid, welke een ieder bij wijlen overvallen, niet te bezwijken; ten laatste is eene onvermoeide volharding ten einde toe de streng vereischte voorwaarde, opdat de kroon der eeuwige glorie verdiend worde.

Het baat niet veel, wanneer slechts goed begonnen is maar niet voleindigd wordt. De kampprijs wordt niet behaald dan door degenen, welke op zegevierende wijze den eindpaal bereikt hebben. Ook de Heiligen hebben den Hemel niet ingenomen door half werk. Deze waarheid door den h. Paulus verkondigd, stond hun immer levendig voor den geest: *onze tegenwoordige kortstondige en lichte verdrukking bewerkt in ons een bovenmate uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid, daar wij niet het zichtbare beoogen, maar het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare eeuwig* (II Cor. IV, 17), en die gedachte boezemde hun ook bij alle moeilijkheden van den levensstrijd voortdurend nieuwe krachten in om te volharden tot aan den laatsten stond. — Vooral zij gezorgd, dat geen enkele der door God gegevene genaden ongebruikt blijve. Anders zoude God ook in ons geen welbehagen hebben en nimmer deze heerlijke belofte in ons verwezenlijken: *wie overwonnen heeft, zal zóó met witte kleederen bekleed worden, en zijnen naam zal Ik niet uitwischen uit het boek des levens, en Ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne Engelen* (Openb. III, 5).

ZONDAG SEXAGESIMA.

Broeders ! Gaarne verdraagt gij onwijken, daar gij zelf wijs zijt ! Immers verdraagt gij het, als iemand u in slavernij brengt, als iemand *u* verslindt, als iemand *van u* aanneemt, als iemand zich *tegen u* verheft, als iemand u in het aangezicht slaat. Tot *mijne* oneer zeg ik het, als waren wij zwak geweest onder dit opzicht ! *Evenwel*, durft iemand op iets *roemen*, (in onwijsheid spreek ik) ik durf ook. Zijn zij Hebreëen, ik ook ; zijn zij Israëlieten, ik ook ; zijn zij Abraham's geslacht, ik ook ; zijn zij dienaars van Christus, (als een onwijze spreek ik) ik meer ! in veel meer arbeid, in gevangenissen overvloediger, in slagen boven mate, in doodsgevaaren menigmaal ! Van de Joden heb ik vijf maal de veertig min één ontvangen. Driemaal ben ik met roeden gegeeseld ; eens ben ik gesteenigd ; drie maal heb ik schipbreuk geleden ; een nacht en een dag heb ik in de diepte der zee doorgebracht ; op vele reizen, in gevaaren van rivieren, gevaaren van roovers, gevaaren van mijn eigen volk, gevaaren van de heidenen, gevaaren in de stad, gevaaren in de woestijn, gevaaren op

zee, gevaren onder valsche broeders; in arbeid en kommer, in veel nachtwaken, in honger en dorst, in menigvuldig vasten, in koude en naaktheid! Behalve dit, wat van buiten komt, de drang mijner dagelijksche bezigheden, de zorg voor alle de gemeenten! Wie wordt zwak, zonder dat ik zwak word? Wie wordt geërgerd, zonder dat ik brand?

Moet er geroemd worden, op mijne zwakheden zal ik roemen. God en de Vader onzes Heeren Jesus Christus, die gezegend is in eeuwigheid, weet dat ik niet lieg. Te Damaskus bewaakte de stadhouder van koning Aretas de stad der Damasceners om mij gevangen te nemen; en door een venster werd ik in eene mand over den muur nedergelaten en ontsnapte aldus uit zijne handen.

Moet er geroemd worden (het heeft wel geen nut), ik zal komen op gezichten en openbaringen des Heeren. Ik ken een mensch in Christus, die, veertien jaar geleden, óf in het lichaam, ik weet het niet; óf buiten het lichaam, ik weet het niet; God weet het! opgevoerd is geworden tot in den derden Hemel; en ik weet dat die mensch, óf in het lichaam óf buiten het lichaam, ik weet het niet; God weet het! opgevoerd is geworden in het paradijs en gehoord heeft geheimvolle woorden, die het geen mensch geoorloofd is te spreken. Wegens den zoodanige zal ik roemen; maar wegens mij zelven zal ik in het geheel niet roemen, tenzij op mijne zwakheden. Want ook indien ik zou willen roemen, ik zou niet dwaas zijn: immers zou ik de waarheid zeggen; maar ik laat het, opdat men mij niet schatte boven hetgeen men in mij ziet of van mij hoort. En opdat de verhevenheid der open-

baringen mij niet trotsch make, is mij een prikkel mijns vleesch es gegeven, een engel des Satans, om mij in het gezicht te slaan. Weshalve ik den Heer driemaal heb gebeden, dat die van mij wijken mocht; maar Hij zeide mij: mijne genade is u voldoende, want de kracht wordt in zwakheid volkomen. Gaarne dus zal ik op mijne zwakheden roemen, opdat de kracht van Christus in mij wone.

II Cor. XI, 19—XII, 9.

Inleiding. De inhoud van bovenstaanden Epistel is hoogst belangrijk en eene lange reeks van onderrichtingen zoude worden gevorderd, om dat schrijven van den h. Paulus naar alle zijden te verklaren en al de gevolgtrekkingen er uit te maken, welke in overeenstemming zijn met de waarheden welke hij behandelt, en met de voorbeelden welke hij geeft. Wij hooren hem verhalen van zijn arbeid voor het Evangelie des heils, van het doorgestane lijden en van de geledene vervolgingen; hij schetst zijne vernederingen en tegelijk de vertroosting en welke hij van God ontving; hij verbergt niet, welk een vernederenden strijd hij tegen den prikkel des vleesch es te voeren had, maar openbaart ook dat, al week Satan van hem niet, hij sterk was door de genade van God. Hoe vele en hoe schoone gelegenheden om herinnerd te worden aan den plicht, dat wij om Christus' wille moeten lijden, in zijne dienstbaarheid volharden, de vijanden onzer zaligheid bestrijden en op Gods genade vertrouwen! Vóórdat wij echter op al die leerrijke onderwerpen verder ingaan, worde eerst de aanleiding vermeld, welke den Apostel tot het schrijven van het bovenstaande gedeelte van zijn brief noopte.

In de gemeente te Corinthe waren valsche profeten binnen gedrongen, dienaars van den vader der leugentaal, die misbruik maakten van Paulus' afwezigheid om oneenigheid te stoken en zijn gezag te ondermijnen. Zij wilden aan de nieuw-bekeerden het juk der afgeschafte mosaïsche wet opleggen, vervalschten

de leer van Jesus door de dwalingen van menschelijke vinding, behandelden de ware geloovigen met overmoedigen trots en trachtten, om hunne heillooze bedoelingen des te zekerder te bereiken, afbreuk te doen aan den invloed, waarover de Apostel beschikte. Het waren van die snoevers, van die nieuwigheidskramers, zooals wij heden ten dage velen zien optreden, die zich zelven hemelhoog verhieven en van hunne wetenschap en menschlievendheid grooten ophef maakten, doch op andersdenkenden laag neerzagen en vooral den Apostel der Heidenen met hunne lastertongen vervolgden. Zelfs steeg hunne onbeschaamdheid tot dien graad, dat zij hem der achting van welgezinden onwaardig verklaarden en hem niet langer als een Apostel van Christus erkenden. Op die lasteringen mocht de h. Paulus niet zwijgen. Zijn aanzien, het weislagen van zijn apostolischen arbeid, het nut van zijn spreken, het blijven bestaan der christelijke gemeente, de eeuwige belangen van zijne beminde geloovigen — dat alles stond op 't spel. Zouden de nieuw-bekeerden niet afvallig worden van het geloof, dan moest hij zich op doorslaande wijze tegen zijne vijanden verdedigen en tegelijk met zijne eer die van God, van Christus en van het ware Evangelie redden. Dit deed hij door met eene breede uitvoerigheid den Corinthiërs te verhalen, wat hij voor Christus' Naam geleden had en hoe hij met bijzondere gunsten door God was begenadigd; van den anderen kant: door niet te verzwijgen, dat ook hij niet minder dan elk ander Christen te strijden had tegen den vijand van 's menschen zaligheid. — Dit hoogst belangrijk gedeelte uit St. Paulus' leven dient van alle zijden beschouwd te worden; maar ook gevolgtrekkingen zijn daaruit te maken, welke op ons godsdienstig leven betrekking hebben. Daarom stellen wij ons deze vragen ter beantwoording voor: wat leeren wij

- I. uit het roemen van den h. Paulus;
- II. wat uit zijn lijden en zijn strijden.

I.

Eene eerste moeilijkheid, welke zich bij elken nadenkende

al dadelijk voordoet, is zeker deze. De h. Paulus beroemt zich op alles, wat hij om wille der gerechtigheid en des Evangelies heeft geleden in zijn lichaam en in zijne ziel; hij haalt hoog op van zijne voorrechten als Israëliet, als nakomeling van Abraham, als dienaar van Christus; hij verheelt niet, dat hij steeds brandend van ijver was voor de zaligheid van zijne toehoorders; hij openbaart een geheim, dat volgens alle waarschijnlijkheid jaren lang in het diepste van zijn hart lag begraven, hoe hij namelijk tot in den eigenlijken Hemel, tot dien der Engelen en Heiligen was opgenomen. Is die lofspraak te rijmen met dit andere voorschrift van denzelfden Leeraar der volkeren: *hij, die roemt, hij roeme op den Heer, want niet die zich zelven prijst, is een beproefde. maar hij dien God prijst* (II Cor. X, 17)?

Wij antwoorden: De geheele lofrede van den h. Paulus is niet de taal van iemand, die zijn eigen roem zoekt, maar de taal van hem, die door een duren plicht gehouden is zich zelven te verweren tegen valsche broeders, tegen lasteraars, tegen indringers, die anderen misleidden en van het ware geloof afvallig maakten. Zij werd hem afgeperst door zijn geweten, dat hem voorschreef zijn door God hem toevertrouwd gezag onder alle omstandigheden te handhaven, zijne leer tegen de dwaling te verdedigen, zijne bekeerlingen voor afval te behoeden en de eer hoog te houden van Hem, die zijn Heer was. Hij spreekt dan ook met blijkbaren weerzin van zich zelven, van zijn leven en van zijn lijden als Apostel. Vandaar dat hij in denzelfden brief bij herhaling getuigt, dat het eigenlijk dwaasheid is te roemen, dat hij daartoe door de omstandigheden gedwongen is, dat hij zóó niet spreken zou, ware hij, niet overtuigd, dat hij zich richtte tot dezulken, die „wel on-
„wijzen verdroegen, daar zij — ironisch gezegd — zelven wijs
„waren; die het verdroegen, zoo iemand hen in slavernij
„bracht en als slaven behandelde, hen ving door listig bedrog,
„zich trotsch en laatdunkend tegen hen verhief, hen in 't

„aangezicht sloeg door smadelijke bejegening en verachtende „behandeling.” Dit was voor den Apostel een reden te meer om te durven roemen op hetgeen hij gedaan, geleden, ontvangen had. Doch hoe zeer hij ook roemde, hij bleef *waar* en *nederig*. Van alles wat hij omtrent zich zelven zeide, kon hij oor- en ooggetuigen ter bevestiging zijner woorden oproepen, zelfs de lidteekenen zijner wonden spraken voor hem; en van zijne voorstelling der ontvangen gunsten, durfde hij God als getuige nemen, dat hij niet loog. Wat zijne nederigheid betrof, hij voelde zich beschaamd, als hij zoo roemen moest, hij verklaarde in onwijsheid te spreken als hij zoo sprak, hij roemde vooral in zijne zwakheden, zelfs ontzag hij zich niet om van de vernederende bekoringen te gewagen, welke hem kwelden en, niettegenstaande zijn driemaal herhaald bidden, van hem niet werden weggenomen, om hem voortdurend aan zijne menschelijke zwakheid te herinneren en voor hoogmoed te bewaren.

Wie zóó roemt met waarheid en met nederigheid en met die heilige bedoeling, die behoeft zich noch voor God noch voor de menschen te schamen, diens roemen is geen ijdel roemen, die verkondigt zijne goede werken, opdat de menschen zekennende den hemelschen Vader verheerlijken, welke daartoe het willen en het volbrengen gaf. Zoo ook roemen de ouders met recht op hetgeen zij voor hunne kinderen hebben gedaan, wanneer zij het noodig achten om hen door een gevoel van verplichte dankbaarheid van den weg des verderfs terug te houden; zoo mag ook een vorst op de weldaden, welke hij aan zijne onderdanen bewees, roemen opdat zij hem trouw blijven en niet aarzelen hem te volgen, als hij ten strijde oproept; zoo ook pleegt de h. Kerk te roemen op de weldaden, welke zij verspreidt en op de genaden welke zij uitdeelt, en dit met de bedoeling, opdat hare geloovigen door de gedachte aan hare zegenrijke werkzaamheid zich des te nauwer bij haar

aansluiten en niet in gebreke blijven zich aan hare geboden te onderwerpen.

Opmerking. Volgens die voorbeelden, door den h. Paulus ons gegeven, moeten wij onze spreekwijze regelen. Maar hier moet de vraag voorgelegd en door een iegelijk met de hand op het hart beantwoord worden: wie spreekt altijd over zich zelve op eene wijze, welke niet van de waarheid afwijkt en niet in strijd is met de nederigheid en andere deugden? Deze vraag is niet tot dat soort van zondaars gericht, welke schier geen woord kunnen uiten, zonder dat zij op hunne misdaden pochen en op hun ergerlijk gedrag zich verheffen. Neen, tot die Christenen, welke zich op een godsdienstig leven toelagen en onder de vromen willen gerekend worden. Gebeurt hun niet dikwijls, dat zij elke gelegenheid, welke zich aanbiedt, gretig aangrijpen om het gesprek af te leiden op hun doen en laten, om van hunne gezindheid en van hunne bedoelingen hoog op te geven en hunne werken in het volle daglicht te plaatsen? In dat geval, wordt dan der waarheid niet dikwijls geweld en der nederigheid geen afbreuk aangedaan? Niemand zal het ontkennen: de *waarheid* wordt menigmaal verkracht door op datgene als prijzenswaardig te roemen, wat gebrekkig of zelfs zondig was, door op goede werken te stoffen, welke niet gedaan zijn; door zich zelve te verheffen boven anderen die, wie weet hoe veel, wel gevallen in Gods oog zijn; de *nederigheid* lijdt geweld, wanneer deugden wel niet voorgewend en goede bedoelingen niet verzonnen, maar uitgebazuind worden, terwijl er geene enkele reden bestaat, welke het oplichten van den sluier des geheims billijkt, waaronder het goede moet bedekt blijven tot aan den grooten dag der eeuwige vergelding. Bovendien, aan den eisch der *rechtvaardigheid* wordt niet voldaan, zoo dikwerf eigen roem ten koste van de eer des evennaasten gezocht en eigene daden luid verkondigd worden om ze als volmaakter voor te stellen dan die van anderen; ook de groote wet der *liefde* wordt dikwijls overtreden, dewijl het roemen op zich-zelf slechts in weinige omstandigheden mogelijk is, zonder dat de naaste in zijne waarde verkleind, in zijne eer gekrenkt wordt en daalt in

de achting van anderen, zóódat hem niet gedaan wordt wat hem en toe te wenschen en te doen een ieder verplicht is. — Aan geen enkele van die fouten heeft de h. Paulus zich schuldig gemaakt, en daarom zal hij zoowel in zijn voorzichtig spreken als in zijn nederig roemen voor alle Christenen van alle tijden een leerrijk voorbeeld blijven.

II.

Om zijn gezag tegenover zijne vijanden te handhaven, behandelt de h. Paulus een tweede hoogst belangrijk onderwerp. Hij beroept zich op zijn *lijden* voor Jesus, op de buitengewone *openbaringen*, waarmede God hem heeft begunstigd, doch verzwijgt in zijne nederigheid ook den *strijd* niet, welken hij moet voeren tegen Satan.

Wat heeft het hem niet gekost om bekeerlingen te winnen, zich zelven zijner roeping waardig te maken! Wat hij aan zijnen beminden leerling schreef: *allen die godvruchtig willen leven in Christus Jesus, zullen vervolging lijden* (II Tim. III, 12), heeft hij meer dan een der andere Apostelen ondervonden; wat de Heer Jesus aan al zijne ware volgelingen voorspeld had: *gij zult bij allen gehaat zijn om mijnen Naam* (Matth. X, 22), is ook in hem en wel in hooge mate vervuld geworden. Hij was een *vat van uitverkiezing*, een uitverkoren werktuig in Gods hand, *om Jesus' Naam bekend te maken aan Heidenen en Koningen en aan de kinderen Israëls* (Hand. IX, 15), maar daarom leed hij ook de pijnlijkste vervolgingen. Zelf martelaar, bloedige getuige van zijn Heer en Verlosser geworden, is hij niet slechts een voorbeeld maar ook eene levende voorstelling van het lijden, dat elken Christen wacht. Dit toch is eene onveranderlijke wet des Christendoms: lijden is de weg ter glorie; wie Jesus willen toebehooren, moeten Hem zijn kruis nadragen; zij zullen met Hem niet verheerlijkt worden, als zij niet eerst met Hem geleden hebben. Onze Verlosser moest sterven aan het kruis, vóórdat Hij

ten Hemel opklom ; al de Apostelen hebben Christus' dooding in hun lichaam gedragen, vóórdát zij zich konden neerzetten op de tronen, welke voor hen bestemd waren ; geen der Heiligen heeft de zaligheid des Hemels verkregen, zonder de bloedige voetstappen van Jesus gedrukt te hebben. Evenmin mogen wij hopen zonder lijden — hier in den meest algemeenen zin genomen — de belooning des Hemels te zullen verwerven. De beproevingen, de tegenspraak, de verachting, de vervolging om wille der gerechtigheid, de smarten der ziel en de pijnen des lichaams zijn een gedeelte der erfenis, welke onze vaderen in het geloof ons hebben nagelaten en wij niet mogen weigeren. Een Christen mag op dien eere naam geen aanspraak maken, zoo hij uit den lijdenskelk niet drinkt, en een der eerste Martelaren, de H. IGNATIUS, toen hij op weg was naar Rome om door de wilde beesten verscheurd te worden, schreef aan zijne geloovigen : „nu begin ik Christus' „leerling te zijn.”

Mag dit vooruitzicht ons ter neerslaan, die zekerheid ons ontmoedigen ? Ware dit zoo, dan geleken wij gewis al zeer weinig op onzen Leermeester in het geloof. De Apostel, mensch zijnde als wij, was geenszins ongevcelig voor de beproevingen, welke hem in den dienst van God wachtten en niet dan in een pijnlijken dood zouden eindigen ; maar hij bezweek niet onder de verdrukking. Stonden de voorspellingen des Meesters hem immer voor de oogen, van den anderen kant zag hij op naar de kroon der eeuwige belooning, welke hem beloofd was en door den rechtvaardigen Rechter zoude gegeven worden. Zoo, gesteund door een levendig geloof en door de hoop op Gods onfeilbare beloften, ging hij op den pijnlijksten levensweg met reuzenschreden voort, arbeidde met onbezweken moed voor de eer van God en voor zijne en voor anderen zaligheid, het lijden niet achtende, alle gevaren trotseerende en alle hinderpalen overwinnende. Zooveel als hij zal wel niemand onzer om wille van Jesus te lijden hebben : zulk een groote

gunst wordt toch slechts aan weinige uitverkorene zielen verleend. Doch, welk ook de mate zij van het lijden, dat God ons heeft voorbeschikt, even krachtige redenen, als de h. Paulus had, staan ook ons ten dienste ter roemrijke volharding. Wij ook weten, dat God beproeft met Wijsheid en Liefde en alles, zonder eenige uitzondering, ten beste beschikt voor die Hem beminnen; wij zijn er van overtuigd, dat Hij ook onze droefheid evenals die der Apostelen hetzij dan vroeger of later in vreugde zal verkeeren, mits wij gelijk zij aan Jesus in de beproevingen zijn getrouw gebleven. Al hadden wij voor deze troostvolle waarheid geen ander bewijs dan wat het leven van den h. Paulus ons meldt, dan nog ware elke twijfel onredelijk. Hij zuchtte onder afmattenden arbeid, maar door Gods kracht gesterkt bezweek hij niet; hij werd in de gevangenis geworpen en ter dood gezocht, maar God bevrijdde hem op wonderbare wijze uit de handen zijner vijanden; zijn lichaam werd door geeselslagen verscheurd, maar hij kon aan de felste pijnen weerstand bieden en zich zelfs verheugen, dat hij om Jesus' Naam versmading had geleden; menigmaal was hij in doodsgevaar, maar telken male werd hij gered door de hand van Hem, aan Wien hij zijn leven had gewijd; hij werd gesteenigd, maar de Almachtige beschermde hem tegen den doodenden worp der steenen, welke de vijanden van het Kruis op hem wierpen; hij is vier en twintig uur in de diepte der zee geweest, maar God verhinderde dat hij daarin zijn dood vond; hij verkeerde in velerlei gevaren, maar God, voor Wiens' eer hij leed, gedoogde niet dat er één haar van zijn hoofd gekrenkt werd. Zoo had hij door persoonlijke ondervinding geleerd, wat hij aan de Corinthiërs schreef: *God is getrouw en Hij zal niet toelaten, dat gij beproefd wordt boven uw vermogen, maar Hij zal met de beproeving ook de uitkomst geven, opdat gij haar verdragen kunt* (I Cor. X, 13). Al moest hij ook van zich zelven getuigen: *om U, Christus! worden wij den ganschen dag gedood, als*

slachtschapen zijn wij gerekend; hij mocht ook in dankbare blijdschap er bijvoegen: *maar in dit alles zijn wij overwinnaars om Hem, die ons heeft liefgehad* (Rom VIII, 37); hij kon in waarheid tot de Corinthiërs zeggen: *dagelijks stierf ik, broeders!* dag aan dag ben ik in doodsgevaar, *bij den roem over u*, omdat ik mij beroemen kan u door mijnen dienst tot het geloof in Jesus Christus gebracht te hebben (I Cor. XV, 31), maar mocht ook met David jubelen: *om de woorden uwer lippen, o Heer!* en in het vertrouwen op uwe beloften, *heb ik moeilijke wegen bewandeld*. (Ps. XVI, 4).

Wie den Heer vreest, dien zal geen kwaad overkomen, maar in de beproeving zal God hem bewaren en van het kwade bevrijden (Eccli. XXVIII, 1), *bewaren* door te bewerken, dat hij door de beproeving niet overwonnen worde, *bevrijden* door hem uit te redden of door te maken dat, wat kwaad schijnt, voor hem in goed verkeert. Dat de h. Paulus zich ook op eene dergelijke gunst van God kon beroepen, bewees de volgende gebeurtenis. Drie jaren na zijne bekeering predikte hij te Damascus den Heer Jesus Christus en *beschaamde de Joden die in Damascus woonden, bewijzende dat deze de Christus was* (Hand. IX, 22). Wij begrijpen, dat zulk een stoutmoedig optreden van den vroegeren Phariseër en ijveraar voor de joodische instellingen een geweldigen indruk moest maken, maar van den anderen kant ook, dat de gezworene vijanden van het Christendom woedend werden en beraadslaagden, hoe zij dien prediker der waarheid, den machtigen heraut der Godheid van Jesus van Nazareth, den welsprekenden lofredenaar van den Gekruisigde, den verkondiger van een Nieuw Verbond konden ombrengen. Hem meer nog dan een der andere leerlingen van Jesus haatten zij met een doodelijken haat en, hoe dan ook, hij moest onschadelijk gemaakt en zijn mond gesloten worden. Al spoedig hadden zij den Stadhouder van koning Aretas op hunne zijde gebracht en overgehaald

om de poorten der stad te doen bewaken. Zóó meenden zij zeker te zijn van het slagen hunner booze plannen; door die voorzorgsmaatregelen zoude Paulus aan hunne woede niet kunnen ontsnappen en zij hun moorddadig opzet kunnen volvoeren. Doch God, die de Zijnen niet verlaat, waakte over het leven van zijn dienaar. Hij ontstak het gemoed der geloovigen in een heiligen ijver voor hunnen leermeester en verlichtte hun verstand, zóódat zij ras het middel vonden, waardoor hij van een schier wissen dood bevrijd werd. Op geheime wijze wisten zij hem naar een huis over te brengen, dat aan de stadsmuur grensde en waarvan de vensters daarboven uitstaken. Toen nu het duistere van den nacht hunne voornemens begunstigde, lieten zij hem in een mand langs den muur naar beneden zakken, en zoo ontkwam Paulus veilig en ongedeerd aan de handen zijner vijanden. Gods wegen zijn wonderbaar en zijne raadsbesluiten onnaspeurlijk! De h. Paulus mocht nog niet vallen onder de slagen der vervolging. Hij moest behouden blijven voor het groote werk, voor de bekeering der Heidenen, waartoe God hem had voorbeschikt; door nu reeds als slachtoffer te vallen van den haat der vijanden van den Gekruisigde, zoude hij reeds vroegtijdig als Martelaar de eeuwige kroon der vergelding verworven hebben, maar hij zoude Jesus' Naam niet gedragen hebben tot aan de uiteinden der wereld en dan, hoe velen zouden gezeten zijn gebleven in de schaduw des doods! Daarom werd hij door den H. Geest aangedreven om, na onder de bescherming des Heeren ontkomen te zijn, dit voorschrift des Heeren Jesus Christus op te volgen; *wanneer zij u zullen vervolgen in de eene stad, zoo vlucht naar de andere* (Matth. X, 23), en hij ging naar Jerusalem.

Nog een ander bewijs van Gods bijzondere voorliefde haalt de h. Paulus aan om zijn gezag bij de Corinthiërs tegenover lasteraars te handhaven. In 't breede, maar uit bescheiden-

heid zijn persoon verzwijgende, vermeldt hij één van die gezichten en openbaringen, waarmede God hem begunstigde. Vóór veertien jaren, niet lang na zijne bekeering, werd hij in eene zielsverrukking verplaatst, hetzij in het lichaam of buiten het lichaam — hij wist het niet — in den derden Hemel, in het Paradijs, de plaats der Gelukzaligen, en hoorde daar zóó geheimzinnige woorden, dat de mededeeling daarvan aan God alleen toekomt en geen mensch daarvan vermag te spreken, omdat zij voor eenige menschelijke taal onuitsprekelijk zijn. „Dat was eene *merkwaardige* gebeurtenis” — leert de H. THOMAS — „omdat zij voor hem een gezicht en eene „openbaring tegelijk was; hij zag niet alleen maar ook werd „hem het begrip gegeven van hetgeen hij zag.” Merkwaardig ook om deze reden, dat zij eene schitterende belooning was voor den arbeid, welken hij reeds om Jesus' wille en ter zaliging van zijne evenmensen met goed gevolg ondernomen en doorgezet had, en niet minder eene aansporing om met onverwinbaren moed in dat afmattend werk te volharden. Die gunst des Heeren moet ook *buitengewoon* heeten. In geen enkel leven der Heiligen Gods lezen wij van eene dergelijke begunstiging. Wel zag Moses het brandende braambosch en mocht hij, vóór zijn afsterven, een blik werpen in het rijke en schoone land door God aan de nakomelingen van Abraham beloofd; wel ontving deze Aartsvader als gasten drie Engelen Gods en zag Jacob in een droom een ladder, welke van de aarde tot in den Hemel reikte en waarlangs Engelen af- en opklommen; wel zag Daniël den Aloude der dagen, den Eeuwige zetelen in den Hemel en hoorde hij uit den mond van den Aartsengel Gabriël het geheim der zeventig weken; wel zag de h. Stephanus den Hemel geopend en Jesus staande aan de rechterhand Gods; wel zag de Apostel Johannes in een visioen de wonderbare vrouw, welke den kop van het helsche serpent verpletterde, den strijd van Michaël met den draak, het Lam Gods, den Zoon Gods, de heilige

stad of het nieuwe Jerusalem; wel werd — volgens het gevoelen van vele schrijvers — aan den h. Voedstervader van Jesus vóór zijn dood een blik in het ongekend verblijf der Engelen vergund en hem de heerlijkheid Gods geopenbaard. Maar, al werden aan die Heiligen uit het Oude en uit het Nieuwe Verbond vele gezichten voorgehouden en gewichtige openbaringen gegeven, onder dit opzicht is de h. Paulus ver boven hen verheven en kan geen ander, voor zoover wij weten, met hem vergeleken worden. De mededeeling van die wondervolle begunstiging moet dan ook op de Corinthiërs een geweldigen indruk gemaakt en hun eerbied, diep ontzag ingeboezemd hebben voor een Apostel, die zich tegenover zijne vijanden op zulke buitengewone voorrechten kon beroepen. Hoe hoog moest de h. Paulus in hunne schatting niet rijzen, met welk een stralenkrans van glorie omgeven verschijnen, hij die het vertrouwen van zijn God en Meester in die mate genoot, dat hem een voorsmaak van de hemelsche zaligheid aangeboden en hij ingewijd was in de geheimen Gods, welke door geen menschelijke tong mogen uitgesproken worden! Waren die verleiden het goede spoor niet geheel bijster geworden, zeker zouden zij geen gewillig oor meer verleenen aan dwaalleeraars en geene grootere zorg nog kennen dan vast te houden aan de door Paulus gepredikte leer.

Wonderbare samenvoeging van twee geheel verschillende gebeurtenissen! Zoo even verhaalde de Apostel zijne vervoering tot in den Hemel, en nu openbaart hij, om aan zijne bestrijders een voorbeeld van groote nederigheid te geven, een geheim uit zijn zieleleven, eene vernederende bekoring, welke hem gedurende een langen tijd kwelde: MIJ IS EEN PRIKKEL MIJNS VLEESCHES GEGEVEN — bekend hij vol ootmoed — EEN ENGEL DES SATANS OM MIJ IN HET GEZICHT TE SLAAN. Die aanvechting des Satans was voor den Apostel een prikkel, een doorn in het vleesch geslagen, eene verleiding tot het

kwade en hoogst waarschijnlijk tot zonden van onzuiverheid. Zij was hem *gegeven* door God zelven; niet in den zin alsof God hem tot het kwade aanzocht, *want Hij is geen bekoorder tot het kwade* (Jac. I, 13); maar in deze beteekenis, dat zijne vaderlijke en alles met Liefde beschikkende Voorzienigheid die aanvechting toeliet, en wel om eene reden door den Apostel vermeld; OPDAT DE GROOTHEID DER OPENBARINGEN HEM NIET TROTSCH MAAKTE, hij niet hoogmoedig maar herinnerd zoude worden aan zijne menschelijke zwakheid. De H. THOMAS maakt ter verdere verklaring deze menschkundige opmerking: „een wijs geneesheer bewerkt dikwijls, dat eene mindere „ziekte den kranke overkomt, opdat eene zwaardere vermeden worde. De Apostel zegt ons, dat ook met hem op gelijke „wijze gehandeld is door Jesus Christus, den grooten Geneesheer der zielen. Deze toch laat dikwijls toe, dat zijne uitver„koren, opdat grootere onheilen der ziel of voorkomen of „geheeld worden, door ziekten in het lichaam bezocht worden „of zelfs in kleine fouten vervallen. Onder alle zonden nu is „de hoogmoed een der zwaarste, omdat hij de wortel en het „begin van andere zonden is en den mensch van God scheidt. „Daarom wil God, dat zijne beminden vernederd worden en „gedwongen te erkennen, dat zij op eigene krachten niet „kunnen steunen.” En inderdaad, wanneer voor iemand aanleiding tot een trotsch zelfbehagen kon bestaan, dan zeker voor den h. Paulus, die op wonderbare wijze bekeerd, „van „een vervolger” — zooals de H. AUGUSTINUS zeide — „prediker der waarheid, van een wolf een schaap, van een vijand „dienstknecht van Christus geworden was”; die *het Evangelie niet van een mensch ontvangen of geleerd had maar door openbaring van Jesus Christus* (Gal. I 12), *in wien, van den schoot zijner moeder door Gods genade afgezonderd en geroepen, de Zoon Gods was geopenbaard, opdat hij Hem zoude openbaren onder de Heidenen* (I. c. I, 15), die een vat van uitverkiezing was geworden en een schuldenaar den Grieken

en Barbaren, den wijzen en onwijzen; in wien de genade Gods niet ijdel was gebleven maar werkzaam bleek te zijn ter opbouw van Christus' Kerk; die dienaar was van God en uitdeeler van diens genaden; die de woorden des levens verkondigde en diende uit de kracht, welke God verleende; die ten bloede toe weerstand bood aan Jesus' vijanden en met blijde hoop reeds de kroon der eeuwige glorie zag, welke de rechtvaardige Rechter hem geven zou. ZOULDE IK WILLEN ROEMEN - - mocht hij schrijven - IK ZOULDE NIET DWAAS ZIJN, IMMERS IK ZOULDE DE WAARHEID ZEGGEN: MAAR IK LAAT HET, OPDAT MEN MIJ NIET SCHATTE BOVEN HETGEEN MEN IN MIJ ZIET OF VAN MIJ HOORT. En niet alleen liet hij het roemen, maakte hij van de hem verleende voorrechten geen gebruik om zich boven anderen verheven te betuigen, maar zelfs verzweg hij niet, dat hij, de Apostel van Jesus bij uitnemendheid, veel en lang te strijden had met de vernederendste bekoring, welke een mensch kan plagen.

Zoo houdt hij aan allen een voorbeeld voor van ware nederigheid. Hij moest zijne zending rechtvaardigen en zijn gezag handhaven: maar niet dan schoorvoetend en niet dan met groote terughouding spreekt hij over zich zelven. Slechts gedwongen maakt hij melding van zijne voorrechten, van zijn werken en van zijn lijden, en zoo spoedig mogelijk gaat hij over tot het openbaren van een strijd, welke vernederend is voor den mensch. Hij wil alleen in zijne zwakheden roemen, en hij doet het op eene wijze, waarvoor anderen zelfs in het geheim der biecht terugschrikken zouden. Hij toont niet een van die wereldlingen te wezen, welke om de achting van anderen bedelen, altijd hunne eigene eer zoeken en jacht maken op de toejuiching van hunne evenmensen. Neen, hij wil erkend worden zooals hij is; zijn gezag moet onaangetroffen blijven, zijn invloed mag niet bestreden worden: dit te eischen is hij aan God en aan de gemeente verschuldigd; maar voor het overige belijdt hij een zwak mensch te

zijn, die evenals anderen tegen den duivel te kampen heeft en niet kan overwinnen dan met de genade van boven. Daarom schaamde hij zich niet te bekennen dat hij veel gebeden had om van die lastige bekoring bevrijd te worden.

Wel een schoon voorbeeld, dat aller aandacht overwaardig is en aller ijver moet aanwakkeren! Immers, niets minder dan dit leert het: alwie van bekoringen des duivels verlost wenscht te worden, *hij bidde* en bidde zooals de h. Paulus bad. Vooreerst wende hij zich tot God, die Zich vereerd wil zien als den Beschermmer in dreigenden nood en als den Uitredder uit de moeilijkheden, welke het leven dikwijls verbitteren, vooral als den Machtige, die de stormen bezweert en de duivelen verdrijft. Dan zij het gebed *nederig* als dat van den h. Paulus. Hij steunde noch op de zekerheid zijner roeping, noch op de hooge waardigheid [van zijn Apostolaat, noch op zijn arbeid voor Gods verheerlijking, noch op den omvang der openbaringen, welke hij ontvangen had — hij werd door Satan aangevallen, geplaagd en gekweld, niets bleef hem over dan zijn toevlucht te nemen tot God, die uitkomst geeft in de beproeving. Van zijne menschenlijke zwakheid bewust, vreezende te bezwijken, bad hij en tot drie malen toe om bevrijding. Want ook *volhardend* moet het gebed zijn, omdat God de verhooring niet zelden vertraagt of wel om een gebrek in het bidden, of om de standvastigheid van den biddende op de proef te stellen, of om de waarde zijner gaven te beter te doen beseffen, of om een waardig gebruik daarvan te verzekeren naarmate het verkrijgen grootere inspanning heeft gekost.

Maar de h. Paulus verwierf niet, wat hij gevraagd had; de prikkel des vleesches werd van hem niet weggenomen! Laten wij voorzichtig wezen en niet te spoedig gereed zijn om een oordeel uit te spreken. De ware inhoud van het gebed des Apostels en Gods antwoord zouden ons van verme-

telheid overtuigen. Wat toch vroeg de h. Paulus? In 't algemeen bad hij Gods hulp af, meer in 't bijzonder bepaalde hij de wijze waarop en het middel waardoor hij wenschte geholpen te worden: dat namelijk de prikkel des vleesches van hem mocht weggenomen worden. Onder dit laatste opzicht werd hij niet verhoord en Satan niet van hem verdreven, omdat God voor hem voordeeliger achtte, dat hij bleef strijden, en aldus zijne bede om verlost te worden niet strookte met de wijze en liefderijke plannen der Voorzienigheid. Doch van de andere zijde vond hij wel verhooring, dewijl God hem ten antwoord gaf: MIJNE GENADE IS U VOLDOENDE; „de genade u alreeds vroeger of nu voor 't eerst gegeven is „genoegzaam, opdat gij in de bekoring den vijand kunt „overwinnen.”

Meer behoefde de h. Paulus niet, meer kon hij niet wenschen: de genade van God zoude zich machtig in hem betoonen; hij zou al strijdende in de kracht Gods overwinnen en zoo meerdere verdiensten vergaderen dan wanneer hij voor verderen strijd behoed ware.

Wilde alzoo God, dat zijn dienaar dien kelk, hoe bitter ook, zoude blijven drinken ter vervolmaking van zijn hooger leven, Hij verleende in zoo verre gehoor aan diens bede, dat Hij hem gaf wat nuttig, heilzaam was, zijne krachtige, alles vermogende genade namelijk, waardoor hij over elke opwelling van ongeduld, over elke zwakheid der natuur, over elke ongeregelde neiging kon zegevieren. Nog verder betuigde Zich Gods Goedheid tegenover zijn getrouwen dienaar: Hij openbaarde hem ook de reden, waarom Hij aan Paulus' uitgedrukt verlangen niet voldeed: WANT DE KRACHT — zoo luidde het laatste gedeelte van Gods antwoord — WORDT IN ZWAKHEID VOLKOMEN. „Volkomen in dubbele beteekenis” leert de h. THOMAS; „vooreerst van den kant *der menschen*, omdat al de beproevingen, waaraan de dienaren van Christus in hun leven „onderworpen zijn, in de plannen der goddelijke Voorzienig-

„heid er toe moeten bijdragen, dat zij met Gods genade strijdende „van dag tot dag sterker worden en van deugd tot deugd „voortgaan; van den kant *van God*, omdat de genade hare „kracht en heerlijkheid al meer en meer openbaart, als zij „niettegenstaande 's menschen aangeborene zwakheid in hem „haren schoonsten triomf viert door hem bij voorbeeld nederig, „geduldig, kuisch te maken, ook dan als zijne natuurlijke „neigingen zich daartegen verzetten.” Na dat woord des Heeren vernomen te hebben is de h. Paulus gerustgesteld, bemoedigd, getroost. Hij zoude van dien prikkel niet meer bevrijd willen zijn. Hij verheugt zich in zijn lijden en strijden. In stede van nog te bidden, dat alle bekoringen van hem wijken, zal hij veeleer roemen op zijne zwakheden, opdat DE KRACHT VAN CHRISTUS IN HEM WONE en blijve, hem versterke en ter overwinning na overwinning voere.

Opmerking. Om voor ons christelijk leven de toepassing uit het besprokene te maken, herinneren wij aan deze waarheden. »Zoo goed is God” — zegt de h. HIERONYMUS — »dat »Hij ons niet geeft wat wij verlangen, opdat Hij ons kunne »geven wat wij — bij beter inzicht — liever zouden wenschen.” »En Gods genade” — mogen wij met den h. THOMAS er bijvoegen — »is genoegzaam om het kwade te vermijden, het »goede te doen en het eeuwig leven te verwerven.” Die genade was den h. Paulus gegeven en zij bleef in hem niet ijdel. Geheel zijn leven strekt daarvoor ten bewijze. Hij wist te roemen met wijsheid, te lijden met geduld voor Christus, te strijden met goed gevolg. — Hoe leerrijk is dit voor allen en hoe bemoedigend voor diegenen, welke een zwaren strijd te voeren hebben tegen den vijand hunner zaligheid! Gods genade is hun allen genoeg om alle moeilijkheden te overwinnen. Zelfs menschelijke zwakheid mag niet moedeloos maken maar moet het bewustzijn verlevendigen, dat niet op eigen kracht, wel op die van God te bouwen is. Zoo die overtuiging diep doorgedrongen is en beheerscht zij ons denken en het wenschen, dan zal Gods genade ons onvermogen ondersteunen en ons in

den levensstrijd sterken ter overwinning. Zelfs zullen wij ons kunnen verheugen met den Apostel en roemen in onze zwakheden, omdat dan Christus in ons zijn woning kan opslaan en zijne genade in ons overvloedig zal worden, zóódat wij even als hij den goeden strijd strijden, de ons voorgeschrevene loopbaan met eere afloopen en de kroon der eeuwige vergelding verwerven.

ZONDAG QUINQUAGESIMA.

Broeders! Al spreek ik de talen der menschen en der Engelen, zoo ik echter de liefde niet heb, ben ik geworden als een geluidgevend metaal of een klinkende schel. En al heb ik de *gave der* profetie en ken ik alle geheimen en bezit ik alle wetenschap, en al heb ik alle geloof, zóódat ik bergen kan verzetten, zoo ik echter de liefde niet heb, ben ik niets. En al deel ik al mijne bezittingen uit tot voedsel voor de armen, en al lever ik mijn lichaam over om te branden, zoo ik de liefde niet heb, baat het mij niets. De liefde is lijdzaam, zij is goedertieren; de liefde benijdt niet, zij handelt niet onbescheiden, zij is niet opgeblazen, zij is niet eerzuchtig, zij zoekt het hare niet, zij wordt niet toornig, zij denkt geen kwaad, zij verheugt zich niet over de onrechtvaardigheid, maar verblijdt zich met de waarheid; alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles duldt zij. De liefde vergaat nimmer. Hetzij profetiën, zij zullen vergaan; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij wetenschap, zij zal te niet gedaan worden. Want wij

kennen ten deele en wij profeteeren ten deele; wanneer nu het volmaakte zal gekomen zijn, zal datgene, wat ten deele is, te niet gaan. Toen ik kind was, sprak ik als een kind, had ik meeningen als een kind, dacht ik als een kind; toen ik echter man werd, heb ik afgelegd wat des kinds was. Nu zien wij door eenen spiegel in een raadsel; maar dan, van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik ten deele; maar dan zal ik kennen gelijk ook ik gekend ben. Nu echter blijven geloof, hoop en liefde: deze drie; doch de grootste daarvan is de liefde. 1 Cor. XIII, 1—13.

Inleiding. De h. Paulus had met zijne mede-arbeiders te Corinthe eene bloeiende gemeente gesticht onder zwaren arbeid en met groote inspanning. Doch geene stichting van zijne liefde en van zijn ijver baarde hem zoo veel zorg als deze. Niet alleen braken daar ter stede vele oneenigheden uit onder de Christenen, niet alleen lieten dezen zich misleiden door valsche profeten, die dwaalleeringen verspreidden en het gezag van hunnen geestelijken vader ondermijnden, niet alleen waren onder die geloovigen vele misbruiken ingeslopen, bij voorbeeld: bij het vieren der h.h. Geheimen, bij het houden der godsdienst-oefeningen, bij het beslechten hunner geschillen voor heidensche rechtbanken; zelfs hadden bij hen vele dwaalbegrippen ingang gevonden, zóódat zij aan het mindere het grootst gewicht hechtten en het noodzakelijkste verwaarloosden. Het bovenstaande gedeelte uit zijn eersten brief aan die bekeerlingen is een nieuw bewijs, dat de h. Paulus met angstvolle bezorgdheid voor het geestelijk heil der zijnen het kwaad bestreed waar het zich vertoonde. Om die woorden van zijn door een heilig vuur ontvlamd hart goed te verstaan, moeten wij ons in de eerste tijden van het Christendom verplaatsen. In den beginne, toen de blijde boodschap nog over de geheele wereld moest verkondigd worden, schonk God aan de nieuw-bekeerden niet zelden vele bovennatuurlijke genade-gaven, opdat zij zelven

daardoor in het geloof versterkt zouden worden, ze tot nut der geheele gemeente aanwenden, elkander stichten en zich zelve niet minder dan anderen in de deugd vervolmaken konden. Die gaven waren het deel ook der Corinthiërs geworden, maar zij maakten daarvan niet het goede gebruik. Die meerdere gaven ontvangen hadden, verhieven zich in hunne gedachten en verachtten anderen, terwijl de minder bedeelden met nijd op de meer begunstigten neerzagen. Die hoogmoed van de eene en de nijdige afgunst van de andere zijde brachten scheuring onder de lidmaten derzelfde gemeenschap en, wat tot vervolmaking van het geheele lichaam dienen moest, werd eene aanleiding dat het welzijn der Kerk groote schade leed. Met apostolische vrijmoedigheid — maar om hen niet in hun gevoel te kwetsen en om zijn onderricht te eerder ingang in hunne harten te doen vinden — met even groote kieschheid in den eersten persoon, als van zich zelve sprekende, leert de h. Paulus, dat al die gaven, hoe verheven ook en kostbaar op zich zelve, niet baten zonder de christelijke liefde tot den evennaaste, welke onafscheidelijk is van de liefde tot God, uit God als uit hare bron voortkomt en tot God moet leiden. En hij, die vooral als prediker der waarheid moest optreden, wordt hier de bezielde zanger van de voortreffelijkste aller deugden, zóódat dit gedeelte van zijn brief het zegelied der liefde genoemd is. Wel heeft hij bij andere gelegenheden de liefde geroemd als den band der volmaaktheid, als de vervulling der wet, als het kenmerk van den Christen, als de volmaking des geloofs, als het noodzakelijk middel ter zaligheid; maar hier voert hij die gedachten tot in hare laatste gevolgtrekkingen door. Die liefde is voor hem het middelpunt, de ziel van het christelijk leven; al de goede werken moeten aan die deugd hare waarde ontleenen; zonder haar zijn de grootste weldaden en de edelmoedigste handelingen waardeloos voor God. Om dat te bewijzen toont de h. Paulus aan:

I. de noodzakelijkheid der liefde;

II. de voortreffelijkheid en de onvergankelijkheid der liefde.